

karanlık kitaplık

ARTHUR CONAN DOYLE

tekinsiz öyküler

ithaki

"Doyle, istediğinde hayali dünyalara dair ne kadar güçlü öyküler yazabildiğini bizlere gösteriyor."
—*H.P. Lovecraft*

Akıl almaz, hatta doğaüstü görünümlü vakaların ardındaki mantıkla açıklanabilen nedenleri ortaya çıkarmasıyla polisiye edebiyatın en meşhur ismi haline gelen Sherlock Holmes, Arthur Conan Doyle'un edebi mirasının en büyük parçası. Ancak yazarın edebiyata katkısı Sherlock Holmes öykülerinin de ötesinde. Doyle, yazdığı fantastik, bilimkurgu ve korku öyküleriyle de onlarca yazara ilham verip farklı türlerde de ne kadar verimli olduğunu gözler önüne serdi.

Tekinsiz Öyküler'de Doyle'un sıradışı öykülerinin en şöhretlileri bir araya geliyor. Akıl yolundan giden eserleriyle çığır açan yazar bu kez tuhaf kurgunun sınırlarını zorluyor. Bu sayfalar arasında, ölümsüzlüğü bulmuş insanların, gökyüzünde yaşayan yaratıkların, Doğu'nun esrarengiz sırlarının, öte dünyadan gelen ziyaretçilerin, karanlık kontların, esrarengiz yeraltı mezarlarının, aşkın ve deliliğin anlatıldığı öykülerle karşılaşacaksınız.

Mantığın ötesindeki hakikatle yüzleşin...

Çeviren: Nagihan Çakır

www.ithaki.com.tr
ithaki
9 786057 762535
/ithakiyayinlari

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

22 Mayıs 1859, Edinburgh'da doğan Arthur Ignatius Conan Doyle, polisiye edebiyatın en önemli karakteri Sherlock Holmes'ü yarattı. Aslen bir tıp doktoru olan Conan Doyle mesleğe başladıktan sonra ilk Holmes macerası *Kızıl Dosya*'yı yayımladı. Ancak kendisi sadece polisiye türünde değil, başka türlerde de yazdı. *Tekinsiz Öyküler* yazarın o öykülerinden bir seçkidir. Doyle yazdığı eserler dolayısıyla şövalyelikle onurlandırıldı ve "Sir" unvanı kazandı. Kariyerinin sonraki dönemlerinde paranormal olaylara ve doğaüstü canlılara merak salan yazar, kalp krizinden 7 Temmuz 1930, Sussex'te hayatını kaybetti.

Tekinsiz Öyküler

Arthur Conan Doyle
Orijinal Adı: *Tales of Unease*

İthaki Yayınları - 1363
Karanlık Kitaplık - 25

Dizi Editörü: *Alican Saygı Ortanca*
Yayıma Hazırlayanlar: *Alican Saygı Ortanca - Emre Aygün*
Düzelti: *Emirhan Burak Aydın*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Aralık 2019, İstanbul

ISBN: 978-605-7762-53-5

Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Nagihan Çakır, 2019
© İthaki, 2019

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6 Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 40200

karanlık kitaplık

Arthur Conan Doyle

Tekinsiz Öyküler

Çeviren
Nagihan Çakır

ithaki

İÇİNDEKİLER

TOT'UN YÜZÜĞÜ
7

KARA ŞATONUN KONTU
27

YENİ YERALTI MEZARI
41

LEYDİ SANNOX VAKASI
57

BREZİLYA KEDİSİ
69

ESMER EL
91

YÜKSEKLERDEKİ DEHŞET
107

BLUE JOHN MAĞARASI DEHŞETİ
123

KUTUP YILDIZI'NIN KAPTANI
141

NASIL OLDU
165

ATEŞLE ΘYNAMAK
169

MEŞİN HUNİ
183

249 NUMARALI PARÇA
195

LΘS AMİCΘS FİYASKΘS
231

KÂBUS ΘDASI
239

Tof'un Yüzüğü

147A Gower Sokağı'nda ikamet eden ve Kraliyet Cemiyeti'nin bir üyesi olan Bay John Vansittart Smith, berrak zihni ve amaçları doğrultusunda gösterdiği gayretiyle birinci sınıf bilimsel gözlemciler arasında yer edinmiş bir adamdı. Ne var ki, kendisini tek bir alanda üstün kılmaktan ziyade farklı alanlarda bilgi sahibi olmaya yönelten evrensel bir ihtirasın kurbanı olmuştu. Her ne kadar gençliğinde dostlarının kendisini ikinci bir Darwin addetmesine sebep olan zooloji ve botanik alanlarına meyletmişse de, profesör olmasına ramak kala çalışmalarını yarıda bırakıp kimyaya yönelmişti. Kraliyet Cemiyeti'ne kabul edilmesini sağlayan şey de zaten metaller üzerine yaptığı araştırmalarıydı; fakat bu alanla da bir müddet flörtleşmesinin ardından bir yıl boyunca laboratuvara hiç uğramamış ve nihayetinde de Doğu Cemiyeti'ne katılıp El Kab'ın hiyeroglif ve demotik kitabeleri üzerine bir yazı yazarak maharetlerinin zengin çeşitliliğinin ve aykırılığının önemli bir örneğini sergilemişti.

Oysaki, nasıl en maymun iştahlı âşık bile eninde sonunda kapana kısılıyorsa Vansittart Smith John da bu türden bir vaziyetin içinde buluvermişti kendisini. Mısır biliminin derinlerine indikçe kendisine uçsuz bucaksız alanların kapısını aralayan bu dala daha da hayran olmuş ve insan medeniyetinin tohumları ile sanatımızın ve bilimimizin köklerinin büyük bir kısmına ışık tutmayı vaat eden bir konunun ehemmiyeti, üzerinde derin bir etki bırakmıştı. Smith Bey öylesine etkilenmişti ki altıncı hanedan üzerine yazı yazmış Mısır bilimcisi genç bir hanımefendiyle tez elden evlenmiş ve böylelik-

le sağlam bir faaliyet zemini üzerinden Lepsius'ın araştırmalarını ve Champollion'ın maharetini bir araya getirecek bir çalışma için malzeme toplamaya koyulmuştu. Şaheserinin hazırlığı, Louvre'daki görkemli Mısır koleksiyonlarına pürtelaş yapılan pek çok ziyareti de mecbur kılmıştı, ki daha geçen ekim ayının ortalarına denk gelen son ziyaretinde oldukça tuhaf ve mühim bir serüvenin tam ortasında buluvermişti kendisini.

Trenin yavaşlığından ve Tünel'in dalgalı olmasından ötürü Paris'e vardığında araştırmacının sinirleri altüst olmuş, zihni epey sersemlemiş bir vaziyetteydi. Laffitte Sokağı'nda bulunan Hotel de France'a ulaştığında kendisini kanepenin üzerine birkaç saatliğine öylece bırakıvermiş fakat bir türlü uyuyamayınca tüm bitkinliğine karşın Louvre'un yolunu tutmaya, çözmeye geldiği meseleyi halledip akşam treniyle Dieppe'e dönmeye karar verdi. Kararını verir vermez paltosunu giyip zira hava soğuk ve yağışlıydı, Italiens Bulvarı'ndan geçerek Opera Caddesi'nin yolunu tuttu. Louvre'a ayak basmasıyla artık aşina olduğu bir yerdeydi ve doğrudan inceleme niyetinde olduğu papirüs koleksiyonunun tutulduğu yere yöneldi.

John Vansittart Smith'in en ateşli hayranları bile onun yakışıklı bir adam olduğunu söylemekte tereddüde düşerdi. Kanca gibi sipsivri burnu ve çıkık çenesi âdeta idrak kabiliyetinin sivriliğini ve keskinliğini yansıtırdı. Kafasını kuşlar gibi dimdik tutar, etrafına itirazlar yahut sert cevaplar savururken de tıpkı kuşların gagalamasına benzer bir biçimde oradan oraya savururdu. Yakası kulaklarına dek uzanan paltosuyla ayakta öylece dikilmekteyken önündeki vitrine düşen yansımasından, görünümünün olağandışı olduğunu kendisi de fark etmişti herhalde; fakat yine de, arkasından beklenmedik ve kulak tırmalayıcı bir sesin İngilizce, "Ne tuhaf görünümlü bir insan!" diye haykırmasıyla irkildi.

Araştırmacının çehresinde, kendisini gösterişli ifadesi ve her türden şahsi fikre karşı takındığı abartılmış bir aldırmazlıkla açık eden ehemmiyetsiz bir kibir vardı. Dudaklarını sımsıkı yumup tüm dikkatini sinirli bir ifadeyle önündeki papirüs rulosuna verirken kalbi de tüm turist İngiliz milletine karşı öfkeyle dolmuştu.

"Haklısın," dedi bir başka ses, "Gerçekten tuhaf görünümlü bir adam."

"Mumyalarla çalışa çalışa sanki onlara benzemeye başlamış gibi geliyor insana, değil mi?" dedi ilk konuşan.

"Çehresinin Mısırlıları andırdığı muhakkak."

John Vansittart Smith hemşerilerini paylamak üzere topukları üzerinde dönmüştü ki iki genç adamın da sırtlarını dönüp odanın öteki ucunda pirinçleri cilalamakla meşgul olan görevlilere baktığını görüp kalakalmış ve biraz da ferahlamıştı.

"Carter bizi Palais Royal'de bekliyor," dedi turistlerden biri saatine bakarak ve araştırmacıyı uğraşıyla baş başa bırakıp hızlıca oradan uzaklaştılar.

"Bu gevezelerin Mısırlı denilince akıllarına ne geliyor acaba, merak ettim," diye geçirdi zihninden John Vansittart Smith ve adamın yüzünü şöyle bir görebilmek üzere duruşunu hafifçe değiştirdi. Adamı gördüğü an olduğu yere çakılıverdi. Çalışmalarından aşina olduğu bir yüzdü bu. Heykel gibi muntazam hatları, geniş alnı, yuvarlak çenesi ve esmer teni, hepsi birden üzerinde çalıştığı sayısız heykelin, mumyanın ve dairesinin duvarlarını süsleyen resimlerin tastamam aynısıydı. Bu bir tesadüf olamazdı. Adam bir Mısırlı olmalıydı. Geniş ve kemikli omuzları ile dar kalçası bile tek başına gösteriyordu Mısırlı olduğunu.

John Vansittart Smith görevliyle konuşmak amacıyla ağır ağır o yana doğru yürüdü. Kolayca sohbet açabilen birisi değildi; üstün insanların kibriyle denklerin sıcakkanlılığı arasında ortayı bulmakta oldukça zorlanırdı. Görevli eğilmiş, işiyle meşgul olduğundan yüzünün ancak yan kısmını görüyordu. Vansittart Smith, gözlerini adamın tenine dikmiş yaklaşırken bu görünümde insani olmayan, olağandışı bir şeyler bulunduğu hissine kapılıverdi. Şakağının ve elmacık kemiğinin hemen üzeri cilalanmış parşömen gibi parıldıyor, gözenekleri yokmuş gibi görünüyordu. Derisi öylesine kuruydu ki nemden eser yoktu. Ne var ki alnından çenesine dek olan kısım, sanki Tabiat elinden geldiği kadar (Maorilerin maskeleri misali) karman çorman bir desen işlemiş gibi kırışıklar içindeydi.

"Ou est la collection de Memphis?"* diye sordu araştırmacı, sırf sohbet açmış olmak için sorduğunu belli eden bir edayla.

"C'est la,"** diye yanıtladı adam hiç oralı olmayıp kafasıyla koleksiyonun bulunduğu yeri işaret ederek.

"Vous etes un Egyptien, n'est-ce pas?"*** diye sordu İngiliz.

Görevli kafasını kaldırıp tuhaf görünümlü kara gözlerini kendisine soru soran adama dikti. Cam gibi gözleri, Smith'in yaşamında daha önce hiç kimsede görmediği türde bir buğuyla ışıldıyordu. O da karşılık verip bu gözlerin buğusuna dalıp gitmişken derinlerde bir yerlerde kuvvetli bir hissin belirip bu bakışlara korku ve nefrete benzer bir mânâ kattığını fark etti.

"Non, monsieur; je suis francais."**** diye sertçe yanıtlayarak cilaladığı şeye tekrar başını eğdi. Smith, adamı bir müddet daha hayretler içinde izledikten sonra papirüsler arasında yaptığı araştırmasıyla alakalı notlar almak üzere kapılardan birine doğru yöneldi. Fakat düşünceleri bir türlü aynı yönde akmıyor, hepsi dönüp dolaşıp bu esrarengiz görevlinin firavuna benzer yüzünde ve parşömeni andıran derisinde toplanıyordu.

"Bu gözleri daha önce nerede gördüm ben?" diye sorup durdu kendine. "Bu gözlerde kertenkeleleri, sürüngenleri andıran bir şey var. Yılanların gözlerinde üçüncü bir zar daha bulunur," diye derin düşüncelere daldı, zooloji çalışmalarını anımsamaya çabalayarak. "Gözlerin parlak görünmesini sağlar. Ama bu adamda bundan fazlası var. Bir güç, bir bilgelik –ben böyle bir sonuç çıkarıyorum– ve bitkinlik, kati surette bir bitkinlik, tarifi mümkün olmayan bir ümitsizlik. Kimbilir, belki uyduruyorumdur ancak daha önce üzerimde böyle kuvvetli bir intiba bırakan bir şey olmamıştı. Aman Tanrım, bir kez daha bakmalıyım onlara!" Yerinden fırlayarak Mısır koleksiyonlarının bulunduğu bölümlerde dolanmaya başladı ancak merakını celbeden o adam ortalıkta yoktu.

(Fr.) Memfis koleksiyonu nerede? *–çn*

(Fr.) Orada. *–çn*

(Fr.) Siz Mısırlısınız, öyle değil mi? *–çn*

(Fr.) Hayır Beyefendi, Fransızım. *–çn*

Araştırmacı yeniden köşesine çekilip notları üzerine çalışmaya devam etti. Papirüslerde kendisine gereken bilgileri bulmuş, iş artık bu bilgiler zihninde hâlâ tazeyken onları kâğıda geçirmeye kalmıştı. Kalemi kâğıdın üzerinde bir müddet süratle oynadıktan sonra satırlar gitgide düzensizleşmeye, sözcükler okunaksızlaşmaya başladı ve nihayetinde kalem elinden kayarken araştırmacının kafası da önüne düşüverdi. Yolculuk yüzünden bitap düştüğü için kapının arkasındaki kuytu köşesinde öyle derin bir uykuya daldı ki ne bekçinin tangırdaması ne turistlerin gürültüsü ne de kapanma vaktinin geldiğini belirten boğuk çan sesi onu bu derin uykudan uyandırdı.

Alacakaranlık iyiden iyiye geceye dönmüştü. Rivoli Caddesi'ndeki keşmekeş bir artıp bir azalır, uzaklardaki Notre Dame gece yarısını vururken; o karanlık ve yalnız suret, gölgeler içinde oturmaya devam etti. Saat tam biri vurmuştu ki, Vansittart Smith zorlukla nefes alarak uykusundan uyandı. Bir anlığına evinde çalışmaktayken oturduğu yerde uyuyakaldığını sandı. Ancak ay ışığı, kepenkleri açık kalmış pencereden içeri doğru gelişigüzel süzülüyordu; gözleri etraftaki mumyalara ve ardı ardına dizilmiş teşhir vitrinlerinin cilalı yüzeylerinden yansıyan parıltılara iliştikçe nerede olduğunu, buraya nereye geldiğini açık seçik anımsadı. Araştırmacı sinirlerine hakim olabilen bir adamdı. Kendisi gibi olan başkalarına tuhaf gelebilecek vaziyetler onun iştahını kabartırdı. Uyuşmuş kol ve bacaklarını gererken saatine bir göz attı; kaç olduğunu görünce kendi kendine kıkırdadı. Başından geçen bu takdire şayan hadiseden, sert ve epey mühim olan birtakım eleştirileri dindirmek amacıyla bir sonraki yazısında bahsedebilirdi. Üşür gibi olduysa da artık tamamen uyanmış ve bir hayli dinlenmişti. Kapının o kapkara koyu gölgesi üzerine vurduğundan bekçilerin gözüne çarpmamış olmasına şaşmamalıydı.

Derin sessizlik insanın içine işliyordu. Ne dışarıda ne de içeride çıt çıkıyor, Vansittart Smith ise burada, içeride, ölüp gitmiş bir medeniyetin ölüp gitmiş bir ferdiyle baş başa duruyordu. Varsın dışarıda şehir on dokuzuncu asrın o cafcafıyla tütüp dursun! Burada, kuruyup pörsümüş buğday başaklarından bir ressamın boya kutu-

sunun pigmentlerine kadar dört bin yıldır bozulmadan bugünlere gelmiş nadide nesneler vardı. Eski imparatorluktan kalma, zamanın engin okyanusunun kıyıya vurduğu kırık dökük eşyalar bir aradaydı. Heybetli Teb'den, azametli Luksor'dan, Heliopolis'in haşmetli tapınaklarından, yağmalanmış yüzlerce mezardan gelmişti bu eserler. Araştırmacı karartıların içinde belli belirsiz titreşen dilsiz figürlere göz gezdirirdi. Bir vakitler binbir zahmetle didinip çırpınan bu kimselerin şimdi huzur içinde olması karşısında hürmetle doldu ve derin düşüncelere daldı. Birdenbire kendi gençliğinin ve onun önemsizliğinin tuhaf duygusu sarıp sarmaladı Vansittart Smith'i. Sırtını sandalyesine yaslayarak odaların arasında uzayıp giden koridorları hülyalı hülyalı izlemeye başladı. Alabildiğine geniş olan yapının tüm kanadı ayın gümüşi ışığıyla aydınlanıyordu. Gözleri ötede yanan bir lambanın sarı ışığına ilişti.

John Vansittart Smith sinirleri gerilerek oturduğu yerde doğruldu. Işık bir durup bir sarsılarak usul usul kendisine yaklaşmaktaydı. Işığı taşıyan kişiden çıt çıkmıyordu. Bu derin sessizlik içinde dahi herhangi bir ayak sesi gelmiyordu kulağa. İngiliz'in aklına bunun bir hırsız olabileceği geldi ve köşesine adamakıllı büzüldü. Işık iki oda ötesindeydi. Bitişiğindeki odaya varmıştı artık ancak hâlâ çıt çıkmıyordu. Korkudan tir tir titrerken lambanın titreşen ışığının ardında âdeta havada süzülüyormuş gibi görünen bir yüz fark etti. Vücudun geri kalanı karanlıktan seçilemese de ışık, tuhaf görünümlü ve sabırsız bir çehreyi bütünüyle aydınlatıyordu. Bu metalik, ışıl ışıl gözleri ve ölüyü andıran deriyi tanımamanın imkânı yoktu; daha önce konuştuğu görevliye aittiler.

Vansittart Smith öne atılıp görevliyle konuşmak için ani bir istek duydu. Yapılacak bir açıklama meseleyi açıklığa kavuşturabilir ve görevli kendisine oteline dönmesini sağlayacak bir yol gösterebilirdi. Ne var ki adam odaya, hareketlerinde ve ifadesinde Vansittart Smith'i bu niyetinden alıkoyan bir sinsilik ve ketumiyetle girdi. Etrafı kolaçan etmek için dolanmadığı apaçık ortadaydı zira tabanı keçeden yapılmış bir terlik giymiş, soluğunu tutarak yürüyor ve kesik kesik verdiği nefesi lambasının ışığını titreştirirken sağına solu-

na telaşlı bakışlar atıyordu. Vansittart Smith köşesine yeniden sinip hevesle adamı izlemeyi sürdürdü; çok gizemli ve muhtemelen de meşum bir şeye şahit olacağına emindi.

Görevli duraklamadan ilerliyordu. Ses çıkarmadan ve çabucak büyük lahitlerden birinin önüne geldi ve cebinden bir anahtar çıkararak kilidini açtı. Üst raftan bir mumya çekip çıkararak büyük bir itina ve endişeyle zemine yerleştirdi. Lambasını da dibine bıraktıktan sonra yanı başına Doğulular gibi çömelerek uzun ve titrek parmaklarıyla mumyayı sarmalayan bezi ve sargıları çözmeye koyuldu. Kaskatı olmuş keten sargılar birbiri ardına çözüldükçe odayı keskin, ıtırlı bir koku kapladı ve tütsü ile baharat kırıntıları mermer zemine saçıldı.

John Vansittart Smith bu mumyanın daha önce çözülmediğini anladığından olup bitenler merakını uyandırdı. Heves ve heyecanla dolup taşmış, kuşu andıran kafasını kapının ardından uzatıp uzatıp duruyordu. Fakat, dört bin yıllık kafadan son sargı da çözüldükten sonra derin bir şaşkınlık yaşamıştı, ki dudaklarından bir hayret çığlığı kopuverdi. İlk sargının altından görevlinin kucağına uzun, siyah ve parlak saç lüleleri döküldü; ikinci sargı çözülünce basık, beyaz bir alınla zarif kavislere sahip bir çift kaş göründü; üçüncü sargının çözülmesiyle uzun perçemlerle çevrelenmiş ışıl ışıl parlayan gözler ile biçimli bir burun ortaya çıktı ve nihayet dördüncü sargının açılmasıyla da dolgun ve narin bir dudak ile hoş kıvrımlı bir çene gösterdi kendini. Yüzün tamamı, alnının tam ortasındaki tek bir kahverengi leke hesaba katılmazsa alışılmışın dışında bir güzelliğe sahipti. Mumyayı yapan kişi için övünç kaynağıydı bu. Vansittart Smith'in gözleri hayretten gitgide büyüdü ve gördüğü manzaradan memnun, cıvıldamaya benzer sesler çıkardı.

Oysa, bu vaziyetin Mısır bilimcisinin üzerinde bıraktığı tesir tuhaf görevlinin üzerinde yarattığı tesirin yanında hiç kalıyordu. Görevli, ellerini havaya kaldırıp kulakları tırmalayan bir sesle ne olduğu anlaşılmayan birtakım sözler sarf ettikten sonra kendini yere atıp mumyaya sarılarak dudaklarını ve kaşlarını defalarca öptü. "Ma petite!" diye figan etti. "Ma pauvre petite!"" Heyecandan sesi çatal-

(Fr.) Küçüğüm! –*çn*

(Fr.) Benim zavallı küçüğüm! –*çn*

lanıyor, sayımsız kırışıklıkları bir kıvrılıp bir düzleniyordu; ancak, tüm bunlara karşın gözlerinin bir çift tespih tanesi gibi yaşsız ve duygusuz olduğu araştırmacının dikkatinden kaçmadı. Mırıldanıp inlemekten seğiren yüzüyle bu güzel kafanın yanı başında bir müddet daha uzandı. Fakat daha sonra yüzünü ansızın bir gülümseme aldı ve bilinmeyen bir dilde birtakım sözcükler sarf ettikten sonra kuvvetini son bir gayretle toplamaya çabalayan birisi gibi ayağa fırladı.

Odanın orta yerinde, araştırmacının da sıklıkla fark ettiği üzere, içinde eski Mısır yüzüklerini ve değerli taşlarını ihtiva eden genişçe ve yuvarlak bir mahfaza bulunuyordu. Görevli uzun adımlarla ona doğru yürüdü ve kilidini açarak mahfazanın kapağını kaldırdı. Lambasını yanındaki çıkıntıya yerleştirdikten sonra onun yanına da cebinden çıkardığı topraktan yapılmış küçük bir küp koydu. Ardından mahfazadan aldığı bir avuç yüzüğü ışığa tutarak ağırbaşlı ve tedirgin bir biçimde teker teker toprak küpteki sıvıya bulamaya koyuldu. İlk yaptıklarından pek memnun kalmamış olacak ki bunları huysuzlanarak mahfazanın içine geri fırlatıp bir başka avuç daha aldı. Bu öbeğin içinden, ortasında büyükçe bir kristal bulunan heybetli bir yüzüğü seçip hevesle küpteki sıvıya bulamaya girişti.

Aniden bir sevinç çığlığı koyverdi; kollarını hoyratça bir oraya bir buraya savururken küpün devrilmesine, içindekilerin zemine dökülüp İngiliz'in ayaklarının dibine kadar akmasına sebep oldu. Görevli koynundan kırmızı bir mendil çıkararak sebep olduğu pisliği temizlemeye koyulmuştu ki kendisini bir anda köşede onu izleyen Vansittart Smith'le burun buruna buldu.

"Affedersiniz," dedi John Vansittart Smith akla hayale gelebilecek tüm kibarlığıyla. "O kadar talihsizim ki bu kapının arkasında uyuyakalmışım."

"Beni mi izliyordun peki?" diye sordu öbürü, ölüyü andıran yüzünde kin dolu bir ifadeyle İngilizce konuşarak.

Araştırmacı dürüstlükten yana olan bir insandı. "İtiraf ediyorum ki," diye başladı, "hareketlerinizi fark ettim ve yaptıklarınız ilgimi celbetti."

Görevli koynundan bu sefer uzun ve parlak bir bıçak çıkararak, "Kıl payı kurtulmuşsun," dedi. "Seni on dakika önce görmüş olsaydım bunu tam kalbine saplardım. Gördüğün gibi, eğer bana dokunur yahut engel olursan seni öldürürüm."

"Size engel olmak gibi bir niyetim yok," diye karşılık verdi araştırmacı. "Burada bulunmamın sebebi bütünüyle rastlantı. Sizden tüm dileğim bana buradan dışarı çıkmamı sağlayacak bir kapı gösterme inceliğinde bulunmanız." Adam yüzünde habis bir ifadeyle hançerinin sivri ucunu keskinliğinden emin olmak istermiş gibi sol avuç içine bastırdığı için elinden geldiğince tatlı dilli konuşmuştu.

"Eğer..." dedi, "Fakat hayır, belki de öyledir. İsmin ne?" İngiliz ismini söyledi.

"Vansittart Smith," diye tekrar etti adam. "Sen şu Londra'da El Kab üzerine bir yazı yayınlayan Vansittart Smith misin? Gazetede haberini görmüştüm. Konuyla alakalı bilgin rezalet."

"Ama efendim!" diye feryat etti Mısır bilimci.

"Fakat yine de daha muazzam iddialarda bulunan kişilerin bilgisinden üstün sayılır. Mısır'daki kadim yaşamımızın kilit taşı sizlerin anlamaya gayret ettiği kitabeler yahut anıtlar değil; haklarında pek bir şey söylemediğiniz hermetik felsefemiz ve mistik ilmimizdir."

"Kadim yaşamımız!" diye yineledi araştırmacı gözleri fal taşı gibi açılarak; ardından birdenbire haykırdı, "Aman Tanrım, mumyanın yüzüne bakın!"

Tuhaf adam arkasına dönüp ışığı ölü kadının yüzüne tuttu; gördüğü manzara karşısında uzun ve keder dolu bir feryat kopardı. Hava mumyacının gösterdiği hüneri altüst etmeye çoktan başlamıştı bile. Deri dağılmaya başlamış, gözler çukurlarına göçmüş, rengi uçup gitmiş dudaklar kıvrılıp büzüşerek sapsarı dişleri meydana çıkarmıştı. Bu yüzün birkaç dakika önceki o genç, güzel yüz olduğunun tek emaresi alındaki o kahverengi lekeydi.

Tuhaf adam ellerini ıstırap ve dehşetle birbirine kenetleyerek merhametsiz gözlerini büyük bir gayretle yeniden İngiliz'e çevirdi.

"Zararı yok," dedi, sesi titreyerek. "Artık mühim değil. Bu gece buraya bir şeyi düzeltmek üzere kati bir kararlılıkla geldim ve dü-

zelttim de. Onun haricindeki hiçbir şeyin artık bir mânâsı yok. Aradığımı buldum. Kadim lanet bozuldu. Şimdi ben de onun yanına gidebilirim. Ruhu perdenin öte tarafında beni beklediği müddetçe bu cansız kabuğun ne anlamı var ki!"

"Çılgınca laflar ediyorsunuz," dedi Vansittart Smith, bir deliyle muhatap olduğuna iyiden iyiye emin olarak.

"Zamanım tükeniyor, artık gitmeliyim," diye sürdürdü konuşmasını diğeri. "Bunca vakittir usanarak beklediğim an yaklaşıyor, eli kulağında. Fakat evvela sizi buradan çıkarmam gerek. Gelin benimle."

Lambayı alıp perişan vaziyetteki odaya arkasını dönerek araştırmacıyı Mısır'a, Asur'a ve İran'a ait eserlerin sıra sıra dizildiği odalardan hızla geçirdi. Nihayet Asur eserlerinin bulunduğu odanın sonundaki küçük gizli kapıyı ittirerek açtı ve duvarın içinden aşağı doğru inen sarmal taş merdiveni inmeye başladılar. İngiliz soğuktan ürperdi, gecenin taze soğuğu alnına çarpıyordu. Karşısında sokağa açıldığını düşündüğü bir kapı, onun sağında da geçide sarı bir ışığın sızmasına sebep olan aralık bir kapı vardı. "İçeri girin!" dedi görevli sabırsızca.

Vansittart Smith bir an tereddüde düştü. Bir yandan bu serüvenin artık bitmesini umuyor, öte yandan ise merakını bastıramıyordu. Meseleyi çözüme kavuşturmadan öylece bırakıp gidemezdi, böylece bu tuhaf adamın peşi sıra aydınlık odaya girdi.

Bekçilere tahsis edilen türden küçük bir odaydı burası. Şöminede yanan odunlar kıvılcımlar saçıyordu. Bir köşede tekerlekli bir yatak, diğer bir köşede ise tahtadan yapılma kaba saba bir sandalyeyle üzerinde hâlâ bir önceki yemeğin yayıntısı duran yuvarlak bir masa bulunuyordu. Misafir etrafa baktıkça odadaki her bir ayrıntının eski zamanların sanatını ve hoş desenlerini taşıdığını fark ediyor, yüreği ağzına geliyordu. Şamdanlar, şömine pervazındaki vazolar, ocak maşaları, duvarları süsleyen eşyalar, hepsi birden sanki uzak bir geçmişi anımsatması için duruyorlardı oracıkta. Perişan kılıklı ve mahmur adam kendisini yatağın kenarına bırakıverdi, konuğuna da oturması için eliyle sandalyeyi işaret etti.

"Bu sandalyenin bir mânâsı var, bir amaç taşıyor," dedi, yeniden kusursuz bir İngilizceyle konuşarak. "Tabiat'a sırt çevirmiş tüm bencil fanilere ibret olması için gitmeden önce ardımda bir şey bırakmak mecburiyetindeyim. Bunu size bırakıyorum. Nasıl isterseniz öyle kullanın. Şimdi, bir ayağım öte dünyanın eşiğindeyken söyleyeceklerim var.

"Kuşkulandığınız gibi ben Mısırlıyım. Fakat şimdilerde Nil Deltası'na yerleşmiş olan o ezilmiş köle ırkından değil; İbranileri boyunduruğu altına alan, Habeşlileri güneydeki çöllere sürgün eden ve insanların nesiller boyunca karşısında imrendiği ve hayrete düştüğü o kudretli yapıtların mimarı olan zalim ve itibarlı halkın bir ferdiyim. İsa'dan altı yüzyıl önce, Thutmose'nin hüküm sürdüğü zamanda doğdum. Benden ürkmeyin. Sebat edin, göreceksiniz ki korkunuz yersiz, ben ancak acınacak bir kimseyim.

"İsmim Sosra idi. Babam, Avaris'in bugün Nil'in Par-Bast'a uzanan kolu üzerinde bulunan büyük tapınağında Osiris'in başrahibi olarak hizmet etmekteydi. Ben de tapınakta doğup büyüdüm ve Kutsal Kitap'ınızda bahsi geçen tüm mistik sanatlarda maharet kazanacak biçimde yetiştirildim. Çabuk kavrayan, gayretli bir öğrenciydim. Bilge rahiplerin öğretebileceği ne varsa daha on altı yaşına varmadan bellemiştim. O günden sonra Tabiat'ın gizemlerini yalnızca kendim için araştırmaya koyuldum ve öğrendiklerimi hiç kimseyle paylaşmadım.

"Merakımı celbeden sorular arasında yaşamın doğasıyla yakın alaka içinde bulunanlar kadar kafa yorduğum başka bir mesele olmamıştır. Kendimi yaşamın nasıl meydana geldiğini ortaya çıkaracak dirimsel ilkeyi bulmaya adamıştım. Tıbbın amacı hastalık ortaya çıktığında onu def etmektir. Benim fikrime göre ise, bedeni zayıflığa ya da ölüme imkân vermeyecek denli kuvvetlendirecek bir yöntem icat edilebilirdi. Araştırmalarımı yeniden sayıp dökmeme gerek yok. Anlatsam da tam manasıyla kavrayamayacaksınız. Çalışmalarımın bir kısmını hayvanlar, bir kısmını köleler ve bir kısmını da kendim üzerinde tatbik ettim. Şu kadarını belirtmeliyim ki, bu çalışmalarım neticesinde, kana zerk edildiğinde bedene onu zamanın, yaraların

ve hastalıkların etkilerinden koruyan bir kuvvet sağlayan bir madde elde ettim. Her ne kadar ölümsüzlük bahşetmese de tesiri binlerce yıl sürecekti. Maddeyi bir kediye zerk ettikten sonra hayvana en ölümcül zehirleri verdim ancak o denli tesirliydi ki kedi şu an bile Aşağı Mısır'da yaşamına devam ediyor. Başımdan geçen bu hadisenin gizemle yahut büyüyle bir alakası yoktu. Yeniden elde edilebilecek basit bir kimyasal keşifti yalnızca.

"Yaşam sevgisi bilhassa gençlerin kanında kaynar. Bu keşfimle birlikte ıstırapları dindirip ölümü bana bir daha ulaşamayacağı kadar uzaklara göndererek tüm insani vesveselerden artık azade olduğumu sanıyordum. Kuş kadar hafiflemiş bir yürekle o uğursuz maddeyi kendi damarlarıma zerk ettim ve etrafta yararımın dokunabileceği biri var mı diye aranmaya başladım. Parmes isminde, ağırbaşlı tabiatı ve çalışmalarına olan düşkünlüğüyle saygımı kazanmış genç bir Tot rahibi vardı. Sırrımı ona açıkladıktan sonra isteği üzerine iksirimden ona da zerk ettim. Bundan böyle, diye geçirdim aklımdan, benimle yaşıt bir arkadaşa hiçbir zaman hasret kalmayacağım.

"Ben bu muazzam keşfin ardından araştırmalarımın süratini bir nebze olsun azalttıysam da Parmes iki misli bir şevkle sürdürüyordu. Her gün Tot'un Tapınağı'na gidip orada deney tüpleri ve imbikleriyle deneyler yapıp çalıştığını görüyordum; fakat bu çalışmalarının neticelerinden bana pek az bahsediyordu. Ben ise şehirde uzun uzun yürüyüşler yapıyor ve etrafımda gördüğüm her şeyin eninde sonunda yok olup gideceğini, geriye yalnızca kendimin kalacağını bilerek içten içe seviniyordum. Engin bilgimin namı dört bir yana ulaşmış olacağından yürürken insanlar yol açıp yerlere kadar eğilerek selamlayacaktı beni.

"O sıralar sürmekte olan bir savaş vardı. Büyük Firavun, askerlerini Hiksosları püskürtmeleri için doğuya yollamış; bir vali de şehri Firavun adına savunmak üzere Avaris'e gönderilmişti. Bu Vali'nin kızının dillere destan güzelliğini daha önce pek çok kereler işitmiştim. Fakat günlerden bir gün, Parmes'le yürüyüş yaptığımız bir vakit kölelerinin omuzları üzerinde bir yere gitmekteyken karşılaşıverdik onunla. Kalbim yerinden çıkacak gibi olmuştu; daha o an vurulmuştum

güzelliğine. Onu taşıyanların ayakları dibine atabilirdim kendimi. Hayallerimdeki kadının ta kendisi idi; onsuz bir hayat düşünemiyordum. Oracıkta, benim olacağına Horus'un başı üzerine yemin ettim; onunla da kalmayıp Tot'un Rahibi'ne de yeminimi yineledim; fakat o, çehresi gece gibi gölgelenerek yüzünü öte tarafa çevirdi.

"Birbirimize yaptığımız kurları uzun uzadıya anlatmanın bir mânâsı yok sanıyorum. O da benim ona âşık olduğum gibi âşık olmuştu bana. Parmes'in onu benden daha önce de görmüş olduğunu ve ona aşkını itiraf ettiğini de öğrendim; fakat kadınımın kalbinin bana ait olduğunu bildiğimden Parmes'in ihtirasına yalnızca gülümsemekle yetindim. Şehir verem salgınıyla boğuşuyordu. Hastalığa yakalanmış pek çok insan vardı fakat onlardan çekinip korkmak şöyle dursun onları şifalı ellerimle iyileştiriyordum. Hayatımın kadını bu pervasızlığıma hayret ediyordu. Dayanamayıp sırrımı ona da açtım ve bu maharetimi onun üzerinde de göstermeme müsaade etmesi için yakardım.

"'Güzelliğinin çiçeği bundan böyle hiç solmayacak, Atma,' dedim. 'Geri kalan her şey eriyip gidecek ancak sen, ben ve birbirimize olan bu büyük aşkımız Firavun Chefru'nun lahdinden bile uzun yaşayacak.'

"Ne var ki bir genç kız ürkekliğiyle karşı çıktı. 'Bu doğru bir şey mi?' diye sordu, 'Tanrıların iradesine karşı gelmek olmaz mı bu? Şayet büyük Osiris o kadar uzun yaşamamızı isteseydi bunu bize kendisi bahşetmez miydi?'

"Sevgi dolu, müşfik sözlerle kuşkularını gidermeye çabaladım çabalamasına ancak yine de tereddüt ettiğini görebiliyordum. Büyük bir mesele bu, diyordu. O gece enine boyuna düşünecek, sabah da kararını bildirecekti. Pek tabii ki bir gecenin zararı olmazdı.

Kararını verirken kendisine yol göstersin diye İsis'e yakaracaktı.

"İçime uğursuz bir şeylerin olacağı doğduğundan tedirginlikle onu hizmetçisiyle bırakıp döndüm. Sabah, kurban ritüeli sona erer ermez doğrudan evine yollandım. Merdivenlerden çıkarken bir köle yoluma dikildi ve sahibesinin hasta, çok hasta olduğunu söyledi. Öfkeden kendimi kaybetmiş bir vaziyette hizmetçileri aştım; salo-

nu ve koridoru telaşla geçerek Atma'mın odasına girdim. Kafasını yüksekçe bir yastığın üzerine nazikçe bırakmış, soluk yüzü ve donuk bakışlarıyla yatağında öylece uzanıyordu. Alnında tuhaf ve iltihaplı mor bir leke oluşmuştu. Eskilerin söylediği gibi ölüler diyarının alametiydi bu. Veremin izi, ölümün mührü.

"Nasıl anlatsam o dehşet verici zamanları? Aylarca çılgınlar gibi, hummaya tutulmuş gibi hezeyanlar içinde yaşadım; ancak ölemedim. Hiçbir Arap, benim ölümü hasretle beklediğim gibi beklememiştir çölün ortasında karşısına çıkacak ferahlatıcı bir kuyuyu. Zehir yahut hançer fark etmez, eğer biri dahi ölümsüzlüğe yakın bu ömrümü kısaltma kudretine sahip olsa hiç beklemez o dar geçidin ucundaki aşkıma kavuşmak için kullanırdım onları. Çabaladım ancak ne çare. Maddenin o melun nüfuzundan bir türlü sıyrılamadım. Bir gece harap ve bitap düşmüş bir vaziyette yatağıma uzanmışken Tot rahibi Parmes odama geldi. Lambadan yayılan ışığın ortasında durup çılgınca bir zevkin parıltılarını saçan gözlerini üzerime dikti.

"'Neden genç kızın ölmesine müsaade ettin?' diye sordu; 'Neden bana güç kuvvet verdiğin gibi ona da vermedin?'

"'Verecektim ancak geç kaldım,' diye yanıtladım. 'Unutmuşum, sen de ona âşıktın. Bu bedbaht kaderde yol arkadaşıyız biz. Onun yüzünü görmeden akıp gidecek asırlar ne kadar da dehşet verici! Budalalık! Ölümü kendimize düşman etmekle nasıl büyük bir ahmaklık ettik!'

"'Sana göre öyle olabilir,' diye haykırdı hoyrat bir kahkaha savurarak. 'Dudaklarından dökülen bu cümlelerin benim için hiçbir mânâsı yok.'

"'Senin için bir mânâsı yok mu?' diye çığlık attım dirseklerimin üzerinde doğrulmaya çabalayarak. 'Muhakkak ki keder zihnini allak bullak etmiş olmalı, dostum.' Yüzü keyiften kıpkızıl kesilmişti. İçine şeytan girmiş bir kimse gibi sarsılıyor, kıvranıyordu.

"'Nereye gittiğimi biliyor musun?' diye sordu.

"'Hayır,' diye yanıtladım, 'Bilmiyorum.'

"'Ona gidiyorum.' dedi. 'Şehir duvarının dışındaki ikiz palmiye ağacının yanında mumyalanmış öylece yatıyor.'

"'Niçin oraya gidiyorsun?' diye haykırdım.

"'Ölmek için!' diye çığlık attı kederle. 'Ölmek için! Bundan böyle bu dünyaya zincirli değilim.'

'Ancak iksir hâlâ damarlarında dolaşıyor,' diye bağırdım.

"'Karşı koyabilirim,' dedi. 'İksirin tesirini yok edecek çok daha kuvvetli bir ilke keşfettim. Şu anda damarlarımda akıyor, bir saat içinde de ölmüş olacağım. Ben ona kavuşurken sen burada kalacaksın.'

"Yüzüne baktığımda doğruyu söylediğini anladım. Gözlerinde çakan parıltı iksirin kudretini alt ettiğini ispatlıyordu.

"'Bana da göster!' diye feryat ettim.

"'Asla!' diye karşılık verdi.

"'Tot'un bilgeliği adına, haşmetli Anubis aşkına!'

"'Nafile,' dedi katı yüreklilikle.

"'O halde kendi başıma öğrenirim,' diye haykırdım.

"'Öğrenemezsin,' diye karşılık verdi. 'Ben de rastlantı eseri keşfettim. Hiçbir zaman elde edemeyeceğin bir malzemeye ihtiyacın olacak. Ancak ve ancak Tot'un yüzüğünde bulunan bir malzeme. Başka hiçbir yerde yok.'

"'Tot'un yüzüğünde mi!' diye yineledim, 'Peki ya Tot'un yüzüğü nerede?'

"'Bunu da asla öğrenemeyeceksin,' diye yanıtladı. 'Sen onun aşkını kazandın ancak bak son gülen kim oldu. Al bu sefil dünya senin olsun. Artık zincirlerimden kurtuldum. Gitmeliyim!' Topukları üzerinde döndü ve odadan koşarak çıktı. Ertesi sabah Tot Rahibi'nin öldüğü haberini aldım.

"Bu hadiseden sonra günlerim araştırmalar yaparak geçti. İksirin tesirini ortadan kaldıracak o meşakkatli zehri bulmalıydım. Gün ağarırken başlayıp gece yarılarına dek deney tüplerinin ve ocağın tepesinde iki büklüm oluyordum. Her şeyden mühimi, Tot Rahibi'nin ardında bıraktığı papirüsleri ve kimyasallarla dolu şişelerini de teker teker didiklemiştim. Fakat heyhat! O kadar az şey öğrenebildim ki onlardan. Ötede beride karşıma çıkan en ufak bir ipucu veya okuduklarım arasında dikkatimi çeken tesadüfi bir ibare

yüreğimi umutla dolduruyor fakat neticede hiçbiri derdime derman olmuyordu. Yine de pes etmedim, aylarca devam ettim araştırmalarıma. Umudumu iyiden iyiye yitirdiğim vakitler palmiye ağaçlarının yanındaki lahdin yolunu tutuyordum. Mücevherleri çalınmış bu tabutun yanında dikilirken bile varlığının o hoş rayihasını hissedebiliyor; ona, fani aklım bu gizemi çözmeye muvaffak olduğunda kavuşabileceğimizi fısıldıyordum.

"Parmes, keşfinin Tot'un yüzüğüyle alakalı olduğunu söylemişti. Daha önce görmüşlüğüm vardı bu mücevheri. Büyük ve ağırca bir halkaydı. Altından değil fakat Harbal Dağı'ndan çıkarılan, altından daha nadir ve ağır olan bir metalden yapılmıştı, sizlerin platin diye isimlendirdiği metalden. Anımsadığım kadarıyla yüzük içi oyuk bir kristalle süslenmişti. Bu oyukta birkaç damlalık bir sıvı muhafaza ediliyordu. O halde, Parmes'in sırrı salt metalle alakalı değildi çünkü Tapınak'ta bu metalden yapılma pek çok yüzük vardı. Acaba kıymetli zehrini bu kristal oyuğuna saklamış olabilir miydi? Ardında bıraktığı evrakın altını üstüne getirdiğim vakitlerde de kimi kez rastlamıştım bu fikre. Öyle ki bir kâğıdında gerçekten de zehrin orada muhafaza edildiği hatta bir tanesinde, kullanılmamış bir miktar sıvının da hâlâ orada durduğu yazıyordu.

"Fakat nasıl bulacaktım bu yüzüğü? Mumyalanmak üzere soyulurken üzerinde değildi. Emin olmak için iyice bakmıştım. Şahsi eşyaları arasında da yoktu. Girdiği her bir odayı, sahip olduğu her bir kutuyu, vazoyu ve öteberiyi teker teker didikledim fakat nafileydi. Yürüdüğü yollardaki kumları bile elekten geçirdim ancak ne yaparsam yapayım Tot'un yüzüğünün izine rastlayamadım. Yine de hesapta olmayan, yeni bir talihsizlik vuku bulmasaydı laboratuvarım tüm engellerin üstesinden gelebilirdim belki de.

"Hiksoslara büyük bir savaş açılmış, Büyük Firavun'un Kumandanları tüm okçuları ve atlılarıyla çölde mahsur kalmıştı. Çoban kabile toplulukları kurak senelerde türeyen çekirgeler gibi ensemizdeydi. Şur çölünden o büyük ve acı göle kadar her yeri gündüzleri kan yıkıyor, geceleriyse ateş yakıp geçiyordu. Mısır'ı, Avaris'te siper almış savunuyor fakat yabanileri bir türlü durduramıyorduk. Şehir

düşmüştü; Vali de askerler de kılıçtan geçirildi. Bana gelince, ben de diğer pek çokları gibi tutsak düştüm.

"Seneler seneleri kovaladı, onca vakit boyunca Fırat Nehri'nin kıyısındaki ovalarda sığır otlattım. Sahibim ölüp gitti, küçük oğlu büyüyüp yaşlandı fakat ben ölümden diyar diyar uzaktaydım. Günlerden bir gün tez canlı bir devenin sırtına atlayıp Mısır'a kaçtım. Zapt ettikleri bu topraklarda artık Hiksoslar yaşıyor; kendi kralları tarafından yönetiliyorlardı. Avaris harabeye dönmüştü. Tüm şehir yakılıp kül olmuş; büyük Tapınak'tan geriye çirkin bir enkazdan başka bir şey kalmamıştı. Lahitlerdeki değerli mücevherler sökülüp çalınmış, tüm abideler yerle bir edilmişti. Atma'mın mezarından geriye tek bir iz bile kalmamıştı. Çölün kumları altına gömülmüş, mezarı başındaki palmiye ağaçları ortadan kaybolmuştu. Parmes'in evrakıyla Tot Tapınağı'ndan kalanlar ise ya helâk olmuş ya da Suriye'nin çöllerine savrulup gitmişti. Ne kadar arayıp taradıysam da boşunaydı.

"O vakitten sonra ne yüzüğü ne de zehri bulma umudum kaldı. İksirin tesiri silinip gidene dek sebatla yaşamaya hazırladım kendimi. Beşikten mezara dek olan ömrü göz açıp kapayıncaya kadar bitiveren sizler, zamanın ne kadar da dehşet verici bir şey olduğunu nasıl kavrayabilirsiniz ki! En iyi tarihin nehrinde savrulan ben bilirim bunu. Troya düştüğünde yalnızca yaşlı bir adamdım; Heredot Memfis'e ulaştığında iyice ihtiyarlamış; Yeni Ahit dünyaya geldiğinde ise ihtiyarlıktan iki büklüm olmuştum. Ne var ki, kanımda tatlı tatlı akıp beni peşinde koştuğum o ölümden koruyan iksirle diğer insanlardan farksızdım. Şimdi ise nihayet, nihayet ki, sona ulaştım!

"Seyahat etmediğim tek bir toprak, birlikte yaşamadığım tek bir millet kalmadı. Her bir lisan bana aynı artık. Bu usandırıcı zamanı geçirebilmek için öğrendim hepsini. Her birinin bugünkü medeniyetlerin doğuşuyla, kasvetli ortaçağla, barbarlığın karanlık zamanlarıyla oradan oraya ağır ağır sürüklendiğini söylememe gerek bile yok. Hepsi geçmişte kaldı artık. Bunca vakit hiçbir kadına aşk dolu gözlerle bakmadım; Atma ona nasıl bir sadakatle bağlı olduğumu biliyor.

"Biliminsanlarının Antik Mısır ile alakalı yaptığı çalışmaları okumak âdetini edindim. Kimi vakitler varlıklı bir kimse oldum, kimi vakitlerse yoksul; fakat, bu meseleleri ele alan dergi ve gazeteleri almaya yetecek parayı buldum. Aşağı yukarı dokuz ay evvel San Francisco'dayken Avaris yakınlarında yapılan keşifle alakalı bir yazı okudum. Okurken heyecandan yüreğim ağzıma geldi zira kazıcıların yakın zamanda gün yüzüne çıkarılan lahitleri incelediklerini yazıyordu. Bu lahitlerden birisinde daha önce hiç açılmamış bir mumya ile üzerinde mumyanın Thutmose'nin hükümdarlığı sırasında şehrin valiliğini yapan kişinin kızına ait olduğunu belirten bir ibare bulunuyormuş. Yazıda aynı zamanda lahdin kapağı kaldırıldığında mumyalanmış kadının göğsüne yerleştirilmiş platinden yapılma, kristalle süslenmiş büyük bir yüzük bulunduğu yazıyordu. O vakit anladım ki Parmes, Tot'un yüzüğünü buraya gizlemişti. Hiçbir Mısırlının ölmüş bir kimsenin lahdini açarak ruhunu kirletmeye yeltenmeyeceğini bildiğinden bunun güvenli olduğunu düşünmüş olmalıydı.

"Hemen o akşam San Francisco'dan ayrıldım, birkaç hafta içinde de kendimi bir kez daha Avaris'te buldum, ötede beride öbeklenmiş kum yığınları ve un ufak olmuş duvarlar o haşmetli şehrin adını ne kadar aksettirebiliyorsa, tabii. Soluğu orada kazı yapan Fransızların yanında alıp yüzüğü sordum onlara. Yüzüğün de mumyanın da Kahire'deki Bulak Müzesi'ne gönderildiğini söylediler. Bunun üzerine Bulak'a gittim ancak orada da bu ikisinin Mariette Bey tarafından alınıp buraya, Louvre'a getirildiğini haber aldım. Böyle böyle nihayet dört bin yılın ardından Atma'mdan geriye kalanlara ve uzun süredir peşinde olduğum o yüzüğe kavuştum.

"Ancak nasıl ulaşacaktım onlara? Nasıl ele geçirecektim onları? Tesadüf eseri müzede hizmette bulunacak bir görevli arandığını öğrendim ve yöneticiye gittim. Öyle şevkle konuştum ki onu Mısır hususunda bir hayli bilgili olduğuma ikna ettim. Bu hevesim karşısında benim profesör koltuğuna layık olduğumu, kendisinden çok daha fazla bilgili olduğumu söyledi; elbette öylesine sarf ettiği bir cümleydi bu. Birikimimi lafın gelişi övmesine müsaade ederek şu an

burada bulunan birkaç eşyayı da yanımda getirmeye razı ettim onu. Bugün buradaki ilk ve son gecem.

"İşte benim hikâyem bu, Vansittart Smith Bey. Sizin idrakinizdeki bir kimseye daha fazlasını anlatmanın bir faydası olmayacak. Bugün, tuhaf bir rastlantı eseri, uzun uzun yıllar evvel âşık olduğum kadının yüzünü gördünüz. Mahfazada kristalli pek çok yüzük bulunuyordu, ben de aradığımın hangisi olduğundan iyice emin olmak üzere platin için bir deney yaptım. Kristali yakından inceleyince sıvının içinde olduğunu gördüm; nihayet beni en bedbaht hastalıktan bile beter eden o meşum sıhhatten kurtulacaktım. Size tüm söyleyeceklerim bu kadar. Vicdanımı bu yükten kurtardım artık. Dilerseniz hikâyemi anlatırsınız, dilerseniz de kendinize saklarsınız. Bu gece ölümden kıl payı kurtulduğunuz için size bir özür borçluyum. Amacım uğruna dur durak bilmeyen, her şeyi göze almış bir kimseyim ben. Sizi meseleyi halletmeden evvel görseydim bana karşı çıkmanıza dahi müsaade etmezdim. İşte kapı, Rivoli Caddesi'ne açılıyor. İyi geceler."

İngiliz ardına baktı. Mısırlı Sosra'nın cılız silueti dar kapıyla çevrelenmişti. Ardından kapı çarparak kapandı ve kulak tırmalayıcı sürgü sesi gecenin tüm sükunetini dağıttı.

John Vansittart Smith Bey, Londra'ya dönüşünün ikinci günü, *The Times*'ın Paris'te çıkan muadilinde şu kısacık haberi gördü:

"Louvre'da Tuhaf Vaka. Dün sabah ana Doğu odasında anlaşılması güç bir vakaya rastlandı. Sabahları odaları temizlemekle görevli olan çalışanlar, görevlilerden birini yerde mumyalardan birine sarılıp ölmüş bir halde buldu. Ölü adam mumyaya o kadar sıkı sarılmıştı ki ayrılabilmeleri için azami çaba sarf edildi.

"Kıymetli yüzüklerin bulunduğu mahfazalardan birinin açıldığı ve yüzüklerin yağmalandığı kaydedildi. Yetkililer, adamın mumyayı özel bir koleksiyoncuya satmak üzere götürürken uzun zamandır süren bir kalp rahatsızlığı sonucu yolda kriz geçirdiğini düşünüyor. Yaşı kesin olarak bilinmemekle birlikte, adamın alışılmışın dışında alışkanlıklara sahip olduğu, bu acıklı ve vakitsiz vefatı için yas tutacak hiçbir akrabasının bulunmadığı iddia ediliyor."

Kara Şatonun Kontu

Alman askerlerinin Fransa'ya girdiği ve genç Cumhuriyet'in dağılmış, bitap düşmüş kuvvetlerinin Aisne'in kuzeyiyle Loire'in güneyine sürüldüğü vakitlerdi. Ren Nehri'nden çıkıp üç koldan ağır aralıksız akmakta olan silahlı adamlar dolana dolana kuzeye, sonra da bölüne kaynaşa güneye yol alıyor; her biri Paris'i çepeçevre kuşatacak o büyük gölü meydana getirmek üzere birbirine karışıyordu. Bu muazzam gölden de bir kuzeye, bir güneydeki Orleans'a, bir de batıdaki Normandiya'ya doğru akmak üzere küçük derecikler fışkırıyordu. Pek çok Alman süvarisi, atını Dieppe'in derinliklerine doludizgin sürdüğünde denizin ne olduğunu ilk kez orada görmüştü.

Ülkelerinin çehresinde açılan bu yaraya karşılık Fransızlar amansız kara düşüncelere kapılmışlardı. Mücadele etmişler etmesine ancak en nihayetinde bozguna uğramışlardı. Akın akın üşüşen süvarilere, sayısız piyadeye ve o azametli silahlara karşı koymak için ellerinden geleni yapmışlardı. Her ne kadar muharebe meydanında galibiyete eremeseler de, teke tek yahut hiç olmazsa manga manga karşılaştıklarında düşmanlarıyla denktiler. Tüm bunlara karşın yine de gözü pek bir Fransız, bir Almanı öyle bir pişman ederdi ki Alman, Ren Nehri'nin kendi tarafında kalan kıyısını dahi terk ederdi. Böylelikle, öteki muharebelerin ve kuşatmaların arasında kayda geçmemiş başka bir savaş patlak verdi; bir yanda işlenen menfur cinayetler, öte yanda yapılan gaddar missillemeleriyle bireylerin savaşı.

Poznań 24. Piyade Albayı von Gramm da bu yeni vaziyetten epey zayiat vermişti. Vazifesini Les Andelys'in küçük Normandiya

kasabasında yürütmekteydi ve karakol mevkii bölgenin etrafındaki ufak köy ve çiftlik evlerine dek uzanmaktaydı. Çevresinde seksen kilometreye kadar hiçbir Fransız kuvveti bulunmuyordu; ne var ki her sabah ya menzillerinde ölü bulunmuş nöbetçi askerlerin ya da etrafı kolaçan etmeye çıkmış ancak bir daha dönmemiş arama müfrezelerinin raporlarını alıyordu. Bu haberler üzerine albayın gazabı büyüyor, olanca hiddetiyle çiftlik binalarını ateşe verip köy halkını korkudan zangır zangır titretiyor fakat ertesi sabah yine aynı iç karartan haberleri alıyordu. Ne yaparsa yapsın yakasını bu göze görünmeyen düşmanlarından bir türlü sıyıramıyordu. Yine de, yapılan eylemlerde ve eylemlerin işleniş biçimlerinde müşterek olan birtakım alametler gösteriyordu ki tüm bu gaddar hareketlerin kaynağı aynıydı.

Albay von Gramm şiddete başvurmuş ancak muvaffak olamamıştı. Altının işe yarayacağını düşünüp dört bir yana bilgi getirene 500 altın frank verileceğini duyurdu, kimseden ses seda çıkmadı. 800 altın franka yükselttiğinde dahi gelen giden olmamıştı; zira köylüler pek namusluydu. Fakat katledilen bir onbaşıyla albay ödülü bu sefer 1000 altın franka yükseltti ve kanındaki Normanlara özgü para düşkünlüğü Fransızlara özgü kinden ağır basan Francois Rejane adında bir çiftlik işçisi kapısında bitiverdi.

"Demek bu cinayetleri kimin işlediğini biliyorsun?" diye sordu Prusyalı albay, karşısında dikilen mavi gömlekli, sıçan suratlı yaratığı tiksintiyle süzerek.

"Evet, albayım."

"İsmi de–?"

"Evvela vaat ettiğiniz 1000 altın frank, albayım–"

"Söyleyeceklerinin doğruluğunu ispat etmeden tek bir metelik dahi yok. Şimdi söyle bakalım! Adamlarımı öldüren kim?"

"Kara Şato'da yaşayan Kont Eustace."

"Yalan söylüyorsun!" diye kükredi albay öfkeyle. "Bir beyefendi ve asilzade böyle suçlar işlemez."

Köylü omuzlarını silkti. "Belli ki kontu tanımıyorsunuz. Fakat öyle, albayım. Söylediklerim harfiyen doğru; sınamanızdan da çe-

kinmiyorum. Kara Şato'nun Kontu merhametsiz bir adamdır, en güllük gülistanlık vakitlerinde dahi merhametsizdir. Gelin görün ki son zamanlarda dehşet verici oldu çıktı. İşte; oğlu öldü. Douay'da görevdeyken kaçırıldı, Almanya'dan firar ederken de öldü. Kontun tek çocuğu olduğu için hepimiz ölümünün Kontu çıldırttığı görüşündeyiz. Çiftçileriyle köylülerle Alman askerlerinin peşine düştü. Kaç tane öldürdü bilmiyorum ancak alınlarını haç şeklinde kesen odur; zira hanedanının simgesi haçtır."

Doğruydu. Öldürülen nöbetçi askerlerin her birinin alnında av bıçağıyla yapılmış gibi görünen çapraz haç şeklinde yarıklar vardı. Albay kaskatı kesilmiş sırtını arkasına yasladı ve işaretparmağıyla masada duran harita üzerinde bir yeri gösterdi.

"Kara Şato aşağı yukarı 20 kilometre kadar uzakta," dedi.

"17 kilometre, albayım."

"Bulunduğu yeri biliyor musun?"

"Önceleri orada çalışırdım."

Albay von Gramm zili çaldı.

"Bu adama yemek ver, gözünün önünden de ayırma," dedi çavuşa.

"Beni niçin alıkoyuyorsunuz, albayım? Bildiğim her şeyi anlattım size."

"Bize yolu göstereceksin."

"Kılavuzunuz mu olacağım? Fakat ya kont? Ya kontun eline düşersem? Of, albayım—"

Prusyalı albay adamı el işaretiyle gönderip ardından, "Bana derhal Yüzbaşı Baumgarten'ı çağır," diye emretti.

Çağrılan subay kuvvetli bir çenesi olan orta yaşlı bir adamdı. Uçları kıvrık sarı bir bıyığa ve mavi gözlere sahipti. Kiremit rengi yüzü miğferinin altında fildişine çalıyordu. Saçsız ve gergin kafa derisi ışıl ışıl parladığından astları arkasına geçip ayna karşısında bıyıklarını buruyormuş gibi yaparak epey eğlenirlerdi. Bir asker için fazlaca ağır olsa da güvenilir ve gözü pekti. Daha yiğit bir subay tehlikede ise albay kendisine itimat ederdi.

"Bu akşam Kara Şato'ya gitmek üzere yola çıkacaksınız, yüzba-

şım," dedi. "Kılavuz tedarik edildi. Kontu tutuklayıp buraya getireceksiniz. Kaçma girişiminde bulunursa derhal vurun."

"Yanıma kaç adam alayım, albayım?"

"Pekâlâ, dört bir tarafımız casuslarla sarılı olduğu için tek şansımız kont yola çıktığımızdan haberdar olmadan evvel onu ele geçirmek. Kalabalık bir birlik dikkat çekecektir. Öte yandan yolunuzun kesilmesi ihtimalini de göz ardı etmemelisiniz."

"General Goeben'e katılmak üzere kuzeye doğru yola çıkmış gibi yapıp ardından haritanızda işaretli olan istikamete dönerek anlamalarına fırsat vermeden Kara Şato'ya ulaşabilirim, albayım. Bu durumda yirmi adamla–"

"Pekâlâ, yüzbaşım. Yarın sabah tutsağınızla birlikte görüşmek üzere."

Yüzbaşı Baumgarten, yanında yirmi kadar Poznańlıyla Les Andelys'ten yola çıkıp kuzeybatıya yöneldiğinde epey soğuk bir aralık gecesiydi. Üç kilometre kadar gittikten sonra birdenbire dar ve tekerlek izleriyle dolu bir yola giriverdi; adamlarıyla birlikte doludizgin yol alıyorlardı. Buz gibi yağmur çiseliyor, uzun kavakların ve yolun iki yanında kalan tarlaların arasında hışırdıyordu. Yüzbaşı kıdemli çavuş Moser'la birlikte önden gidiyordu. Çavuş Fransız köylüye bileğinden sıkı sıkıya bağlanmış; kulağına pusuya düşürülürlerse ilk kurşunu evvela onun kafasına sıkacağını usul usul fısıldıyordu. Arkalarında yirmi piyade eri, yüzleri yağmurla sırılsıklam olmuş, botları ıslak ve kaygan çamurda gıcırdayarak ağır adımlarla yürüyordu. Nereye, ne amaçla gittiklerini biliyorlardı; yoldaşlarının acı kaybı onları bu vaziyette diri tutan tek şeydi. Bunun, süvarilerin vazifesi olduğunun farkındalardı farkında olmasına fakat süvari öncü birlikle beraberdi; kaldı ki, öldürülen yoldaşlarının intikamını alayın kendisinin alması daha münasip olurdu.

Les Andelys'ten yola çıktıklarında saat aşağı yukarı sekizdi. Saat on bir buçuk olduğunda ise kılavuzları, demirden devasa bir kapının iki yanında bulunan ve tepelerine hanedan simgesinin dikildiği iki yüksek sütunun önünde durdu. Kapı duvarı harabeye dönmüştü fakat devasa kapı, dibinde büyüyen çalıların ve otların arasından

yükseliyordu. Prusyalılar buranın etrafından dolanıp meşe dallarından bir geçidin gölgesi altında, hâlâ sonbahardan kalma yapraklarla kaplı olan uzun yokuşa doğru kimseye belli etmeden ilerlediler. Tepeye vardıklarında ise duraklayıp etrafı kolaçan ettiler.

Kara Şato karşılarındaydı. Ay, iki yağmur bulutunun arasında parlıyor; köhne evi gümüşi ışıltılara ve karaltılara boğuyordu. Öndeki alçak kemerli kapısı ve savaş gemilerinin yanaştığı açık limanları andıran bir dizi küçük penceresiyle L şeklinde bir yapıydı bu. Simsiyah çatısının köşelerinde yuvarlak biçimli çıkma kuleler vardı; bu haliyle şato, ay ışığının altında, sağdan soldan toplanıp gelerek ardındaki göğü karartan bulutlarla sessiz sedasız dikiliyordu. Aşağıda kalan pencerelerden birinde bir ışık kıpraşıyordu.

Yüzbaşı adamlarına fısıldayarak talimatları verdi. Bir kısmı sürünerek öndeki kapıya, bir kısmıysa aynı şekilde arkadaki kapıya gidecek; bir grup doğu tarafına göz kulak olurken bir grup da batı tarafını gözleyecekti. Yüzbaşı da çavuş ile birlikte parmak ucunda yürüyerek sezdirmeden aydınlık pencereye doğru gitti.

Baktıkları oda küçükçeydi ve epey az eşyayla döşenmişti. Uşak kılığında yaşını başını almış bir adam erimiş bir mumdan yayılmakta olan ışığın altında eski püskü bir gazeteyi okumaktaydı. Sırtını tahta sandalyesinin arkalığına yaslamış, ayaklarını da bir kutunun üzerine uzatmıştı. Hemen yanı başındaki iskemlede bir şişe beyaz şarap ile yarısına kadar dolu bir bardak duruyordu. Çavuşun, silahının süngüsüyle camı un ufak etmesiyle adam avazı çıktığı kadar bağırarak ayağa fırladı.

"Canını seviyorsan çıt çıkarma! Evin etrafı sarılı, kaçamazsın. Şimdi git de kapıyı aç yoksa girdiğimizde gözünün yaşına bakmayız."

"Tanrı aşkına, ateş etmeyin! Açacağım! Açacağım!" Elinde buruşturduğu gazete ile odadan telaşla çıktı. Hemen ardından alçak kapı, eskiyip paslanmış kilidin gıcırtıları ve sürgünün kulak tırmalayan sesi eşliğinde ardına dek açıldı, Prusyalılar da taş koridora akın ettiler.

"Kara Şato'nun Kontu, Kont Eustace nerede?"

"Efendim mi? Dışarıda, efendim."

"Gecenin bu vaktinde mi? Sen canına mı susadın!"

"Doğru söylüyorum, efendim. Dışarıda!"

"Nereye gitti?"

"Bilmiyorum."

"Ne yapmaya gitti?"

"Bilemiyorum. Hayır, tabancanızı doğrultmanız bir işe yaramaz, efendim. Beni öldürebilirsiniz fakat bana bilmediğim bir şeyi söyletemezsiniz."

"Bu saatlerde dışarı çok çıkar mı?"

"Çoğu vakitler çıkar."

"Peki ne zaman döner?"

"Şafak sökmeden."

Yüzbaşı Baumgarten Almanca bir küfür savurdu. Demek onca yolu boşu boşuna tepmişti. Adamın verdiği yanıtlar tam da tahmin ettiği gibi, olması muhtemel yanıtlardı. Fakat yine de evi bir kolaçan edip emin olacaktı. Ön kapıya ve arka kapıya birer tane nöbetçi diktikten sonra çavuşla beraber zangır zangır titreyen uşağı da önlerine katarak şatoyu dolaşmaya başladılar. Sarsılan mumundan duvar halılarına ve meşeden yapılma alçak çatı kirişlerine tuhaf, titrek gölgeler vuruyordu. Tüm evi taş plakalı kocaman mutfaktan ikinci kattaki yemek salonuna; yemek salonunun müzisyenlere ayrılmış sahnesinden zamanla kararmış tahta kaplamalarına varasıya didik didik etmişlerdi; ancak kimse yoktu. Tavan arasında uşağın ihtiyar karısı Marie'ye rastlamışlardı. Ne ki ev sahibi başka hizmetçi tutmuyordu, varlığına dair de bir iz yoktu.

Gelgelelim Yüzbaşı Baumgarten'ın bu kadarıyla yetinmesi için henüz erkendi. Öyle çarçabuk teftiş edilecek bir ev değildi burası. Aynı anda yalnızca bir kişinin çıkmasına olanak veren daracık merdivenler bir dizi dolambaçlı koridora açılıyordu. Duvarlar o denli kalındı ki odaların komşularıyla irtibatı kalmıyordu. Her biri devasa birer çukuru andıran şöminelerin yanı sıra iki metreyi bulan muazzam pencerelere sahipti. Yüzbaşı Baumgarten ayağını yere sertçe vurdu, perdeleri yerlerinden söktü ve kılıcının kabzasıyla dipçikledi. Ancak gizli saklanma yerleri varsa da bulamamıştı.

"Aklıma bir fikir geldi," dedi nihayet çavuşa Almanca konuşarak. "Bu adamın başına bir tane nöbetçi dik, hiç kimseyle iletişime geçmediğinden emin olsun."

"Emredersiniz, yüzbaşım."

"Ön ve arka tarafa da dörder tane asker pusuya yatsın. Kuşumuz büyük bir ihtimalle şafak vakti yuvasına dönecektir."

"Peki ya öbürleri, yüzbaşım?"

"Onlar da mutfakta yemeklerini yesinler. Uşak et ve şarap hazırlasın. Epey çetin bir akşam, yola çıkmaktansa burada kalmak akıl kârı olur."

"Siz ne yapacaksınız, yüzbaşım?"

"Ben yemeğimi yemek salonunda yiyeceğim. Odunlar zaten hazır, ateşi de yakabiliriz. Tehlike halinde derhal bana haber ver. Sen; yemek için bana ne hazırlayabilirsin?"

"Ah, mösyö, eskiden olsa 'Ne dilerseniz!' derdim fakat artık elimizde kalan tek şey bir şişe kırmızı şarap ve soğuk bir piliç."

"Pekâlâ, kâfi. Çavuş, uşağın yanına bir tane nöbetçi yolla, herhangi bir hile yapacak olursa süngüyü saplasın."

Yüzbaşı Baumgarten eski kurtlardandı. Doğudaki eyaletlerde, ondan evvel de Bohemya'da, düşmanın peşindeyken dahi rahatını sağlamanın inceliklerini öğrenmişti. Uşak akşam yemeğini getirirken o da akşamı huzurlu geçirebilmek adına birtakım hazırlıklar yapıyordu. Masanın ortasındaki şamdanın mumlarını yaktı. Şömine de halihazırda keyifle çıtırdıyor, etrafa mavi kıvılcımlar saçarak odayı keskin bir kokuyla dolduruyordu. Yüzbaşı pencereye yaklaşıp dışarıyı seyretti. Ay yeniden bulutların ardında yok olmuştu ve bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Rüzgârın boğuk uğultusunu ta oradan işitiyor ve ağaçların rüzgârla bir yöne doğru eğilip bükülen belli belirsiz siluetlerini seçebiliyordu. Dışarıdaki manzara, buradaki emniyetli karargâhına, uşağın getirdiği soğuk tavuk etine ve şaraba ayrı bir lezzet katıyordu. Uzun mu uzun yolculuğunun ardından epey bitkin düşmüş ve acıkmıştı; kılıcını, miğferini ve tabanca kemerini bir sandalyeye fırlatıp şevkle yemeğin başına gömüldü. Ardından eline aldığı bir kadeh şarabı ve dudaklarının

arasına sıkıştırdığı purosuyla sandalyesini hafifçe geriye eğip sağına soluna bakınmaya başladı.

Yüzbaşı apoletlerinden yansıyan, pişmiş çömlekleri andıran yüzüne, kalın kaşlarına ve sarı bıyıklarına vuran göz alıcı, küçük bir ışık halesinin orta yerinde oturuyordu. Köhne yemek salonunda, bu halenin dışında kalan her şey müphem ve belli belirsizdi. Duvarların ikisi meşeyle; diğer ikisiyse üzerine dokunmuş avcıların, köpeklerin ve geyiklerin hayal meyal seçilebildiği, rengi solup gitmiş duvar halılarıyla kaplanmıştı. Şöminenin üzeri, kontun ailesine ve müttefiklerine ait armalarla süslenmiş bir dizi kalkanla donanmıştı; her birinde de o ölümcül çapraz haç göze çarpıyordu.

Kara Şato'nun eski kontlarının resmedildiği dört portre de şömineye bakıyordu. Kanca burunlu, elmacık kemikleri çıkık ve mağrur çehreli bu adamlar birbirlerine o denli benziyordu ki Haçlı olanı Fronde'da çarpışmış olan süvariden ayıran tek şey kıyafetleriydi. Karnını adamakıllı doyuran Yüzbaşı Baumgarten sandalyesine yaslanmış, purosundan yükselen dumanların arasından onları seyrederken Baltık kıyılarından kalkıp gelmiş şahsını burada, bu görkemli Normandiyalı kontların salonunda akşam yemeği yemeye sevk eden tuhaf talihi üzerine düşüncelere daldı. Fakat ateş sıcacıktı ve yüzbaşının gözkapaklarını ağırlaşıyordu. Çenesi ağır ağır göğsüne düşerken mumlardan yayılan ışık da bembeyaz ve geniş kafa derisine vuruyordu.

Ansızın gelen belli belirsiz bir sesle yerinden sıçradı. O mahmurlukla bir anlığına karşısındaki kontlardan birinin tablodan çıkıp yürüdüğünü sandı. Masanın yanı başında, bir kol kadar uzağında, iri yarı, sessiz bir adam kıpırtısız dikiliyordu; hiddetli kıvılcımlar saçan gözlerinden başka bir yaşam emaresi yoktu. Siyah saçlı, yanık tenli bu adam aşağı doğru sivrilerek uzayan bir sakala ve tüm çehresine ters düşen ürkütücü, kocaman bir buruna sahipti. Yanakları çürümüş bir elma gibi kırış kırıştı fakat geniş omuzlarıyla kemikli ve damarlı ellerinin diriliği yaşına karşın kaybolmamıştı. Kollarını geniş göğsünün üzerine kavuşturmuş, tebessüm ederek öylece duruyordu.

"Lütfen silahınıza davranmayı aklınızdan bile geçirmeyin," dedi adam, yüzbaşı silahlarını koymuş olduğu boş sandalyeye çabucak baktığı sırada. "Müsaadenizle demem gerekiyor ki, her bir duvarının ardında binbir geçidi olan bir evde keyfinize pek iyi baktınız. Sanıyorum ki, akşam yemeğinizi yediğiniz sırada tamı tamına kırk adamın sizi izlediğini öğrenince epey sevineceksiniz. Ya! Ne diyeceksiniz bakalım?"

Yüzbaşı Baumgarten yumruklarını sıkarak bir adım ilerlemişti fakat Fransız adam, Alman yüzbaşını sol eliyle sandalyeye gerisingeriye fırlatırken sağ elinde sıkı sıkı tuttuğu tabancasını doğrultuverdi.

"Lütfen oturun," dedi. "Adamlarınızı zahmete sokmanın lüzumu yok. Halihazırda onlarla da ilgileniliyor. Bu taş zeminler de aşağıda neler olup bittiğini hiç duyurmuyor doğrusu, şaşılacak şey. Adamlarınıza kumandanlık etme yükümlülüğünden azade olduğunuza göre artık kendinizi düşünebilirsiniz. İsminizi öğrenebilir miyim?"

"Ben Poznań 24. Alay yüzbaşısı, Yüzbaşı Baumgarten."

"Fransızcanız kusursuz olduğu halde siz de tıpkı pek çok hemşeriniz gibi f'leri p şeklinde telaffuz ediyorsunuz. Yurttaşlarınızın *"Merhamet edin lütpen!"* diye yalvardıklarını duymak ne kadar eğlenceli bir bilseniz! Şu anda kiminle konuşmakta olduğunuzu anlamışsınızdır muhakkak."

"Kara Şato'nun Kontu."

"Ta kendisi. Şatoma kadar gelmenize karşın sizinle iki çift laf edemeseydim yazık olurdu doğrusu. Yolum daha evvel pek çok Alman askerle kesişmişti fakat bir yüzbaşıyla hiç kesişmedi. Sizinle konuşacak çok şeyim var."

Yüzbaşı Baumgarten sandalyesinde kaskatı oturuyordu. Korkusuz bir kimseydi olmasına ancak karşısındaki adamın tavırlarında onu kaygı ve korkuyla ürperten bir şeyler vardı. Silahına sarılmak üzere sağına soluna bakındığında ortadan kaybolmuş olduklarını fark etti; bir müddet boğuşmanın ardından anladı ki devasa hasmının yanında bir çocuktan farkı yoktu. Kont şarap şişesini kavrayarak ışığa tuttu.

"Hay aksi!" diye söylendi. "Pierre'in size sunduğu hizmet bu

kadar mı? Yüzünüze dahi bakamayacak denli mahcubum, Yüzbaşı Baumgarten. Bunu telafi etmek boynumuzun borcu."

Av ceketinden aşağı sallanan düdüğü çalmasıyla ihtiyar uşak odada bitiverdi.

"15 numaralı mahzenden Chambertin getir!" diye emretti; bir dakika kadar sonra uşak, kucağında bebek taşıyan bir dadı gibi nazikçe tuttuğu, örümcek ağlarıyla kaplanmış gri bir şişe ile çıkageldi.

"İçin!" dedi. "Mahzenlerimdeki şarapların en iyisidir. Ne Rouen ne de Paris bunun bir eşi olabilir. İçin, efendim, için de yüzünüz gülsün! Aşağıda soğuk rosto ile Honfleur'da yeni avlanmış ıstakoz yemeği var. Daha iştah açıcı ve lezzetli bir akşam yemeği daha istemez miydiniz?"

Alman yüzbaşı kafasını iki yana salladı fakat şarabı bir dikişte bitirdi; ev sahibi bardağını tekrar tekrar doldurup falanca yemeği yemesi için ısrar üzerine ısrar ediyordu.

"Burada, evimde, her şey emrinize amadedir. Yalnızca emredin, yeter. Peki o halde, siz şarabınızı içerken ben de size bir hikâye anlatayım. Ne vakitten beri bunu bir Alman subaya anlatabilmek hasreti çekiyordum. Anlatacağım hikâye kaçırıldığı yerden kurtulmaya çalışırken ölen oğlum ve tek evladım Eustace hakkındadır. Kısa ve tuhaf bir hikâye bu, bu yüzden dinledikten sonra aklınızdan çıkacağını sanmıyorum.

"Oğlum o vakitler topçu birliğindeydi – genç ve hoş bir delikanlıydı, Yüzbaşı Baumgarten, annesi onunla iftihar ederdi. Oğlumuzun ölüm haberini aldıktan sonra bir haftaya kalmadan o da göçüp gitti. Haberi bize getiren kişi en başından beri oğlumun yanında bulunan ve oğlum öldükten sonra onu bırakıp kaçan bir subaydı. Onun bana anlattığı ne varsa anlatmak istiyorum size.

"Eustace 4 Ağustos günü Weissenburg'da yakalanmış. Tutsaklar gruplara bölünüp farklı güzergâhlar üzerinden Almanya'ya geri yollanmışlar. Eustace da ayın beşinde orada sorumlu bulunan Alman subay tarafından kibar bir biçimde karşılandığı Lauterburg denilen bir köye götürülmüş. Bu iyi yürekli albay, tıpkı benim sizin için uğ-

raşıp didindiğim gibi, karnı aç delikanlıya elinden geldiğince güzel bir akşam yemeği hazırlatıp yanına da iyilerinden bir şişe şarap açtırmış ve kendi tabakasından bir puro ikram etmiş. Siz de benimkinden almaz mıydınız?"

Yüzbaşı yeniden kafasını iki yana salladı. İçindeki korku, orada oturmuş karşısındaki adamın o gülümseyen dudaklarını ve içlerinde göz kamaştırıcı ışıklar çakan gözlerini izlerken kabarmıştı.

"Söylediğim gibi, albay oğluma iyi davranmış. Ancak, ertesi gün, tutsaklar ne yazık ki Ren Nehri üzerinden Ettlingen'e götürülmüş. Orada şansları Lauterburg'da olduğu gibi yaver gitmemiş. Başlarında bekleyen subay zalim ve acımasız bir kimseymiş, Yüzbaşı Baumgarten. Eline düşen bu gözü pek adamları aşağılamaktan ve hırpalamaktan haz alıyormuş. O gece, oğlum dayanamayarak subayın sataşmak için söylediği laflardan birine öfkeyle karşılık verince gözüne aynı bu şekilde vurmuş!"

Darbenin yarattığı gürültü tüm salonda yankılandı. Yüzbaşı elini öne doğru düşen yüzüne götürdüğünde parmaklarının arasından kan sızıyordu. Kont sandalyesine bir kez daha kuruldu.

"Bu zalim adam, oğlumun tanınmayacak hale gelmiş yüzünü kendisine alay konusu etmiş. Yeri gelmişken, biraz gülünç görünüyorsunuz, yüzbaşı, albayınız muzırlık yapıp başınızı derde soktuğunuzu düşünecek. Her ne ise, tüm bu olanlardan sonra oğlumun genç ve yoksul oluşu zira cebinde tek kuruşu yokmuş, iyi yürekli bir binbaşıyı merhamete getirmiş de kendi cebinden on Fransız altını çıkarıp hiçbir karşılık beklemeden oğlumun eline tutuşturmuş. Parayı veren kişinin ismini öğrenemediğim için bu on altını size vermek durumundayım, Yüzbaşı Baumgarten. Oğluma ihsan edilen bu iyiliğe tüm kalbimle minnettarım.

"Maiyete kumandanlık eden aşağılık zorba, tutsaklara Durlach'a, oradan da Karlsruhe'ye kadar eşlik etmiş. Oğlum tıpkı bir Kara Şato'lu gibi sırf gazabından kaçabilmek uğruna subaya boyun eğecek denli alçalmadığı için bu zalim, yol boyunca oğluma hakaret edip onun gurunu kırmaktan hiç geri durmamış. Evet, kanı bu ellerimde kuruyasıca yüreksiz alçak oğluma tokat atma cüretini, onu

tekmeleyip bıyıklarını yolma cüretini göstermiş – ona böyle davranmış... ve böyle... ve böyle!"

Alman acı içinde debeleniyor ve kurtulmaya çabalıyordu. Üzerine çullanmış bu dağ gibi adamın ellerinde biçareydi. Gözü görmez ve yarı bilinçsiz bir halde tökezleye tökezleye de olsa güçbela doğrulabildiğinde büyük meşe sandalyeye gerisingeri fırlatılıveriyordu. Aciz bir öfkeyle utanç içinde hüngür hüngür ağlıyordu.

"Oğlum içinde bulunduğu bu küçük düşürücü vaziyet karşısında durmadan gözyaşı döküyormuş," diye sürdürdü sözlerini kont. "Aşağılayıcı ve merhametsiz bir hasmın elinde biçare kalmanın ne denli acı verici olduğunu söylesem herhalde beni anlarsınız. Ne var ki Karlshure'ye vardıklarında, başlarındaki zalim subayın oğlumun yüzünde açtığı yaralar, bu görüntü karşısında kalbi ezilen Bavyeralı düşük rütbeli genç bir subay tarafından sarılmış. Kanayan gözünüz benim de içime dokunuyor. Yaranızı ipek mendilimle sarmama müsaade eder misiniz?"

Kont öne eğildiği sırada Yüzbaşı onun uzanan elini bir yana savurdu.

"Elindeyim işte, gaddar!" diye feryat etti; "Yaptığın tüm zalimliklere katlanabilirim ancak bu ikiyüzlülüğün beni mahvediyor."

Kont omuzlarını silkti.

"Her şeyi yerli yerince yapıyorum, nasıl meydana geldilerse o sırada," dedi. "Tüm bunları yüz yüze konuşma fırsatını yakaladığım ilk Alman subaya anlatacağıma yemin ettim. Şimdi bir bakalım, Karlshure'deki genç Bavyeralı'ya kadar gelmişim. Yaranızı tedavi etmek elime yapışmazdı, müsaade etmemeniz beni fazlasıyla üzdü. Oğlum Karlsruhe'de tam tamına iki hafta boyunca köhne bir kışlada kapalı tutulmuş. Esaretinin en ıstırap verici yanı, akşamları pencere kenarına oturduğunda garnizondaki bazı kaba saba aşağılık kimselerin oğlumun içinde bulunduğu vaziyetle alay etmeleriymiş. Bu bana şu an sizin de pek güllük gülistanlık bir vaziyette olmadığınızı hatırlatıyor, yüzbaşı, öyle değil mi? Bir kurdu kapana kıstırmak üzere geldiniz, dostum, oysa yakalamaya geldiğiniz hayvan dişlerini boğazınıza geçirdi bile. Güzel dikilmiş ceketinize bakılırsa aile ba-

basısınız da. Pekâlâ, bir dul için küçücük bir şey bile mühimdir, bu yüzden genellikle uzun süre dul kalmazlar. Otur sandalyeye, köpek seni!

"Her neyse, anlatacaklarıma devam edeyim – iki haftanın sonunda oğlumla arkadaşı kaçmışlar. Ne tür tehlikeleri atlatıp nasıl sıkıntılara katlandıklarını uzun uzadıya anlatmama gerek yok. Yalnızca kılık değiştirebilmek için ormanda yollarını kestikleri iki köylünün kıyafetlerini çalmak zorunda kaldıklarını bilin yeter. Gündüzleri gizlenip geceleri yol alarak Fransa'da Remilly'ye kadar varmışlar ve Alman sınırını geçmelerine aşağı yukarı bir kilometre kala, yalnızca bir kilometre kala yüzbaşı, devriye gezmekte olan mızraklı Alman süvarilerine yakalanmışlar. Vah! Ne acı değil mi, buraya kadar gelmişken, emniyet içinde olmaya bu denli yaklaşmışken?" Kontun düdüğünü iki kez çalmasıyla meşin suratlı üç köylünün odaya girivermesi bir oldu.

"Bunlar mızraklı Alman süvarilerini temsil edecek." dedi, "Peki, o halde devam ediyorum, sorumlu yüzbaşı bu iki kişinin sivil giysiler giyip Alman sınırlarına sızan iki Fransız askeri olduğunu sanınca ikisini de sorgusuz sualsiz astırmaya karar vermiş. Bana kalırsa en sağlamı ortadaki kiriş, Jean."

Talihsiz asker oturduğu sandalyeden yaka paça alınıp tavanı tutan büyük meşe kirişlerden birinden sarkmakta olan halatın önüne getirildi. İlmek boynuna geçirilirken halatın sımsıkı kavrayışını boğazında duyumsamıştı. Üç köylü ise halatın öteki ucundan tutmuş, konttan gelecek emri bekliyordu. Yüzbaşı, rengi atmış bir halde fakat metanetle kollarını kavuşturmuş, kendisine eziyet eden adama korkusuzca gözlerini dikti.

"Şu anda ölümle burun buruna gelmiş bulunuyorsunuz ve dudaklarınızın kıpırtısından anladığıma göre de dua ediyorsunuz. Benim oğlum da ölümle burun buruna gelmiş, o da dua etmiş. Bir general gelip de oğlumun annesi için dua ettiğini görünce, kendisi de bir baba olduğundan, o kadar duygulanmış ki süvarilere orayı terk etmelerini emretmiş; emir subayı ve hükümlüyle baş başa kalmış. Oğlumun köklü bir aileye mensup bir delikanlı olduğunu ve

annesinin de sağlığının kötü olduğunu öğrenince tıpkı benim şu an yaptığım gibi halatı oğlumun boynundan çıkarıp atmış, tıpkı benim şu an sizi öptüğüm gibi oğlumu iki yanağından öpmüş ve tıpkı benim şu an size gidebileceğinizi söylediğim gibi oğluma gitmesini söylemiş. Her ne kadar oğlumun pençesine düştüğü vaziyete bir faydası dokunmasa da soylu generalin dilediği her bir nazik dilek sizinle olsun."

Tüm bu olanların ardından kan revan içindeki Yüzbaşı Baumgarten, o fırtınalı aralık gününün yağmurlu şafağında, tanınmaz ve gözleri görmez bir halde şatodan sendeleyerek çıktı.

Yeni Yeraltı Mezarı

"Yahu, Burger," dedi Kennedy, "Bana da anlatsan ne olur sanki?

Roma kalıntıları üzerine çalışan bu iki meşhur araştırmacı, Kennedy'nin tüm Corso'yu tepeden süzen huzurlu odasında kafa kafaya vermiş oturmaktaydı. Hava buz gibi olduğundan ikisi de sandalyelerini sıcaklık yayacağı yerde odayı boğucu bir havasızlıkla dolduran İtalyan kuzinesinin yakınına çekmişti. Dışarıda parlak kış yıldızlarının altında, karşılıklı uzun sokak lambaları dizisi, ışıl ışıl aydınlanmış kafeleri, oradan oraya gidip gelen at arabaları ve kaldırımları tıklım tıkış dolduran kalabalığıyla yeni Roma sere serpe uzanırken genç ve varlıklı İngiliz arkeoloğunun şatafatlı odasının içerisindeyse yalnızca ve yalnızca eski Roma görülüyordu. Duvarlar çatlamış ve zamanın tesiriyle yıpranmış süslemelerle kaplıyken acımasız, gaddar yüzlerle kavgaya tutuşmuş senatörlerle askerlerin yıllanmış büstleri de başlarını köşelerden uzatıyordu. Orta yerdeki masada, darmadağın haldeki yazıtların, tarihi yapıtlara ait parçaların ve süs eşyalarının arasında, Caracalla Hamamları'nın, Berlin'de sergilendiği sırada büyük ilgi ve beğeni toplayan Kennedy tarafından yapılmış meşhur bir rekonstrüksiyonu bulunmaktaydı. Tavandan amforalar sarkıyor, bir yığın tuhaf nesne pahalı ve güzel bir kırmızı Türk halısının üzerinde saçılmış duruyordu. Tüm bunların arasında sahiliğinden, enderliğinden ve kıymetinden kuşku duyulacak tek bir şey bile yoktu. Zira Kennedy, otuzunu henüz geçmesine karşın, bu alanda Avrupa'da nam salmıştı; üstelik ya bir araştırmacının çalışma şevkine ket vuran ya da, şayet ki gayesinde kararlıysa, ona şöhret kazanma yolunda epey faydası dokunan bir servete sahipti. Çoğu

defalar araştırmalarının hevesi ve üzerinde yarattığı haza kendini kaptırsa da Kennedy'nin keskin bir zekası vardı; nihayetinde duyularını mecalsiz bırakan uzun ve yoğun bir gayret gösterme kabiliyetine sahipti. Geniş ve bembeyaz alnı, korkutucu burnu ile bir nebze gevşek ve şehvetli görünen ağzıyla etkileyici çehresi, tabiatındaki kuvvet ve zayıflık arasındaki uyumun hoş bir emaresiydi.

Arkadaşı Julius Burger ise kendisinden epey farklıydı. Alman bir baba ve İtalyan bir anneden geliyordu; Güney'in yumuşak incelikleriyle tuhaf bir biçimde kaynaşmış Kuzey'in dirençli mizacının görülmemiş bir harmanıydı. Cermenlere özgü masmavi gözleri güneşten yanmış çehresini aydınlatıyor ve onun da yukarısında etrafını sapsarı, sık buklelerin çevrelediği kare biçiminde heybetli bir alın yükseliyordu. Kuvvetli ve dayanıklı çenesi sakalsızdı; arkadaşı da her defasında, odasının köşelerinde belli belirsiz görünen şu eski Romalı büstleri ne denli anımsattığını söyleyip duruyordu. Görünümündeki bu Almanlara özgü kuvvetin altında daima bir İtalyan kurnazlığı yatardı; ne var ki, gülüşü o denli samimi ve gözleri o denli içtendi ki, gören, bunu kişiliğinin bir parçasından ziyade salt atalarından kalma bir iz sanırdı. Yaşça ve namca İngiliz dostuyla denkti; gelgelelim, onun yaşamı ve çalışmaları çok daha meşakkatli geçmişti. Roma'ya on iki sene önce yoksul bir öğrenci olarak gelmiş, o vakitten itibaren de geçimini Bonn Üniversitesi'nin araştırma yapması için sağladığı küçük bir gelirle sağlamaya başlamıştı. Binbir güçlükle, ağır ağır ve yılmadan muazzam bir sebat ve kararlılıkla şöhret basamaklarını teker teker tırmanmış, nihayetinde de Berlin Akademisi'nin bir mensubu olmuştu. En başarılı Alman Üniversitelerinin başkanlık makamlarına yükselmemesi için de hiçbir sebep yoktu. Fakat şu vardı ki, kendisini varlıklı ve parlak zekalı İngiliz dostuyla aynı mertebeye çıkaran o tek bir amaç uğruna uğraşıp didinme çabası, onu, çalışmaları haricinde kalan şeylerin de bir hayli üzerine çıkarmıştı. Çalışmaları sebebiyle toplumsal meziyetlerini geliştirmek için vakit bulamaz olmuştu. Yalnızca ama yalnızca kendi çalışma alanı hakkında konuştuğu vakitlerde yüzü yaşam ve neşeyle parlıyordu; diğer vakitlerse sessizliğe bürünüp daha kapsamlı

meselelerdeki kifayetsizliğinin bilincinde olarak mahcup mahcup oturuyor fakat konuşacak fikirlere sahip olmayan kimselerin alışılagelmiş sığınağı olan havadan sudan muhabbetlere de tahammül edemiyordu.

Ama hal böyleyken seneler geçtikçe farklı tabiatlara sahip bu iki rakip arasında yavaş yavaş arkadaşlığa dönüşecek olan bir tanışıklık oluştu. Bu tanışıklığın kökleri, ikisinin de birbirlerinin çalışmalarını hak ettiği ölçüde takdir edebilecek bilgiye ve hevese sahip en genç insanlar olmasında yatıyordu. Müşterek ilgi ve meşgaleleri onları bir araya getirmiş; ikisi de birbirlerinin bilgi dağarcığı karşısında cezbolmuştu. Bununla da kalmamış; Kennedy rakibinin açık sözlülüğü ve sadeliğini günbegün severken Burger ise, Kennedy'nin onu bir vakitler Romalılar arasında gözde kılan keskin zekası ve neşesine hayran olmuştu. "Bir vakitler" dedim zira genç İngiliz şu sıralar insanların gözünden düşmüş, itibarını kaybetmiş vaziyette. Ayrıntıları hiçbir surette açığa çıkmayan bir aşk macerasının su yüzüne çıkardıklarına bakılırsa kendisi dostlarından pek çoğunu hayretle sarsacak denli merhametsiz ve vurdumduymazdı. Fakat, aralarına karışmayı tercih ettiği bekâr öğrenci ve sanatçı çevrelerinde bu neviden meseleler için katı ahlak kuralları bulunmuyordu. Aralarından ayrılıp dönenlere kafa sallayıp omuz silkseler de genel düşünce kınamadan ziyade bir ihtimal merak ve belki imrenme oluyordu.

"Yahu, Burger," dedi Kennedy, arkadaşının sakin yüzüne sertçe bakarak, "Bana da anlatsan ne olur sanki?"

Konuşurken elini yerde serili duran kilimden yana savurdu. Kilimin üzerinde Campagna'da kullanılan açık renk hasırlardan yapılma uzun ve derin olmayan bir meyve sepeti bulunuyordu. Meseleye aşina olmayan bir kimse bu sepeti bir çöp kovasıyla karıştırabilirdi zira ağzına kadar binbir türlü eşyalar, üzerleri yazılı çiniler, kırık kitabeler, çatlamış mozaikler, yırtılmış papirüsler ve paslanmış süs eşyalarıyla doluydu. Ancak, bir uzman daha görür görmez bunların ne denli eşsiz eşyalar olduğunu anlayıverirdi. Bu hasırdan yapılma düz sepetteki öteberi istifi tam da araştırmacının toplumsal meziyetler hususunda eksikliğini duyduğu şeylerden birini gideriyordu. Öte-

beriyi toplayıp getiren kişi Alman araştırmacıydı ve Ingiliz dostu onları büyük bir iştahla izliyordu.

"Definene burnumu sokacağımdan değil, yalnızca öğrenmek istiyorum," diye sürdürdü konuşmasını, Burger aldırmadan purosunu yakarken. "Epey mühim bir keşif olduğu besbelli. Bu yazıtlar Avrupa'da heyecan yaratır."

"Bulduğum yerdekilerin yanında bunlar hiç!" dedi Alman. "O kadar çok var ki bir düzine bilgin üzerlerinde bir ömür uğraşıp nihayetinde Kutsal Melekler Kalesi kadar sağlam bir şöhrete kavuşabilir."

Kennedy oturduğu yerde hoş alnı kırış kırış bir halde uzun ve sarı bıyıklarıyla oynayarak düşüncelere daldı.

"İşte şimdi sırrını ele verdin, Burger!" dedi sonunda. "Sözcüklerin yalnızca tek bir şeye işaret ediyor. Yeni bir yeraltı mezarı keşfetmişsin."

"Eşyaları inceledikten sonra bu sonuca varacağından zaten bir kuşkum yoktu."

"Haklısın, görünümleri halihazırda bu sonuca delalet ediyordu fakat son sözlerin hiçbir kuşkuya yer bırakmıyor. İzah ettiğin kadar fazla kalıntıyı ancak ve ancak bir yeraltı mezarı barındırabilir."

"Hiç kuşkusuz. Bunda esrarengiz bir taraf yok. Evet, yeni bir yeraltı mezarı keşfetmiş bulunuyorum."

"Nerede?"

"Ah, o da benim sırrım, sevgili Kennedy. Benden başka birinin onu bulma ihtimalinin milyonda bir bile olmadığını bilmen kâfi. Ait olduğu tarih keşfedilen öteki yeraltı mezarlarınınkinden farklı; soylu Hıristiyanlar için hazırlandığı için bugüne ulaşan kalıntılar da daha evvel gördüklerimizden epey değişik. Bilgini ve azmini bilmesem, dostum, sana bildiğim her şeyi sır olarak kalması kaydıyla anlatmakta zerre kadar tereddüt etmezdim. Ancak bu durumda, sanıyorum ki kendimi bu zorlu rekabete sokmadan evvel konuyla alakalı bizzat bir yazı kaleme almalıyım."

Kennedy üzerine çalışmalar yaptığı alana çılgınlığa varan bir aşkla bağlıydı – varlıklı ve sefahat düşkünü her genç adamın etra-

fında bulunan ve akıllarını çelen o şeylerin arasında dahi ona büsbütün sadık kalacak denli bir aşkla. Hırslı bir kimseydi fakat hırsı, Roma'nın kadim yaşamı ve tarihine duyduğu merakın ve bundan aldığı anlaşılması güç hazzın gerisinde kalıyordu. Bu yüzden, arkadaşının keşfetmiş olduğu bu yeni yeraltı dünyasını görebilmek için yanıp tutuşuyordu.

"Yahu, Burger," dedi ısrarla, "Bu hususta bana gözün kapalı itimat edebilirsin. Sen müsaade edene dek orada gördüğüm hiçbir şey hakkında kâğıda kaleme sarılmayacağım. Tereddütlerini pekâlâ anlıyorum, doğrusu tabii de buluyorum, ancak benden çekinmen için hiçbir sebep yok. Öte yandan, şayet ki anlatmazsan kapsamlı bir araştırma yürütüp nerede olduğunu bulurum. O takdirde de sana karşı herhangi bir yükümlülüğüm bulunmadığından bulduklarımla alakalı canım ne isterse onu yaparım.

Burger purosunun ardından nazikçe gülümsedi.

"Farkına vardım da, dostum Kennedy," diye başladı, "Ben herhangi bir husus hakkında senden bilgi istediğimde vermeye o kadar da gönüllü olmuyorsun."

"Ne vakit istedin de bilgi vermedim ki? Mesela Vesta Rahibeleri tapınağı üzerine yazacağın yazıyla alakalı gerekli her şeyi tedarik etmedim mi sana?"

"Ah, tabii, fakat o kadar da mühim bir yardım değildi. Sana mahrem bir şey hakkında sorular sorsam yanıtlar mıydın acaba! Bu yeni yeraltı mezarı benim için epey mahrem bir mevzu, dolayısıyla karşılığında sana ettiğim itimadın ispatı olacak bir şey beklerim."

"Nereye varmaya çalıştığını anlayamıyorum," dedi İngiliz, "Fakat soruma, bana sorduklarına yanıt verdiğim takdirde cevap vereceğini söylüyorsan söz veriyorum."

"Peki o halde," dedi Burger, kanepesine sırtını rahat rahat yaslayıp purosundan çektiği dumanı üfleyerek, "Bana Mary Saunderson Hanım'la aranızdaki münasebetten bahset."

Kennedy sandalyesinden sıçrayıp arkadaşının kayıtsız suratına hiddetle baktı.

"Neyden bahsediyorsun sen be?" diye bağırdı. "Nasıl bir soru

bu böyle? Muziplik yapıyorsun herhalde ancak daha kötüsünü yapamazdın."

"Hayır, muziplik yapmıyorum," dedi Burger, lafı dolandırmadan. "Bu hadisenin ayrıntıları ilgimi epeyce çekiyor. Dünya, kadınlar, toplumsal hayat ve bu çeşit şeyler hakkında pek bir şey bilmiyorum dolayısıyla böyle bir hadise bir bilinmez olarak merakımı oldukça celbediyor. Seni tanıyorum, kadını da görmüşlüğüm var – hatta bir yahut iki defa da konuştum kendisiyle. İkinizin arasında geçenleri senin ağzından duymayı çok isterim."

"Tek bir kelime dahi etmeyeceğim."

"Pekâlâ. Yalnızca, senin de yeraltı mezarıyla alakalı sırrımı öylece anlatmamı beklediğin gibi kendi sırrını anlatıp anlatmayacağını merak etmiştim. Nitekim anlatmadın, ki anlatmanı da beklemiyordum. Vaziyet buyken benden anlatmamı nasıl bekliyorsun? İşte, Aziz John saati onu vuruyor, eve dönme vakti geldi."

"Dur; biraz bekle, Burger," dedi Kennedy; "Aylar önce sönüp gitmiş bir aşk macerasını didik didik etme isteğin gülünç bir şımarıklık. Bir kadını öptükten sonra bunu sağır sultana bile duyuranlara olabilecek en alçak ve zalim insanlar gözüyle baktığımızı biliyorsun."

"Muhakkak," dedi Burger, ilginç eşyalarla dolu sepetini toplarken, "Tabii bu her seferinde bambaşka bir kadın oluyorsa. Fakat bu mesele, senin de haberdar olduğun üzere, tüm Roma'nın hakkında konuşageldiği bir mesele. Bu sebeple, aranızda geçenleri bana anlatarak Mary Saunderson Hanım'ı incitmiş olmayacaksın. Yine de endişe etmeni anlayışla karşılıyorum; iyi geceler!"

"Bekle biraz, Burger," dedi Kennedy, Burger'ın koluna dokunarak; "Bu yeraltı mezarı mevzusuna bir hayli meraklıyım; peşini öylece bırakmaya da niyetim yok. Karşılığında başka bir şey sorsan olmaz mı – bu kadar tuhaf olmayan bir şey?"

"Hayır, hayır; yanıtlamayı reddettin, mesele de burada kapandı," dedi Burger, kolunda sepetiyle. "Yanıt vermemek için haklı sebeplerin olduğuna kuşkum yok, tabii benim de yanıt vermemek için haklı sebeplerim var – tekrar iyi geceler, sevgili Kennedy!"

İngiliz, odanın öteki ucuna gidene dek Burger'ı izledi, Burger

tam elini kapı koluna uzatmıştı ki ev sahibi son bir umutla yerinden sıçradı.

"Bekle, dostum," dedi; "Bana kalırsa epey gülünç davranıyorsun fakat yine de koştuğun şart buysa boyun eğmek durumundayım. Her ne kadar bir kadın hakkında konuşmaktan hiç hoşlanmasam da dediğin gibi mesele tüm Roma'ya mâl olmuş vaziyette ve sanırım sana bilmediğin bir şey anlatmış olmayacağım. Öğrenmek istediğin nedir?"

Alman yeniden kuzinenin yanına döndü ve sepetini bir yana bırakarak sandalyesine bir kez daha gömüldü.

"Bir puro alabilir miyim?" dedi. "Teşekkür ederim! Çalışırken asla puro içmem; ne var ki, puro içtiğim vakitler muhabbet etmekten büyük keyif alıyorum. Her neyse, küçük bir aşk macerası yaşadığın şu küçük hanıma dönelim. Aşk maceranızdan sonra kendisine ne oldu?"

"Memleketine döndü."

"Ah, sahiden mi – İngiltere'ye mi peki?"

"Evet."

"İngiltere'nin neresine – Londra'ya mı?"

"Hayır, Twickenham'a."

"Merakımı mazur gör, sevgili Kennedy, bu sorularımı cehaletime ver. Muhakkak ki genç bir hanımefendinin aklını seninle birlikte üç hafta geçirmesi için çelip ardından onu ailesine geri götürmek gayet sıradan bir şeydir. Nerede yaşıyorlar demiştin?"

"Twickenham'da."

"Tabii ya – Twickenham. Fakat daha önce başıma hiç böyle bir şey gelmediğinden bu hadiseye nasıl kalkıştığını kafamda canlandıramıyorum. Sözgelimi, bu kadına gerçek manada âşık olmuş olsaydın aşkın üç hafta içinde uçup gitmezdi, dolayısıyla bundan da ona aslında hiç âşık olmadığın sonucunu çıkarıyorum. Fakat eğer ona âşık değil idiysen niçin onu da seni de perişan eden bu büyük skandala mahal verdin?"

Kennedy karamsar bir biçimde kuzinenin kızıl gözüne daldı.

"Meseleyi akla uygun yorumlayacak olursak kesinlikle doğru,"

dedi. "Aşk büyük bir sözcük; pek çok farklı hissi temsil eder. Ondan hoşlandım –onu görmüş olduğunu söyledin– ne kadar cezbedici olduğuna kendin şahit olmuşsun. Ne var ki, geriye dönüp baktığımda ona gerçekten âşık olmadığımı itiraf ediyorum."

"Peki o halde, sevgili Kennedy, niçin yaptın bunu?"

"Yaşattığı macera buna değdi."

"Ne! Maceraya ne kadar da düşkünsün!"

"Maceralar olmasa yaşamanın ne manası kalırdı ki? Onunla ilk ilgilenmeye başlamam macera yaşamak uğrunaydı. Zamanında peşinden koştuğum pek çok av oldu ancak böylesi güzel bir kadının peşinden hiç koşmamıştım. Üstelik bunun insanı daha da heyecanlandıran bir yanı vardı zira kendisi Leydi Emily Rood'un nedimesiydi, yani onu yalnız başınayken yakalamak imkânsızdı. Bu da yetmezmiş gibi önüme çıkan engeller içinde iştahımı en çok kabartanı da, ilerleyen vakitlerde kendi ağzından öğrendiğim kadarıyla, nişanlı olmasıydı."

"Aman Tanrım! Kiminle?"

"İsim vermedi."

"Hiç kimsenin bundan haberdar olduğunu sanmıyorum. Yani bu vaziyet macerayı daha da cezbedici hale getirdi diyorsun, öyle mi?"

"Bir tat kattığı muhakkak. Sence de öyle değil mi?"

"Bu meselelerde ben bir hayli cahil kalıyorum."

"Sevgili dostum, sana da komşunun ağacından çaldığın elmanın kendi ağacınınkinden daha tatlı geldiği olmuştur. Biraz vakit geçince fark ettim ki o da benden hoşlanmaya başlamıştı."

"Ne – bir anda mı?"

"Ah, hayır, tam tamına üç ay boyunca gönlünü yapmaya uğraştım ve nihayet aklını çeldim. Ona göre karımdan mahkeme kararıyla ayrı olmam onun için doğru olanı yapmama olanak vermiyordu – buna karşın yine de geldi ve gittiği yere kadar birlikte epeyce zevkli vakit geçirdik."

"Peki ya diğer adam?"

Kennedy omuzlarını silkti.

"Ben buna doğal seçilim olarak bakıyorum." dedi. "Benden daha iyi bir adam olsaydı terk edilmezdi. Sıkıldım artık, kapatalım bu meseleyi!"

"Tek bir şey daha. Üç hafta içinde nasıl kurtuldun ondan?"

"Pekâlâ, işte, ikimiz de biraz yatışmıştık. Roma'daki tanıdıklarıyla yüz yüze gelmemek amacıyla dönmeyi katiyen reddetti. Tabii ki benim Roma'ya dönmem zaruriydi; çalışmalarımın başına geçmeyi iple çekiyordum, ki bu da ayrılışımızın en bariz sebeplerinden biriydi. Daha sonra ise yaşlı babası Londra'daki otele çıkageldi; tam manasıyla rezaletti, olan biten o kadar nahoştu ki başlarda ona dehşetle özlem duysam da paçayı kurtardığım için bir hayli hoşnuttum. Anlattıklarımı yinelemezsin umuyorum."

"Sevgili Kennedy, yinelemek niyetinde değilim. Fakat tüm bu anlattıkların ilgimi epey çekti zira bunlar aracılığıyla meseleleri yorumlayış biçimini kavrayabildim, ki hayatın çok küçük bir kısmını görmüş olduğumdan, benim yorumlama biçimimden bütünüyle farklı olduğunu gördüm. Artık yeni yeraltı mezarını anlatmamı istiyorsun. O şekilde bulamayacağın için tasvir etmemin bir manası olmayacak. Geriye tek bir çare kalıyor, o da seni bulunduğu yere götürmek."

"Muhteşem olur."

"Ne zaman gitmek istersin?"

"Ne kadar erken olursa o kadar iyi. Bir an evvel görmek için sabırsızlanıyorum."

"Pekâlâ, hafif soğuk olsa da güzel bir gece. Bir saat içinde yola koyulabiliriz. Başkasının bundan haberdar olmaması için tedbiri elden bırakmamamız gerekiyor. Şayet birileri ikimizi birden görecek olursa ortada bir şeylerin döndüğünden kuşkulanabilir."

"Elimizden gelenin en iyisini yaparız," dedi, Kennedy. "Uzakta mı?"

"Birkaç kilometre kadar."

"Yaya gitmek için fazla uzak değil mi?"

"Ah, hayır, yürüyerek çabucak varırız."

"Haklısın, yürüsek daha iyi olur. İkimizin birden gecenin bir yarısı aynı ıssız yere gitmesi arabacıyı kuşkulandırır."

"Kesinlikle. Bana kalırsa en iyi fikir gece yarısı Appian Yolu'nun girişinde buluşmak olur. Kibrit ve mumla birlikte birtakım öteberileri almak üzere kaldığım yere dönmeliyim."

"Anlaştık, Burger! Sırrını benimle paylaşarak ne kadar nazik bir insan olduğunu gösterdin. Ben de sen yazını yayınlatana kadar orada gördüklerimle ilgili tek bir kelime bile yazmayacağıma söz veriyorum. Şimdilik hoşçakal! Seni saat on ikide girişte bekliyor olacağım."

İtalyan işi pardösüsüne sarınmış Burger, bir elinde feneriyle kararlaştırdıkları yere doğru yol alırken soğuk ve berrak gökyüzü de, bu saatler şehrinden yükselen ahenkli çan sesleriyle çınlıyordu. Kennedy, onu karşılamak üzere beklediği gölgelerin arasından çıkıverdi.

"Çalışmaya gelince de aşkta olduğun kadar heveslisin bakıyorum!" dedi Alman gülerek.

"Evet; hemen hemen bir buçuk saattir bekliyorum."

"Umarım ardında nereye gittiğimizi belli edecek bir şeyler bırakmamışsındır."

"O kadar ahmak değilim! Tanrım, iliklerime kadar dondum! Haydi, Burger, bir an evvel yola koyulalım da ısınalım."

Ayak sesleri, dünyanın bu en meşhur yolundan kalan yegane şey olan Arnavut kaldırımı üzerinde tak tak sesler çıkararak yankılanıyordu. Yollarının üzerinde rast geldikleri tek şey şarap dükkanından çıkıp evlerine doğru yola koyulan bir iki köylü ile taşradan geldiği belli olan birkaç at arabasıydı. Aziz Calistus'un yeraltı mezarlığına varana değin iki yanlarında uzayıp giden ve karanlığın arasından hayal meyal görünen mezarların yanında salına salına yürürken Cecilia Metella'nın mezarının yuvarlak burcunu yeni doğan aya doğru tam karşılarında buluverdiler. Bunun üzerine Burger elini böğrüne dayayarak durakladı.

"Bacakların benimkilerden daha uzun ve yürümeye benden daha alışkansın," dedi gülerek. "Sanıyorum ki gideceğimiz yer buralarda bir yerlerde. Evet, işte, tavernanın oradaki dönemeci dönünce. Yol bundan sonra adamakıllı daralıyor, o yüzden ben önden gideyim, sen de beni takip edersin."

Fenerini yaktı ve aydınlığıyla Campagna'nın bataklıkları boyunca kıvrıla kıvrıla giden dolambaçlı yolu arşınlamaya başladılar. Eski Roma'nın azametli kemerli köprüsü ay ışığıyla manzaranın orta yerine kurulmuş devasa bir tırtılı andırıyordu; yol ilerledikçe onları kâh kocaman kemerlerin altından kâh eski arenaya ait olan yıkık dökük tuğlaların etrafından geçiriyordu. Burger nihayet tahtadan yapılma ücra bir inek ahırına varınca durdu ve cebinden bir anahtar çıkardı. "Yeraltı mezarın bir evin içinde değil herhalde!" diye çığlık attı Kennedy.

"Girişi buradan. Başkaları da keşfedemesin diye aldığımız bir tedbir yalnızca."

"Sahibinin bundan haberi var mı?"

"Sahibi artık o değil. Beni evin böyle bir mekânın girişi olarak inşa edildiğine ikna eden bir iki eşya bulmuştu. Bunun üzerine ben de burayı ondan kiraladım ve kendi başıma kazılar yapmaya başladım. İçeri gir ve kapıyı sıkı sıkı kapat."

Burası ineklerin yemlikleri haricinde boş ve uzunca bir yerdi. Burger elindeki feneri yere bıraktıktan sonra etrafına pardösüsünü sararak ışığın yalnızca tek bir yöne düşmesini sağladı.

"Böyle ıssız bir yerde ışık görülmesi dedikodulara sebep olur," dedi. "Şu tahta kaplamayı kaldırmama yardım et."

Döşeme köşelerinden gevşemiş olduğu için iki araştırmacı da payandaları teker teker kaldırıp duvara yasladı. Aşağıda kare biçiminde bir açıklık ve yeraltına inen yıllanmış taş basamaklar vardı.

"Dikkat et!" diye bağırdı, Burger, Kennedy sabırsızlıkla merdivenlerden inmeye kalkınca. "Aşağısı karman çorman. Yolunu bir kaybettin mi bir daha çıkma ihtimalin yüzde bir. Bekle de ışığı getireyim."

"Bu kadar dolambaçlıysa sen nasıl oldu da kaybetmedin yolunu?"

"Başta şansım yaver gitti fakat yavaş yavaş başa çıkmayı öğrendim. Bir yolu var ancak karanlıkta kaybolmuş biri için o da güç. Yeraltı mezarının derinliklerine gideceğim vakit hâlâ yolumu bir yumak ip yoluyla tayin ediyorum. Böyle anlatınca meşakkatli gelmiş

olabilir fakat bu geçitlerden her biri daha yüz metre yol alamadan düzinelerce farklı yola bölünüyor."

Ahırdan henüz altmış metre aşağı inmişlerdi ki kendilerini yumuşak süngertaşından inşa edilmiş kare biçimindeki bir odada buldular. Fenerin ışığı alt tarafını aydınlık, üst tarafınıysa loş bırakarak çatlak duvar üzerinde titreşiyordu. Etraf ise buradan yansıyan ışıklarla meydana çıkan kara ağızlı geçitlerle çevriliydi.

"Artık beni çok yakından takip etmen gerekiyor, dostum," dedi Burger. "Yolda karşına çıkan şeylere bakmak için oyalanayım deme sakın zira seni götüreceğim yerde hepsi ve daha fazlası var zaten. Böylesi oraya çabucak varmamızı sağlayacak."

Öne düşüp koridorlardan birine girdi; İngiliz de topuklarının dibinde onu izliyordu. Geçit ara ara çatallansa da Burger'ın bir defa dahi tereddüt edip de durmamasına bakılırsa önceden yerleştirdiği birtakım gizli işaretleri takip ediyordu besbelli ki. Duvarlar sırasınca, göçmen gemilerindeki ranzalar gibi istiflenmiş eski Romalı Hristiyanlar yatmaktaydı. Fenerin sarı ışığı buruş buruş olmuş mumyaların üzerinde titreşiyor, yuvarlak kafatasları ile eti çürüyüp gitmiş göğüslerin yukarısında kavuşturulmuş uzun ve beyaz kol kemiklerinin üzerinde parıldıyordu. O ilerledikçe Kennedy de asırlar evvel hürmetkâr ellerin yerleştirdiği biçimiyle durmakta olan bu yazılara, mezar küplerine, resimlere, tören giysilerine ve kaplara hevesli gözlerle bakıyordu. Alelacele attığı bakışlarla bile, daha önce bir benzeriyle hiç karşılaşmadığı bu yerin, böylesi Roma kalıntılarını bir arada barındıran yeraltı mezarlarının en eskisi ve en iyisi olduğunu anlayıvermişti.

"Ya ışık sönerse ne olacak?" diye sordu, ileriye doğru koşar adım ilerledikleri sırada.

"Cebimde fazladan bir mum ve bir kutu kibrit var. Söz açılmışken, Kennedy, senin yanında hiç kibrit var mı?"

"Hayır, bana da biraz versen iyi olur."

"Ah, elbette. Nasıl olsa birbirimizi kaybetme ihtimalimiz yok."

"Ne kadar ilerledik? En aşağı kırk metre kadar yürüdük gibi geliyor bana."

"Daha fazla diye tahmin ediyorum. Bu mezarların sonu yok – hiç değilse ben göremedim. Epeyce meşakkatli bir yer burası, ip yumağını kullansak iyi olacak."

İpin bir ucunu çıkıntı yapmış bir taşa sıkı sıkı bağladıktan sonra yumağı göğüs hizasında tutup ilerledikçe çözmeye başladı. Kennedy bunun çok yerinde bir fikir olduğunu çabucak anladı çünkü geçitler birbiriyle kesişen koridorlarıyla adamakıllı çetrefilleşerek örümcek ağına dönmeye başlamıştı. Fakat hepsi birden, tepesinde mermerden bir levha bulunan süngertaşından oyulmuş kare şeklinde kaidesi ile daire biçimindeki genişçe bir dehlizde sona erdi.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı Kennedy, Burger'ın feneri mermere tuttuğu sırada mest olmuş bir halde. "Bu bir Hıristiyan sunağı – büyük bir ihtimalle de hâlâ mevcut olanlardan ilki. İşte, köşesine oyulmuş küçük bir takdis haçı var. Bu daire biçimindeki mekân bir vakitler kiliseymiş kuşkusuz."

"Kesinlikle," dedi, Burger. "Daha fazla vaktim olsa sana bu duvarlardaki oyuklarda gömülü duran bedenleri teker teker göstermek isterdim; her biri taçları, asaları ile kilise geleneklerine tam manasıyla uyan rahipler ve piskoposlar. Şuradakine git bir bak!"

Kennedy o tarafa doğru giderek lime lime olmuş ve ufalanmış tacın altında hareketsiz yatan, sapsarı kesilmiş başa baktı.

"Bu bir hayli ilgi çekici," dedi, sesi tepesi kubbe biçimindeki mahzende gümbürdemişti. "Tecrübelerime dayanarak bunun emsalsiz olduğunu söyleyebilirim. Feneri buraya getir, Burger, hepsine tek tek bakmak istiyorum."

Fakat Burger uzaklaştı ve dehlizin öteki tarafındaki sarı ışıktan dairenin orta yerine dikildi.

"Buradan merdivenlere dek olan yolda kaç tane hileli dönemeç var biliyor musun?" diye sordu. "İki bini aşkın. Bunun Hristiyanların benimsediği bir tedbir biçimi olduğu bariz. Bir kişinin buradan kurtulma ihtimali, ışığı olsa dahi iki binde birdir. Işığı yoksa bu karanlıkta şansı çok daha az olur, tabii."

"Bence de."

"Bu karanlık dehşet verici bir şey. Vaktiyle bir deneyeyim demiş-

tim. Haydi birlikte yeniden deneyelim!" Feneri öne doğru eğmesiyle görünmez bir elin Kennedy'nin iki gözünü birden sımsıkı kapatması bir oldu. Daha evvel hiç böyle bir karanlık görmemişti. Sanki üzerine çullanıyor ve onu boğuyor gibiydi. Hareket etmesine engel olan kuvvetli bir cisimdi sanki. Kurtulmak için eliyle itmeye, üzerinden atmaya çabaladı.

"Bu kadar yeter, Burger," dedi, "Işığı yakalım."

Fakat arkadaşı kahkahalar atmaya başladı, bu daire biçimindeki dehlizde ses her bir köşeden üzerine üzerine geliyor gibiydi.

"Tedirgin olmuş görünüyorsun, dostum Kennedy," dedi.

"Haydi dostum, yak şu mumu!" dedi Kennedy tahammülünü yitirerek.

"Ne kadar da tuhaf, Kennedy, sesinden nerede durduğunu biraz olsun çıkaramıyorum. Sen benim nerede durduğumu ayırt edebiliyor musun?"

"Hayır; sanki etrafımı kuşatmış gibisin."

"Elimdeki şu yumak olmasa hangi yoldan gideceğime dair en ufak bir fikrim dahi olmazdı."

"Bana da öyle geliyor. Yak artık şu ışığı da son ver artık şu saçmalığa."

"Pekâlâ, Kennedy, anladığıma göre bu dünyada bir hayli düşkün olduğun iki şey var. Biri macera, ötekisi ise aşılacak engeller. Maceran bu yeraltı mezarından çıkmanın yolunu bulmak, engellerinse karanlık ve yolunu bulmanı bir miktar güçleştirecek iki bin tane hileli dönemeç olacak. Fakat telaş etmene hiç lüzum yok çünkü bir hayli vaktin var. Soluklanmak üzere her durakladığında aklına Mary Saunderson Hanımefendi'yi ve ona hak ettiği gibi davranıp davranmadığını getirmeni istiyorum."

"İblis seni, ne demek istiyorsun böyle?" diye kükredi, Kennedy. Ne yapacağını bilemez halde oradan oraya koşuşturup katı karanlığı iki eliyle yakalamaya uğraşıyordu.

"Hoşçakal," dedi alaycı ses, şimdiden uzaklaşmaya başlamıştı bile. "Senin bakış açınla bile bakacak olsam, Kennedy, o kadına haksızlık ettiğini düşünüyorum. Senin bilemeyip de yalnız benim

bildiğim ufacık bir şey var; Saunderson Hanım talihsiz ve hoyrat araştırmacının biriyle nişanlıydı, adı da Julies Burger'dı."

Nereden geldiği belli olmayan bir hışırtı ve taşa vuran ayak sesinin ardından eski Hristiyan kilisesi bütünüyle sessizliğe gömüldü. Etrafını kuşatan bu durgun ve ağır sessizlik Kennedy'yi boğulmakta olan bir adamı kuşatan su gibi sarıp sarmalamıştı.

İki ay kadar sonra aşağıdaki yazı tüm Avrupa Basını'nda dolaşmaya başladı:

"Son yıllarda yapılan en ilgi çekici keşif, meşhur Aziz Cakixtus mahzenlerinin doğu tarafında bulunan yeni yeraltı mezarıdır. Hristiyanlığın ilk zamanlarından kalma oldukça ilgi çekici kalıntılar bakımından olağanüstü ölçüde zengin bu mühim mezarlığın keşfi, antik Roma erbabı olma yolunda süratle ilerleyen genç Alman uzman Dr. Julius Burger'ın çalışması ve zekası sayesinde gerçekleşmiştir. Keşifle ilgili yazı yayınlayan ilk kişi her ne kadar Dr. Burger olsa da görünüşe göre talihsiz bir maceracı kendisinden önce davranmış. Meşhur İngiliz araştırmacı Kennedy Bey, birkaç ay önce Corso'da bulunan evinden birdenbire kaybolmuştu. Tahminler yakın zamanda adının karıştığı bir skandal yüzünden Roma'yı terk ettiği yönündeydi. Ancak şimdi anlaşılıyor ki kendisini mevcut pek çok biliminsanın arasında saygın bir konuma yükselten o coşkulu arkeoloji tutkusunun bir kurbanı olmuş bulunmakta. Bedeni yeni yeraltı mezarının içinde bulunan araştırmacı, ayaklarından ve çizmelerinden anlaşıldığı üzere, kâşiflere bu türden yeraltı mezarlarını tehlikeli kılan o dolambaçlı koridorlarda günlerce dolaşmış. Merhum beyefendi, öğrenilebildiği kadarıyla, esrarengiz bir sebepten ötürü yanına ne mum ne de kibrit almış; dolayısıyla bu üzücü akıbeti cüretkârlığının tabii bir sonucu olarak vuku bulmuş. Hadiseyi daha ıstırap verici hale getiren şey ise Dr. Julius Burger'ın merhumun çok yakın bir dostu olması. Can yoldaşı ve çalışma arkadaşının dehşet verici akıbeti, araştırmacının şans eseri yaptığı bu eşi benzeri olmayan keşiften duyduğu sevince gölge düşürdü."

Leydi Sannox Vakası

Douglas Stone ve etrafa kötü bir nam salmış olan Leydi Sannox arasındaki münasebet, hem hanımefendinin gözde bir üyesi olduğu sosyetik çevrelerde hem de beyefendinin en tanınmış meslektaşları arasında kabul gördüğü bilim zümrelerinde dilden dile dolaşıyordu. Bu sebeptendir ki, bir sabah hanımefendinin bundan böyle ebediyen peçe takacağı ve dünyanın artık onu göremeyeceği beyan edilince herkes bu meseleyle alakadar olmaya başladı. Bu rivayetleri takriben çelik gibi sinirlere sahip şöhretli cerrah Douglas Stone da, bir sabah uşağı tarafından yatağının bir tarafında bacakları pantolonun bir paçasına tıkıştırılmış, değerli beyni de bir kâse yulaf lapasından hallice bir vaziyette kainata keyifle gülümserken oturur bulununca mesele, yıpranmış asaplarının böylesi bir heyecanı kaldıramayacağını sanan halkın ilgisini kendisine çekti.

Douglas Stone yaşı kemale erdiği vakitlerde İngiltere'nin en hatırı sayılır adamlarından biriydi. Esasında kemale erdiği de söylenemezdi zira bu ufak hadise vuku bulduğunda henüz otuz dokuz yaşındaydı. Kendisini yakinen tanıyanlar bir cerrah olarak nam saldığı kadar hayatın başka pek çok alanında da başarı merdivenini süratle tırmanabileceğini bilirdi. Şöhrete bir asker olarak ulaşabileceği gibi kâşif olarak da ulaşabilir; namını mahkeme saraylarında duyurabileceği gibi bir mühendis olarak taş ve demirden de örebilirdi. Elini attığı her işte muvaffak olmak için doğmuştu; kimsenin cüret edemediği şeylere kalkışıyor, kimsenin niyetlenemediği şeyleri gerçekleştiriyordu. Cerrahide eline su dökebilen yoktu. Soğukkanlılığı, muhakeme kabiliyeti, önsezi kuvveti, hepsi ayrı ayrı toplanmış-

tı bünyesinde. Yardımcıları hastaları gibi bembeyaz kesilene değin neşteriyle ölümü defalarca söküp atıyor fakat bunu yaparken yaşamın can damarını ona zarar vermeden sıyırıp geçmeyi de biliyordu. Çalışma gayreti, gözü pekliği, kuvvetli özgüveni – onların hatırası değil miydi Marylebone Yolu'nun güneyiyle Oxford Caddesi'nin kuzeyinden bir türlü silinip gitmeyen?

Ahlaki kusurları da erdemleri kadar ihtişamlı, hatta onlardan çok daha ilgi çekiciydi; tıpkı geliri kadar çoktu, ki o da Londra'daki uzmanlar arasında en fazla üçüncü gelirdi; yine de şatafatlı yaşam biçiminin epey aşağısında kalıyordu. Karmaşık tabiatının derinlerinde, yaşamın kendisine getirdiği ne varsa borçlu olduğu duyusal bakımdan zengin bir mizaç yatıyordu. Gözleri, kulakları, derisi, damağı, hepsi birden onu ele geçirmiş, âdeta ona hükmediyordu. Yıllanmış şarapların rayihası, ender bulunan egzotik bitkilerin kokusu, Avrupa'nın en zarif çömleklerinin kıvrımları ve renkleri; sürüp giden zenginliği hep bunlara dönüşüyordu. Günlerden bir gün, gözleriyle buluşan tek bir cezbedici bakış ve kulağına fısıldanan yakıp kül edici tek bir sözle Leydi Sannox'a çılgınca bir tutkuyla tutuluverdi. Sannox, Londra'daki en güzel kadındı ve Douglas Stone'un da gözü ondan başka kimseyi görmüyordu. Kendisi de Londra'daki en yakışıklı erkeklerden biriydi, ne var ki hanımefendinin gözünü kör edecek denli yakışıklı değildi. Sannox'un kapısı yeni tecrübelere her daim açıktı ve kendisine kur yapan çoğu erkeğe cana yakın davranırdı. Belki de Lord Sannox'un otuz altı yaşında olmasına karşın elli yaşında gibi göstermesinin sebebi ya bundan kaynaklanıyordu ya da öyle göstermesi buna sebep oluyordu.

Lord Sannox ince dudakları ve düşük gözkapaklarıyla sessiz sakin, kendi halinde bir kimseydi. Zamanının çoğunu bahçe işleri ve ev uğraşlarıyla geçiriyordu. Vaktiyle oyunculuğa merak salmıştı; öyle ki Londra'da bir tiyatro kiralayıp sahnesinde Marion Dawson Hanımefendi'yi izledikten sonra kendisine elini uzatıp unvanını ve vilayetin üçte birini sunmuştu zira eski uğraşı olan evliliği artık tat vermez olmuştu. Hususi sahnelenen oyunlarda dahi önceleri sıklıkla sergilediği kabiliyetini göstermeye yanaşmıyordu. Artık bir elinde

çapası bir elinde sulama kovasıyla orkidelerinin ve kasımpatılarının arasında daha mutluydu.

Bütünüyle histen yoksun mu olduğu yahut ruhen onu perişan eden ve karşılanması icap eden bir ihtiyacı mı olduğu epey ilgi çekici bir meseleydi. Karısının huyunu biliyor ve buna göz mü yumuyordu yoksa yalnızca aşktan gözleri mi kör olmuştu? Küçük rahat salonlarda çay içerek yahut derneklerin cumbalarında sigara eşliğinde kafa yorulması gereken bir meseleydi bu. Çevresindekiler onun bu tutumunu lafı hiç evirip çevirmeden değerlendiriyor, acı yorumlarını hiç mi hiç sakınmıyorlardı. Ancak biri vardı ki, yalnızca o lord için bir iki güzel kelam ediyordu; fakat o da sigara odasındaki en sessiz kişiydi. Üniversitedeyken lordun bir atı eğittiğini görmüş ve belli ki bunun tesiri altında kalmıştı.

Gelgelelim Douglas Stone etrafındakilerin sevip saydığı bir kimse haline gelince Lord Sannox'un bildiğimi mi yahut görmezden mi geldiği tartışmaları sonsuza değin ortadan kalktı. Stone hilelere başvuran, gizli saklı dolaplar çeviren bir insan değildi. Tepeden bakan, sert tavrıyla etrafından gelen ikazlara da sağduyuya da pervasızca meydan okudu. Skandal herkesin dilindeydi; mürekkep yalamışlardan oluşan bir cemiyet, adını başkan yardımcısı listesinden silerek gözünü korkutmuş, iki arkadaşı mesleki itibarını düşünmesi için kendisine yalvarmıştı. Ne ki, Stone üçünü birden belalar okuyarak başından defedip hanımefendinin gönlünü çelebilmek uğruna altınlar döküyordu. Her akşam hanımefendinin evine gidiyor, hanımefendi de her öğlen Stone'un arabasına biniyordu. İki taraf da aralarındaki bu münasebeti gizlemeye uğraşmıyordu; ancak bir gün aralarına kara kedi sokacak bir hadise cereyan etti.

Kasvetli bir kış gecesiydi; hava buz gibiydi ve şiddetli fırtına bacalarda uğulduyor, pencere kepenklerini zangır zangır titretiyordu. İnce ince çiseleyen yağmur fırtınanın uğultusuyla cama vururken bir anlığına da olsa yağmurun tekdüze sesi ile saçaklardan damlayan su sesini bastırıyordu. Douglas Stone akşam yemeğini bitirdikten sonra çalışma odasına çekilerek ateş başındaki yerine kurulmuş, dirsek hizasındaki bakırtaşından yapılma masasında duran pahalı

porto şarabını yudumlamaktaydı. Bardağı dudaklarına götürdükçe lambanın ışığına tutarak şarabın koyu kırmızı derinliklerinde süzülmekte olan ince tabakayı bu işin erbabıymışçasına inceliyordu. Şöminedeki ateş çıtırdayıp cılız alevler püskürttükçe ardına değin açılmış kurşuni gözleri, kalın ama sımsıkı kenetlenmiş dudakları, kuvveti ve hayvanlarınkine benzemesi bakımından Romalıları andıran kare biçimindeki sert çenesiyle sakalsız ve keskin hatlı çehresi yer yer aydınlanmaktaydı. Durup durup rahat ve gösterişli sandalyesine yaslanıyor ve kendi kendine gülümsüyordu. Bu denli keyifli olmaya da hakkı vardı çünkü o gün altı meslektaşının ikazına karşın, kayıtlı olan yalnızca iki vaka varken, bir ameliyat gerçekleştirmişti, ki sonucunda da tüm beklentilerin ötesinde harikulade bir neticeye ulaşmıştı. Londra'da ondan başka hiç kimse ne böylesi bir şeye niyetlenmeye cüret edebilirdi ne de bu denli kahramanca bir vazifeyi icra edecek kabiliyete sahipti.

Fakat Leydi Sannox'a kendisini bu akşam ziyaret edeceğine dair söz vermişti ve saat sekiz buçuk olmuştu bile. Tam arabasını hazırlatmak üzere zile uzanmıştı ki kapının açıldığını işitti. Çok geçmeden hızlıca kapatılmış ve salondan birtakım ayak sesleri gelmeye başlamıştı.

"Muayenehanede sizi görmek isteyen bir hasta var, efendim," dedi, uşak.

"Kendisi için mi?"

"Hayır, efendim; sanırım sizin gitmeniz gerekecek."

"Çok geç oldu," diye bağırdı Douglas Stone aksi bir tavırla. "Gidemem."

"İşte kartviziti, efendim."

Uşak kartviziti efendisine bir başvekilin karısı tarafından armağan edilmiş altından bir tepsiyle sundu.

"'Hamil Ali, İzmir.' Hım! Adam Türk galiba."

"Evet, efendim. Yabancı bir ülkeden gelmiş gibi bir vaziyeti var ve çok kötü bir halde."

"Tüh! Bir randevum var, başka bir yere gitmem gerekiyor. Ama yine de bir göreyim kendisini. İçeri al bakalım, Pim."

Bir müddet sonra uşak kapıyı ardına dek açtı ve elden ayaktan düşmüş, ufak bir adamı içeri buyur etti. Adam uzağı göremiyor olacaktı ki gözlerini daima kırpıştırıyordu; önünü görebilmek için kaldırdığı kafasıyla iki büklüm bir halde yürüye yürüye içeri girdi. Esmer bir yüz ile kapkara bir bıyığa ve sakallara sahipti; bir elinde kırmızı çizgileri olan beyaz bir tülbent, öteki elinde ise küçük, güderi bir çanta taşıyordu.

"İyi akşamlar," dedi Douglas Stone, uşak kapıyı kapattıktan sonra. "İngilizce konuşabiliyorsunuz sanıyorum?"

"Evet, beyim. Anadolu'dan geliyorum ve tane tane olduğu takdirde İngilizce konuşabiliyorum."

"Anladığım kadarıyla hastayı benim ziyaret etmemi istiyorsunuz?"

"Evet, beyim. Karımı muayene ederseniz çok sevinirim."

"Karınızı bu akşam muayene edemem çünkü bir randevum var; fakat sabah gelebilirim."

Türk buna alışılmışın dışında bir karşılık verdi. Güderi çantanın ağzını kapatan bağı çözmesiyle masanın üzeri etrafa saçılan altınlarla kaplandı.

"Burada yüz sterlin var," dedi, "ve sizi temin ederim ki bir saatinizi bile almaz. Kapıda bir fayton hazır bekliyor."

Douglas Stone saatine bir göz attı. Leydi Sannox'u bir saat geç ziyaret etmenin zararı olmazdı; daha geç gittiği bile olmuştu. Ücret de görülmemiş ölçüde yüksekti. Alacaklılarının son günlerde kendisini epeyce sıkıştırdığı da göz önüne alınırsa bu fırsatın kaçıp gitmesine izin veremezdi. Gidecekti.

"Vaka nedir?" diye sordu.

"Ah, o kadar acıklı bir vaka ki! O kadar acıklı ki! Muvahhidlerin hançerlerini duymamışsınızdır herhalde?"

"Hiç duymadım."

"Ah, bu hançerler Doğu'nun, üzengiye benzeyen kabzaları olan, eşi benzeri görülmemiş tarihî hançerleridir. İşte, ben de antika tüccarıyım ve İzmir'den kalkıp İngiltere'ye gelmemin sebebi de budur fakat haftaya yeniden döneceğim. Yanımda pek çok şey getirdim

yalnızca çok azı orada kaldı. Ancak beni kederlere boğan şey kalanların arasında o hançerlerden birinin bulunmasıdır."

"Hatırlarsanız bir randevum olduğunu söylemiştim, beyefendi," dedi Stone biraz sinirle; "sadede gelin lütfen."

"Anlattıklarımın alakalı olduğunu göreceksiniz. Bugün karım mallarımı muhafaza ettiğim odada baygınlık geçirmiş ve düşerken de alt dudağını Muvahhidlerin o kör olasıca hançeriyle kesmiş."

"Anlıyorum," dedi Douglas Stone doğrularak. "Bu durumda siz de yaraya pansuman yapmamı istiyorsunuz?"

"Hayır, hayır, vaziyet bundan daha vahim."

"Nedir o halde?"

"Bu hançerler zehirlidir."

"Zehirli mi!"

"Evet; artık ne Doğu'da ne de Batı'da bu zehrin ne zehri olduğunu ve tedavisinin ne olduğunu bilen kimse yok. Benden evvel babamın da bu ticaretle uğraşmasına ve bu nevi zehirli silahlarla epeyce içli dışlı olmamıza karşın hançerler hakkında tüm bildiklerim bundan ibaret."

"Belirtileri nedir?"

"Derin uyku ve otuz saat içinde ölüm."

"Az evvel tedavisi olmadığını söylediniz. O halde niçin bu kadar fazla ücret teklif ediyorsunuz?"

"İlaç değil fakat bir neşter bu derde deva olabilir."

"Nasıl yani?"

"Zehir vücuda, yarada saatlerce kaldıktan sonra yavaş yavaş karışıyor."

"O halde yıkamak temizlenmesini sağlayabilir?"

"Yılan sokmasını ne kadar temizliyorsa ancak o kadar temizler. Bu zehir yıkayarak geçirmek için hayli meşakkatli ve ölümcül."

"Yaralı bölge kesilip alınabilir öyleyse?"

"Mesele de bu ya. Yara parmaktaysa kes at; babam da böyle söylerdi. Fakat söz konusu olan kişinin karım olduğunu ve yaranın bulunduğu yeri hatırlayın. Dehşet verici bir şey bu!"

Böyle korkunç meselelere gitgide aşina olmak insanın şefkat

duygusunu köreltir. Douglas Stone içinse vaka çoktan ilgi çekici bir hale bürünmüştü ve zavallı adamın yavan itirazlarını ipe sapa gelmiyor diye bir kenara itivermişti bile.

"Başka çıkar yol yok," dedi kabaca. "Hayatını kaybetmektense bir dudağını kaybetmesi daha iyi."

"Ah, elbette, hakkınız var. Pekâlâ, pekâlâ, kısmetimizde bu varmış demek ki. Faytonum var, gelin ve bu meseleyi halledin."

Douglas Stone çekmeceden bisturi takımını alarak bir top sargı bezi ve pamukla birlikte cebine koydu. Leydi Sannox'u görmek istiyorsa elini çabuk tutmalıydı.

"Hazırım," dedi paltosunu giyerken. "Bu soğuk havaya çıkmadan evvel bir bardak şarap içmez miydiniz?"

Adam elini hayır anlamında kaldırarak geri çekildi.

"Bir Müslüman ve peygamberin sadık bir müridi olduğumu unutuyorsunuz," dedi. "Cebinize koyduğunuz o yeşil şişedeki şey nedir?"

"Kloroform."

"Ah, o da bizlere haram. İçinde alkol var ve bizlerin öyle şeyler kullanması yasak."

"Ne! Karınızın anestezisiz ameliyat olmasına müsaade mi edeceksiniz?"

"Ah! Zavallı, hiçbir şey hissetmeyecektir. Zehrin işlemeye başladığının işareti olan derin uyku şimdiden tesirini göstermeye başladı bile. Hem ben zaten ona bizim İzmir afyonumuzdan verdim. Acele edin, beyim, şimdiden bir saat geçti bile."

Karanlığa adım atar atmaz yağmakta olan yağmur yüzlerine hücum etti ve mermerden yapılma heykel biçimindeki bir sütunun kolundan sarkan salon lambası ansızın sönüverdi. İki adam faytonun beklediği yerden gelen sarı ışığa doğru el yordamıyla ilerlerken uşak Pim de omzuyla iterek ağır kapıyı açtı. Bir müddet sonra yola koyulmuşlardı.

"Gideceğimiz yer uzak mı?" diye sordu Douglas Stone.

"Ah, hayır. Euston Caddesi'nin dışında küçük ve huzurlu bir yerde yaşıyoruz.

Cerrah cep saatinin yayına basıp saatin kaç olduğunu söyleyen tıkırtıyı dinledi; dokuzu çeyrek geçiyordu. Kafasında mesafeleri ve bu zahmetsiz ameliyatı halletmesi için gereken asgari süreyi hesapladı; Leydi Sannox'un yanına saat ona kadar varmış olurdu. Buğulanmış camın ardında, ara sıra, dükkân vitrinlerinin daha büyük parıltılarıyla karışan bulanık gaz lambalarının dans ederek geçip gidişlerini seyre daldı. Yağmur arabanın deri tavanında patır patır sesler çıkarırken tekerler de su birikintilerinin ve çamurların içinden geçerken fışırdıyordu. Tam karşısında oturan ziyaretçisinin beyaz başörtüsü bu loşluğun içinde belli belirsiz parıldamaktaydı. Cerrah, vardıklarında vakit kaybetmesin diye cebine koyduğu iğnelerini, bağlama iplerini ve çengelli iğnelerini elleriyle şöyle bir yoklayıp düzenledikten sonra ayaklarını arabanın zemininde sabırsızca tıkırdatmaya başladı.

Fayton nihayet yavaşlayıp durdu. Douglas Stone ve İzmirli tüccar derhal dışarı fırladılar.

"Sen burada bekle," dedi tüccar, sürücüye.

Burası, dar ve pis bir sokakta bulunan vasat görünümlü bir evdi. Londra'yı avucunun içi gibi bilen cerrah karanlığa şöyle bir göz atmasına karşın burayı tanımasına yarayacak bir şey göremedi – ne bir dükkân, ne bir faaliyet; burada karşılıklı tekdüze evlerden, lamba ışığının altında parıldayan ıslak kaldırım taşlarından ve girdap halinde fırıl fırıl kanalizasyon ızgarasına akıp giden sel kıyametten başka hiçbir şey yoktu. Karşılarındaki kapının rengi solmuş, benek benek lekelerle kaplanmıştı; tepesindeki havalandırmanın camına vuran soluk ışık üzerini kaplayan tozu ve kiri gözler önüne seriyordu. Yukarıdaki yatak odası camlarından birindense cılız, sarı bir ışık gelmekteydi. Tüccar kapıyı yüksek sesle çalıp loş yüzünü camdan gelen ışığa doğru kaldırdığında Douglas Stone yüzünün kaygıyla dolmuş olduğunu fark etti. Sürgü çekildi ve yaşlıca bir kadın zayıf ateşine yamru yumru elleriyle siper olduğu bir mumla kapıyı açtı.

"Vaziyeti nasıl?" diye sordu tüccar güçlükle soluyarak.

"Bıraktığınız gibi, efendim."

"Hiç konuşmadı mı?"

"Hayır, hâlâ derin uykuda."

Tüccar kapıyı kapatırken Douglas Stone da dar koridorda çevresine hayretler içinde göz gezdire gezdire yürüyordu. Etrafta ne muşamba, ne paspas ne de şapka askısı vardı. Gözünü çevirdiği her yer külrengi tozlar ve örümcek ağlarıyla kaplıydı. Yerde halı olmadığından, ihtiyar kadının ardından yılankavi merdivenleri çıkarken kuvvetli ayak sesleri sessizliğe gömülmüş evde çın çın yankılanıyordu.

Yatak odası ikinci kattaydı. Douglas Stone, peşinde tüccarla, ihtiyar kadını odaya dek takip etti. Nihayet bu odada mobilya vardı; yer dağınıktı, köşelere Türk işi camlı dolaplar, kakmalı sehpalar, zincirli zırhlar, tuhaf pipolar ve garip silahlar yerleştirilmişti. Duvardaki bir çıkmada ufak bir lamba duruyordu; Douglas Stone onu aldı ve bu yayıntının arasında köşedeki bir sedirde yatmakta olan yaşmaklı ve peçeli kadının yanına doğru dikkatle yürümeye başladı. Yüzünün yalnızca alt kısmı açıkta olduğundan kadının alt dudağını çevreleyen çentikli kesiği görebiliyordu.

"Yaşmağı mazur görün," dedi tüccar. "Doğu'da kadınlara nasıl baktığımızı biliyorsunuzdur."

Oysa cerrahın kafası yaşmakta değildi; çünkü karşısındaki onun için artık bir kadın değil, bir vakaydı. Eğilip yarayı itinayla muayene etti.

"Tahriş belirtisi yok," dedi. "Ameliyatı bölgesel belirtiler baş gösterene dek erteleyebiliriz."

Adam avuçlarını dizginleyemediği bir gerginlikle sıktı.

"Ah! beyim, beyim," diye feryat etti. "Hafife almayın. Bilmiyorsunuz. Bu zehir ölümcüldür. Ben biliyorum ve ameliyatın katiyen gerekli olduğu hususunda sizi temin ediyorum. Yalnızca ameliyat onu kurtarır."

"Ancak ben beklemekten yanayım," dedi Douglas Stone.

"Bu kadarı yeter," diye bağırdı Türk öfke içinde. "Her bir dakika büyük önem arz ediyor; burada öylece dikilip karımın ölüme terk edilmesine seyirci kalamam. Artık buraya kadar geldiğiniz için size teşekkür edip çok geç olmadan başka bir cerrah çağırmak kalıyor bana."

Douglas Stone bir anlığına tereddüde düştü. Yüz sterlin altını elinin tersiyle itmek akıl kârı değildi ancak vakadan vazgeçerse parayı iade etmek zorunda kalacaktı. Tabii bir de Türk'ün haklı çıkıp kadının ölmesi ihtimali vardı ki sorgu hakimi karşısında yerin dibine girerdi.

"Sizin başınızdan bu zehirle ilgili bir hadise geçti mi?" diye sordu.

"Evet, geçti."

"Ve ameliyatın gerekliliği hususunda bana teminat veriyorsunuz."

"Kutsal saydığım her şey üzerine yemin ederim ki."

"Şekil bozukluğu dehşet verici olacak."

"Bundan böyle öpülesi bir ağız olmayacağının farkındayım."

Douglas Stone hiddetle adama döndü. Gaddar laflar sarf ediyordu. Fakat ne de olsa o bir Türk'tü; milletine has biçimde düşünüyor ve konuşuyordu; münakaşa edecek vakit değildi. Kılıfından bir bisturi çıkarıp açtı, işaretparmağıyla ucunun keskinliğini yokladıktan sonra lambayı yatağa iyice yaklaştırdı. Yaşmaktaki açıklıktan gözbebekleri kaybolmuş bir çift siyah göz kendisini izliyordu.

"Afyonu bir hayli yüksek dozda vermişsin."

"Evet, makbul miktarda verdim."

Yeniden dosdoğru gözlerine bakmakta olan o siyah gözlere döndü. Fersiz ve donuk olmalarına karşın şöyle bir bakmasıyla dahi içlerinde ufacık bir kıvılcım çaktı ve dudakları belli belirsiz titredi.

"Bilinci tamamen kapalı değil." dedi.

"Yine de hâlâ acı hissetmiyorken ameliyatı yapsanız olmaz mı?"

Aynı düşünce cerrahın zihninden de geçmişti. Yaralı dudağı pensle tutup iki seri kesikle V biçiminde bir parça kesip çıkardı. Kadın dehşet verici bir feryat koparark yattığı sedirden sıçradı. Yüzünü gizleyen örtü düşmüştü; Stone bu yüzü tanıyordu; öne fırlamış o üst dudağa ve kan gölüne rağmen bu yüzü tanıyordu. Kadın elini alt dudağından kalan boşluğa götürüp duruyor ve feryat figan ediyordu. Douglas Stone elinde pens ve bisturiyle sedirin ucuna oturup kaldı; oda etrafında fıldır fıldır dönüyor, kulağının ardında

müthiş bir acı duyuyordu. Gören, benzinin diğer ikisinden de fazla attığını söylerdi. Sanki bir rüya görüyor ya da bir oyun izliyordu fakat bilinci Türk'ün saçı ile sakalının masada durduğunu fark edecek ve Lord Sannox'un duvara yaslanmış, bir eli böğründe usul usul kahkaha attığını görecek kadar yerindeydi. Feryat figan yavaş yavaş kesilmiş, dehşet verici baş yeniden yastığın üzerine düşmüştü ancak Douglas Stone hâlâ kaskatı duruyor, Lord Sannox ise hâlâ kendi kendine gülüyordu.

"Bu ameliyat Marion için sahiden de gerekliydi," dedi, "bedenen değilse bile ahlaken yani, ahlaken."

Douglas Stone yerin dibine geçmiş bir halde yatak örtüsünün saçaklarıyla oynamaya başladı. Bisturi elinden kayıp yere düştüyse de pens ve başka bir şey daha elinde duruyordu hâlâ.

"Bu ufak dersi vermeyi uzun süre evvel koymuştum kafama," dedi Lord Sannox güler yüzle. "Çarşamba günü yazdığınız not varması gereken yere ulaşamadı, işte, cüzdanımda duruyor. Kafamdakini başarıyla hayata geçirebilmek için bir hayli emek verdim. Bu arada, yarayı da mühür yüzüğümle hallediverdim."

Şevkle sesi soluğu kesilmiş cerraha bakarken ceketinin cebinden çıkardığı tabancanın horozunu kaldırdı. Fakat Douglas Stone hâlâ örtüyü çekiştirip duruyordu.

"Gördüğün gibi neticede randevuna da geç kalmış değilsin," dedi Lord Sannox.

Bunun üzerine Douglas Stone kahkahalarla gülmeye başladı; uzun uzun, bağıra bağıra kahkahalar atıyordu. Fakat Lord Sannox gülmeyi kesti; korkuya benzer bir şey çehresindeki tüm ifadeyi sildi. Ayak ucunda yürüyerek odadan çıktı, ihtiyar kadın dışarıda bekliyordu.

"Uyandığında hanımının yanında ol," dedi Lord Sannox.

Daha sonra sokağa çıktı. Fayton kapının önündeydi, arabacı elini şapkasına götürdü.

"John," dedi Lord Sannox, "Önce doktoru evine bırak. Merdivenleri inerken yardıma ihtiyacı olacak, sanıyorum. Uşağına da bir vaka sırasında hasta düştüğünü söyle."

"Peki, efendim."

"Daha sonra da Leydi Sannox'u eve götürebilirsin."

"Peki ya siz, efendim?"

"Ah, önümüzdeki birkaç ay için adresim Venedik'teki Roma Oteli olacak. Mektupların gönderilip gönderilmediğini kontrol et. Son olarak Stevens'a önümüzdeki pazar günü mor kasımpatıları sergiye çıkarmasını söyle ve sonucu bana telgrafla ilet."

Brezilya Kedisi

Genç bir delikanlının beş parasız olmasına veya para kazanacak herhangi bir uğraşı olmamasına karşın pahalı zevklere, büyük umutlara sahip olup soylu kimselerle dostluk kurması büyük bir talihsizliktir. İyi kalpli, neşeli ve uysal babam sırtını üniversite mezunu ağabeyi Lord Southerton'ın serveti ve cömertliğine dayamıştı; öyle ki, biricik oğlu olan benim de geçimimi sağlamak üzere para kazanmama gerek kalmamıştı. Büyük Southerton Mülkleri'nde bana göre bir iş yoksa bile hiç olmazsa imtiyazlı sınıfımızın özel alanı olan dış işleri memurluğunda uygun bir görev edinebileceğimi düşünüyordu. Tahminlerinin ne kadar yanlış olduğunu göremeden göçüp gitti. Ne amcam ne de devlet beni şu kadar olsun umursadı ya da meslek yaşamımla alakadar oldu. Otwell Ailesi'nin ve ülkedeki en pahalı mülklerden birinin vârisi olduğumu hatırlatan şey tek tük sülün çiftleri ile sepet sepet yaban tavşanıydı. Bu vakit içinde kendimi Grosvenor Konakları'ndaki bir apartman dairesinde yaşayan, güvercin avlamak ve polo oynamak dışında bir meşgalesi olmayan bekâr bir aylak olarak buluverdim. Aylar geçtikçe borçlarımın mühletini uzatacak ya da satılmaması koşuluyla miras kalmış mülkün senetlerini nakde çevirecek bir tefeci bulmak güçleşmişti. Yolumun orta yerinde bir harabe yatıyordu ve gün geçtikçe onu mutlak bir kaçınılmazlık olarak daha açık seçik ve daha yakından görüyordum.

Sefaletimi daha çok hissettiren şey Lord Southerton'ın zenginliğinden başka, öteki hısımlarımın da hali vakti yerinde kimseler olmasıydı. Bunlardan en yakını babamın yeğeni ve benim de ilk kuzenim olan, Brezilya'da serüven dolu bir yaşam sürdükten sonra serve-

tinin üzerine kurulmak üzere buraya dönmüş olan Everard King'di. Servetini nasıl kazandığını hiçbir vakit öğrenemedik fakat Suffolk'ta bulunan Clipton-on-the-Marsh'ın yakınlardaki Greylands mülkünü satın almasına bakılırsa belli ki çok parası vardı. İngiltere'de geçirdiği ilk senesinde beni pinti amcam gibi umursamamıştı; ancak nihayet bir yaz sabahı, beni rahatlatan ve sevindiren bir şekilde hemen o gün Greylands Sarayı'nı ziyaret etmemi rica eden bir mektup aldım. Tam o sıralar İflas Mahkemesi'ne uzun süreli bir ziyaret gerçekleştireceğimi düşünürken bu durum imdadıma yetişmişti. Tanımadığım bu hısmımla iyi anlaşabilirsek bu vaziyetten paçayı kurtarabilirdim. Ne de olsa aynı ailedendik, öylece duvara toslamama göz yummazdı. Uşağıma valizimi hazırlamasını emrettim ve o akşam Clipton-on-Marsh'a gitmek üzere yola koyuldum.

Ipswich'te vesait değiştirdikten sonra bir banliyö treni beni yokuşlu çimenlik bir arazi boyunca uzanan küçük ve metruk bir istasyonda indirdi. Arazide vadilerin, yüksek ve kumlu tümseklerin arasından bir nehir miskin miskin ve kıvrıla kıvrıla akarak gelgit menzilinde olduğumuzu belli ediyordu. Beni bekleyen bir araba olmadığından (Sonradan telgrafımın geç gittiğini öğrendim) bölgedeki bir konaklama yerinden iki tekerlekli bir at arabası tuttum. Müthiş bir adam olan arabacı, hısmımdan övgüyle söz edip durdu; kendisinden öğrendiğim kadarıyla Everard King Bey şehrin bu kısmında çoktan mühim bir isim haline gelmişti bile. Okul çocuklarını ağırlıyor, arazisini ziyaretçilere sunuyor, hayır kurumlarına bağışlarda bulunuyormuş – lafın kısası, cömertliği o kadar uçsuz bucaksızmış ki arabacıma göre tüm bunları meclise girebilmek uğruna yapıyormuş.

Dikkatim arabacımın methiyelerinden uzaklaşıp yol kenarındaki telgraf direğine tünemiş olan oldukça güzel bir kuşa yöneldi. İlkin kestane kargası sandıysam da ondan daha büyük ve daha parlak tüylüydü. Arabacı kuşun burada bulunma sebebinin tam da şu anda yanına gittiğimiz adam olduğunu söyledi. Görünüşe göre yabancı ülkelerden hayvan getirmek şahsi meraklarından birisiydi ve Brezilya'dan dönerken yanında, İngiltere'de yetiştirmeye emek har-

cadığı birtakım kuş ve hayvanlar getirmişti. Greylands Bahçesi'nin kapılarından girer girmez bu zevkinin pek çok kanıtıyla karşılaştık. Birkaç küçük benekli geyik, sanırım pekari diye bilenen tuhaf bir yaban domuzu, görkemli tüyleri olan bir sarı asma kuşu, bir cins armadillo ve oldukça besili bir porsuğa benzeyen ayakları içe dönük, ağır hareket eden garip bir hayvan, dolambaçlı yolda yürürken gördüğüm yaratıklardan bazılarıydı.

Tanımadığım kuzenim Everard King Beyefendi, bizi uzaktan görüp geldiğimi tahmin ettiği için evinin merdiveninde bizzat beklemekteydi. Görünümü bir hayli cana yakın ve hayırsever olan bu tıknaz adam muhtemelen kırk beş yaşlarındaydı. Yuvarlak ve hoş mizaçlı yüzü tropikal güneşte esmerleşmiş ve kırış kırış olmuştu. Tam bir çiftlik sahibi gibi ketenden beyaz bir giysi giymiş, ağzında purosuyla başına da geniş bir hasır şapka takmıştı. Bu haliyle akla bungalovları getiriyor; kocaman ve kapısının önünde Palladio sütunları ile müstahkem ek binaları bulunan bu taştan İngiliz malikânesiyle tuhaf bir tezat oluşturuyordu.

"Hayatım!" diye seslendi omuzlarının üzerinden bakarak, "hayatım, konuğumuz geldi! Buyrun, Greylands'e hoşgeldiniz! Tanıştığımıza çok memnun oldum, Kuzen Marshall, bu küçük ve miskin şehri varlığınızla şereflendirmeniz ne büyük incelik."

Tavırları o kadar yürektendi ki içim bir anda ferahladı. Fakat çağırılır çağırılmaz gelen uzun boylu ve yabani karısının soğukluğunu, hatta kabalığını telâfi etmek için ne kadar samimi davransa azdı. Kusursuz bir İngilizcesi olmasına karşın sanıyorum ki Brezilya asıllıydı; ben de geleneklerimize alışık olmamasından ötürü tavırlarını mazur gördüm. Yine de ne o zaman ne de ondan sonra, beni Greylands Sarayı'nda istemediğini saklama gayretini gösterdi. Sözleri gerçekte çoğunlukla kibardı kibar olmasına ancak bilhassa o mânâlı siyah gözlerinde Londra'ya dönmemi ne kadar çok arzu ettiğini en başından beri apaçık bir biçimde görebiliyordum.

Bununla birlikte, borçlarım dağ gibi olmuştu. Varlıklı hısmımla alakalı hayati planlarımın karısının hırçınlıklarıyla altüst olmasına göz yumamazdım, bu yüzden ben de soğukluğuna aldırmaya-

rak hısmımın karşılamasına son derece içten bir biçimde karşılık verdim. Beni rahat ettirebilmek için hiçbir şeyden kaçınılmamıştı. Odam göz alıcıydı. Kuzenim, mutluluğuma mutluluk katmak için ne gerekiyorsa söyleyeyim diye yalvardı. Maddi olarak boş bir çekin buna yetip de artacağını söylemek dilimin ucuna geldiyse de tanışıklığımızın bu evresinde yersiz olabileceğini düşündüm. Mükemmel bir akşam yemeğinin ardından Havana purosu ve kahve içmek üzere birlikte oturmuşken, ki daha sonra bana kendi çiftliğini kurmayı tasarladığını söyledi, arabacımın övgülerinde haklı olduğunu ve daha evvel hiç bu kadar iyi yürekli ve misafirperver bir adamla tanışmadığımı anladım.

Ancak, güler yüzlü ve iyi mizacına rağmen kuvvetli bir iradeye ve ürkütücü bir asabiyete sahip bir adamdı. Ertesi sabah bunun bir örneğine şahit oldum. Everard King Hanım'ın bana karşı duyduğu nefret o kadar kuvvetliydi ki kahvaltıdaki o tutumu neredeyse saldırgancaydı. Kocası odadan çıktıktan sonra tüm niyetini apaçık gösterdi.

"Gün içindeki en iyi tren on ikiyi çeyrek geçe kalkıyor," dedi.

"Fakat bugün dönmeyi düşünmüyorum," diye karşılık verdim açık açık – bu kadın tarafından kovulmak istemediğim için belki küstahça bile olabilir.

"Ah, siz bilirsiniz..." dedi ve gözlerinde aşağılayıcı bir ifadeyle sustu.

"Eminim ki," dedim, "sıkıntı verecek kadar uzun kaldıysam Everard King Bey söylerdi."

"Bu da ne böyle? Bu da ne?" dedi bir ses, Everard King odaya dönmüştü. Son söylediklerimi duymuş, yüzlerimize bakmasıyla geri kalanını da anlamıştı. O tombul ve neşeli yüzü bir anda kati bir vahşiliğe bürünüverdi.

"Siz dışarı çıkabilir misiniz, Marshall?" dedi. (İsmimin Marshall King olduğunu söyleyeyim.)

Kapıyı ardımdan kapattıktan sonra bir anlığına karısıyla kısık sesle hararetli bir şekilde konuştuğunu duydum.

Karısının misafirperverliği çirkince ihlâl edişi görünüşe göre

bam teline basmıştı. Kulak misafiri olmak istemediğimden çimlerde yürüyüşe çıktım. Çok geçmeden arkamda telaşlı ayak sesleri işittim, hanımefendi telaştan yüzünün rengi atmış, gözleri ağlamaktan kızarmış bir vaziyetteydi.

"Kocam sizden özür dilememi istedi, Marshall King Bey," dedi yere bakarak.

"Rica ederim, King Hanımefendi."

Alev alev yanan kara gözlerini aniden bana çevirdi.

"Budala seni!" diye tısladı çılgına dönmüş bir halde ve topukları üzerinde dönerek hışımla eve doğru gitti.

Hakareti o kadar beklenmedik ve tahammül edilemezdi ki arkasından hayretler içinde bakakaldım. Ev sahibi yanıma geldiğinde bile hâlâ oradaydım. Yeniden neşeli ve tombul yüzlü haline dönmüştü.

"Umarım karım ahmakça lafları için özür dilemiştir," dedi.

"Ah, evet – evet, elbette!"

Elini koluma geçirerek çimlerde benimle yürümeye başladı.

"Ciddiye almayın," dedi. "Ziyaretinizi bir saat bile erken bitirecek olmanız tarif edilemeyecek ölçüde üzüntü verir bana. Gerçek şu ki –hısımlar arasında gizli saklı olmaz– karım akıl almaz derecede kıskançtır. Kadın yahut erkek fark etmez, herhangi birinin bir anlığına bile olsa aramıza girmesine dayanamıyor. Hayali ıssız bir adada ebediyete dek baş başa olmak. Bu size, bu noktada itiraf etmem gerekiyor ki, çılgınlığa varan davranışlarının sebebi hakkında ipucu veriyordur. Kafanıza takmayın lütfen."

"Hayır, hayır; kesinlikle takmam."

"O halde şu puroyu yakın ve benimle küçük hayvanat bahçemi görmeye gelin."

Tüm öğleden sonrasını bununla meşgul olarak geçirdik. Kuşlar, hayvanlar, hatta ve hatta sürüngenler bile getirmişti. Kimileri serbest, kimileri kafeslerde, birkaçı ise evin içindeydi. Başarılarından ve başarısızlıklarından, yükselişlerinden ve tükenişlerinden coşkuyla bahsediyor ve yürürken çimlerden kanat çırparak yükselen gösterişli bir kuşa yahut sürüne sürüne kaybolan bir hayvana okul ço-

cukları gibi sevinçle çığlık atıyordu. Nihayet beni evin bir kanadından uzayan bir koridora getirdi. Koridorun sonunda sürgülü kapağı olan ağır bir kapı ve yanında da bir tekerlek ile silindire bağlanmış, duvardan çıkan demir bir kol vardı. Geçit boyunca bir dizi dayanıklı demir çubuk uzayıp gidiyordu.

"Size koleksiyonumun mücevherini göstermek üzereyim," dedi. "Rotterdam'daki yavru öldüğü için kalan tek eşi Avrupa'da bulunuyor. Bir Brezilya kedisi."

"Diğer kedilerden ne farkı var ki?"

"Birazdan göreceksiniz," dedi gülerek. "Şu sürgüyü çekip içeriye bir bakar mısınız?"

Sürgüyü çektim ve büyükçe, taş plakalarla kaplı ve uzaktaki duvarında demir parmaklıklı küçük bir penceresi bulunan boş bir odaya bakmakta olduğumu fark ettim. Odanın merkezinde, sapsarı bir güneş ışığının ortasında bir kaplan kadar büyük ancak bir abanoz kadar kara ve parlak tüyleri olan devasa bir yaratık yatmaktaydı. Tek kelimeyle kocaman ve iyi korunan, kapkara bir kediydi bu. Tıpkı bir kedi gibi sarı ışık huzmesinin altına kıvrılmış, sıcaklığın tadını çıkarıyordu. O kadar zarif, o kadar kuvvetli ve o kadar şeytani bir şekilde uysal ve rahattı ki gözlerimi aralıktan alamadım.

"Muhteşem, değil mi?" diye sordu ev sahibi hevesle.

"Göz kamaştırıcı! Daha evvel hiç bu kadar asil bir yaratık görmemiştim."

"Kimileri siyah puma diyor ancak puma değil. Bu koca oğlan başından kuyruğuna tek hemen hemen üç buçuk metre boyunda. Seneler evvel, içinde iki sarı gözle etrafına bakan ufak bir tüy yumağıydı. Rio Negro'nun engin sularındaki vahşi bir memleketten yeni doğmuş bir yavru olarak satılmıştı bana. Aralarından bir düzinesini öldürdüğü için annesini mızrakla vurdular."

"Yırtıcılar o halde?"

"Kesinlikle dünya üzerindeki en tehlikeli ve en kana susamış hayvan. İç kesimlerde bir Kızılderili'ye Brezilya kedisinden bahset de nasıl yerlerinden sıçrıyorlar bir gör. Av olarak insanları tercih ediyorlar. Bu koca oğlan henüz tadamadı ancak fırsatını buldu mu

dehşet saçacaktır. Bu aralar bu odada benden başkasına katlanamıyor. Seyisim Baldwin bile yanına yaklaşmaya cüret edemiyor. Bana gelince, ona hem annelik hem de babalık yapıyorum."

Konuşurken beni hayrete düşürerek kapıyı açtı, içeri girerek arkasından derhal kapattı. Sesini duyan devasa ve kıvrak yaratık kalktı, esnedi ve ev sahibi onu okşayıp severken yuvarlak, siyah kafasını şefkatle böğrüne sürttü.

"Tommy, kafesine!" dedi.

Azman kedi odanın bir tarafına doğru yürüdü ve bir demir parmaklığın altına yılan gibi kıvrıldı. Everard King çıkarak daha evvel bahsettiğim demir kolu alıp çevirmeye başladı. Çevirdikçe koridordaki demir çubuklar duvardaki kertiklerin içine girerek sağlam bir kafes olması için demir parmaklığın önünü kapattı. Bu haldeyken kapıyı bir kez daha açıp beni büyük etçillere özgü keskin ve ağır kokan odaya davet etti.

"İşte böyle hallediyoruz," dedi. "Hareket etmesi için onu odanın tamamına salıyor sonra da geceleri kafesine sokuyoruz. Geçitteki kolu çevirerek dışarı çıkarabilir ya da, az evvel gördüğünüz gibi, aynı şekilde kafese kapatabilirsiniz. Hayır, hayır, yapmayın!"

Parlak ve inip kalkan böğrünü okşamak için elimi demir parmaklıklardan içeri uzatmıştım ki ciddi bir ifadeyle elimi geri çekti.

"Güvenilir bir hayvan olmadığına sizi temin ederim. Bunu yapmayı aklınızdan bile geçirmeyin. Ancak ben, ona herkesten daha yakın davranabilirim. Arkadaş konusunda pek seçicidir – öyle değil mi, Tommy? Hah, öğle yemeğinin geldiğini duydu! Değil mi, oğlum?"

Taş plakalı geçitte ayak sesleri yankılanıyordu. Yaratık ayağa fırladı ve daracık kafeste bir aşağı bir yukarı yürümeye başladı. Sapsarı gözleri ışıldıyor, pembe dili beyaz ve sivri dişlerinin üzerinde titreyerek geziyordu. Seyis üzerinde kocaman bir et parçası olan bir tepsiyle içeri girip parmaklıkların arasından uzattı. Hayvan hiç düşünmeden etin üzerine atılarak köşeye götürdü; kanlı ağzını kaldırıp bize bakarak eti iki patisiyle koparıp parçaladı. Korkutucu fakat yine de etkileyici bir görüntüydü.

"Ona neden bu kadar düşkün olduğuma artık şaşmıyorsun herhalde?" dedi ev sahibi odadan çıktıktan sonra, "hele hele elimde büyüdüğünü de hesaba katınca. Onu Güney Amerika'nın orta yerinden alıp buraya getirmek kolay iş değildi; ama bak şimdi sapasağlam –ve, daha evvel söylediğim gibi– Avrupa'daki en kusursuz örnek. Hayvanat Bahçesi'ndekiler ona sahip olmak için ölüp bitiyor ancak ondan katiyen ayrılamam. Sanırım bu kişisel merakımla seni bir hayli meşgul ettim, biz de Tommy gibi öğle yemeğimizi yesek iyi olacak."

Güney Amerikalı hısmım kendisini mülklerine ve onun tuhaf sakinlerine o denli kaptırmıştı ki bunlardan başka bir şeyle alakadar olduğuna ilkin ihtimal vermiyordum. Daha sonraları aldığı telgrafların sıklığı ve sayısı kafama dank etti. Günün her saati telgraf geliyor ve her biri kendisi tarafından son derece sabırsızlıkla ve kaygıyla açılıyordu. Bunların kâh Turf'dan kâh ise borsadan geldiğini sanıyordum; fakat muhakkak ki Güney Suffolk'la ilgili olmayan çok mühim başka işleri vardı. Ziyaretimin altı günü boyunca günde üç ya da dörtten az telgraf almamıştı, ki bu kimi vakitler yedi ya da sekizi buluyordu.

Altı gün boyunca zamanımı o kadar güzel geçirdim ki o altı günün sonunda kuzenimle candan bir bağ kurmayı başardım. Her gece geç saatlere kadar bilardo salonunda oturuyorduk, o bana Amerika'da başından geçen en sıradışı serüvenlerini anlatıyordu – o kadar korkunç ve delidolu serüvenlerdi ki bunları karşımda duran bu küçük, esmer ve tombul adamla bağdaştıramıyordum. Ben de ona karşılığında Londra yaşamımdan kalan hatıralarımdan bazılarını anlatıyordum; ilgisini o kadar çok çekiyordu ki Grosvenor Konakları'na gelip bende kalacağına söz verdi. Şehir yaşamının hızlı tarafını görmek onu endişelendirse de, övünmek gibi olmasın ama, benden daha becerikli bir yol gösterici bulamazdı. Ziyaretimin son günü gelip çatmadan kafamdaki meseleyi açabilme cesaretini gösterdim. Maddi sıkıntılarımı ve eli kulağında mahvımı açık açık anlatıp akıl danıştım – fakat umduğum daha elle tutulur bir şeydi. Beni purosunu uzun uzun tüttürerek can kulağıyla dinledi.

"Fakat, sanıyorum ki," dedi, "hısmımız Lord Southerton'ın vârisiydiniz?"

"Öyleyim ancak bunu hiçbir zaman dikkate almadı."

"Yo, yo, pintiliği kulağıma kadar geldi. Zavallı Marshall, çok zahmetli yollardan geçmişsiniz. Yeri gelmişken son günlerde Lord Southerton'ın sağlığı hakkında bir haber aldınız mı?"

"Çocukluğumdan beri hayatî riski bulunuyor."

"Kesinlikle – gıcırdayıp duran bir menteşe, o da kaldıysa artık. Mirasınıza daha çok var gibi duruyor. Vah vah, nasıl aksi bir vaziyet içindesiniz böyle!"

"Umuyordum ki, artık her şeyi bildiğinize göre, efendim, belki siz bana akıl vermek..."

"Rica ederim susunuz, sevgili oğlum," diye haykırdı son derece kibar bir biçimde; "bunu bu akşam yeniden konuşacağız ve söz veriyorum, elimden ne geliyorsa yapacağım."

Evde ayrılmamı dört gözle bekleyen biri olduğunu bilmek nahoş bir his olduğundan ziyaretim sona ereceği için üzülmüyordum. King Hanım'ın soluk benizli yüzü ve tehditkâr gözleri gün geçtikçe daha çok nefretle dolmaya başlamıştı. Kocasından korktuğu için artık bilfiil kaba davranmasa bile çılgınca kıskançlığıyla beni görmezden geliyor, katiyen bana hitap etmiyor ve Greylands'te huzurumu elinden geldiğince kaçırmaya uğraşıyordu. Geçen günkü o tavrı o denli saldırgancaydı ki akşamüstü ev sahibimle yaptığım ve yitirdiğim servetimi geri getireceğini umduğum konuşma olmasa orayı muhakkak terk ederdim.

O gün her zamankinden daha fazla telgraf alan hısmım, akşam yemeğinin ardından çalışma odasına kapanıp ancak ev ahalisi odalarına çekildikten sonra çıktığında vakit bir hayli geç olmuştu. Her akşam yaptığı gibi kapıları kilitledikten sonra yanıma, bilardo odasına geldi. İri vücudu sabahlığıyla sarıp sarmalanmış, ayağına da bir çift kırmızı topuksuz Türk terliği geçirmişti. Bir koltuğa yerleşip kendisine bir bardak, viskisini fazla fazla koyduğunu fark ettiğim, sulu içki hazırladı.

"Aman!" dedi, "Nasıl bir akşam böyle!"

Kesinlikle öyleydi. Rüzgâr evin içinde inleyip uğulduyor; kafesli pencereler başımıza geçecekmiş gibi zangır zangır titriyordu. Buna karşılık sarı lambaların ışığı ve purolarımızın tadı daha bir parlak, daha bir hoştu.

"Şimdi, oğlum," dedi ev sahibim, "bütün ev ve bütün gece bize kaldı. İşlerinizin ne vaziyette olduğunu bir anlatın da yola koyabilmek için neler yapılabilir bir bakalım. Hiçbir ayrıntıyı atlamayın."

Bundan yüreklenerek esnaflardan başlayıp ev sahibimden uşağıma dek ne kadar alacaklım varsa sırayla anlatmaya koyuldum. Cep defterime notlar almıştım; oradaki verileri bir araya getirip içler acısı vaziyetimin ve düzensiz yaşamımın, övünmek gibi olmasın ama, düzenli bir özetini çıkardım. Oysa kuzenimin dalgın bakışları ve ilgisinin başka bir yerde olması moralimi bozmuştu. Zaman zaman yaptığı yorumlar tümüyle göstermelik ve manasız oluyor, bu da beni anlattıklarımı biraz olsun dinlemediğine inandırıyordu. Arada bir kendine gelip tekrar etmemi ya da etraflıca açıklamamı isteyerek ilgileniyormuş gibi yapıyor ancak yeniden derin derin düşüncelere dalıyordu. Nihayet ayağa kalktı, bitmiş purosunu şömineye attı.

"Bakın size ne diyeceğim, oğlum," dedi. "Kafam hesaplara hiçbir vakit basmamıştır, bunun için kusuruma bakmayın. Hepsini tek tek kâğıda yazın ve bana toplam tutarı gösterin. Ancak yazılı biçimde görürsem kafam basar."

Teklif ümit vericiydi, öyle yapacağıma söz verdim.

"Uyuma vakti geldi artık. Tanrım, salondaki saat biri vuruyor."

Saatin çınlaması fırtınanın derin uğultusunu yarıp geçiyor, rüzgârsa büyük bir nehrin çağıldamasıyla akın ediyordu.

"Yatmadan önce kedime bakmalıyım," dedi ev sahibi. "Şiddetli rüzgâr onu heyecanlandırır. Gelmek ister misiniz?"

"Elbette," dedim.

"O halde yavaş yavaş yürüyün ve sakın konuşmayın, herkes uyuyor."

Lambalarla aydınlatılmış Fars halılarıyla kaplı salondan usul usul geçip sondaki kapıdan içeri girdik. Taştan koridor zifiri karanlıktı; ev sahibim çengelde asılı duran feneri alıp yaktı. Geçitte, görü-

len bir parmaklık olmamasından hayvanın kafesin içinde olduğunu anladım.

"İçeri gel!" dedi hısmım ve kapıyı açtı.

Girerken işittiğimiz boğuk hırlama fırtınanın yaratığı çoktan heyecanlandırmış olduğunu gösteriyordu. Fenerin titrek ışığında, kireç duvara vuran ufak ve çirkin gölgesiyle yuvasının bir köşesine yılan gibi kıvrılmış kapkara ve devasa bir cisim gördük. Kuyruğu samanların arasında öfkeyle sallıyordu.

"Zavallı Tommy havasında değil," dedi Everard King fenerini kaldırıp ona bakarken. "Kapkara bir iblis gibi görünüyor, değil mi? Ufak bir akşam yemeği vereyim de neşesi yerine gelsin. Feneri biraz tutar mısınız?"

Feneri elinden aldıktan sonra kapıya doğru ilerledi.

"Kiler burada, dışarıda," dedi. "Bana bir müddet izin verirsiniz, değil mi?" Dışarı çıktıktan sonra kapı arkasından madeni bir çıt sesiyle birlikte kapanıverdi.

Kuvvetli ses yüreğimi ağzıma getirmişti, içimi ani bir dehşet dalgası sardı. Korkunç hayvanın belli belirsiz görüntüsüyle buz kesmiştim. Kapıyı atıldıysam da iç tarafta kol bulunmuyordu.

"Hey!" diye haykırdım. "Beni dışarı çıkarın!"

"Tamam! Kıyameti koparma!" dedi ev sahibim geçitten seslenerek. "Işığın da var işte."

"Evet, fakat içerde bu şekilde tek başıma kilitli kalmak istemiyorum."

"İstemiyor musun?" İçten, kıkır kıkır gülüşünü duyabiliyordum. "Uzun süre yalnız kalmayacaksın ki."

"Çıkarın beni dışarıya, efendim!" diye yineledim öfkeyle. "Böyle eşek şakalarını hiç sevmem."

"Amacım da o ya," dedi bir başka nefret uyandıran kıkırdamayla. Fırtınanın uğultusu içinde birden vinç kolunun dönerken çıkardığı gıcırtıyı ve yuvalarına giren demir çubukların zangırtısını işittim. Aman Tanrım, Brezilya kedisini serbest bırakıyordu!

Fenerin ışığı altında çubukların önümde yavaş yavaş kaydığını gördüm. Öte uçta çoktan bir ayak genişliğinde bir aralık açılmıştı

bile. Çığlık atarak son çubuğu ellerimle tutup deli gücüyle çekmeye çalıştım. Hiddet ve dehşetle çılgına dönmüştüm. Çubuğun bir ya da birkaç dakikalığına hareketsiz kalmasını sağlamıştım. Kola var gücüyle asıldığını biliyordum, kaldıracın beni alt edeceğinden emindim. Ayaklarım kayıyordu, gittikçe çöküyor ve durmadan bu insanlıktan çıkmış canavara beni bu korkunç ölümden kurtarması için yalvarıp yakarıyordum. Akraba olduğumuzu ve konuğu olduğumu hatırlatıp merhamet diliyor; ona ne zararımın dokunduğunu öğrenmek istiyordum. Onunsa tek yanıtı kolu itip çekmek oluyordu; çubuklar tüm mücadeleme karşın açılıyordu. Ağrıyan bileklerim ve yara bere içindeki parmaklarımla bu umutsuz mücadeleyi bırakana dek çubukları yakalayıp tutarak kafesin tüm yüzü boyunca sürüklenip durdum. Çubuklar ben bıraktıkça gıcırdayarak hareket etmeye devam ediyorlardı. Bir vakit sonra geçitten Türk terliklerinin sesi ile uzaktan gelen bir kapı çarpması işittim. Ardından her şey sessizliğe gömüldü.

Yaratık bu sefer hiç kıpırdamıyordu. Köşede hareketsiz yatıyor, kuyruğunu da sallamıyordu. Çubuklara sıkıca yapışmış, çığlıklar atarak üstünde sürüklenip duran bir adamın görüntüsü görünüşe göre üzerinde şaşkınlık uyandırmıştı. Kocaman gözlerini üstüme diktiğini görebiliyordum. Çubukları yakalamaya çalışırken feneri düşürmüştüm ancak yerde yanmaya devam ediyordu. Işığıyla korunabilirim umuduyla almak için atıldım. Fakat kıpırdadığım an hayvan boğuk ve tehditkâr bir şekilde hırlamaya başladı. Durup tüm uzuvlarım korkudan tir tir titreyerek hareketsizce bekledim. Kediyle (bu kadar korkunç bir yaratığa nasıl bu kadar cana yakın hitap edilebilirse artık) aramızda üç metre ya var ya yoktu. Gözleri karanlıkta iki tane fosforlu bilye gibi parıldıyordu. Ürküttüğü kadar hayran da bırakıyordu kendisine; bakmaktan kendimi alamıyordum. Tabiat böyle şiddetli anlarda bizlerle oyun oynar; o parıltılı aydınlık da durmadan bir kuvvetlenip bir zayıflıyordu. Kimi vakitler olağanüstü parlak noktacıklar –zifirî karanlıktaki ufak elektrik kıvılcımları– gibi görünüyor, sonra odanın o köşesi hareketli ve meşum aydınlığıyla dolup taşana değin genişliyor ve nihayet hepsi birden sönüyordu.

Hayvan gözlerini yummuştu. İnsan bakışının tahakkümü hakkındaki o eski görüş doğru muydu yoksa yalnızca uykusu mu vardı bilmiyorum ancak devasa kedi saldırma emaresi göstermek şöyle dursun parlak, siyah başını kocaman patilerinin arasına almış uyuyor gibiydi. İçinde bir kez daha habis duygular uyandırmayayım diye kıpırdamaya korkar vaziyette öylece dikiliyordum. Şeytani gözlerini benden çevirdiği için en azından doğru dürüst düşünebiliyordum artık. Bu vahşi yaratıkla bu akşam burada kapalı kalmıştım. Bana bu tuzağı kuran hain düzenbaz hakkında hiçbir söylemeyen sezgilerim hayvanın efendisi kadar yabani olduğunu söylüyordu şimdi. Sabaha kadar nasıl dayanacaktım? Kapıdan bir şey çıkacağı yoktu, dar ve parmaklıklı pencereden de öyle. Bu boş ve taş plakalı odada sığınabileceğim hiçbir yer yoktu. Yardım için bağırmamın bir yararı olmazdı; buranın müştemilat olduğunu ve burayı eve bağlayan koridorun en aşağı otuz metre olduğunu biliyordum. Kaldı ki dışarıda gök gürültülü fırtına varken haykırışlarım duyulmazdı bile. Yalnızca kendi cesaretime ve zekama bel bağlayabilirdim.

Çok geçmeden yeni bir dehşet hissiyle gözlerimi fenere çevirdim. Mumun ateşi azalmış, neredeyse erimeye başlamıştı. On dakika içinde sönmüş olurdu. Bu ürkütücü yaratıkla karanlıkta kaldım mı elimin kolumun bağlanacağını sezdiğimden harekete geçmek için yalnızca on dakikam vardı. Düşüncesi bile kaskatı etmeye yetmişti beni. Ümitsiz gözlerim bu ölüm odasında dolaşırken emniyet vaat etmese bile zeminden daha acil ve eli kulağında bir tehlike oluşturmayan bir noktada durdu.

Kafesin ön cephesi olduğu kadar bir tepesi de olduğundan bahsetmiştim. Tepesi, ön tarafı duvardaki yuvaya girince ayakta durabiliyordu. Parmaklıkları arasındaki birkaç karış aralığın da dayanıklı tellerle örülmüş olduğu bu tavan, iki uçta da sağlam payandalarla desteklenmekteydi ve köşeye sinmiş figürün tepesinde demir parmaklıklardan devasa bir tente gibi durmaktaydı. Bu demir pervaz ile tavan arası nereden bakılsa altmış ila doksan santimdi. Şayet oraya ulaşabilir de demirlerle tavan arasına sığışabilirsem korunmasız tek bir noktam kalacaktı yalnızca. Aşağıdan da, arkadan da, herhangi

bir taraftan da tehlikeden uzak olacaktım; yalnızca açık tarafından saldırıya uğrayabilirdim. Gerçekten de o tarafta hiçbir şekilde korunmam yoktu, fakat en azından yuvasında dolanmaya başladığında canavarın yoluna da çıkmamış olacaktım. Bana erişebilmesi için yolundan çıkması gerekecekti, ki onu da ya şimdi yapardı ya da ışık söndüğünde imkânsız olacağından hiç yapamayacaktı. Yutkunarak sıçradım, tepenin demir köşesine tutunarak kendimi soluk soluğa üstüne savurdum. Yüzüm aşağı gelecek şekilde debelendikten sonra kendimi kedinin korkunç gözleri ile esneyen çenesine bakar buldum. Kokuşmuş soluğu berbat kokan bir tencereden yükselen duman gibi yüzüme yüzüme geliyordu.

Ne var ki öfkeliden çok meraklı görünüyordu. Doğrulup parlak ve kapkara tüylerle kaplı uzun sırtını gerdi; bir patisini duvara dayayıp arka bacakları üzerinde kalkarak ötekinin pençelerini altımdaki telden ağa doğru savurdu. Keskin ve beyaz bir tırnak pantolonumu yırtıp –zira üzerimde hâlâ geceliğim vardı– dizimde bir yara açtı. Acıdan tiz bir çığlık atmam üzerine inip usulca yuvasına girerek hızlı hızlı dönmesine ve arada bir bana doğru bakmasına bakılırsa bir saldırıdan ziyade bir denemeydi bu. Ben de kendimi olabildiğince küçük bir boşluğa sığıştırarak sırtım duvara yaslanana dek geri geri süründüm. Ne kadar uzakta durursam bana saldırması da o kadar güçleşirdi.

Dolanıp durduğuna, üzerinde durduğum demir sedirin altında sessizce ve fişek gibi koşuşturduğuna göre daha da heyecanlanmıştı. Böyle devasa bir cüssenin ancak kadifemsi yastıkların çıkardığı o yumuşacık sesle, bir gölge gibi hareket etmesini seyretmek harikuladeydi. Mumun ışığı azalmıştı, o kadar azalmıştı ki yaratığı güçbela görebiliyordum. Çok geçmeden son bir parlama ve cızırtıyla tamamen söndü. Karanlıkta kediyle baş başa kalmıştım!

İnsan yapılabilecek her şeyi yaptığını bildikten sonra tehlikeyle daha kolay yüzleşiyor ve geriye sessizce neticeyi beklemekten başka bir şey kalmıyor. Bu vakada, tam da bulunduğum nokta haricinde başka bir emniyet şansı yoktu. Boylu boyunca uzanıp çıt çıkarmadan, neredeyse soluk bile almadan, hatırlatmazsam hayvan varlı-

ğımı unutur diye umarak bekledim. Saat çoktan iki olmuştur diye tahmin ediyordum; dörtte gün iyice ağarmış olurdu. Şafak vaktine kadar en fazla iki saat bekleyecektim.

Dışarıda fırtına hâlâ şiddetle devam ediyor, yağmur durmadan küçük pencerelere vuruyordu. İçerideyse zehirli ve iğrenç kokulu bir hava hâkimdi. Kediyi ne duyabiliyor ne de görebiliyordum. Başka şeyler düşünmeye uğraştım – fakat yalnızca tek bir şey zihnimi bu korkunç vaziyetimden uzaklaştıracak kuvvete sahipti; o da kuzenimin hainliğini, eşi benzeri olmayan ikiyüzlülüğünü ve bana karşı beslediği habis nefreti düşünmekti. O güler yüzün altında bir ortaçağ suikastçısının ruhu pusu kurmuştu. Düşündükçe bunun nasıl da kurnazca tertiplendiğini daha açık görüyordum. Görünürde diğerleriyle birlikte yatmaya gitmişti. İspatlayacak şahidi de vardı kuşkusuz. Sonra, ötekilere sezdirmeden yatağından sıyrılmış ve beni bu ine çekerek burada bırakıp gitmişti. Yalanı da çok basit olacaktı; beni bilardo odasında puromu içerken bırakmıştı. Ben de kendi kedime kediye bir bakmak için aşağı inmiştim. Kafesin açık olduğunu fark etmeden odaya girmiş ve kapana kısılmıştım. Böyle bir suç nasıl onun üzerine yıkılabilirdi ki? Kuşku duyulabilirdi belki – ancak kanıt yoktu!

O dehşet verici iki saat ne kadar da yavaş geçmişti! Bir ara alçak sesli bir hışırtı duyup yaratığın tüylerini yaladığını sandım. O yeşilimtırak gözler karanlığın içinden defalarca bana bakmış ancak hiç üzerime dikilmemişti; varlığımın unutulması ya da görmezden gelinmesiyle umudum güçlendi. Nihayet zayıf bir ışık huzmesi pencerelerden içeri sızmaya başladı: İlkin siyah duvar üzerinde belli belirsiz iki gri kare şeklindeydiler, daha sonra gri beyaza döndü ve ürkütücü arkadaşımı bir kez daha görebildim. Ve, heyhat ki, o da beni görebildi!

Onu son gördüğümden çok daha tehlikeli ve saldırgan bir hal içinde olduğunu derhal fark ettim. Sabahın soğuğu onu kızdırmıştı, aynı zamanda acıkmıştı da. Ardı arkası kesilmeyen bir hırıltıyla odanın, sığındığım yerin en uzağında bulunan yerinde bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı; bıyıkları öfkeyle dikiliyor, kuyruğu kam-

çı gibi sallanıyordu. Köşelerden döndükçe vahşi gözlerini ürkütücü bir gözdağıyla yukarı, bana doğru çeviriyordu. O an beni öldürmek istediğini anladım. Yine de, o halde bile, kendimi bu şeytani yaratığın yılankavi zarafetini; uzun ve kıvrak devinimini; güzel böğrünün parlaklığını; kapkara ağzından sarkan dilinin göz alıcı ve yürek hoplatıcı, ışıltılı kırmızılığını hayran hayran seyrederken buldum. Boğuk ve tehditkâr hırıltısı durmadan yükseliyor, yükseliyor ve şiddetleniyordu. Tehlike ânı yakındı.

Böyle bir ölümle yüzleşmek için içler acısı bir saatti – o kadar soğuk, o kadar rahatsızdı ki, bu uzandığım işkence ızgarası üzerinde incecik kıyafetlerimle tir tir titriyordum. Üstesinden gelmek için kendimi buna hazırlamaya uğraşıyordum, bununla birlikte, kesin bir çaresizlik içindeki her insana gelen o zihin berraklığıyla muhtemel kaçış yolları aranmaya başladım. Aşikâr olan tek bir şey vardı; kafesin ön yüzü yeniden eski haline gelirse arkasına sığınabilirdim. Geri çekebilir miydim ki? Yaratığı başıma bela ederim korkusuyla kıpırdamaya bile ancak cesaret ediyordum. Çok yavaş bir şekilde ön yüzün, son demiri hafif dışarıda duran köşesini kavrayana kadar elimi öne doğru uzattım. Şöyle bir sarsmamla beni hayrete düşürecek kadar kolay hareket etti. Çekme güçlüğü, elbette, oraya tutunmamdan kaynaklanıyordu. Yeniden çektim, yedi santimi çıkmıştı. Belli ki tekerlekliydi. Bir daha çektim... ve kedi yerinden sıçradı!

O kadar hızlı, o kadar aniydi ki nasıl olduğunu anlayamamıştım. Yalnızca vahşi havanın hırladığını ve bir an sonra da o alev alev yanan sarı gözleri, basık kara kafayı ve kıpkırmızı diliyle parlak dişleri dibimde buluverdim. Yaratığın çarpmasıyla üzerinde yattığım demirler öyle bir sarsıldı ki (öyle bir anda akıl edebildiğim kadarıyla) yere düşeceklerini sandım. Kedi bir anlığına orada sallandı; kafası ve ön patileri burnumun dibindeydi; arka patileri parmaklığın köşesinde tutunacak bir yer bulmak için savruluyordu. Pençelerinin tel örgüye tutunmaya çalıştıkça çıkardığı gıcırtıyı duyuyor ve yaratığın soluğuyla midem bulanıyordu. Fakat sıçramayı iyi hesaplayamamıştı; daha fazla öyle duramazdı. Öfkeyle sırıtıp demirleri çılgın gibi tırmalayarak geriye doğru savruldu ve sert bir biçimde yere düştü.

Hırlayarak yüzünü birden bana doğru çevirdi ve tekrar sıçramak üzere çömeldi.

Kaderimin önümdeki birkaç dakikaya bağlı olduğunu anlamıştım. Yaratık bir kere denemiş ve görmüştü; bu defa yanlış hesaplama yapmazdı. Yaşamak istiyorsam elimi çabuk tutup korkusuzca harekete geçmeliydim. Derhal bir plan oluşturdum. Geceliğimin üstünü çıkararak hayvanın başının üstüne fırlattım. O arada köşeden atladım ve ön yüzün ucunu yakalayarak telaş içinde duvardan çektim.

Beklediğimden daha zahmetsiz bir biçimde çıktı. Çekerek çabucak odanın öteki ucuna koşturdum; fakat ben koşarken konumumun ters oluşu beni dış tarafa itmişti. Öteki tarafta olsaydım zarar görmeden halledebilirdim. Öyle olunca bıraktığım açıklıktan tekrar geçmeye çabalarken bir anlığına durakladım. Tam o an, hayvana gözlerini kapatsın diye attığım giysiden kurtulacak ve üzerime atlayacak vakti sağladı. Kendimi alelacele aralıktan içeri savurdum ve parmaklıkları arkamdan çektim ancak daha tamamen çekemeden ayağımı kapmıştı. O devasa pençesini bir kere savurmasıyla baldırımı bir kereste gibi sıyırdı. Daha sonra pis samanların arasında, yaratıkla aramda, çılgına dönmüş bir şekilde saldırdığı koruyucu parmaklıklar olduğu halde kanama ve baygınlıkla uzanıp kaldım.

Kıpırdayamayacak kadar yaralı ve korku duyamayacak kadar baygın bir vaziyette, ölüden beter öylece yatıyor ve seyrediyordum. Geniş ve simsiyah göğsünü parmaklıklara bastırıyor, tıpkı fare kapanının önündeki bir kedinin yaptığı gibi eğri büğrü patileriyle beni oltaya getirmeye çalışıyordu. Giysimi parçalamıştı, fakat uzansa da bana yetişemiyordu. Büyük etoburların sebep olduğu yaraların tuhaf, uyuşturucu bir tesiri olduğunu işitmiştim; şimdiyse, tüm şahsiyet algımı yitirdiğimden ve bir kumar izler gibi kedinin başarısızlığı ya da başarısıyla alakadar olduğumdan bunu tecrübe etmeye mahkûmdum. Zihnim, yavaş yavaş, o kapkara yüz ve kıpkırmızı dilin durmadan karıştığı tuhaf ve müphem hayallere dalıyor; kendimi hezeyanın doruk noktasında, yorgunluktan bîtap düşmüş kimselerin yaşadığı o huzurlu ferahlıkta kaybediyordum.

Daha sonraları olanların sırasını anımsamaya çalışınca iki saat

kadar bilinçsiz kaldığım sonucuna vardım. Bilincimi tekrar geri getiren şey başıma gelen korkunç hadisenin habercisi olan o keskin ve madenî tıkırtıydı. Yaylı kilit yeniden çevriliyordu. Çok geçmeden, daha duyularım ne gördüklerini tamamıyla algılayacak kadar berraklaşmadan aralık kapıdan içeri bakmakta olan kuzenimin yuvarlak ve müşfik yüzünü fark ettim. Gördüğü şey karşısında besbelli ki hayrete düşmüştü. Kedi yerde büzülmüş; ben de kafesin içinde geceliğimin üstü olmadan sırtüstü uzanmıştım. Pantolonum lime lime olmuş, etrafımı kocaman bir kan gölü sarmıştı. Sabah güneşi vurmuş hayretler içindeki yüzünü görebiliyordum. Baktıkça bakıyordu bana. Daha sonra kapıyı arkasından kapattı ve gerçekten ölüp ölmediğimi anlamak için kafese yaklaştı.

Neler olduğunu anlatmaya kalkışamam. Olanlara şahitlik edebilecek yahut aklıma yazacak kadar sıhhatli değildim. Yalnızca yüzünü benden çevirdiği –hayvana döndüğü– bir an bilincimin aniden yerine geldiğini söyleyebilirim.

"Canım Tommy'm!" diye bağırdı. "Canım Tommy'm!"

Sonra arkası halen bana dönük bir biçimde parmaklıklara yaklaştı.

"Otur, ahmak hayvan!" diye kükredi. "Otur bakalım, beyefendi! Efendini dinlemiyor musun sen?"

Birdenbire, benim allak bullak olmuş aklıma bile, kanın tadını bir defa alan bir kedinin canavara dönüşeceğini söylediği geliverdi. Benim kanım payına düşeni yapmıştı; o da bedelini ödeyecekti.

"Uzak dur!" diye bağırdı. "Uzak dur, şeytan seni! Baldwin! Baldwin! Aman Tanrım!"

Ardından çuval yırtılmasına benzer bir sesle düştüğünü, tekrar kalktığını, sonra yine düştüğünü işittim. Çığlıkları gitgide zayıfladı ta ki tedirgin edici hırıltıların arasında yitene dek. Bunun üzerine, tam ölmüş olduğunu düşünüyordum ki, tıpkı bir kabustaymışım gibi, gözleri görmeyen, üstü başı paramparça ve kana bulanmış bir cismin odanın içinde çılgınlar gibi koşuşturduğunu gördüm – ve o da yeniden bayılmadan evvel ona dair gördüğüm son şeydi.

Toparlanalı bayağı oldu – doğrusu, Brezilya kedisiyle geçirdiğim akşamın nişanesi olarak ölene kadar bir sopa taşımak zorunda olduğum için tamamen iyileştiğimi söyleyemem. Efendilerinin ölüm çığlıkları üzerine gelen seyis Baldwin ve öbür hizmetçiler, beni parmaklıkların ardında, efendilerinden kalanları da (ya da ondan kaldığını sonradan anladıklarını da) yetiştirdiği yaratığın pençelerinde bulduklarında neler olup bittiğini anlayamadılar. Hayvanı kızgın demirlerle oyalayıp beni kurtarabilmek için kapıdaki gözetleme deliğinden vurdular. Yatak odama götürüldüm ve orada, olası katilimin çatısı altında, birkaç hafta yaşamla ölüm arasında gidip geldim. Clipton'dan bir cerrah ile Londra'dan bir hemşire çağırtmışlardı; bir ay içinde de istasyona taşınabilecek ve oradan da Grosvenor Konakları'na yeniden götürülebilecek kadar iyileşmiştim.

Hastalığımla alakalı hatırladığım bir şey daha vardı ki hatırama mutlak surette kazınmasa hezeyanlı bir beynin gördüğü, sürekli değişen bir manzaranın bir parçası olabilirdi. Bir gece, hemşire yokken, odamın kapısı açıldı ve simsiyah yas kıyafetleri giymiş uzun boylu bir kadın içeri süzüldü. Bana doğru yaklaştı, soluk yüzünü eğdiği sıra gece lambasının belli belirsiz ışığında onun, kuzenimin evli olduğu Brezilyalı kadın olduğunu fark ettim. Yüzüme dikkatle bakıyordu; ifadesi daha evvel görmediğim kadar sevecendi.

"Bilinciniz yerinde mi?" diye sordu.

Başımı güçlükle salladım. Hâlâ çok bitkindim.

"Peki; o halde, suçlanacak kişinin kendiniz olduğunu söylemek istemiştim. Sizin için elimden geleni yapmadım mı? En başından beri sizi evden uzaklaştırmaya uğraştım. Kocama ihanet etmek haricinde sizi ondan korumak için her yolu denedim. Sizi buraya çağırmasının bir sebebi olduğunu biliyordum, buradan kurtulmanıza katiyen müsaade etmeyeceğini biliyordum. Kimse onu, benim tanıdığım kadar tanımıyor, ondan o kadar çok çekiyordum ki. Hepsini anlatamam bile. Beni öldürebilirdi, yine de sizin için elimden geleni yaptım. Olanlar gösteriyor ki sahip olabileceğim en iyi arkadaşmışsınız. Beni azat ettiniz, ki bunu ölümden başka hiçbir şey yapamaz sanırdım. Kalbinizi kırdığım için üzgünüm ancak kendi kendime

sitem edemem. Budala olduğunuzu söylemiştim – budalaymışsınız gerçekten." Acımasız, tuhaf kadın odadan sıvıştı ve bir daha ona hiç rastlamadım. Kocasının malı ve mülkünden kalanlarla yurduna döndükten sonra Pernambuco'da rahibe olduğunu haber aldım.

Londra'ya döneli çok geçmeden doktorlar çalışabilecek kadar iyi olduğumu söylediler. Alacaklılarımın akın etmesi için bir işaret olmasından korktuğumdan pek memnuniyetle karşıladığım bir izin değildi bu; fakat bundan ilk istifade eden avukatım Summers oldu.

"Lord hazretlerinin daha iyi olmasına çok memnun oldum," dedi. "Tebriklerimi sunmak için epeydir beklemekteyim."

"Ne demek istiyorsun, Summers? Alay etmenin sırası değil."

"Ne diyorsam onu demek istiyorum," diye yanıtladı. "Son altı haftadır Lord Southerton'sın, fakat öğrenseydin iyileşmen gecikirdi diye korktuk."

Lord Southerton mı! İngiltere'deki akranları arasında en varlıklılardan! Kulaklarıma inanamıyordum. Sonra birden aradan geçen zamanı ve bunun yaralandığım vakitle olan tesadüfünü fark ettim.

"O halde Lord Southerton benim yaralandığım vakit ölmüş olmalı?"

"Vefatı tam da o gün gerçekleşti." Ben konuşurken Summers yüzüme ciddiyetle bakıyordu; açıkgöz bir adam olduğundan vakanın altında yatanı tahmin ettiğini anlamıştım. Bir an için benden itimat bekliyormuş gibi durakladı, fakat böyle bir aile skandalını açığa çıkarmanın bir manasını göremiyordum.

"Evet, oldukça tuhaf bir tesadüf," diye devam etti aynı açıkgöz tavırla. "Elbette, mülkün bir sonraki vârisinin kuzenin Everard King olduğunun farkındasındır. Kaplanı, ya da her neyse onun tarafından parçalanan o değil de sen olsaydın, şimdi Lord Southerton kuşkusuz ki o olacaktı."

"Hiç şüphesiz," dedim.

"O da bununla yakinen ilgilenmeye başladı," dedi Summers. "Bir şekilde merhum Lord Southerton'ın uşağının onun hizmetinde olduğunu ve birkaç saatte bir durumunun nasıl olduğuyla alakalı ona telgraf yolladığını öğrendim. Bu da senin aşağıda olduğun civa-

ra denk geliyor. Doğrudan vâris olmadığını bildiği halde bu kadar düzenli haber almak istemesi tuhaf değil mi?"

"Oldukça tuhaf," dedim. "Neyse, Summers, faturalarımla yeni bir çek defteri getir de işleri yoluna koymaya başlayalım."

Esmer El

Herkes Hindistanlı meşhur cerrah Sör Dominick Holden'ın beni varisi ilan ettiğinden, vefatının beni çalışkan ve parasız bir tıp adamından varlıklı bir arazi sahibine dönüştürdüğünden haberdardır. Çokları, mirasla aramda en az beş kişi olduğunu; Sör Dominick'in seçiminin tamamıyla keyfî ve tuhaf olduğunu da bilir. Oysa onları bütünüyle yanıldıklarına ve Sör Dominick'i yaşamının son yıllarında tanımış olmama karşın bana karşı iyi niyet göstermemesi için hiçbir sebep olmadığına ikna edebilirim. Doğrusunu isterseniz, kendimi övmek için söylemiyorum ancak, hiç kimse birbirine benim Hindistanlı amcam için yaptığım kadar şey yapmamıştır. Hikâyeme inanılmasını beklemiyorum fakat o kadar tuhaf ki yazmazsam olmaz – o halde buyurun, hikâyem; inanıp inanmamak size kalmış.

Y.Ş. (Yüksek Şövalye), ve H.Y.Ş.K. (Hindistan Yıldızı Şövalye Kumandanı) –başka var mı bilmiyorum– Sör Dominick Holden vaktinin en saygın Hindistanlı cerrahı idi. Başlangıçta Ordu'dayken sonraları kamu hizmeti için Bombay'a yerleşip uzman doktor olarak Hindistan'ın her yerini gezmiş. İsmi en çok, kurup yardım ettiği Şark Hastanesi ile birlikte anılır. Ne var ki bir zaman sonra elik sinirleri uzun süre maruz kaldığı yükün belirtilerini göstermeye başlayınca doktor ahbapları da (meseleyle çok da alakasız değillerdi muhtemelen) hemfikir olup İngiltere'ye dönmesini salık vermişler. Direnebildiği kadar dirense de sonunda kuvvetli asabiyet belirtileri göstermeye başlayınca sağlığı bozuk bir adam olarak doğup büyüdüğü Wiltshire'a dönmüş. Salisbury Ovası'nın kenarında eski bir köşkü olan, kayda değer bir konak satın alarak yaşlılığını, tüm yaşa-

mı boyunca şahsi uğraşı olagelmiş ve önde gelen bir uzmanı olduğu Karşılaştırmalı Patoloji çalışmalarına adamış.

Aile fertleri olan bizler, tahmin edilebileceği üzere, bu varlıklı ve çocuksuz amcanın İngiltere'ye dönüş haberi karşısında bir hayli heyecanlandık. Hayat dolu bir misafirperver değildi kesinlikle; ancak yine de hısımlarına karşı kendine has bir vazife bilinci göstererek her birimizi onu da ziyaret etmeye davet etti. Kuzenlerime göre mesele umutsuz gibi duruyordu. Sonunda beni Rodenhurst'e çağıran daveti aldığımda karmaşık duygular içine girdim. Karımın kasten çağrılmaması karşısında daveti ilkin geri çevirecek olsam da çocukların menfaatini göz önüne alınca, karımın da rızasıyla ekimin birinde ziyaretimin nelere yol açacağını düşünerek Wiltshire'a gitmek üzere yola koyuldum

Amcamın konağı, ovanın tarıma elverişli topraklarının bölgeye özgü yuvarlak kireçtaşı tepelerine doğru yükseldiği yerde konuşlanmıştı. O sonbahar gününün azalan aydınlığında Dinton İstasyonu'ndan yola çıkmış giderken manzaranın tekinsiz mahiyetine hayran kalmıştım. Köylülerin tek tük yayılmış evleri tarih öncesinin devasa tanıkları yanında öylesine cüce kalmıştı ki sanki şimdiki zaman bir düş, geçmiş zaman ise kendisini fazlasıyla hissettiren hükmedici tek gerçeklikti. Yol, birbirini izleyen çimenlerle kaplı tepeler tarafından meydana gelmiş vadilerin arasından kıvrıla kıvrıla ilerliyordu; her bir tepenin zirvesine, her biri rüzgârlara ve yağmurlara asırlarca meydan okuyan kâh yuvarlak kâh kare biçiminde incelikli kaleler oyulmuştu. Kimileri Romalılara kimileri de İngilizlere ait olduğunu söylüyordu ancak asıl kökenleri ve neden ülkenin bilhassa bu topraklarının böyle tahkimatlarla iç içe olduğu hiçbir zaman açığa kavuşturulamadı. Uzun, düz, zeytin renkli yamaçların sağında solunda ufak ve yuvarlak tepecikler yahut höyükler yükseliyordu. Bunların altında, bu tepeleri derin derin oyan o ırkın yakılmış külleri yatıyor; oysa mezarları, bir vakitler güneşin altında çalışıp didinen o insanları temsil eden bir kap külden başka hiçbir şey dillendirmiyordu.

Amcamın Rodenhurst'teki evine bu tekinsiz şehirden geçerek

gittim. Evi bulduğumda etrafındakiler gibi miadını doldurmuş olduğunu fark ettim. Her biri harap olmuş bir hanedan sembolü taşıyan iki tane kırık ve hava yüzünden kirlenmiş sütun, bakımsız bir yolun iki yanında dikiliyordu. Soğuk bir rüzgâr, etrafını çeviren karaağaçların arasında uğulduyor, yaprakları yerlerinden kaldırıp sürüklüyordu. Öbür uçta, ağaçların oluşturduğu kasvetli bir kemerin altında tek bir sarı lamba aralıksız yanmaktaydı. Çökmekte olan akşamın loş ışığında, saçaklı yamuk yumuk iki kanat uzatmış, uzun ve alçak bir yapı ile, eğimli bir balıksırtı çatı ve ahşap ketlerle Tudor usulü çapraz örülmüş duvarları fark ettim. Bir ateşin keyifli ışığı, alçak revaklı kapının solundaki geniş ve kafesli pencerede titreşiyordu; ki bu da oranın, amcamın çalışma odası olduğunu gösteriyordu zira uşak tarafından ev sahibimle tanışmak üzere oraya götürüldüm.

İngiltere sonbaharının rutubetli soğuğu kendisini tir tir titrettiğinden ateşin yanına büzülmüştü. Lambası sönmüştü; yalnızca, kırmızı bir Hint burnu ile yanağı, ve için için gizlenen bir yanardağ ateşine delalet, gözden çeneye kadar uzanmış derin kırışıklıklar ile, dikişlerle kaplı kocaman, pütürlü bir yüze vuran kızıl kor parıltısını görüyordum. Girdiğimde modası geçmiş bir hürmet takınarak yerinden sıçrayıp beni Rodenhurst'e içtenlikle buyur etti. Lambanın gelmesiyle çalılıkların altındaki izciler gibi kaba kaşların altından bana bakan o ciddi, mavi gözleri fark ettim; yabancı amcam, hünerli bir gözlemci ve tecrübeli bir adam rahatlığıyla kişiliğimi okumaktaydı.

Ben de daha evvel, görünümü, insanın dikkatini onunkinden daha çok çeken başka kimse görmediğim için baktıkça bakıyordum. Yapısı bir devi andırsa da geniş ve kemikli omuzlarından aşağı insanı hayrete düşürecek denli dümdüz sarkan ceketi bunu hafifletiyordu. Tüm uzuvları iri fakat bir deri bir kemikti; gözlerimi tokmak gibi bilekleri ile uzun ve eğri büğrü ellerinden alamıyordum. Ancak gözleri, o masmavi bakan gözleri, tüm tuhaflıkları arasındaki en göz alıcı şeydi. Ne renkleri ne de arasında saklandıkları kıldan pusuydu; içlerinde gördüğüm ifadeydi göz alıcı olan. Görünümü ve duruşu buyurgan olduğundan insan gözlerde de ona denk kibirli

bir ifade arıyordu; oysa ki ben onun yerine sinik ve ezik bir ruhu, efendisi kamçısını raftan indirmiş bir köpeğin kaçamak ve ümit dolu bakışını görüyordum. Bu kuşku dolu fakat yine de dokunaklı gözlere bakıvermemle teşhisimi koymuştum. Amansız bir hastalığa yakalandığına, ani bir ölümle yüzleşeceğini bildiğine ve bu korkuyla yaşadığına kani olmuştum. Hükmüm bu idi – hadiseler göstereceği üzere yanlıştı; fakat gözlerinde gördüğüm ifadeyi anlamanıza yardımcı olur umuduyla yine de bundan bahsedeceğim.

Amcamın karşılaması, söylediğim gibi, hürmetkârdı; bir saate kalmadan kendimi keskin kokulu, ilginç yiyeceklerle dolu bir akşam yemeği sofrasında, arkasında sinsi ve gözleri fıldır fıldır dönen Doğulu bir garson duran amcam ile karısının arasında oturur buldum. Yaşlı çift; karı kocaların, yakınlarını kaybettikleri ya da dağıttıkları, işlerini güçlerini hallederek yeniden baş başa kalıp ölümlerini bekledikleri o trajik ikinci bahar aldatmacasını yaşamaktaydı. Tazelikte ve aşkta o safhaya erişip de kışlarını hoş Hint yazına çevirenler hayatın çetin imtihanından muzaffer ayrılmıştır. Leydi Holden ufak tefek, merhametli ve uyanık bir kadındı; kocasına bakarkenki ifadesi ona karşı olan dürüstlüğünün bir belgesiydi. Ne var ki, ikisinin bakışlarında müşterek bir aşk görmeme karşın müşterek bir korku da görüyor; kocasında tespit ettiğim gizli çekincenin bir yansımasını karısında da fark ediyordum. Muhabbetleri kimi vakitler neşeli kimi vakitlerse hüzünlüydü; ancak neşelerinde bir zorlama varken hüzünlerinde, iki yanımda da kederli iki yüreğin çarptığını söyleyen bir tabiilik bulunuyordu.

İlk şarabımızı içmek üzere oturmuştuk. Muhabbet ev sahibim ve sahibem üzerinde epey tesir bırakacak bir hal alınca hizmetçiler odayı terk etti. Doğaüstü mevzuunu açan şeyin ne olduğunu anımsayamıyorum; fakat, fiziksel deneyimlerde olağan dışının, pek çok nöroloğun olduğu gibi benim de ilgimi epey çeken bir konu olduğunu söylememle sona ermişti. Fiziki Araştırmalar Cemiyeti'nin bir üyesiyken kurduğum, hayaletli bir evde bir gece geçiren üç kişilik heyetimin başından geçenleri anlatarak mevzuyu bağladım. Serüvenlerimiz ne heyecan verici ne de inandırıcıydı ancak hikâye, her

nasılsa, dinleyicilerimin alakasını hatırı sayılır ölçüde cezbetmişti. Beni sessizlik içinde hevesle dinlediler. Aralarında anlam veremediğim manalı bir bakışma yakaladım; çok geçmeden Leydi Holden kalktı ve odayı derhal terk etti.

Sör Dominick puro kutusunu bana doğru itti; kısa bir süre sessizlik için purolarımızı içtik. İnce, uzun purosunu dudaklarına götürdükçe o devasa kemikli eli seğiriyordu; adamın sinirlerinin yay gibi gerildiğini anlamıştım. Sezgilerim bana çok mahrem bir sırrını açmak üzere olduğunu söylüyordu. Bölerim korkusuyla konuşmaya çekiniyordum. Nihayet son tereddüdünden de sıyrılan bir adam gibi kasılarak bana doğru döndü.

"Sizi bu kadar az tanımama karşın bana öyle geliyor ki, Dr. Hardacre," dedi, "siz hep tanışmak istediğim o insanın ta kendisisiniz."

"Bunu duyduğuma çok memnun oldum, efendim."

"Zihniniz soğukkanlı ve sağlam. Sizi övme arzumu yanlış anlamayınız zira mesele samimiyetsizlik kaldırmayacak denli ciddi. Bu mevzularda birtakım hususi bilgilere sahipsiniz ve açıkça görülüyor ki bunları, bayağı korkuyu dışarıda bırakan bir felsefî açıdan ele alıyorsunuz. Hayalet görmek sizi ciddi manada tedirgin etmez zannediyorum?"

"Sanmıyorum, efendim."

"Belki merakınızı bile uyandırır?"

"Kuvvetle muhtemel."

"Bir fiziksel gözlemci olarak, bunu büyük olasılıkla, kayan bir kuyruklu yıldızı inceleyen bir astronom gibi gıyaben incelemişsinizdir?"

"Kesinlikle."

Derin bir iç geçirdi.

"İnanın bana, Dr. Hardacre, bir vakitler ben de sizin gibi derdim. Sinirlerim Hindistan'da dilden dile dolaşırdı. Ayaklanma dahi bir an olsun sarsamadı. Oysa ki geldiğim vaziyeti görüyorsunuz – muhtemelen Wiltshire'daki en ürkek adamım. Bu mesele hakkında büyük konuşmayın yoksa kendinizi benim gibi uzun bir imtihana tabi tutulmuş bulabilirsiniz – ya tımarhanede ya mezarda son bulacak bir imtihana."

Sırrını açmayı münasip görene değin sabırla bekledim. Girizgâhı, hiç kuşkusuz, içimde merak ve beklenti oluşturmuştu.

"Birkaç yıldır, Dr. Hardacre," diye devam etti, "karımla hayatımız o denli acayip bir sebep yüzünden perişan vaziyette ki gülünç bile sayılabilir. Alışmak bile buna katlanmayı kolaylaştırmadı – tam tersine, zaman geçtikçe sinirlerim daha da yıprandı ve bu ardı arkası kesilmeyen mahvolmayla altüst oldu. Şayet fiziki bir korkunuz yoksa, Dr. Hardacre, bizi böylesine tedirgin eden bu hadiseyle ilgili görüşünüzü öğrenmeyi çok isterim."

"Görüşüm ne pahasına olursa olsun hizmetinizdedir. Hadisenin mahiyetini öğrenebilir miyim?"

"Ne ile karşılaşacağınızı önceden bilmezseniz tecrübelerinizin daha iyi delil niteliği taşıyacağını düşünüyorum. Bilinçaltı faaliyetinin sebep olduğu saptırmaların ve bir bilimsel kuşkucunun açıklamanıza şüpheyle yaklaşmasına sebep olacak öznel izlenimlerin siz de bizzat farkındasınızdır. Onlara da peşinen bir tedbir olur."

"Ne yapayım o halde?"

"Söyleyeceğim. Beni bu taraftan takip eder misiniz?" Beni yemek odasından çıkarıp uzun bir koridordan yürüterek en sondaki kapının önüne getirdi. İçerisi pek çok bilimsel alet edevat ve şişeyle laboratuvar olmaya müsait geniş ve yalın odaydı. Bir yanda boylu boyunca bir raf uzanıyor, üzerindeyse patolojik ve anatomik numuneler içeren uzun cam kavanozları duruyordu.

"Eski çalışmalarımdan bazılarıyla halen uğraşmakta olduğumu görüyorsunuz," dedi Sör Dominick. "Bu kavanozlar bir vakitler dört dörtlük olan bir koleksiyondan geriye kalanlar; ne yazık ki, büyük bir kısmını '92 senesinde Bombay'daki evim yanıp kül olduğunda kaybettim. Birçok açıdan hayli talihsiz bir hadise oldu. Pek çok ender şeyin numunelerine sahiptim; dalak koleksiyonum büyük bir ihtimalle eşsizdi. Kalanlarsa bunlar."

Hızla göz gezdirince patolojik açıdan çok kıymetli ve nadir olduklarını fark ettim: şişmiş organlar, açık kistler, şekli bozuk kemikler, tiksindirici parazitler... Hindistan mahsullerinin görülmemiş bir sergisiydi.

"Gördüğünüz üzere şurada küçük bir kanepe bulunuyor," dedi ev sahibim. "Niyetimiz konuğumuza bu kadar yetersiz bir yer sunmak değildi fakat mesele böyle bir hal aldığı için geceyi bu odada geçirmekle büyük bir lütufta bulunmuş olursunuz. Size çirkin geldiyse söylemekten hiç çekinmeyin lütfen."

"Aksine," dedim, "son derece makul."

"Odam soldan ikinci oda, yanınızda birine ihtiyaç duyarsanız çağırmanız yeterli."

"Sizi rahatsız etmeme gerek kalmayacağını umuyorum."

"Uyuyakalma ihtimalim yok; çok uyumam. Beni çağırmakta tereddüt etmeyin."

Bu anlaşma üzerine misafir odasında Leydi Holden'a katıldık ve daha önemsiz konularda sohbet ettik.

O geceki serüvenimden münasip ölçüde bir beklentim olduğunu söylersem yalan söylemiş olmam. Yanımdakilerden daha büyük bir fiziki cesarete sahip değilsem de bir meseleye aşina olmak hayalperest zihinlerde dehşet uyandıran o tarifsiz müphem korkuları etkisiz kılar. İnsan beyni tek seferde yalnızca tek bir duyguyu hissetme kabiliyetine sahiptir; o da merak ve bilimsel coşku olursa korkuya yer kalmaz. Amcamın kendisinin de ilkin bu bakış açısına sahip olduğunu söylediği doğru fakat ben sinir sisteminin çöküşünün başından geçen fiziki tecrübe yüzünden olduğu kadar Hindistan'da geçirdiği kırk sene yüzünden de olduğunu düşünüyorum. Hiç değilse sinir ve beyin açısından sıhhatliydim ve avının yuvası yanında yerini almış bir avcı heyecanıyla laboratuvarın kapısını kapatıp üzerine kilim serilmiş kanepeye yarı giyinik bir halde uzandım.

Yatmak için uygun bir yer değildi. Havası kimyasal kokularla ağırlaşmıştı, mavi ispirto kokusu ağır basıyordu. Dekorasyonu da teskin edici sayılmazdı; hastalık ve ıstırap kalıntılarıyla tiksinti uyandıran cam kavanozlar tam karşımda dizilmişti. Pencerelerde perde yoktu; son dördününde olan ay, bembeyaz ışığını odaya, karşıdaki duvara kare biçiminde gümüşî desenler işleyerek akıtıyordu. Hâkim karanlığın ortasındaki bu parlak leke, mumu söndürdüğümde tüyler ürpertici ve tedirgin edici bir hale büründü. Yıllanmış evde kaska-

tı ve mutlak bir sükûnet baştan başa hüküm sürmekteydi; öyle ki, bahçedeki dalların hafif hışırtıları bile aheste aheste ve tatlı tatlı çalınıyordu kulağıma. Bu yumuşak mırıltının hipnoz edici ninnisiyle yahut yorucu geçen günümün tesiriyle olacak, sayısız uyuyakalma ve idrakimi yeniden kazanma uğraşının ardından nihayet derin ve düşten yoksun bir uykuya dalıverdim.

Odadan gelen bir sesle uyanıp derhal kanepede dirseğimin üzerine doğruldum. Duvardaki kare lekenin aşağıya doğru kaya kaya yatağımın ucunda varmasına bakılırsa birkaç saat geçmişti. Odanın geri kalanı zifirî karanlıktı. İlkin bir şey seçemesem de az sonra gözlerim zayıf ışığa alıştı. Tüm bilimsel dikkatimin dahi tamamıyla önleyemediği bir gerginlikle duvarın dibinde bir şeyin kımıldamakta olduğunu fark ettim. Yumuşak terliklerin çıkardığı gibi yumuşak bir ayak sürüme sesi kulağıma geliyor, kapının bulunduğu taraftan gizlice yürüyen belli belirsiz bir insan sureti ayrımsıyordum. Ay ışığı lekesine yaklaştıkça ne olduğunu ve ne yaptığını açık seçik gördüm. Omuzlarından ayaklarına dek dümdüz inen, koyu gri denebilecek bir elbise giymiş, kısa boylu ve tıknaz bir adamdı bu. Yüzünün bir yanını aydınlatan ay ışığında teninin çikolata kahvesi olduğunu gördüm; siyah saçları kadınların yaptığı gibi tepesinde toplanmıştı. Ağır ağır yürüyor; gözleri, insanlığın o dehşet verici kalıntılarını barındıran şişe dizisinde geziniyordu. Her kavanozu özenle inceliyor, ardından diğerine geçiyordu. Dizinin sonuna gelince aniden yatağımın karşısında durdu, bana doğru bakarak ellerini çaresizlikle savurdu ve ortadan kayboldu.

Ellerini savurduğunu söyledim fakat kolları demeliydim çünkü çaresiz bir tavır takınsa da görünümüyle alakalı olağandışı bir tuhaflık gözlemlemiştim. Yalnızca bir eli vardı! Soldakini, sallanan kolun ucundaki yende açık açık görebiliyordum fakat sağ kolun sonu yamru yumru ve çirkin bir güdüklükte bitiyordu. Görünümü, diğer tüm yönlerden normaldi; onu o denli ayan beyan görmüş ve duymuştum ki Sör Dominick'in Hint uşağının odama bir şeyler aramaya geldiğine rahatlıkla inanabilirdim. Bana tekinsiz gelen şey ortadan aniden yok oluşuydu. Bunun üzerine kanepeden sıçradım,

bir mum yakıp tüm odayı itinayla inceledim. Ziyaretçimden hiçbir iz yoktu; ben de görünümünde, sahiden de, Tabiat'ın normal kanunları dışında bir şey olduğuna hükmetmek durumunda kaldım. Gecenin geri kalanı boyunca gözüme uyku girmedi fakat beni tedirgin edecek başka bir şey meydana gelmedi.

Sabahları erken kalkarım ancak amcam benden de erken kalkmıştı, evin yanındaki çimenlikte bir aşağı bir yukarı yürürken buldum onu. Kapıdan çıktığımı görür görmez hevesle bana doğru koştu.

"Pekâlâ, pekâlâ!" diye bağırdı. "Onu gördün mü?"

"Tek elli bir Hint mi?"

"Evet, o."

"Evet, onu gördüm." Ve olan biten her şeyi ona anlattım. Bitirdiğimde çalışma odasına gitmek üzere öne düştü. "Kahvaltıdan önce biraz konuşalım," dedi. "Size –şimdiye değin yalnızca özünde açıklanamaz olduğunu açıklayabildiğim– bu sıradışı hadiseyle alakalı açıklama yapmaya yetecektir. Öncelikle, size dört yıl boyunca ne Bombay'da, ne gemide, ne de burada, İngiltere'de, uykumun bu adam tarafından bölünmediği tek bir akşam geçirmediğimi söylediğimde önceki kişiliğimin bir enkazı haline nasıl geldiğimi anlayacaksınız. Sistemi hep aynı. Yatağımın baş ucunda beliriyor, beni omuzlarımdan tutup sertçe sarsıyor, odamdan laboratuvara geçerek şişelerimin hizasında usulca yürüyor ve gözden kayboluyor. Bu âdetini binlerce defa yineledi."

"Ne istiyor ki?"

"Elini istiyor."

"Elini mi?"

"Evet, şöyle meydana geldi. On yıl kadar evvel konsültasyon yapmak üzere Peşaver'e çağrılmıştım. Oradayken bir Afgan kafilesiyle yolculuk etmekte olan bir yerlinin eline bakmam istendi. Adam, Kafiristan'ın karşı tarafındaki bir yerin ötelerinde bulunan bir dağ kabilesine mensuptu. Bozuk bir Peştucayla konuşuyordu, anlaşabilmek için ben de öyle yaptım. El tarağının eklem yerlerinde oluşmuş bir bağ doku şişkinliğinden mustaripti. Hayatını kurtara-

cak tek çarenin elini kaybetmesi olduğunu anlattım ona. Bir hayli uğraştan sonra ameliyata razı oldu ve bitirdikten sonra ondan ne kadar ücret isteyeceğimi sordu. Zavallı adam dilenciden halliceydi, ücret istemek manasız olacağından ben de şaka yollu ücretin eli olmasını teklif ettim, onu patolojik koleksiyonuma dahil edecektim.

"Teklifime beni şaşırtacak bir biçimde karşı koydu ve dinine göre ruhunun huzur içinde yaşayabilmesi için ölümden sonra bedenin yeniden bir araya gelmesinin hayatî bir önemi olduğunu söyledi. Bu inanç, elbette ki, kadimdi; Mısırlıların mumyaları da benzer bir batıl inançtan ortaya çıkmıştı. Elinin halihazırda kesilmiş olduğunu söyleyip onu nasıl saklamayı düşündüğünü sordum. Tuza yatırıp yanında taşıyacağını söyledi. Öylesindense benim himayemde daha emniyetli olacağını, saklamak için tuzdan daha iyi yöntemlere sahip olduğumu söyledim. Özenle saklamaya bu kadar meraklı olduğumu fark edince karşı koymayı derhal bıraktı. 'Fakat unutmayın, efendim,' dedi, 'öldüğümde onu geri isteyeceğim.' Lafına güldüm, mesele de kapandı. Ameliyatıma yeniden döndüm ve bir zaman sonra Afganistan yolculuğuna devam edebildi.

"Pekâlâ, size geçen akşam da söylediğim gibi, Bombay'daki evimde kötü bir yangın çıktı. Yarısı yanıp kül oldu, o sırada patolojik koleksiyonum da büyük ölçüde harap oldu. Gördükleriniz ondan geriye kalan küçük bir kısım. Dağlı adamın eli de öbürleriyle gitmişti fakat o vakitler üzerinde durmamıştım. Altı yıl önceydi.

"Dört yıl önce ise, yani yangından iki yıl sonra, bir gece yenimin hiddetli bir şekilde çekiştirilmesiyle uyandım. En sevdiğim çoban köpeğimin beni uyandırmaya çalıştığını sanarak kalkıp oturdum. Onun yerine halkının alametifarikası olan uzun ve gri bir elbise içindeki eski Hint hastamı gördüm. Güdük elini kaldırarak sitemle bana baktı. Ardından o vakitler odamda tuttuğum şişelerime doğru gidip hepsini özenle inceledikten sonra öfkeli bir hareketle ortadan kayboldu. Yakın vakitte öldüğünü ve uzvunu onun yerine emniyetle saklayacağıma dair verdiğim sözü talep etmeye geldiğini anlamıştım.

"Pekâlâ, her şeyi öğrendiniz, Dr. Hardacre. Yıllardır her gece aynı

saatte bu merasim yineleniyor. Kendi içinde basit bir şey olsa da taşa damlayan bir su misali eritip tüketti beni. Ha geldi ha gelecek diye beklemekten uyuyamadığım için berbat bir uykusuzluğa da yol açtı. Hem benim hem de bu mühim derdin ortağı karımın yaşlılık zamanlarını zehir etti. Neyse, kahvaltı zili çalıyor; karım dün akşam size nasıl musallat olduğunu öğrenmek için sabırsızlıkla bekliyordur. İkimiz de nezaketinize minnettarız, ne de olsa bunu bir geceliğine bile olsa bir arkadaşla paylaşmak kara talihimizin yükünü hafifletiyor ve kimi vakitler sorgulamak mecburiyetinde kaldığımız akıl sağlığımızı yerine getiriyor."

Sör Dominick'in bana açtığı tuhaf sır işte buydu – kimilerine gülünç ve imkânsız gibi gelecek fakat, evvelki akşamki tecrübemden ve bu meseleler hakkındaki bilgimden sonra katî bir gerçek olarak kabullenmeye hazır olduğum bir sır. Mesele üzerine derin derin kafa yorarak okuyup tecrübe ettiğim ne varsa karşılaştırdım. Kahvaltının ardından bir sonraki trenle Londra'ya döneceğimi haber verdim; ev sahibim ve sahibem hayrete düşmüşlerdi.

"Sevgili doktor," diye feryat etti Sör Dominick endişeyle, "bu talihsiz hadiseyi size açarak misafirperverlikte kusur etmişim gibi kabahatli hissettiriyorsunuz kendimi. Kendi yükümü kendim taşımalıydım."

"Doğrusunu söylemek gerekirse beni Londra'ya götüren mesele tam da bu," diye yanıtladım; "Geçen gece başımdan geçen şeyin nahoş olduğunu düşündüğümü sanıyorsanız, sizi temin ederim ki, yanılıyorsunuz. Tam aksine, sizden, akşam döndükten sonra laboratuvarınızda bir gece daha geçirmek için izin istemek üzereydim. Bu ziyaretçiyi yeniden görmek için can atıyorum."

Amcam fazlasıyla gergin bir vaziyette ne yapacağımı öğrenmek istiyordu fakat boş yere ümit vermek korkusu beni anlatmaktan alıkoydu. Öğle yemeği vaktini biraz geçe muayenehaneme dönmüş, okültizmle alakalı yeni bir kitapta, okurken dikkatimi çeken bir bölümle ilgili hafızamı tazeliyordum.

"Dünyadan ayrılamayan ruhlar için," diyordu yazar, "ölüm ânında zihinlerine saplanan başat düşünce onları bu maddi dün-

yaya bağlamak için kâfidir. Onlar, bir kaplumbağanın karadan suya geçmesi misali bir dünyadan ötekine geçme kabiliyetine sahip amfibilerdir. Bir ruhu, bedeninin terk ettiği bir hayata kuvvetle bağlayabilecek sebepler şiddetli duygulardır. Tamahkârlık, intikam, kaygı, aşk ve merhamet, hepsinin birden bu tesire sahip olduğu biliniyor. Çoğunlukla yerine getirilememiş bir arzudan doğarlar; arzu yerine getirildiği takdirde de maddi bağ zayıflar. Bu ziyaretçilerin münferit görünmelerine ve arzuları yerine getirildiğinde yahut (kimi vakalarda) makul bir anlaşmaya varıldığında ortadan kaybolduklarına dair kayıt altına alınmış pek çok vaka bulunuyor."

"*Makul bir anlaşmaya varıldığında*" – Tüm sabah boyunca üzerine kara kara düşündüğüm ve ilk elden teyit ettiğim sözcükler bunlardı. Bu meselede hakiki bir kefaret ödenemezdi fakat – makul bir anlaşma! Bir tren süratiyle eski dostum cerrah Jack Hewett'ın çalıştığı Shadwell Seamen Hastanesi'ne doğru yola koyuldum. Vaziyeti anlatmadan istediğimin ne olduğunu söyledim.

"Esmer birinin eli mi!" dedi hayretler içinde. "Ne için istiyorsun ki bunu?"

"Sorma, bir gün anlatırım. Koğuşlarının Hintlerle dolu olduğunu biliyorum."

"Evet. Fakat bir el..." Biraz düşündükten sonra zili çaldı.

"Travers," dedi öğrenci kılıklı birine, "Lascar'ın dün kestiğimiz ellerine ne oldu? Doğu Hindistan Tersanesi'nden gelen, kendini buharlı vince kaptırmış adamı kastediyorum."

"Otopsi odasındalar, efendim."

"Bir tanesini antiseptikle sar ve Dr. Hardacre'a ver."

Böylelikle şehirdeki günümün bu garip neticesiyle akşam yemeğinden evvel kendimi yeniden Rodenhurst'te buluverdim. Sör Dominick'e halen bir şey söylememiştim. O gece de laboratuvarda uyudum ve Lascar'ın elini yatağımın ucundaki cam kavanozlardan birine yerleştirdim.

Deneyimin sonucunu o denli merak ediyordum ki uyku söz konusu bile değildi. Yanıma kısık bir lamba alarak sabırla ziyaretçimi beklemeye başladım. Bu defa onu en başından apaçık gördüm. Ka-

pının yanında belirdi, bir anlığına belli belirsizken gittikçe, tıpkı yaşayan bir adam gibi, belirgin bir hat alarak vücut buldu. Gri elbisesinin altındaki terlikleri kırmızı ve topuksuzdu; bu yürürken çıkardığı belli belirsiz ayak sürüme sesini açıklıyordu. Bir önceki gece olduğu gibi şişe dizisi boyunca usul usul yürüdü, ta ki elin içinde durduğu kavanoza gelene dek. Uzanıp tüm bedeni ümitle titreyerek kavanozu eline aldı ve hevesle inceledi. Ardından hüsranla kırışan bir yüz ile yere çarptı. Tüm ev boyunca yankılanan bir gürültü koptu, kafamı kaldırdığımda çolak Hint gözden kaybolmuştu. Çok geçmeden kapım açıldı ve Sör Dominick telaşla içeri girdi.

"Yaralanmadınız ya?" diye bağırdı.

"Hayır, fakat büyük bir hayal kırıklığına uğradım."

Cam kırıklarına ve yerde duran esmer ele hayretler içinde baktı.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı. "Bu da ne?"

Ona planımı ve kötü akıbetini anlattım. Pürdikkat dinledikten sonra başını iki yana salladı.

"İyi düşünülmüş," dedi, "fakat korkarım, ıstırabım böyle kolayca sona ermeyecek. Israr ettiğim bir şey var ki o da artık bu odada kalmanız için bir sebebin olmamasıdır. Gürültüyü işittiğimde başınıza bir şey geldiğini sanıp da duyduğum korku, bu vakte kadar yaşadığım ıstırapların en ağırıydı. Kendime bunu bir daha yaşatmayacağım."

Yine de gecenin geri kalanını bulunduğum yerde geçirmeme müsaade etti; ben de meseleye üzülüp başarısızlığıma hayıflanarak yattım. Lascar'ın eli, hezimetimi hatırlatır gibi sabahın ilk ışığında halen yerde duruyordu. Uzanıp eli inceledim – tam o sırada bir fikir aklımdan kurşun gibi geçti ve beni heyecandan titrer bir vaziyette kanepeden sıçrattı. Korkunç kalıntıyı düştüğü yerden alıp kaldırdım. Evet, kesinlikle öyleydi. El, Lascar'ın *sol* eliydi.

İlk trenle şehre doğru yola koyuldum ve telaşla bir an evvel Seamen Hastanesi'ne vardım. Lascar'ın iki elinin de kesildiğini anımsıyordum fakat ya aradığım o kıymetli uzuv krematoryumda yakıldıysa diye korkuyordum. Endişelerim çok geçmeden son buldu. Hâlâ otopsi odasında tutuluyordu. Böylelikle vazifemi başarıyla

yerine getirerek yeni bir deney malzemesiyle akşam Rodenhurst'e döndüm.

Ancak Sör Dominick Holden yeniden laboratuvarda kalma isteğime hiç oralı olmuyor, tüm yalvarmalarımı kulak ardı ediyordu. Misafirperverliğine zarar gelmişti ve bir daha buna müsaade etmeyecekti. Ben de bu sebepten, eli geçen geceki eşi gibi bırakarak evin (serüven mahallimden uzakta) başka bir yerindeki rahat bir yatak odasına yerleştim.

Fakat buna rağmen uykumun bölüneceği varmış. Gecenin bir yarısı ev sahibim elinde bir lambayla alelacele odama girdi. Devasa sıska bedeni bol bir geceliğe sarınmış, tüm görünümü sinirleri yıpranmış birine göre, geçen geceki Hint'inkinden bile daha heybetli görünüyordu. Fakat beni girişinden ziyade ifadesi hayrete düşürmüştü. En az yirmi yıl gençleşmiş görünüyordu; gözleri parıldıyor, yüzü ışıldıyor ve bir elini başının üzerinde zaferle sallıyordu. Bu sıradışı ziyaretçiye mahmur mahmur bakarak şaşkınlıkla doğruldum, fakat çok geçmeden sözleri uykuyu gözlerimden silip attı.

"Yaptık! Başardık!" diye haykırdı. "Sevgili Hardacre, size borcumu nasıl ödeyeceğim?"

"Meselenin hallolduğunu kastetmiyorsunuz herhalde?"

"Kesinlikle onu kastediyorum. Bu mutlu haberi işitmek üzere uyandırılmak sorun olmamıştır umarım."

"Sorun mu! Kesinlikle değil. Fakat sahiden mi?"

"Hiç kuşkum yok. Size o kadar minnettarım ki, sevgili yeğenim, daha evvel kimseye bu kadar minnettar olmadım ve olmayı da ummuyordum. Karşılığında size ne yapabilirim? Tanrı imdadıma göndermiş sizi. Hem aklımı hem hayatımı kurtardınız, bir altı ay daha olsa ya hücreye ya tabuta kapatılırdım. Ve karım – karımı gözlerimin önünde yiyip bitiriyordu. Bir insanın bu yükü omuzlarımdan kaldıracağını hayal bile edemezdim." Elimi alıp kemikli ellerinin arasında sıkı sıkı tuttu.

"Yalnızca bir deneydi, zavallı bir ümit... Başarıya ulaşmasına yürekten sevindim. Fakat tamamen hallolduğuna nasıl emin olabiliyorsunuz? Bir şey mi gördünüz?"

Yatağımın ucuna oturdu.

"Kâfi ölçüde gördüm," dedi. "Bir daha başıma dert olmayacağına ikna etti beni. Bir şey olup bitti mi kolayca anlatılıyor. Bu yaratığın bana belli bir saatte geldiğini biliyorsunuz. Bu akşam da her zamanki saatte çıkageldi ve bu kez âdeti olduğundan daha hiddetli bir biçimde uyandırdı beni. Herhalde geçen geceki hayal kırıklığı bana karşı olan öfkesini bilemiştir diye tahmin ediyordum. Bana hiddetle baktıktan sonra her zamanki seyrini gerçekleştirdi. Fakat birkaç dakika sonra, bu eziyet başladığından beri ilk defa, odama döndüğünü gördüm. Gülümsüyordu. Loş ışıkta bembeyaz dişlerinin parıltısını görebiliyordum. Bana bakarak yatağımın ucunda dikildi; üç kez eğilerek dinî selamları olan Doğu selamını yaptı. Üçüncü defa eğilirken kollarını başının üzerine kaldırdı ve *iki* elinin de havaya kalkmış olduğunu gördüm. Ardından ortadan kayboldu ve inanıyorum ki bu defa ebediyen.

***

İşte bana, tanınmış bir Hindistanlı cerrah olan meşhur amcamın sevgi ve minnetini bahşeden tuhaf hadise budur. Beklentileri gerçekleşti ve kayıp uzvunu arayan huzursuz dağlının ziyaretleriyle bir daha asla tedirgin edilmedi. Sör Dominick ve Leydi Holden birlikte, bildiğim kadarıyla, hiçbir tasayla gölgelenmeyen mutlu mesut bir yaşlılık geçirdiler ve nihayet büyük grip salgını sırasında birkaç hafta arayla vefat ettiler. Sör Dominick yaşamı boyunca, çok az şey bildiği İngiliz hayatıyla alakalı olarak tavsiye almak için daima bana akıl danıştı; ayrıca mülklerini satın almasında ve işletmesinde de ona yardımcı oldum. Bu nedenle, sonunda kendimi çileden çıkmış beş kuzenin üzerine yükselmiş ve bir gün içinde çalışkan bir taşra doktorundan mühim Wiltshire ailesinin başı olmuş bulunca pek şaşırmadım. Hiç olmazsa esmer elli adamın hatırasını ve Rodenhurst'ü onun nahoş varlığından kurtardığım talihli günü yâd etmek için bir sebebim var.

Yükseklerdeki Dehşet

(Joyce-Armstrong Fragmanı Diye Bilinen El Yazmasını da İçerir)

Joyce-Armstrong Fragmanı denilen olağandışı hikâyenin, sapkın ve *uğursuz* bir mizah anlayışıyla lanetlenmiş kimliği belirsiz bir şahıs tarafından ortaya çıkarılan tafsilatlı bir eşek şakası olduğu fikri meseleyi inceleyenler tarafından şimdilerde terk edilmiş bulunuyor. Komplocuların en dehşet verici ve hayal gücü en kuvvetli olanları bile, bu korkunç tahayyülleri, hikâyeyi pekiştiren şüphe götürmez, trajik vakalarla ilişkilendirmeden evvel durup bir düşünürdü. Barındırdığı savlar her ne kadar hayret verici ve hatta korkunç olsa da, bunlar, doğru olduklarına dair genel bir kanıyı ve fikirlerimizi bu yeni vaziyete göre tekrar düzenlememizi mecbur kılmıyor. Dünyamız olağandışı ve beklenmedik tehlikelerden belli belirsiz bir emniyet sınırıyla ayrılır. Asıl belgeyi ister istemez bölük pörçük haliyle tekrarlayan bu hikâyede, vakaları eksiksiz bir biçimde okuyuculara sunmaya uğraşacağım. Sözlerime Joyce-Armstrong'un hikâyesinden kuşku duyacak herhangi biri çıksa dahi, ecelleriyle tarif edildiği biçimde yüzleşen Teğmen Myrtle, R. N. ve Hay Connor Beyefendi'ye ilişkin vakaların tartışma götürmez olduğunu söyleyerek başlıyorum.

Joyce-Armstrong Fragmanı, Kent ve Sussex sınırındaki Withyham köyünün bir buçuk kilometre batısına doğru uzanan Aşağı Haycock adındaki arazide bulunmuştur. Evvelki eylülün on beşinde, Withyham'daki Chauntry Çiftliği'nin sahibi Mathew Dodd için çalışan James Flynn isminde bir tarım işçisi, Aşağı Haycock'un çit-

lerinin yanından geçen patika civarlarında gülkökünden bir pipo ile birkaç adım ötesinde bir çift kırık gözlük bulmuş. Sonra, hendekteki ısırganotlarının arasında yassı ve sırtı keten bezinden bir kitap gözüne ilişmiş; ki bu da, kimilerinin kopup çitin dibine doğru uçtuğu ayrılabilir sayfalarla kaplı bir defterdi. Bunlar topladıkları; fakat ilkini de içeren bazı sayfalar bir daha asla bulunamadı ve bu yazıda hayatî önem taşıyan elim bir eksiklik bıraktı. Defter işçi tarafından, onu sonradan Hartfield'lı Dr. J. H. Atherton'a gösterecek olan efendisine götürülmüş. Bu beyefendi, el yazmasının bir uzman tarafından incelenmesi gerektiğini derhal anlayıp onu, şu an bulunduğu Londra'daki Havacılık Cemiyeti'ne göndermiştir.

El yazmasının ilk iki sayfası eksik. Ayrıca hikâyenin sonundaki bir sayfa da yırtılmış; yine de bunların hiçbiri hikâyenin genel bütünlüğünü etkilemiyor. Eksik olan girizgâhın Joyce-Armstrong Bey'in bir pilot olarak İngiltere'nin hava pilotları arasında emsalsiz olarak kabul gören niteliklerinin kaydı olduğu zannediliyor, ki bunlar başka kaynaklardan bir araya getirilebilir. Kendisi uzun yıllardan beri pilotların en gözü pek ve en entelektüelleri arasında görülmektedir; bu bileşim, adıyla anılan cayroskopik cihazın da içlerinde bulunduğu pek çok yeni aleti icat edip test etmesini sağlamıştır. El yazmasının büyük bir kısmı mürekkeple düzgün bir biçimde yazılmış fakat son birkaç satır kalemle kaydedilmiş; ve o kadar lime lime olmuş ki güçbela okunuyor – öyle ki, aslında hareket halindeki bir uçağın koltuğunda alelacele karalanmış olduğu düşünülebilir. Hem son sayfada hem de kapağın dışında İç İşleri Bakanlığı uzmanları tarafından kan (büyük ihtimalle insan, kesinlikle memeli kanı) olduğu beyan edilen pek çok leke bulunuyor. Kanda malaryaya yakından benzeyen bir organizmanın keşfedilmiş olması ve Joyce-Armstrong'un ara ara hummaya tutulduğunun biliniyor olması modern bilimin dedektiflerimizin eline verdiği yeni silahların kayda değer bir örneğidir.

Şimdi de bu çığır açan hikâyenin yazarının şahsiyeti hakkında bir çift kelam edelim. Hakkında gerçekten bir şeyler bilen birkaç arkadaşına göre Joyce-Armstrong, makinist ve mucit olduğu kadar şair

ve hayalperestmiş de. Çoğunu havacılık merakı uğruna harcadığı hatırı sayılır ölçüde servete sahip bir kişiymiş. Devizes yakınlarındaki hangarında dört adet şahsi uçağı bulunuyormuş ve söylenenlere göre geçtiğimiz yıl boyunca en az yüz yetmiş uçuş gerçekleştirmiş. İçine kapanık bu adam, öyle vakitlerinde arkadaşlarıyla bir arada bulunmaktan kaçındığı kasvetli bir ruh haline sahipmiş. Kendisini herkesten daha iyi tanıyan Yüzbaşı Dangerfield'a göre bu tuhaflığının daha ciddi bir şey haline gelme emareleri gösterdiği de olurmuş. Uçağında yanına av tüfeği alma âdeti de bunun bir tezahürüymüş.

Başka bir mesele ise Teğmen Myrtle'ın ölümünün zihninde bıraktığı korkunç tesirmiş. Yükseklik rekoru girişiminde bulunan Myrtle, dokuz yüz on beş metreyi aşan bir yükseklikten düşmüş. Anlatması bile dehşet verici fakat; gövdesi ve uzuvları biçimini korusa da kafası ortadan kaybolmuş. Dangerfield'ın söylediğine göre, Joyce-Armstrong her pilot toplantısında muammalı bir gülümsemeyle, "Tanrı aşkına, nereye gitti ki Myrtle'ın kafası?" diye sorarmış.

Bir seferinde, Salisbury Ovası'ndaki Uçuş Okulu'nun yemekhanesindeki akşam yemeğinden sonra bir pilotun karşılaşacağı daimî tehlikenin ne olduğuna dair bir tartışma başlatmış. Hava boşluğu, kusurlu yapım ve yana yatma gibi birbirini izleyen görüşlere kulak verdikten sonra omuzlarını silkmiş ve kendi görüşlerini öne sürmeyi reddetse de arkadaşlarının ortaya attıklarından farklı olduğu intibaını uyandırmış.

Sırra kadem basmasının ardından şahsi işlerinin, sanki felaketi malum olmuş gibi özenle yoluna koyulduğunu da belirtmeden geçmemek gerek. Bu mühim açıklamalardan sonra şimdi hikâyeyi kana bulanmış defterin üçüncü sayfasından başlayarak olduğu gibi aktaracağım: –

"Yine de, Reims'de Coselli ve Gustav Raymond'la akşam yemeği yedikten sonra ikisinin de atmosferin yüksek katmanlarındaki hiçbir tehlikenin farkında olmadıklarını anladım. Aklımdakileri olduğu gibi söylemediysem de etrafında o kadar çok dolaşmıştım ki şayet zihinlerinde benzer bir fikir olsaydı derhal söyleyiverirlerdi. Fakat akılları fikirleri budala isimlerini gazetede görmekte olan bomboş

ve burunları havada iki adamdılar. İkisinin de altı kilometreden daha yükseğe hiç çıkmamış olması da ilginç. Elbette, insanoğlu hem balonla hem de dağcılıkta bundan daha yükseklere çıktı; uçakların tehlike bölgesine girdiği yerin epeyce üzerinde olmalı hatta – önsezilerimin doğru olduğuna oldum olası inanmışımdır.

"Havacılık hayatımıza gireli yirmi yıldan fazla oluyor; birisi çıkıp şöyle sorabilir: Bu tehlike kendini niçin bizim zamanımızda açığa çıkarıyor? Yanıt ortada. Yüz beygir gücündeki Gnome'un yahut Green'in tüm ihtiyaçları karşıladığının düşünüldüğü ve zayıf motorların olduğu eski günlerde uçuşlar kısıtlıydı. Fakat üç yüz beygir gücü artık istisnadan ziyade kural haline geldiğinden daha yüksek katmanlara uçmak hem kolaylaştı hem de yaygınlaştı. Kimilerimiz gençliğimizde Garros'un beş kilometreye ulaşarak dünya çapında nasıl ün kazandığını ve Alpler'in üzerinde uçmanın nasıl olağanüstü bir başarı sayıldığını hatırlayacaktır. Çıtamız artık ölçülemeyecek derecede yükselmiş bulunuyor; bilhassa geçtiğimiz yıllarda yirmi adet yüksek irtifa uçuşu gerçekleştirildi, çoğu da cezadan muaftı. Dokuz kilometre seviyeye üşütme ve astım haricinde rahatsızlıklar yaşamadan defalarca kez erişildi. Bu neyi mi ispatlıyor? Bir ziyaretçi bu gezegene binlerce kez gelip de bir kaplanla hiç karşılaşmayabilir. Ne var ki kaplanlar vardır ve bu ziyaretçi ola ki bir ormana inecek olsa bir çırpıda parçalara ayrılır. Atmosferin üst tabakalarında da ormanlar var ve bu ormanların içlerinde kaplanlardan daha kötü şeyler bulunuyor. İnanıyorum ki zamanla bu ormanların haritasını kesin olarak çıkaracaklardır. Ben bile şu anda iki tanesini söyleyebilirim. Biri Fransa'nın Pau-Biarritz bölgesinin üzerinde bulunuyor. Diğeri ise ben Wiltshire'daki evimde bunları yazdığım sıralarda hemen kafamın yukarısında duruyor. Sanıyorum ki Homburg-Wiesbaden bölgesinde bir üçüncüsü daha var.

"İlkin, pilotların ortadan kaybolması düşüncelere itti beni. Elbette herkes denize düştüklerini söylüyordu fakat bu beni biraz olsun ikna etmemişti. Evvela Fransa'dan Verrier vardı, uçağı Bayonne yakınlarında bulunduysa da bedenine asla ulaşamamışlardı. Daha sonra, motoru ve demir teçhizatından bazısı Leicestershire'daki bir

koruda bulunmasına karşın kendisi ortadan kaybolan Baxter vakası vardı. Bu vakada, uçuşu teleskobuyla seyreden Amesbury'li Dr. Middleton, muazzam yüksekliğe ulaşmış uçağın bulutlar görüşünü engellemeden evvel imkânsız olduğunu sandığı bir biçimde peş peşe salınımlarla diklemesine aniden yükseldiğini gördüğünü iddia ediyor. Baxter'ın son görülüşüydü bu. Gazetelere ilan verildiyse de bir şey çıkmadı. Benzer pek çok vaka daha meydana geldi; sözgelimi Hay Connor'ın ölümü. Göğün çözülmemiş esrarı kasıp kavurmuştu ortalığı, üç kuruşluk gazetelerde sütun sütun yer ayrılmıştı da meselenin derinine inmek için ne kadar az uğraşılmıştı! Bilinmeyen bir yükseklikten muazzam bir biçimde süzülerek düşmüştü. Daha uçağından inemeden pilot koltuğunda ölüvermişti. Ne yüzünden? 'Kalp hastalığı,' demişti doktorlar. Zırvalık! Hay Connor'ın kalbi benimki kadar sağlamdı. Venables ne demişti? Venables, öldüğünde onun yanında bulunan tek kişiydi. Tir tir titrediğini ve ödü patlamış bir adam gibi göründüğünü söylemişti. 'Korkudan öldü,' demişti Venables, fakat neyden korktuğunu anlayamamıştı. 'Canavarca' gibi anlaşılan tek bir sözcük sarf etmişti Venables'a. Soruşturmada buna bir anlam verememişlerdi. Ancak ben veriyorum. Canavarlar! Talihsiz Hay Connor'ın son sözü buydu. Ve *kesinlikle* korkudan öldü, tam da Venables'ın sandığı gibi.

"Bir de Myrtle'ın kafası var. İnanıyor musunuz ki –sahiden inanan var mı ki– bir adamın kafası düşmenin tesiriyle ortadan kaybolsun? Pekâlâ, belki mümkündür, fakat bilhassa ben, Myrtle'da öyle olduğuna hiç inanmadım. Ve kıyafetlerindeki yağ – 'yağdan yapış yapış' demişti birisi soruşturmada. Hiç kimsenin üzerinde durmamış olması ne kadar tuhaf! Ben durdum – fakat daha sonra uzun uzun da kafa yordum. Bugüne değin üç uçuş yaptım (Dangerfield tüfeğime nasıl da takılırdı!) fakat hiç yeteri kadar yükselmedim. Şimdi, bu yeni ve hafif Paul Veroner uçağıyla ve onun yüz yetmiş beşlik Robur'ıyla yarın kolaylıkla dokuz kilometreye ulaşacağım. Rekor kırmayı deneyeceğim. Belki başka bir şey daha denerim. Elbette tehlikeli. Bir adam tehlikeden sakınmak istiyorsa yapacağı en iyi şey uçmaktan tamamen uzak durup sabahlığına ve terliklerine sarın-

mak olur. Fakat ben, yarın o gökkormanını ziyaret edeceğim ve orada bir şey var mı yok mu göreceğim. Şayet dönersem meşhur olurum. Dönmezsem de bu defter ne yapmaya uğraştığımı ve bu uğurda hayatımı nasıl kaybettiğimi açıklayacaktır. Fakat *rica* ederim kaza yahut gizem minvalinde zırvalıklarda bulunmayın.

"Bu vazife için tek kanadı Paul Veroner'ımı seçtim. Böyle meşakkatli işlerde tek kanatlı uçak gibisi yoktur. Beaumont bunu epey eskiden keşfetmiş. Bir kere rutubete aldırış etmiyor, hava da zaten sürekli bulutluymuş gibi. Küçük, güzel bir model ve komutlarıma ağzı geme alışmamış bir at gibi uyuyor. Motoru ise, yüz yetmiş beşe varan on silindirli döner başlı bir Robur. Tüm modern yeniliklere sahip – kapalı gövde, eğimli iniş takımları, frenler, cayroskopik sistemler ve uçağın açısına göre panjur prensibiyle çalışan üç vites. Yanıma av tüfeği ile saçma dolu bir düzine de fişek aldım. Getirmesini emrettiğimde eski makinistim Perkins'in yüzünün halini görmeliydiniz. Tulumumun altına giydiğim kazak, keçe kaplı botlarımın içindeki kalın çoraplarım, kulaklı şapkam ve gözlüklerimle kutup kâşifi gibi giyinmiştim. Hangarların dışında soluk almayı güçleştiriyordu fakat Himalayalar'ın doruğuna gideceğim için özel olarak giyinmeliydim. Perkins bir şeyler döndüğünü sezip yanıma onu da almam için yalvardı. Çift kanatlı uçağı kullanacak olsam bir ihtimal alırdım; fakat yükseklere çıkmak istiyorsanız tek kanatlı uçak tek kişilik bir iştir. Yanıma bir oksijen çantası da aldım elbette; yanında bu olmadan irtifa rekoru kırmaya çalışan biri ya donar ya boğulur – ya da her ikisi de.

"Binmeden evvel kanatları, dümen pedalını ve kaldırma kolunu adamakıllı inceledim. Görebildiğim kadarıyla her şey yerli yerindeydi. Ardından motoru çalıştırıp sorunsuz işlediğinden emin oldum. Serbest bırakılır bırakılmaz derhal en düşük süratte yükseldi. Isınması için evimin etrafında bir iki kez daire çizdikten sonra Perkins'e ve ötekilere el sallayıp kanatları düzelterek azamî sürate çıkardım. Burnunu biraz kaldırmamla tepemdeki bulut kümesine doğru helezonlar çizerek çıkmaya başladığı ana değin rüzgârı arkadan alarak on iki ila on altı kilometre boyunca bir kırlangıç gibi süzülmüştü.

Yavaş yavaş yükselerek kendinizi artan basınca alıştırmak hayati önem taşır.

Bir İngiltere eylülüne göre kapalı ve ılık bir gündü; havada eli kulağında yağmurun sükuneti ve ağırlığı vardı. Güneybatıdan ara ara ani rüzgâr esintileri geliyordu – biri öyle şiddetli ve beklenmedikti ki beni gafil avlamış ve bir anda yarım daire çizecek şekilde döndürmüştü. Motorlarımıza haklarından gelecek kuvveti katmayı öğrenmeden önce sağanak rüzgârların, burgaçların ve hava boşluklarının tehlike arz ettiği o vakitleri anımsıyorum. Bulut kümesine eriştiğim gibi, yüksekliköl̈çer dokuz yüz on beş metreyi gösteriyordu, yağmur boşandı. Aman, hem de ne boşanmak! Kanatlarımın üstünde tıpırdıyor, yüzüme yüzüme vuruyor ve gözlüklerimi öyle bulanıklaştırıyordu ki güçbela görebiliyordum. Ona karşı yolculuk etmek zahmetli olacağından hızımı azalttım. Yükseldikçe doluya dönüyordu; kaçmak mecburiyetindeydim. Silindirlerimden biri çalışmıyordu – pislikten tıkandı diye tahmin ediyordum fakat olanca kuvvetle durmadan yükselmeye de devam ediyordum. Çok geçmeden sorun her neyse çözüldü; o tok ve boğuk hırıltıyı işittim – onu birden aynı anda vınlıyordu. İşte, modern susturucuların güzelliği tam burada devreye giriyor. Motorlarımızı artık kulaklarımızda da denetleyebiliyoruz. Başları sıkıştı mı nasıl da ciyaklayıp hüngürdüyorlar! Tüm o imdat çığlıkları, her bir sesin o korkunç motor gürültüsüne karışıp yok olduğu geçmiş günlerde kaldı artık. Keşke eski tayyareciler gelseler de yaşamlarına mal olan makinelerin şu güzelliğini ve kusursuzluğunu bir görseler!

"Saat dokuz buçuk civarında bulutlara yaklaşmıştım. Aşağıda, yağmurdan bulanıklaşmış ve gölgelenmiş uçsuz bucaksız Salisbury Ovası uzanıyordu. Üç yüz beş metre dolaylarında, yeşil zemin üzerinde küçük siyah kırlangıçlar gibi görünen altı uçak sıradan uçuşlarını gerçekleştirmekteydi. Bu bulutlar diyarında ne yaptığımı merak ediyorlardır. Birdenbire aşağıdakilerle arama gri bir perde çekildi ve yüzümü nemli bir buğu sardı. Hava yapış yapış soğuk ve perişandı. Yine de dolu fırtınasının üzerindeydim, bu da bir şeydi. Bulutlar Londra'nın sisleri gibi kapkara ve kalındı. Açıklığa çıkma endişesiyle

burnunu otomatik alarm zili çalasıya dek yukarı kaldırdım; aslına bakılırsa geriye doğru kayıyordum. Sırılsıklam olmuş kanatlarım düşündüğümden de ağır çekiyordu fakat açık bir bulut içine girerek çok geçmeden ilk katmanı aştım. Sırada, kafamdan epey yüksekte, süt rengi ve yumuşacık olan ikincisi vardı –bembeyaz bir tavan ile kapkara bir zemin; ve arasındaki engin sarmalda yukarıya doğru çıkmaya uğraşan tek kanatlı bir uçak... Ölesiye ıssızdı bu bulut uzamı. Bir aralık, yanı başımdan batıya doğru süratle uçan küçük bir su kuşu sürüsü geçiverdi. Hızla pır pır eden kanatları ve ahenkli çığlıkları kulağıma neşeli gelmişti. Çamur ördeklerine benzettim fakat kötü bir zooloğumdur. Artık insanlar da kuş olduklarına göre kardeşlerimizi simaen tanıyabilmeyi de öğrenmek durumundayız.

"Aşağımdaki rüzgâr engin bulut düzlüklerini fırıl fırıl döndürerek dağıttı. Bir anda aralarında büyük bir girdap, bir duman burgacı oluştu; uzaklarda kalmış dünya, sanki bir huniden bakıyormuşum gibi gözüme ilişti. Çok aşağıda büyük ve beyaz bir çift kanatlı uçak uçuyordu. Bristol ve Londra arasında gidip gelmekte olan sabah postası servisi diye tahmin ettim. Az sonra girdap yeniden içe döndü ve her yeri o uçsuz bucaksız ıssızlık kapladı.

"Üç kilometreyi geçmemle birlikte üst bulut katmanının başladığı yere eriştim. Batıdan süratle sürüklenen ince ve donuk bir buhardan meydana geliyordu. Bu arada rüzgâr da durmadan hızlanmış, şiddetli bir meltem estirmekteydi – sayacıma göre saatte yirmi sekiz şiddetinde. Yükseklikölçerim yaklaşık üç kilometre gösterse de hava çoktan soğumuştu. Motorlar güzel güzel çalışıyor, biz de boyuna yükseliyorduk. Bulut kümesi tahmin ettiğimden daha kalındı; fakat sonunda önümde altın sarısı bir sise dönüşerek dağıldı ve bir an sonra arasından fişek gibi fırladım. Tepemde berrak bir gök ve göz kamaştıran bir güneş vardı artık – yukarıda her şey mavi ve altın sarısı, aşağıdaysa her şey gümüş gibi parlıyordu, göz alabildiğine uzanan ışıltılı bir düzlük... Saat onu çeyrek geçiyor, barografın iğnesi de on iki bin sekiz yüzü gösteriyordu. Kulaklarım motorumun boğuk hırıltısında, gözlerimse bir saate, bir devir göstergesine, bir benzin koluna ve bir yağ pompasına gidip gelerek yükseldikçe yükseldim.

Pilotlara boşuna gözü pek demiyorlar. Düşünecek o kadar şey varken kafa yoracak vakit yok. Dünyadan belli bir miktar yükseldikten sonra pusulanın nasıl güvenilmez olduğunu şimdi fark ediyordum. Dört buçuk kilometreye erişmiştim ve benimki bir doğuyu bir güneyi işaret ediyordu. Güneşe ve rüzgâra bel bağlamıştım.

"Bu denli yüksekte ebedi dinginliğe ulaşacağımı umut etmiştim fakat fırtına her yarım kilometrede şiddetleniyordu. Bu fırtına karşısında uçağımın her yeri zangır zangır titriyor ve gıcırdıyor; döndürmeye kalktığımda rüzgârda, muhtemelen hiçbir faninin erişemediği kadar büyük bir süratle savrularak bir kâğıt gibi süzülüyordu. Yine de, yılmadan geriye dönüp rüzgârın üzerine üzerine gitmek durumundaydım; ne de olsa yalnızca yükseklik rekorunun peşinde değildim. Hesaplamalarıma göre gökkormanım Wiltshire'ın biraz üzerinde bulunuyordu; daha ötedeki dış katmanlara ilerlersem tüm çabalarım boşa gidecekti.

"Altı kilometre civarına eriştiğimde, öğle vakti dolaylarıydı, rüzgâr o kadar şiddetlenmişti ki her an çıtırdayacak yahut yavaşlayacak endişesiyle kanatlarımın desteklerine kaygıyla bakıp duruyordum. Ne olur ne olmaz diye arkamdaki paraşütü çözüp çengelini deri kemerime tutturmuştum bile. Sıra makinistin, pilotun hayatına mal olan işgüzarlığına gelmişti; fakat cesurca karşı koydu. Her bir kablosunun ve desteğinin yay gibi titreyip zangırdamasına aldırmadan, o kavga dövüşün içinde hâlâ Tabiat'a ve göğe hükmettiğini görmek muhteşemdi. İnsan evladının içinde, Tabiat'ın çizdiği hudutları yüksele yüksele aşabilsin –bu gök fethinin de gösterdiği üzere– böyle özverili ve yiğit bir fedakârlığa yükselebilsin diye ilahi bir şey bulunuyor kuşkusuz. – İnsanlık yozlaşıyormuş! Türümüzün tarihine ne vakit bunun gibi bir hikâye yazılmış?

"Kâh yüzüme vuran kâh kulaklarımın arkasında uğuldayan rüzgârla kocaman eğik uçağı uçururken zihnimden bunlar geçiyordu; altımdaki bulutlar diyarı o kadar uzakta kalmıştı ki gümüşi çukurlar ve tümsekler aynı hizaya gelmiş, parlak bir düzlük oluvermişti. Fakat ansızın eşi benzeri görülmemiş, dehşet verici bir şey geldi başıma. Komşularımızın *kasırga* dedikleri şeye kapılmanın

nasıl olduğunu biliyordum bilmesine ancak bu çapta olanı hiç görmemiştim. Bahsettiğim rüzgâr selinin, görüldüğü kadarıyla, içinde de kendisi kadar korkunç olan girdaplar vardı. Kaşla göz arasında bir tanesinin içine kapılıverdim. Bir yahut iki dakika boyunca öyle bir süratle döndüm ki az kalsın duyularımı yitirecektim. Daha sonra birdenbire sol kanat önde olmak üzere vakumlu boşluğun orta yerine düştüm. Taş gibi düşmüş, aşağı yukarı üç yüz metre kaybetmiştim. Beni koltuğuma bağlayan yalnızca kemerimdi; şok ve soluksuzluk gövdenin bir kenarında yarı hissiz bırakmıştı beni. Fakat had safhada gayret sarf edebilecek kabiliyetteyimdir – bir pilot olarak en büyük meziyetimdir bu. Düşüşün daha yavaş olduğunun farkındaydım. Girdap huniden ziyade külah biçimindeydi, ben de ucuna gelmiştim. Tüm ağırlığımı bir yana vererek olağanüstü bir asılmayla kanatlarımı aynı hizaya getirip başını rüzgârdan çevirdim. Bir an sonra ise girdapların arasından fişek gibi fırlamış, gökyüzünde süzülmeye başlamıştım. Perişan fakat muzaffer bir halde burnunu yukarı döndürüp yukarı doğru olan şaşmaz vazifeme bir kez daha koyuldum. Girdabın tehlike alanından kaçınmak için geniş bir dönüş yapıp çok geçmeden üzerine çıkarak emniyete kavuştum. Saat biri biraz geçe deniz seviyesinin üzerinde altı kilometreye erişmiştim. Fırtınayı sevinçle alt ettiğim gibi hava da her otuz metrede bir durgunlaşıyordu. Öte taraftan iyice de soğumuştu, yoğunluğun azalmasından kaynaklanan o tuhaf bulantıyı hissediyordum. İlk defa oksijen çantamın ağzını açtım ve o harikulade gazı ara ara içime çekmeye başladım. Damarlarımda bir ilaç gibi gezindiğini duyumsuyordum; sarhoşluğa varacak denli canlanmıştım. Soğuk ve hareketsiz dış dünyaya doğru yükselirken bağıra çağıra şarkılar söylemeye başladım.

"1862'de balonla dokuz kilometreye kadar yükselen Glaisher'ın ve Coxwell'in yaşadığı baygınlığın dikey doğrultuda son derece süratle yükselmekten ileri geldiğini şimdi apaçık görüyorum. Hafif bir eğimle ve azalan basınca yavaş yavaş alışarak yapıldığı takdirde böyle ölümcül belirtiler baş göstermeyecektir. Ben aynı yükseklikte oksijen solunum cihazım olmadan bile zahmetsiz bir biçimde nefes

alıp verebiliyordum. Ne var ki soğuk iliklere işliyordu; termometrem eksi on yedi dereceyi gösteriyordu. Saat bir buçukta yeryüzünden on bir kilometre yüksekteydim ve durmadan da yükseliyordum. Bununla birlikte oksijeni azalan havanın kanatlarıma verdiği destek önemli ölçüde azalmış, sonuç itibariyle yükselme açım da bir hayli alçalmıştı. Hafifliğim ve kuvvetli motor gücümle bile önümde sıkıntı yaşayacağım bir yer vardı. Bu yetmezmiş gibi bujilerimden bir tanesi yeniden arızalanmıştı ve motor kesik kesik ateşleniyordu. Yüreğim hezimet korkusuyla ezilmişti.

"İşte tam o esnada olağanüstü bir şey geldi başıma. Bir şey ardında dumanlar bırakarak yanı başımdan vızıldayıp geçti ve buhar dumanı yayarak yüksek bir tıslamayla infilak etti. O an olup bitene bir anlam veremesem de sonradan, dünyanın bugüne değin meteor yağmuruna tutulmuş olduğunu, bunlar atmosferin dış katmanlarında buhara dönmeseler gezegenin yaşamaya elverişli olamayacağını anımsadım. İşte yükseklerdeki adamlar için yeni bir tehlike; öbür ikisini on iki kilometreye yaklaşırken halihazırda geçmiştim. Katmanların sonunda ciddi bir tehlikeyle karşılaşacağımdan hiç kuşku duymuyorum.

"Barograf iğnem dört bin üç yüz metreyi gösterdiğinde daha ileriye gidemeyeceğimi anladım. Basınç fiziken kaldıramayacağım büyüklükte değilse de uçağım sınırına ulaşmıştı. Azalan hava kanatlara destek sağlamıyor; hareketsiz göründüğü sıra en ufak bir eğim, savrulmaya dönüyordu. Motor iyi durumda olsaydı muhtemelen bir üç yüz metre daha gidebilirdik; fakat hâlâ tekliyordu ve on silindirden ikisi çalışmıyordu. Aradığım bölgeye çoktan erişmemiş olsaydım şu vaziyette hiç erişemezdim. Ancak erişmem imkân dahilinde değil miydi? On iki kilometre yükseklikte devasa bir şahin gibi daireler çizerek uça uça uçağı kendi haline bıraktım ve dürbünümle etrafı dikkatle incelemeye koyuldum. Gök tertemizdi, düşündüğüm tehlikeden eser yoktu.

"Daireler çizerek uçtuğumu söyledim. Bir anda aklıma genişçe dönüp yeni bir hava yolu oluşturmak geldi. Yeryüzü ormanına giren bir avcı da avını bulmak istiyorsa doğruca içine girer. Yaptığım

muhakemeye göre gökormanının Wiltshire'ın üzerinde bir yerlerde bulunduğunu tahmin ediyordum. Güney ile batı tarafımda bir yerde kalıyor olmalı. Pusulanın işe yaramaması ve dünyanın da görünmemesi sebebiyle –uzaklardaki gümüşi bulut düzlüğünden başka bir şey yoktu– güneşi rehber alıyordum. Yine de istikametimi var gücümle değiştirip başını dosdoğru o tarafa çevirdim. Benzinim bir saatten fazla dayanmayacağını tahmin ediyordum ancak madem her halükârda yeryüzüne süzülecektim, son damlasına kadar kullanabilirdim.

"Ansızın yeni bir şey gözüme ilişti. Önümdeki havanın berraklığı yok olup gitmişti; ince bir sigara dumanına benzettiğim uzun ve dağınık huzmelerle doluydu. Güneş ışığında usul usul eğilip bükülerek halkalar, sarmallar oluşturuyordu. Aralarından fırlayıp geçtiğim sırada dudaklarımda belli belirsiz yağ tadı duyumsadım, uçağın ahşap kısmı da yağlı bir pislikle kaplanmıştı. Görünüşe göre atmosferde son derece ince, organik bir madde bulunuyordu ve yaşam yoktu. Henüz başlamış, dönüm dönüm yayılarak boşluğu kuşatmıştı. Hayır, yaşam değildi bu. Yaşamdan geriye kalanlar olamaz mıydı peki? Hele hele bir besin, canavarca bir canlının besini olamaz mıydı? Ne de olsa okyanusun yağı da görkemli balinaların besinidir. Zihnimde bu düşüncelerle gözlerimi yukarı çevirir çevirmez insan evladının görüp görebileceği en harikulade şeyi gördüm. Geçtiğimiz perşembe bizzat gördüğüm şekliyle aktarabilecek miyim acaba sizlere de?

"Yazın denize açılan bir yelkenli misali çan biçiminde ve devasa boyutlarda –kanımca St. Paul'ün kubbesinden katbekat geniş– bir deniz anası farz edin. Damar damar yeşilleriyle açık pembe renginde*y*di; fakat devasa dokunun bütünü öyle inceydi ki lacivert gökyüzünde hayalî bir silüet oluşturuyordu yalnızca. Nazik bir ahenkle durmaksızın titreşiyordu. İçinden, ileri geri aheste aheste sallanan uzun ve yeşil iki adet dokunaç sarkıyordu. Bu sabun köpüğü gibi hafif, nazik ve muhteşem görüntü başımın üzerinden sessiz sedasız bir vakarla geçip giderek heybetle yoluna devam etti.

"Bu harika yaratığı görebilme umuduyla uçağımı yarım döndür-

müştüm ki birden kendimi onlardan oluşan bir filonun arasında buluverdim. Büyüklü küçüklü her boyuttan vardı fakat hiçbiri ilki kadar büyük değildi. Bir hayli küçük olanlar vardıysa da çoğunluğu tepelerindeki hemen hemen benzer eğimle ortalama bir balon büyüklüğündeydi. Dokularındaki ve renklerindeki zarafet kaliteli Venedik camlarını anımsatıyordu bana. Pembenin ve yeşilin uçuk tonları başat renkler olsa da güneş zarif biçimlerinden sızdığı vakit her biri yanardöner parıldıyordu. Yüz kadarı yanımdan süzülüp geçti, gökyüzünün tuhaf ve meçhul gemilerinin göz kamaştırıcı, masalsı filosu – biçimleri ve özleri bu katışıksız yükseklerle o denli uyum içindeydi ki yeryüzünde bu kadar zarif bir şey ne görülebilir ne de duyulabilirdi.

"Çok geçmeden dikkatimi yeni bir şey çekti – dış göğün sürüngenleri. Uzun ve inceydiler; buharsı bir şeyden meydana gelmiş bu olağanüstü sarmallar, büyük bir süratle dönüp bükülüyor, gözle takip edilemeyecek kadar hızla uçup duruyorlardı. Bu hayaletimsi yaratıklardan kimileri altı ila dokuz metreyi buluyordu; fakat anahatları o kadar bulanıktı ki etraflarını kuşatan havaya karışıyor gibiydiler, bu yüzden kalınlıklarını anlamak güçtü. Uçuk gri yahut duman rengiydi bu gök-yılanları; bilinen bir organizma olduğu intibaını uyandıran koyu çizgileri vardı. Bir tanesi yüzümü sıyırarak süratle geçti; soğuk ve yapış yapış bir şeyin dokunduğunu duyumsadım ancak o kadar gerçek dışı mahiyetteydiler ki daha evvel gördüğüm çan biçimli yaratıkları bağdaştıramadığım gibi onları da fiziki bir tehlikeyle bağdaştıramıyordum. Dağılan bir dalgadan artakalan köpükler nasılsa onlar da öyle katıydı.

"Fakat bununla kalmadı, dahası vardı. Muazzam bir yükseklikten aşağı doğru süzülürken mora çalan bir buhar kümesi gördüm. İlkin gözüme küçük gelmişti ancak yaklaştıkça hızla büyümüş, onlarca metrekare genişliğe ulaşmıştı. Saydam ve pelte gibi bir kıvamı olmasına karşın belirgin anahatlarının ve katı kıvamının daha evvel gördüklerimden aşağı kalır bir yanı yoktu, üstelik organa benzer emareler de daha fazlaydı; bilhassa iki uçtaki göz alabildiğine uzanan ve gözlere benzeyen belli belirsiz diskler ile aralarındaki,

bir akbabanın gagası kadar kıvrık ve gaddar olan yoğun, beyaz bir yansıma...

"Bu canavarın görünümü bütünüyle heybetli ve ürkütücüydü; rengi durmaksızın değişiyor, leylaktan koyu, gazap saçan bir mora dönüyor ve öyle koyuluyordu ki uçağımla güneş arasında süzülürken gölgesi vuruyordu. Devasa gövdesinin yukarı kıvrımlarında salt kocaman kabarcıklar diye tasvir edebileceğim üç muazzam yansıma bulunuyordu. Baktıkça bunların, bu biçimsiz ve yarı katı kütleyi seyrek havada tutmaya yarayan son derece hafif bir gazla yüklü olduğuna kani oluyordum. Yaratık uçağa ayak uydurarak seri bir biçimde ilerledi, aşağı yukarı otuz iki kilometre boyunca üzerime atılmayı kollayan bir yırtıcı kuş misali etrafımda gezinerek dehşet verici bir arkadaş oldu bana. Yol alma yöntemi —o kadar hızlıydı ki takip etmek kolay değildi— önünden yapışkan bir ışık huzmesi fışkırtmaktı. Böylece kıvrılıp bükülen gövdesinin geri kalanını ileri doğru hareket ettirebiliyordu. Öyle esnek, öyle tutkalsıydı ki biçimini iki dakika bile koruyamıyor yine de her değişim onu öncekinden de tehditkâr ve mide bulandırıcı bir hale getiriyordu.

"Bunun ne fena bir şey olduğunun farkındaydım. Korkunç bedeni mora her dönüştüğünde açığa çıkıyordu bu. Üzerimden ayrılmayan o müphem ve pörtlek gözler yapış yapış bir nefretle donuk ve insafsızdılar. Kaçıp kurtulabilmek için uçağımın burnunu aşağı doğru eğmemle bu yüzen yağ kütlesinden uzun bir dokunacın şimşek hızıyla fırlaması bir oldu. Uçağımın ön tarafına kırbaç gibi aniden kıvrıla büküle vurdu. Hararetli motorun üzerinde durduğu kısacık anda büyük bir tıslama sesi yükseldi; ardından devasa yassı gövde, sanki ani bir acı duymuş gibi büzülürken dokunaç da yeniden havaya yükseldi. Pike yapmaya başladım fakat dokunaç yeniden çarptı ve pervaneyi dumandan bir halkayı ikiye ayırır gibi kolaylıkla koparıverdi. Uzun, vıcık vıcık ve sürüngenimsi bir sarmal gelip belimden yakaladığı gibi uçaktan çekip çıkardı beni. Atılıp parçalamaya uğraşsam da parmaklarım yumuşak ve tutkalsı yüzeye batıyordu. Bir an tam kurtuldum darken bir başka sarmal botumdan yakalayıp öyle bir sarstı ki az kalsın sırtım bükülüyordu.

"Düşerken silahımın her iki namlusunu da ateşledim. Ne ki, herhangi bir insan silahının bu heybetli cüsseyi sakatlamasını beklemenin bir file sapanla saldırmaktan farkı yoktu. Yine de, yaratığın sırtındaki muazzam kabarcıklardan birinin büyük bir patlamayla infilak etmesine bakılırsa her zamankinden daha iyi nişan almıştım. Varsayımlarım doğru çıkmıştı; muazzam büyüklükteki saydam keseler havada durmasına yarayan bir gazla doluydu. Bulutsu devasa gövde dengesini sağlayabilmek için can havliyle debelenerek bir anda yan döndü; beyaz gaga ise dehşet verici bir hiddetle açıp kapanıyordu. Neyse ki gözümün kestiği en dik süzülüşle fırlamıştım. Motorlarım halen çalışıyordu, dönen pervane ve yer çekimiyse göktaşı gibi yere çekiyordu beni. Epey gerimde süratle küçülen ve ardındaki mavi gökyüzüne karışıp kaybolan donuk ve mora çalan bir leke görüyordum. Dış göğün ölümcül ormanından kurtulmuştum.

"Tehlikeden uzaklaşır uzaklaşmaz benzini kıstım, ne de olsa yüksekten düşen bir uçağı tam güç çalışan bir motordan başka hiçbir şey paramparça edemez. Yaklaşık on iki kilometre rakımdan muhteşem bir sarmal süzülmeydi – ilkin gümüşi bulut kümesine, ardından aşağısındaki fırtına bulutuna, ve nihayet sağanak yağmurla birlikte yeryüzüne... Bulutların arasından süzülürken altımda Bristol Kanalı'nı görüyordum; depomda hâlâ bir miktar benzin olduğu halde, otuz iki kilometre kadar içe girmiş, Ashcombe köyüne yarım kilometre uzakta bir alanda karaya oturmuştum. Orada, geçmekte olan bir otomobilden üç teneke benzin aldım ve bu dünyada yaşamış hiçbir faninin göze alamadığı yahut anlatacak kadar yaşamadığı yolculuğun ardından saat altıyı on geçe Devizes'deki evimin çayırına yumuşak bir iniş yaptım. Yükseklerdeki güzelliğe de dehşete de şahit olmuştum – bundan daha güzelini ya da daha dehşet verenini görüp duyan yoktur.

"Şimdiki planım ise gördüklerimi dünyaya duyurmadan evvel oraya bir kez daha gitmek. Gerekçem, dostlarıma böyle bir hadiseyi sunmadan evvel kanıt niteliğinde bir şey göstermeye ihtiyaç duyacak olmam. Öbürlerinin anlattıklarımı çok geçmeden kavrayıp tasdik edecekleri doğru; yine de, ben en başından ikna edici olmak

arzusundayım. Gökyüzünün o güzel ve yanardöner kabarcıklarını yakalamak zahmetli olmasa gerek. Aheste aheste süzülüyorlar, süratli uçağım yollarını kesebilir. Muhtemelen atmosferin daha ağır katmanlarında dağılıp yok olacağından yeryüzüne dönerken yanımda küçük ve biçimsiz bir pelte yığını getireceğim. Yine de hikâyemi ispatlayabileceğim bir şey olacak. Evet, riske girecek olsam da gideceğim. Bu korkunç, mor şeyler sayıca öyle çok da değiller. Hiç görememem bile muhtemel. Görürsem bir çırpıda dalacağım. En kötü ihtimalle yanımda tüfeğim ve bilgim..."

Burada el yazmasının bir sayfası maalesef eksik. Ondan sonraki sayfada büyük harflerle dağınık birkaç şey yazılmış:

"On üç kilometre. Dünyayı bir daha asla göremeyeceğim. Üç tanesi aşağımda. Tanrım yardım et bana; ne korkunç bir ölüm bu!"

Joyce-Armstrong Açıklaması'nın tamamı budur.

O günden bugüne kendisinden bir haber alınamadı. Paramparça olmuş uçağının parçaları, Budd-Lushington Beyefendi'nin Kent-Sussex sınırlarındaki, defterin bulunduğu yerin birkaç kilometre uzağında bulunan özel mülkünde bulundu. Şayet talihsiz pilotun teorisi doğruysa yani, adlandırdığı üzere, gökormanı İngiltere'nin güneybatı semalarında bulunuyorsa; o halde kendisi, oradan son sürat kaçarken dış atmosferin, o can sıkıcı kalıntıların bulunduğu noktanın üzerine denk gelen yerinde o korkunç yaratıklar tarafından yakalanıp yok edilmiş gibi görünüyor. Gökyüzünden süzülen bir uçak ile, onun hemen aşağısında bir o kadar süratle uçan, kurbanlarına yaklaştıkça onun yeryüzüyle bağlantısını koparan meçhul dehşetlerin görüntüsü, akıl sağlığını önemseyenlerin tasavvur etmek istemeyeceği türden bir şey. Burada yazdığım vakayla halen alay etmekte olan pek çok insan olduğunun farkındayım. Joyce-Armstrong'un ortadan kaybolduğunu kabul ediyor olsalar bile kendilerine Joyce-Armstrong'un tavsiyelerini salık veriyorum: "Bu defter ne yapmaya uğraştığımı ve bu uğurda hayatımı nasıl kaybettiğimi açıklayacaktır. Fakat *rica* ederim kaza yahut gizem minvalinde zırvalıklarda bulunmayın."

Blue John Mağarası Dehşeti

Aşağıdaki hikâye 4 Şubat 1908 tarihinde, Güney Kensington'ın Yukarı Coventry Düzlükleri'nde 36 yaşında veremden vefat eden Dr. James Hardcastle'ın evrakları arasında bulunmuştur. Onu yakından tanıyanlar bu olağandışı yazı hakkında herhangi bir görüş belirtmeyi reddettikleri gibi, kendisinin aklı başında ve bilimsel bir zihniyete sahip, hayal gücünden bütünüyle yoksun ve olağandışı olaylar uydurmaktan uzak bir insan olduğu hususunda da hemfikirler. Kâğıt bir zarfın içinde bulunuyordu ve üzerinde: "Geçen Yılın Baharında Allerton Hanımefendi'nin Kuzeybatı Derbyshire'daki Çiftliğinin Yakınlarında Meydana Gelen Hadiselerin Kısa Bir İzahı" yazıyordu. Zarf mühürlenmiş ve öbür yüzüne de kurşun kalemle şöyle yazılmıştı:

SEVGİLİ SEATON, – "Hikâyeme inanmadığın için meseleyle ilgili ağzımı bir daha açmadığımı öğrenince belki alaka gösterirsin, belki de canın yanar. Olur da yabancılar bana arkadaşımdan daha fazla güven duyar diye bu yazıyı vefatımdan sonraya bırakıyorum."

Seaton denen şahsı ortaya çıkarmak için yürütülen soruşturma sonuçsuz kaldı. Bu izahattan ayrı olarak, merhumun Allerton Çiftliği'ne yaptığı ziyaretin ve oradaki tehlikenin sırrının bütün yanlarıyla açığa çıkmış olduğunu da ekleyeyim. Bu önsöz ile birlikte, izahatı merhumun bıraktığı şekliyle aktarıyorum. Günce biçimindeki bu yazının kimi girdileri uzunken birçoğu da silinmiş bulunmakta.

17 Nisan. – Bu göz kamaştırıcı yaylanın havası bana şimdiden

yaradı. Allerton'ların çiftliği deniz seviyesinden dört yüz otuz iki metre yükseklikte bulunuyor, yani pekâlâ temiz ve sağlıklı bir hava. Her sabah tutan öksürük haricinde pek bir sıkıntım yok. Taze süt ve çiftlikte yetişen koyun etiyle kilo almam işten bile değil. Saunderson memnun olur herhalde.

Allerton Hanımefendiler büyüleyici bir çekiciliğe ve nezakete sahip, ufak tefek, cana yakın ve hamarat iki bekâr ihtiyar kadın; kocalara, çocuklara sarf edilecek gücü ve kuvveti hasta bir yabancıya harcamaya hazırlar. Gerçekten de ihtiyar kadınlar en faydalı insanlardır, topluluğun ihtiyat birliğidirler. Kadınlar lüzumsuz deyip duruyorlar, onların o müşfik varlığı olmasa zavallı lüzumsuz adamlar ne yaparlardı peki? Lafı gelmişken, safdillikleriyle çok geçmeden Saunderson'ın niçin kendi çiftliklerini tavsiye ettiğini de açık ediverdiler. Profesör çekirdekten yetişmişti, gençliğinde tam da bu tarlalarda bizzat karga kovalamış olduğuna eminim.

Son derece tenha olan bu yerde yürüyüş yapmak ziyadesiyle etkileyici oluyor. Çiftliğin, engebeli bir vadinin etekleri boyunca uzanan bir merası var. İki yanında olağanüstü kireçtaşı tepeleri bulunuyor, o denli yumuşak bir kayadan oluşmuşlar ki insan elleriyle kırıp un ufak edebilir. Bomboş bir köy burası. Devasa bir çekiçle vuracak olsanız ya davul gibi gümler ya da muhtemelen tamamıyla göçüp kocaman bir yeraltı denizi çıkarır meydana. Büyük bir deniz olmalı burada muhakkak; çünkü akarsular her yandan, bir daha görünmemek üzere dağa doğru akıp gidiyor. Kayaların arası oyuklarla dolu; içlerine girdin mi kendini yeryüzünün iç kısımlarına doğru inen kocaman mağaralarda buluyorsun. Küçük bir bisiklet lambam var; onu yanımda bu esrarengiz tenhalıklara getirip de ışığını görkemli tavanlardan sarkan sarkıtlara tutarak harikulade gümüşi, kara yansımalarını seyretmekten bitmez tükenmez bir keyif duyuyorum. Lambayı kapattın mı zifirî karanlıktasın, açtın mı karşında Binbir Gece Masalları'ndan bir sahne.

Ne var ki bu tuhaf oyuklardan biri bilhassa merak uyandırıcı; zira tabiatın değil, insan evladının bir eseri. Buralara gelmeden evvel Blue John'dan haberim yoktu. Yeryüzünde yalnızca bir yahut iki

yerde bulunan alışılmadık bir mineralin göz alıcı mor rengine verilmiş bir isim bu. O denli ender ki Blue John'dan yapılmış alelade bir vazo bile büyük meblağlar eder. Romalılar, eşi benzeri olmayan sezgileriyle bunun yalnızca bu vadide bulunabileceğini anlamış ve dağ eteğinin derinlerine enine bir maden kuyusu açmışlar. Madenlerinin, kayadan düzgünce yontulmuş bir kemere sahip, ağzı çalılıklarla kaplanmış girişine artık Blue John Mağarası deniliyor. Romalı madencilerin açtığı çok güzel bir geçit bu ve suların aşındıra aşındıra oluşturduğu kimi büyük mağaralarla kesişiyor. Ola ki biri Blue John Mağarası'na girerse geçtiği yerlere işaret koyması ve yanına bir hayli mum alması gerekir, aksi takdirde bir daha gün ışığına ulaşamaz. Henüz derinlerine inmedim; fakat tam da bugün, kemerli tünelin ağzında dikilip ötelerdeki o kapkara oyuğu seyrettim. Sıhhatime kavuştuktan sonra, bir tatilimde, bu esrarengiz derinlikleri keşfe çıkmaya ve Romalıların Derbyshire tepelerinin ne kadar derinlerine ilerlemiş olduklarını kendi gözlerimle görmeye yemin ettim.

Bu taşralılar ne kadar da batıl inançlı, hayret! Genç Armitage'ın böyle olacağını tahmin etmemiştim; okumuş etmiş, nitelikli ve toplumsal mevkii de gayet iyi bir adam neticede. Çayırı geçip yanıma geldiğinde Blue John Mağarası'nda dikilmekteydim.

"Vallahi, doktor," dedi, "hiç de korkmuyorsunuz."

"Korkmak mı?" dedim. "Neyden korkayım ki?"

"Ondan," dedi, başparmağıyla karanlık mağarayı göstererek, "Blue John Mağarası'nda yaşayan Dehşetten."

Issız bir taşra bulmayagörsün, hemencecik baş gösteriyor şu söylentiler! Bu anlaşılmaz inancının sebebini öğrenebilmek için sorguya çektim onu. Görünüşe bakılırsa muhtelif zamanlarda koyunlar çayırlardan kayboluyormuş, tek vücut halinde kaçırılıp götürülüyorlarmış Armitage'a göre. Kendi kendilerine uzaklaşıp dağların arasında kaybolmuş olabileceklerini söylediysem de dinletemedim. Bir defasında bir miktar yün öbeği ile kan birikintisi bulunmuş. Bunun da, ki izah ettim, gayet normal bir açıklaması olabilir. Bu yetmezmiş gibi, koyunların ortadan kaybolduğu geceler istisnasız zifirî, bulutlu ve aysız gecelermiş. Buna da, öyle geceler alelade bir koyun hırsızı

için biçilmiş kaftandır diye çabucak cevabı yapıştırdım. Başka bir defasında bir duvarda gedik açılmış da taşlardan bazıları uzaklara saçılmış. Yine bir insanın başının altından çıkma, fikrimce. Nihayet Armitage, Yaratık'ın sesini bizzat duyduğunu ve Mağara'da yeterince uzun kalan herkesin de gerçekten duyabileceğini söyleyerek tüm iddialarını sonlandırdı. Muazzam yükseklikte bir kükreme sesiymiş. Gülüp geçtim; çünkü kireçtaşı oluşumlarının boşlukları arasında akan yeraltı sularının tuhaf yankılaşımlarını biliyorum. Kendisine inanmayışım Armitage'ı kızdırdı; birdenbire arkasını dönerek beni bırakıp gitti.

Şimdi meselenin tuhaf tarafı geliyor. Mağara ağzının kenarında, zihnimde Armitage'ın değişik açıklamalarını evirip çevirip bunlara nasıl makul açıklamalar getirilebilir diye düşünürken dibimdeki tünelin derinliklerinden birdenbire alışılmadık bir ses geldi. Nasıl tarif etsem? Evvela, uzaktan, yeryüzünün bir hayli içlerinden geliyor gibiydi. Sonra, uzaklığına ilişkin bu intibaa karşın, epey yükseldi. Son olarak ise ne bir gümbürtü ne su akışı ne de taş yuvarlanışını andıran bir çarpma sesiydi; yüksek sesli, huzursuz ve titrek bir inliltiydi, at kişnemesine benziyordu. Kesinlikle olağanüstü bir tecrübeydi ve itiraf ediyorum ki bir anlığına Armitage'ın sözlerine anlam kazandırmıştı. Blue John Mağarası'nın yanında bir buçuk saat ya da daha fazla bekledim; ancak sesten eser yoktu. Ben de en sonunda olan biten karşısında şaşkınlık içinde çiftliğe doğru yola koyuldum. Gücümü kuvvetimi topladığımda o mağarayı muhakkak keşfe çıkacağım. Armitage'ın söyledikleri o kadar gülünç ki konuşmaya bile gerek yok, yine de o ses bir hayli tuhaftı. Yazarken bile kulaklarımda çınlıyor.

20 Nisan. – Geçtiğimiz üç gün içinde Blue John Mağarası'na birkaç kez gittim; hatta kısa mesafeli de olsa içine girdim; fakat bisiklet fenerim o kadar küçük, ışığı da o kadar zayıftı ki daha ileriye gitmeye cesaret edemedim. Bu işi daha planlı yapacağım. Hiç ses işitmedim; az kalsın Armitage'la olan sohbetten etkilenerek halüsinasyon gördüğüme ikna olacaktım. Gülünç bir fikir elbette; ancak yine de itiraf etmeliyim ki mağaranın girişindeki çalılıkların görünü-

mü, sanki kocaman bir yaratık oradan içeri zorla girmiş gibi. İyice merak etmeye başlıyorum. Allerton Hanımlara hiçbir şey söylemedim; halihazırda yeterince batıl inanca sahipler. Birkaç tane mum satın alarak kendi başıma incelemeyi kafama koydum.

Bu sabah mağaranın dibindeki çalılıkların arasında bulunan pek çok koyun yünü arasından birinin kana bulanmış olduğunu fark ettim. Elbette mantığım, koyunlar kayalık yerlerde dolaşırlarsa kendilerini yaralarlar diyordu. Ancak nedendir bilmem, o kızıl leke beni birdenbire sarstı, bir anda eski Roma kemerinden dehşet içinde uzaklaştım. Baktığım karanlık derinliklerden iğrenç bir nefes kokusu yayılır gibi oldu. Aşağıda bir yerlerde bilinmeyen bir şeyin, tüyler ürperten bir varlığın gizleniyor olması mümkün müydü? Gücüm kuvvetim yerindeyken böyle şeyler hissetmezdim; insanın sağlığı altüst olmayagörsün, daha gergin ve daha hayalperest oluyor.

O an, aldığım karar konusunda kuşkuya düşmüştüm. Eski madenin esrarını oracıkta bırakmaya hazırdım; şayet birileri yaşıyorsa da ebediyen sır olarak kalacak. Fakat bu akşam merakım yeniden uyandı; sinirlerim de daha sakin. Yarın bu meselenin daha da derinine ineceğime inanıyorum.

22 Nisan. – Dün başımdan geçen sıradışı deneyimimi elimden geldiğince doğru biçimde yazmaya çalışayım. Öğlen kalktım ve Blue John Mağarası'na doğru yola koyuldum. Derinlerini seyrettikçe kuruntularımın yeniden baş gösterdiğini ve keşke yanımda keşfi birlikte gerçekleştirecek bir arkadaş getirseymişim dediğimi kabulleniyorum. Azmimin geri gelmesiyle, sonunda mumumu yakarak çalılıkların arasından kayalık maden kuyusuna indim.

On beş metre kadar dik bir açıyla, kırık taşlarla kaplı bir zemine iniyordu. Oradan, kayalıktan oyulmuş upuzun ve düz bir geçit uzanıyordu. Jeolog değilim ancak geçidin kaplaması kesinlikle kireçtaşından daha sert bir şeydi; zira eski madencilerin kazıları sırasında bıraktıkları alet izlerinde sanki dün yapılmış gibi sivrilikler görüyordum. Bu tuhaf ve eski geçitten inerken tökezledim. Zayıf yanan ateşim, etrafımı loş bir ışıkla sararak ötede kalan gölgeleri çok daha

ürkütücü bir hale getirmiş ve karanlığa gömmüştü. Nihayet Roma tünelinin, suların aşındırmasıyla oluşmuş bir mağaraya açıldığı yere geldim – kireç tortularından meydana gelmiş bembeyaz ve devasa saçaklarla kocaman bir dehlizdi burası. Bu merkezî odadan yeraltı akıntılarıyla oluşmuş birkaç geçidin yeryüzünün derinliklerine doğru kıvrıla kıvrıla gittiğini belli belirsiz seçebiliyordum. Orada dikilmiş, acaba kaçsam mı yahut bu tehlikeli labirentin derinliklerine gitmeye mi girişsem diye düşünürken gözlerim, ayaklarımın dibinde duran ve tüm dikkatimi üzerine çeken bir şeye ilişti.

Mağara zemininin büyük bir kısmı, yer yer iri kaya parçalarıyla yer yer de sert kireç taşlarıyla kaplıydı. Ancak tam da bu noktaya, yüksek tavandan yumuşak bir çamur damlası düşmüştü. Çamurun ortasında devasa bir iz vardı – ne olduğu anlaşılmayan, koyu ve sanki üzerine büyük bir kaya parçası düşmüş gibi geniş ve biçimsiz bir iz. Etrafta kopup da düşmüş bir taş olmadığı gibi öyle olduğunu belli edecek bir şey de yoktu. Olası herhangi bir hayvanın yapması için fazla büyüktü; kaldı ki yalnızca bir tane vardı ve çamur parçası öyle bir boyuttaydı ki kaplayabilecek makul ölçüde bir adım yoktu. Bu acayip izi inceledikten sonra doğrularak etrafımı kuşatan karanlıkta sağa sola bakındım. İtiraf etmeliyim ki bir anlığına içimi hafakanlar bastı ve mumu tutan elim titremeye başladı.

Ne ki o kadar büyük ve biçimsiz bir izi bilinen herhangi bir hayvanla bağdaştırmanın ne denli mantıksız olduğunu düşüne düşüne çok geçmeden sinirlerim düzeldi. Bir fil bile bırakamazdı o izi. Bu sebeple, müphem ve ipe sapa gelmez korkularla ürküp keşfimden geri kalmamayı kafama koydum. İlerlemeden evvel, duvardaki, Roma tünelinin girişinde gördüğüm tuhaf kaya oluşumunu epeyce inceledim. Tedbiri elden bırakmamak gerekiyordu; ne de olsa büyük mağara, görebildiğim kadarıyla, geçitlerle kesişiyordu. Bulunduğum yeri iyice belleyerek ve mumlarımla kibritlerimi yoklayıp endişelerimi gidererek mağaranın kayalık ve engebeli yüzeyince usul usul ilerlemeye başladım.

Şimdi ani ve korkunç bir faciayla karşılaştığım yere geliyorum. Yolumda boydan boya altı metre kadar genişliğinde bir dere akıyor-

du. Islanmadan karşıya geçebileceğim bir yer bulabilmek üzere kıyı boyunca kısa bir mesafe yürüdüm. En sonunda, merkezin yakınında, bir adımda erişebileceğim düz bir kaya parçasına denk geldim. Fakat taş ne yazık ki derenin hızıyla yerinden oynadığı için devrildi devrilecekti; bu yüzden üzerine basar basmaz yana devrildi ve beni buz gibi suyun içine düşürdü. Mumum söndü, ben de kendimi mutlak ve katıksız bir karanlığın içinde debelenirken buluverdim.

Yalpalaya yalpalaya ayağa kalktım, paniğe kapılmaktan ziyade serüvenimden memnuniyet duymuştum. Mum elimden düşmüş, derede kaybolmuştu; neyse ki cebimde iki tane daha vardı, mühim değildi yani. Birini alarak yakmak üzere kibrit kutumu cebimden çıkarmıştım ki ancak o vakit içinde bulunduğum vaziyeti fark ettim. Kutu dereye düştüğüm sırada sırılsıklam olmuştu. Kibrit yakmak olanaksızdı.

Vaziyetimi idrak edince yüreğim sıkıştı. Karanlık kopkoyu ve tüyler ürperticiydi. O denli katışıksızdı ki insan kaskatı bir şeyi iter gibi elini yüzüne doğru tutuyordu. Ayağa kalkıp titrememi güçlükle durdurdum. Zihnimde mağaranın zeminin son gördüğüm biçimiyle bir haritasını çıkarmaya uğraştım. Heyhat! Aklımda kalanlar elimle bulamayacağım, duvarın yüksek yerlerinde olan şeylerdi. Yine de, duvarların nasıl konumlandığını ana hatlarıyla anımsadım. El yordamıyla ilerleye ilerleye hiç olmazsa Roma tünelinin girişine varacağımı umuyordum. Usul usul yürüyüp kayaları mütemadiyen yoklayarak bu ümitsiz serüvene atıldım.

Fakat çok geçmeden bunun ne kadar imkânsız olduğunu fark ettim. O kopkoyu zifirî karanlıkta insan yolunu hemencecik kaybediverirdi. Yürümeye başlamadan önce nerede olduğumu şaşırmıştım. İşitilebilen tek ses nehrin şırıltısıydı ve nerede olduğunu çıkarabiliyordum; fakat oradan ayrıldığım anda tamamen kayboldum. Zifirî karanlıkta bu kireçtaşı labirenti içinde yolumu bulma fikri kuşkusuz ki mümkün değildi.

Bir kayanın üzerine oturup talihsiz vaziyetimi düşündüm. Blue John madenine gitme niyetinde olduğumu hiç kimseye söylememiştim; arkamdan bir arama ekibinin gelmesi mümkün görünmüyordu.

Bu sebepten, tehlikeden kurtulabilmek için kendi imkânlarıma bel bağlamalıydım. Yalnızca tek bir umut vardı: Kibritler kuruyabilirdi. Dereye düştüğümde sadece bir yarım bütünüyle ıslanmış, sol omzum suyun üzerinde kalmıştı. Bu yüzden, kibrit kutusu alıp sol koltuk altıma sıkıştırdım. Vücut ısım mağaranın rutubetli havasının tesirini gideriyordu; o halde bile ışığa saatlerce kavuşamayacağımı biliyordum. Beklemekten başka yapacak bir şey yoktu.

Şansıma, çiftlik evinden ayrılmadan evvel cebime birkaç tane peksimet koymuştum. Onları bir çırpıda bitirip üzerine talihsizliklerimin müsebbibi olan kör olası dereden su içtim. Ardından kayaların arasında oturacak rahat bir yer arandım. Sırtımı yaslayabileceğim bir yer bulunca da ayaklarımı uzatarak beklemek üzere oracığa yerleştim. Perişan bir haldeydim; ıslanmış ve üşümüştüm; ancak yine de modern bilimin hastalığıma ilaç olarak pencereleri açmayı ve her türlü havada yürüyüş yapmayı salık verdiğini düşünerek kendimi teselli ediyordum. Derenin tekdüze çağıltısıyla yavaş yavaş rehavete kapılarak zifirî karanlıkta huzursuz bir uykuya daldım.

Ne kadar sürdüğünü kestiremiyorum. Belki bir belki de birkaç saat olmuştur. Birdenbire sinirlerim gerilerek ve tüm duyularım tetikte olarak kayalık yatağımda doğruldum. Kesinlikle bir ses işitmiştim – su çağıltısından bir hayli farklı bir ses. Kesilmişti fakat yankıları hâlâ kulağımda çınlıyordu. Bir arama ekibi miydi acaba? Büyük bir ihtimalle bağırmışlardı ve beni uyandıran da bu belli belirsiz sesti, insan sesinden epey farklıydı. Yüreğim ağzımda, soluk almaya bile korkarak oturdum kaldım. İşte yine o ses! Ve yine! Artık aralıksız geliyordu. Ayak sesiydi – evet, bir canlının ayak sesiydi kuşkusuz. Ama ne ayak sesi öyle! Devasa bir kütle süngerimsi ayaklar üzerinde taşınıyormuş da boğuk fakat kulakları dolduran bir ses çıkarıyormuş intibaı uyandırıyordu. Karanlık her zamanki gibi kopkoyu, ayak sesi ise nizami ve katîydi. Ve benim tarafımdan geldiği şüphe götürmüyordu.

Aralıksız ve hantal ayak seslerini dinledikçe tenim saçlarım diken diken olmuştu, buz kesmiştim. Orada bir yaratık vardı ve ilerleme hızına bakılırsa muhakkak ki karanlıkta görebiliyordu. Kayamın

üzerine büzülüp gizlenmeye çabaladım. Adımlar daha da yaklaşıp durdu, biraz sonra yüksek sesli bir şapırtı ve lıkırtı işittim. Yaratık dereden su içiyordu. Yeniden çöken sessizlik, arka arkaya gelen muazzam ses ve kuvvette koklamalar ve horultularla bölündü. Kokumu mu almıştı? Kendi burnum belli belirsiz gelen berbat ve tiksinç bir kokuyla dolmuştu. Çok olmadan ayak seslerini yeniden işittim. Dereden tarafa olan yanımdaydı bu sefer. Bulunduğum yerin birkaç metre civarındaki taşlar takır tukur ediyordu. Soluk bile almaya çekinerek kayamın üzerine sindim. Ardından ayak sesleri uzaklaştı. Dönerken dereden geçtiği sıra su şapırtısı işittim, sonra da ses geldiği yöne doğru yavaş yavaş kesildi.

Kayanın üzerinde, kıpırdayamayacak denli dehşet içinde uzun bir süre durdum. Mağaranın derinliklerinde işittiğim sesi, Armitage'ın korkusunu ve çamurdaki o tuhaf izi zihnimden geçirdim. Şimdi de, dağın kuytularında gizlenen akıl almaz bir canavarın, tek kelimeyle tüyler ürpertici ve dehşet verici bir şeyin sahiden var olduğuna dair bu son ve mutlak kanıt gelmişti. Hem çevik hem de cüsseli olması haricinde tabiatını yahut görünümünü tasvir edemem. Böyle şeylerin olamayacağını söyleyen aklım ve olduğunu söyleyen duyularım hiddetli bir kavgaya tutuşmuştu içimde. En sonunda, az kalsın bu hadisenin bir kâbusun parçası olduğuna ve anormal vaziyetimin bir halüsinasyonu tetiklediğine ikna edecektim kendimi. Fakat zihnimden son kuşku kırıntısını da silip atan nihaî bir hadise daha vardı.

Kibritleri koltuk altımdan alıp yokladım. Tamamen sert ve kuru görünüyorlardı. Kayalardaki bir gediğe eğilerek bir tanesini denedim. Bir çırpıda alev almasına çok sevinmiştim. Mumu yaktım; geriye, mağaranın kuytu derinliklerine dehşet içinde bakarak Roma geçidine doğru seğirttim. Koşarken üzerinde o devasa izi gördüğüm çamur parçasına denk geldim. Önünde afallamış bir şekilde dikildim kaldım zira yüzeyinde birbirine benzeyen üç iz vardı; kocaman, biçimsiz ve taşıdığı hantal cüsseye delalet eden bir derinlikteydiler. O vakit üzerime muazzam bir korku hücum etti. Eğilip mumumu elimle gölgeleyerek kayalık kemere doğru çılgınlar gibi hızlana hızlana hiç durmadan koştum. Halsiz ayaklarım ve soluk soluğa kalmış

ciğerlerimle son taşlı yokuşu telaşla tırmandım, karmakarışık çalıları da aştım ve kendimi dermansız bir halde yıldızların huzur veren ışığı altındaki yumuşacık çimenlere bırakıverdim. Çiftlik evine vardığımda saat sabaha karşı üçtü. Olağanüstü serüvenimin ardından bugün asaplarım bozuk ve titriyorum. Şimdiye değin hiç kimseye anlatmadım. Meseleyle alakalı tedbirli hareket etmeliyim. Başımdan geçenleri anlatacak olsam buradaki zavallı yalnız kadınlarla cahil köylüler ne düşünür? İdrak edebilecek ve akıl verebilecek birine anlatırım.

25 Nisan. – Mağaradaki akıl almaz serüvenimin ardından iki gün boyunca yataktan çıkamadım. Bu sıfatı tam manasıyla kullanıyorum çünkü o günden sonra beni neredeyse öbürü kadar dehşete düşüren bir şey geçti başımdan. Bana akıl verebilecek birini aradığımı söylemiştim. Birkaç kilometre uzakta çalışan Dr. Mark Johnson diye biri var, Profesör Saunderson tavsiye etmişti. Ayaklanacak kadar güç topladığımda kendisine gidip başımdan geçen tuhaf hadiseyi olduğu gibi aktardım. İlgiyle kulak verdikten sonra reflekslerime ve gözbebeklerime bilhassa dikkat ederek beni muayene etti. Bitirdiğinde, onu bütünüyle aştığını söyleyerek serüvenim hakkında konuşmayı reddetti. Ancak, bana doğrudan kendisine gidip hikâyeyi tıpkı ona anlattığım gibi anlatmamı öğütleyerek Castleton'da bulunan Picton Beyefendi diye birisinin kartvizitini verdi. Danışmanıma göre kendisi bana yardımcı olabilecek en önde gelen adamdı. Bunun üzerine ben de istasyona giderek on altı kilometre kadar uzakta bulunan küçük kasabanın yolunu tuttum. Kasabanın civarlarında bulunan büyük bir yapının kapısına asılmış bronz levhaya bakılırsa Picton Bey mühim bir insana benziyordu. Tam zilini çalacaktım ki içime bir kurt düştü. Yakındaki bir dükkâna girerek tezgâhın arkasındaki adama Picton Bey hakkında ne bildiğini sordum. "Aa," dedi, "Derbyshire'daki en iyi deli doktorudur, şu ötedeki de onun tımarhanesi." Tahmin edersiniz ki evrende, onların bit kadar gözlerine görünmeyen şeyler olabileceğini aklı almayan hayal gücü kıt tüm ukalalara belalar okuya okuya ayağımın tozuyla çiftliğe döndüm.

Yine de, şimdi sakinleşince, Dr. Johnson'ın bana inanmadığı gibi ben de Armitage'a inanmadığımı itiraf etmekte sakınca görmüyorum.

27 Nisan. – Öğrenciyken gözü pek ve girişken olmamla tanınırdım. Coltbridge'deki hayalet avını anımsıyorum da, hayaletli evde geceyi geçiren tek ben olmuştum. Aradan geçen yıllar mı (alt tarafı otuz beş yaşındayım) yoksa bu fiziki illet mi bu değişime sebep oldu bilmem. Tepedeki o dehşet verici mağara ile onun korkunç sakininin şüpheye yer bırakmayan varlığı hatırıma geldikçe yüreğimi bir korku kaplıyor bal gibi. Ne yapmalıyım? Gün içinde bu soruyla cebelleşmediğim tek bir saat dahi yok. Sessiz kalsam gizem çözülmeden kalacak. Ağzımı açsam ya tüm taşrayı ayağa kaldıracağım yahut kimse inanmayacak ve tımarhaneye kapatılacağım. Her şeyi hesaba katarsam yapılacak en iyi şey beklemek ve sonuncusundan daha iyi düşünülmüş bir keşif için hazırlık yapmak olacak. İlk adım olarak Castleton'a gidip mühim birkaç şey edindim – evvela büyük bir asetilen feneri ve sonra çift namlulu bir av tüfeği. İkincisini kiraladım; fakat bir gergedanı indirecek kadar sağlam bir düzine av fişeğini de satın aldım. Artık gudubet dostum için hazırım. Bir de sağlığım ve gücüm kuvvetim yerinde olsa cezasını kesiveririm. Fakat neyin nesi kimin fesi? Ah, işte beni uyumaktan alıkoyan soru. Kaç tane teori kurdum da teker teker bir kenara attım! Her biri o kadar akla hayale sığmayan şeyler ki; ses, ayak izi, mağaradaki ayak sesi – hiçbir muhakeme bunları aşamıyor. Ejderhalar ve öbür canavarlar hakkındaki eski efsaneleri aklımdan geçiriyorum da belki sandığımız gibi masal değillerdi? Altlarında yatan bir gerçek var da ben de tüm fanilerin arasından bunu açığa çıkarmak üzere seçilen kişi miyim?

3 Mayıs. – Günlerdir İngiltere baharının dengesizliği sebebiyle yatağa çakıldım kaldım. Bu günler boyunca, gerçek ve tekinsiz mânâsını benden başka kimsenin anlamadığı gelişmeler oldu. Gecenin geç saatleri hava bulutlu ve aysız oluyor, ki bu da öğrendiğim üzere koyunların kayıplara karıştığı vakitler. Pekâlâ, koyunlar

kayboluyor. Allerton Hanımların iki koyunu, Kedi Yolu'ndaki ihtiyar Pearson'ın bir koyunu ve Moulton Hanım'ın bir koyunu. Üç gece boyunca dört tane. Herhangi bir iz yok; tüm taşra, çingene ve koyun hırsızı dedikodularıyla çalkalanıyor.

Bundan daha mühim olan bir şey var. Genç Armitage da ortadan yok olmuş. Çarşamba günü erken saatlerde kır evinden ayrılmış, o günden bu yana kendisinden haber yok. Kimi kimsesi olmayan bir adam olduğundan o kadar gürültü patırtı kopmadı. Yaygın kanıya göre borcu varmışmış, ülkenin başka bir tarafında iş bulmuş da yakında kalan eşyaları için mektup yazarmışmış. Fakat içimde ciddi bir korku var. Son günlerde koyunların başına gelen felaketin, mahvına sebep olan bir şeye girişmesine yol açmış olması daha muhtemel değil mi? Sözgelimi, belki yaratığı beklemek üzere pusuya yatmıştır, yaratık da onu dağın kuytuluklarına alıp götürmüştür. Yirminci asırda medeni bir İngiliz'in uğradığı şu akla sığmayan akıbete bir bakın! Bunun mümkün hatta makul olduğunu düşünüyorum yine de. Şayet öyleyse hem onun ölümünden hem de gerçekleşebilecek öbür talihsizliklerden ne kadar mesulüm? Halihazırda sahip olduğum bilgiyle bir şeyler yapılmasını sağlamalı yahut gerekiyorsa kendi kendime yapmalıyım sanırım. İkincisi olmalı; bu sabah yerel polis karakoluna gidip hikâyemi anlattım. Müfettiş hepsini büyük bir deftere kaydettikten sonra takdire şayan bir ağırbaşlılıkla başını eğerek selam verdi; fakat daha bahçeye inmeden bir kahkaha koptuğunu işittim. Serüvenimi ailesine anlatıyordu kesin.

10 Haziran. – Bu günceye son yazdığım yazıdan altı hafta sonra, bunu yatağımda yazıyorum. Hem zihnen hem de bedenen, insan evladının başına nadiren gelen bir hadiseden kaynaklanan korkunç bir sarsıntı yaşamaktayım. Fakat amacıma eriştim. Blue John Mağarası'nda yaşayan Dehşet bir daha dönmemek üzere bu dünyadan koptu. Yatalak bir hasta olan bendeniz, herkesin iyiliği için hiç değilse bu kadarını yaptım. Şimdi olanı biteni elimden geldiğince açık bir biçimde aktarayım.

3 Mayıs Cuma akşamı hava kapanık ve bulutluydu – tam da bir

canavarın yürüyüş yapması için elverişliydi yani. Saat on bir civarında, yatak odamdaki masanın üzerine, kaybolursam beni Mağara dolaylarında aramalarını söyleyen bir not bırakarak fenerim ve tüfeğimle çiftlik evinden ayrıldım. Roma kuyusunun yolunu tuttum ve girişin yakınındaki kayaların arasına tüneyerek fenerimi söndürüp elimde dolu tüfeğimle sabırla beklemeye koyuldum.

Hüzünlü bir nöbetti. Dolambaçlı vadinin aşağısında çiftlik evlerinin öteye beriye dağılmış ışıklarını görüyordum. Saatleri vuran Le-Dale Şapeli'nin çan sesi belli belirsiz çalınıyordu kulağıma. Türdeşlerimin gündelik işleri vaziyetimi yalnızca daha da yalnızlaştırıyor, çiftliğe geri dönmem ve bu tehlikeli serüvenden vazgeçmem konusunda durmadan aklımı çelen korkuyu bastıracak bir kuvvet veriyordu bana. Yine de her insanın içinde, bir kez üstlendiği şeye sırt çevirmesini güçleştiren bir haysiyet vardır. O anki kurtuluşum, tüm içgüdülerim kaçmamı söylerken beni burada tutan yegane şey, bu şahsi gururdu. Direndiğim için mutluluk duyuyorum şimdi. O kadar şeye mal olduğu halde hiç değilse yiğitliğime laf edilemez.

Uzaktaki kilise önce on ikiyi vurdu, sonra biri, sonra ikiyi... Gecenin en karanlık vaktiydi. Bulutlar alçaktan süzülüyordu ve gökyüzünde tek bir yıldız yoktu. Kayaların arasında bir yerde bir baykuş ötüyor; kulağıma rüzgârın hafif uğultusundan başka hiçbir ses gelmiyordu. Sonra birden onu duydum! O boğuk, yumuşak fakat hantal adımların sesi tünelin epey aşağısından geliyordu. Dev adımların altında kırılan taşların takırtısını da işitiyordum. Yaklaşıyordu. Yakınımdaydı. Girişteki çalıların çıtırtısını duydum; ve sonra karanlığın arasında, tünelden sessizce ve süratle çıkan devasa, canavar biçimli bir yaratığın belli belirsiz siluetini seçtim. Korku ve hayretle olduğum yere çakıldım kaldım. O kadar uzun bekledikten sonra sahiden de çıkagelince gafil avlanmış, donakalmıştım. Kocaman, kara cüsse yanımdan geçip karanlığın içinde kaybolurken kıpırtısız ve soluksuz bekledim.

Ancak hemen sonra döner diye cesaretimi topladım. Uyuyan köyden serbest kalmış dehşeti haber verecek hiçbir ses gelmiyordu. Ne kadar gittiğini, ne yaptığını, ne vakit döneceğini hiçbir surette

kestiremiyordum. Fakat bu sefer sinirlerim beni güçten düşürmeyecek, bu sefer öylece geçip gidemeyecekti. Horozu kurulmuş tüfeğimi kayanın üzerine bırakırken dişlerimi sıkıp buna yemin ettim.

Az kalsın oluyordu da. Yaratık çimlerin üzerinde yürüdüğünden yaklaştığını anlayamadım. Birdenbire, devasa cüsse bir kez daha kapkara, süzülen bir gölge misali önümde belli belirsiz göründü; mağaranın girişine doğru gidiyordu. Tetiğin üzerine kıvrılmış işaretparmağımı dermansız bırakan o irade tutulması geldi yeniden. Ancak son bir gayretle başımdan savdım. Tam çalılığın hışırdadığı, yaratığın Mağara'nın karanlığına karıştığı sırada gerileyerek ateş ettim. Silahın ateşlenmesiyle kocaman, kaba tüylü bir cüsse görür gibi oldum; fırça gibi, sert ve bedeninin aşağılarına doğru aklaşan soluk gri kıllara sahip bir şeydi. Devasa gövdeyi kısa, kalın ve yamuk bacaklar taşıyordu. Tam bunu görmüştüm ki yaratığın tünelden aşağı yıkılırken çıkardığı taş tıkırtılarını işittim. Muzaffer bir duyguyla korkumu üzerimden derhal attım; kudretli fenerimin örtüsünü kaldırıp elimde tüfeğimle kayanın üzerinden atlayarak eski Roma kuyusundan aşağı canavarın peşinden koştum.

Parlak lambam önüme göz alıcı bir aydınlık yayıyordu, on iki gün evvel aynı geçidi inerken bana yardımcı olan o titrek, sarı ışıktan bir hayli farklıydı. Koşarken büyük yaratığın önümde yalpaladığını gördüm, devasa cüssesi iki duvar arasındaki tüm boşluğu dolduruyordu. Kılları rengi ağarmış kaba üstüpülere benziyor, hareket ettikçe sağa sola sallanan uzun ve kalın bir öbek halinde aşağı sarkıyordu. Kırkılmamış büyük bir koyun gibiydi; ancak en büyük filden bile daha büyüktü. Genişliği de boyu kadar devasa görünüyordu. Böylesi bir dehşeti yeryüzünün derinliklerine kadar takip ettiğimi düşündükçe hayrete düşüyorum şimdi. Oysa, insanın kanı bir kaynadı mı avını uçar gördüğü vakit ilkel avlanma ruhu uyanır da sağduyuyu bir kenara bırakır. Elimde tüfek, canavarın peşinden var gücümle koştum.

Yaratığın süratli olduğuna şahit olmuştum. Kendi zararıma, kurnaz olduğunu da öğrenmiştim artık. O panikle kaçar, ben de kovalarım diye tahmin etmiştim. Tam tersi olabileceği o heyecanla hiç

aklıma gelmemişti. Koştuğum geçidin merkezde bulunan geniş bir mağaraya açıldığını evvelce söylemiştim. Yaratığın izini kaybederim korkusuyla bir telaş, içine girdim. Ne var ki gerisingeri dönmesiyle burun buruna geldik.

Fenerin beyaz ışığıyla aydınlanan manzara beynime ebediyen kazındı. Bir ayı gibi arka ayakları üzerine kalkmış, tepemde devasa ve tehditkâr bir biçimde dikilmişti – öyle bir yaratıktı ki kâbuslarımda bile göremezdim. Ayı gibi ayağa kalkmış olduğunu söyledim, –dünyadaki ayıların on katı büyüklüğündeki bir ayıya insanın aklı ererse tabii– tüm duruşunda ve hareketlerinde, kocaman eğri ön ayaklarında, fildişi pençelerinde, kaba derisinde ve içinden korkunç dişleri görünen kıpkırmızı, açık ağzında ayıları andıran bir şey vardı. Yalnızca tek bir yanıyla ayıdan yahut dünyada yaşayan yaratıklardan ayrılıyordu. Korkudan tir tir titrediğim o yüce anda bile, fenerimden yayılan ışıkla parıldayan gözlerinin kocaman, pörtlek, bembeyaz ve kör olduğunu fark ettim. Muazzam pençeleri bir anlığına başımın üzerinden geçti. Ardından üzerime düştü; ben ve kırılan fenerim yere çakıldık. Başka bir şey anımsamıyorum.

Kendime geldiğimde Allerton'ların çiftlik evindeydim. Blue John Mağarası'ndaki serüvenimden bu yana üç gün geçti. Görünüşe bakılırsa tüm geceyi kırık sol kolum ve iki kaburgamla şiddetli sarsıntıdan ötürü bilinçsiz bir halde mağarada geçirmişim. Sabah notum bulunmuş, bir düzine çiftçiden bir arama ekibi toplanmış ve izlerim takip edilerek o günden bu yana hezeyanlar halinde yattığım yatak odama geri getirilmişim. Görünürde ne yaratıktan ne de yürürken kendisine isabet eden kurşuna delalet bir kan izi varmış. İçinde bulunduğum ciddi vaziyetten ve çamurdaki izlerden başka anlattıklarımın doğruluğunu ispatlayacak hiçbir şey yokmuş.

Şimdi altı hafta geçti ve yeniden güneşe çıkabiliyorum. Tam karşımda şistli kayalarla griye dönmüş sarp yamaç, hemen yan tarafının ötesindeyse Blue John Mağarası'nı gösteren karanlık çukur var. Fakat artık bir korku kaynağı değil. Bilinmeyen hiçbir cisim, o uğursuz geçitten insan evladının dünyasına bir daha asla ayak basmayacak. Dr. Johnson ve onun gibi eğitimliler ve bilime inananlar

hikâyeme gülebilir; ancak taşranın yoksul halkının doğru olduğuna kuşkusu yok. Bilincimin yerine geldiği günün ertesinde yüzlerce kişi halinde Blue John Mağarası'nın etrafında toplanmışlar. *Castleton Courier*'da şöyle diyor:

"Muhabirimizin ya da Matlock'tan, Buxton'dan ve başka başka yerlerden gelen maceraperest beyefendilerin mağaraya inip onu bir uçtan bir uca araştırmayı teklif etmesi ve nihayetinde Dr. James Hardcastle'ın olağanüstü hikâyesini sınaması yararsızdır. Köy halkı meseleyi ele atarak sabahın erken saatlerinden itibaren geçidin ağzını tıkamak için var güçleriyle çalıştı. Kuyunun başladığı yerde dik bir yokuş bulunuyor; pek çok gönüllü el tarafından itilen büyük kayalar Mağara tamamıyla kapanana kadar aşağı yuvarlandı. Tüm köyde büyük bir heyecana sebep olan vaka böylece kapandı. Meseleye ilişkin şiddetli görüş ayrılıkları var. Bir tarafta Dr. Hardcastle'ın bozuk sağlığına ve veremden kaynaklanan beyinsel lezyonların halüsinasyonlara yol açabileceğine dikkat çekenler bulunuyor. Bu beyefendilere göre bir *saplantı*, doktorun tünele inmesine sebep olmuş. Yaralarını da kayaların arasına düşmesi de açıklıyormuş. Öte tarafta ise, çiftçiler, Mağara'da yaşayan tuhaf yaratık söylentisi birkaç ay öncesine dayandığı için Dr. Hardcastle'ın hikâyesini ve yaralarını nihaî bir kanıt olarak görüyorlar. Şimdilik makul görünen kesin bir açıklama olmadığına göre mesele öylece duruyor ve durmaya da devam edecek. Öne sürülen iddiaları kapsayacak bilimsel bir izahat sunmak insan aklını aşıyor."

Courier bunu basmadan evvel bana bir temsilci gönderse daha akıllıca olurdu belki. Hiç kimse gerek görmediği halde ben, meseleyi enine boyuna düşündüm; hikâyedeki bariz pürüzleri çıkararak onu bilimsel olarak kabul görecek seviyeye getirebilirdim. Canım pahasına öğrendiğim şeyin gerçek olduğunu ispatlayacağını düşündüğüm yegane izahı kaydedeyim. Teorim ihtimal dışı görünebilir fakat en azından hiç kimse imkânsız olduğunu söyleyemez.

Teorim şu ki –güncemde de görülebileceği gibi bunu şahsi serüvenimden evvel oluşturmuştum– İngiltere'nin bu tarafında geniş bir yeraltı gölü ya da denizi bulunuyor ve kireçtaşları arasından akan

çok sayıda dereyle besleniyor. Bir yerde büyük bir su birikintisi varsa buharlaşma, sis yahut yağmur ve bitki örtüsü oluşma ihtimali de vardır. Dolayısıyla bu, bitki hayatı gibi hayvan hayatının da, dünya tarihinin, dış havayla etkileşimin daha rahat olduğu erken dönemlerinde buraya gelen tohumlar ve cinslerden türemiş olabileceğine işaret eder. O halde bu yer de, daha önce gördüğüm canavarları da içeren kendi hayvan ve bitki topluluklarını ortaya çıkarmıştır. Bu, yeni çevresine göre devasa ölçülerde büyüyüp değişmiş eski bir mağara ayısı da olabilir. Yeraltı ve yerüstü canlıları sayılmayacak kadar çok çağlar boyunca birbirleriyle bağlarını koparark ayrı yaşamıştır. Sonra günün birinde, bir dağın derinliklerindeki bir yarık, yaratığın birinin Roma geçidi sayesinde yeryüzüne, açık havaya çıkmasını sağladı. Tıpkı tüm yeraltı yaşamı gibi, görme kabiliyetini yitirmişti fakat şüphesiz tabiat bunu başka yollarla telafi etmiştir. Muhakkak ki yolunu bulmak ve yamaçtaki koyunları avlamak için yöntemleri vardı. Karanlık geceleri yeğlemesine gelince, teorime göre, ışık o kocaman beyaz göz yuvarlarına acı veriyordu ve yaratık ancak kapkara bir dünyaya tahammül edebiliyordu. Belki, burun burna geldiğimiz o korkunç anda hayatımı kurtaran şey sahiden de fenerimin ışığıydı. İşte bilmecenin cevabı bu. Bu gerçekleri ardımda bırakıyorum; açıklayabiliyorsanız buyurun açıklayın, inanmamayı seçiyorsanız buyurun inanmayın. İnanmanız yahut inanmamanız ne onları değiştirir ne de vazifesi son bulmakta olan bendenizi etkiler.

Dr. James Hardcastle'ın hikâyesi böylece son buluyor.

Kutup Yıldızı'nın Kaptanı

[Tıp öğrencisi JOHN McALISTER RAY'in şahsi seyir defterinden alınmıştır.]

11 Eylül. – Enlem: 81 derece 40′ Kuzey; boylam: 2 derece Doğu. Hâlâ devasa buz kütlelerinin arasındayız. Buz çapasını bağladığımız, kuzeyimize doğru uzanan bir tanesi, hemen hemen bir İngiliz vilayeti kadar. Sağımızda ve solumuzda ufka dek uzanan bütün tabakalar var. Bu sabah, güverte zabiti güney yönünde buz kütlesi emareleri olduğunu bildirdi. Dönüşümüzü engelleyecek kalınlığa ulaşacak olursa tehlikeli bir duruma düşeriz; duyduğuma göre erzaklar da halihazırda oldukça azalmış. Mevsimin sonları, geceler yeniden oluşmaya başlıyor.

Bu sabah, tirinket sereni üzerinde bir yıldızın parladığını gördüm; mayısın başlangıcından beri ilk bu. Mürettebat arasında kayda değer ölçüde bir tedirginlik var; çoğu ringa mevsimine yetişebilmek için eve dönmek istiyor, yılın o sezonu İskoç kıyısında çalışmak epey kazanç getirir. Hoşnutsuzlukları yalnızca asık suratlar ve ters bakışlarla belli oluyor şimdilik. İkinci zabitten bu öğlen duyduğuma göre, Kaptan'a şikâyetlerini bildirmek üzere bir heyet göndermeye niyetlenmişler. Kabul edeceğinden bir hayli kuşkuluyum; çünkü öfkeli bir mizacı var ve düzenine karşı gelir gibi olan her konuya karşı oldukça hassas. Akşam yemeğinden sonra kendisine meseleyle alakalı iki çift laf edeceğim. Mürettebattan biri söylese içerleyeceği bir şeyi benden işitse hoş göreceğini sezmişimdir hep. Spitzbergen'in kuzeybatı köşesinde kalan Amsterdam Adası (buzulları temsil eden beyaz çizgilerle ikiye bölünmüş engebeli bir volkanik kaya dizisi)

sancak tarafımızdan görülüyor. Şu anda buraya, Grönland'ın güneyindeki Danimarka köyleri hariç (o da kuş uçuşu en az bir buçuk kilometre uzaktadır), bizden yakın muhtemelen hiçbir insan evladının olmadığını düşünmek tuhaf. Bir kaptan, gemisini böyle koşullarda riske sokarak büyük bir sorumluluk yüklenir. Yılın bu dönemlerinde, bu enlemlerde balina avcıları bile kalmaz.

Öğleden Sonra 9 – Kaptan Craigie ile konuştum. Netice pek tatmin edici olmasa da söylemek durumunda olduğum şeyleri sessiz sakin, hatta saygılı bir biçimde dinlediğini belirtmeliyim. Sözlerimi bitirdiğimde, yüzünde sıklıkla gözlemlediğim o çelik kararlılığı takınarak birkaç dakika boyunca dar kamarada volta attı. İlkin onu ciddi biçimde gücendirdiğimden korktum; fakat oturup elini kolumun üzerine neredeyse okşar gibi koyunca bu düşüncem dağıldı. Sinirli, kara gözlerinde, beni hayrete düşüren derin bir şefkat vardı. "Bakın, Doktor," dedi, "sizi alıp getirdiğim için üzgünüm –kesinlikle üzgünüm– ve sizi Dundee iskelesinde sağ salim görmek için hemen şimdi varımı yoğumu veririm. Bu defa benim için ya hep ya hiç. Kuzeyimizde balıklar var. Ben burada onları geminin başında gördüğümü söylerken ne cüretle başınızı sallıyorsunuz, efendi?" – daha hiçbir belirtisini sezemeden ani bir öfke patlaması olmuştu. "Kalıbımı basarım ki yirmi iki balık, bir tanesi bile üç metreden aşağı değildi üstelik. Şimdi, Doktor, servetimle aramda yalnızca cehennem azabı gibi bir buz şeridi var diye burayı bırakıp giderim mi sanıyorsunuz? Yarın rüzgâr kuzeyden eserse gemiyi doldurup ayaza yakalanmadan gideriz. Güneyden eserse – evet, insanlar yaşamlarını riske atmanın bedelini öderler; bana gelince, benim için fark eden pek bir şey yok. Ne de olsa beni bu dünyadan ziyade öte tarafa bağlayan daha çok şey var. Yine de sizin için üzüldüğümü itiraf ediyorum. Bir önceki seferde yanımda olan ihtiyar Angus Tait'i alsaydım keşke. Arkasında özleyecek kimsesi yok zira. Ama siz – bir ara nişanlı olduğunuzu söylemiştiniz, değil mi?

Balina avcıları balinaları vücutlarının uzunluklarına göre değil, kemiklerinin uzunluğuna göre ölçerler. –çn

"Evet," diye yanıtladım, saat kösteğimden sarkan madalyonun yayına basıp Flora'nın küçük resmini göstererek.

"Lanet olsun!" diye haykırdı, koltuğundan sıçrayarak. Sakalı öfkeden diken diken olmuştu. "Senin mutluluğundan bana ne? Fotoğrafını gözümün önüne tuttuğun şu kadını ben ne yapayım?" Bir an cinnet haliyle bana vuracak sandım; fakat beni bu görülmemiş hiddeti karşısında hayretler içinde bırakarak bela okuya okuya kamaranın kapısını açıp güverteye fırladı. Bana nezaket ve sevecenlik göstermediği ilk an oluyor bu. Bu satırları yazarken yukarıda haraketle volta attığını duyabiliyorum.

Bu adamın kişiliğini kısaca tarif etmek isterim; ancak, fikirlerim olsa olsa muğlak ve kuşkulu olduğu için kâğıt üzerinde böyle bir şeye girişmek haddini bilmezlik olur. Çoğu vakitler tarif edecek ipucunu yakaladığımı düşünsem de kendini tüm hükümlerimi alaşağı edecek biçimde göstererek beni hüsrana uğratıyor. Bu satırları benden başka kimse görmeyecek belki fakat yelteneceğim psikolojik inceleme Kaptan Nicholas Craigie ile alakalı bir belge bırakabilir.

İnsanın dış görünümü genellikle içindeki ruhla ilgili birtakım şeylere işaret eder. Kaptan da esmer, yakışıklı bir yüze sahip, uzun boylu ve yapılı bir adamdır. Uzuvları, ya gerginliğinin ya da yalnızca taşkın enerjisinin bir dışavurumu olarak tuhaf bir biçimde seğirir. Çenesi ve tüm çehresi erkeksi ve kararlıdır olmasına ancak yüzünün belirgin özelliği gözleridir. Kopkoyu ela renginde, parlak ve ateşli bu gözlerdeki ifadede, kayıtsızlığın ve kimi vakitler öbür duygulardan ziyade dehşet olduğunu düşündüğüm başka bir şeyin eşsiz bir karışımı vardır. Çoğunlukla ilki baskındır fakat arada sırada, bilhassa düşünmeye meyilli olduğu zamanlarda, bakışlarına bir korku yayılıp derinleşir; ta ki tüm çehresine yepyeni bir kişilik kazandırana dek. İşte böyle vakitlerde şiddetli öfke nöbetlerine daha eğilimli olur. Bunun da farkında gibidir çünkü heyheyleri geçene değin kimse yanına gelemesin diye kendisini kilit altında tuttuğunu biliyorum. Uykusu da rahat değildir, geceleri çığlıklar attığını işitiyorum. Ne var ki kamarası benimkinden uzakta olduğu için sarf ettiği kelimeleri bir türlü anlayamadım.

Bu kişiliğinin tek bir evresidir ve en nahoş olanıdır. Onunla olan yakın münasebetim aracılığıyla, ne de olsa her gün bir aradayız, gözlemledim bunu. Bunun dışında kendisi uyumlu bir arkadaştır; bilgili, eğlenceli ve gelmiş geçmiş en gözü pek denizcidir. Nisanın başlarında, başıboş buzların arasında yakalandığımız fırtınada gemiyi nasıl idare ettiğini kolay kolay unutmayacağım. Onu bir daha, çakan yıldırımların ve uğuldayan rüzgârın arasında kaptan köşkünü bir aşağı bir yukarı dolaşırken gördüğüm o geceki kadar keyifli, hatta neşeli görmedim. Pek çok kereler ölümü düşünmenin kendisine iç açıcı geldiğini söylemiştir. Genç bir adam için hüzünlü bir şey, saçları ve bıyığı hafif kırlaşmış olsa da otuzdan büyük olamaz. Büyük bir keder kendisini ele geçirmiş ve tüm yaşamını mahvetmiş herhalde. Flora'mı kaybetsem belki ben de öyle olurum – Tanrı bilir! O olmasa yarın rüzgâr kuzeyden esecekmiş, güneyden esecekmiş zerre kadar umurumda olmazdı.

İşte, güverte merdiveninden indiğini işitiyorum ve kendisini odasına kilitledi, demek ki hâlâ o nahoş ruh hali içinde. Oradan da yatağa, ihtiyar Pepys'in dediği gibi zira mum söndü (geceler yaklaştığı için artık kullanmak zorundayız), kamarot da yattı, artık umut yok.

12 Eylül. – Sakin ve berrak bir gün, halen aynı yerdeyiz. Rüzgâr güneydoğudan esiyor ancak çok hafif. Kaptan'ın keyfi yerinde, kahvaltıda kabalığı için benden özür diledi. Ancak biraz dalgın görünüyordu. Gözlerinde, bir İskoçyalıda olsa "kaçık" olduğuna delalet edecek sinirli bir ifade var. Hiç değilse çarkçıbaşımız öyle olduğunu söyledi, kendisi mürettebatımızdaki Keltler arasında falcı ve kâhin olarak ün salmıştır.

Batıl inançların bu aklı başında ve gerçekçi ırk üzerinde böyle bir hâkimiyet kurması tuhaf. Ne derece olursa olsun bir şeyi kendim gözlemlemediysem inanmam. Bu hal, bu seferde salgın bir hastalık gibiydi; ta ki cumartesi günkü içki izninde yatıştırıcıları ve sinir ilaçlarını paylaştırmak mecburiyetinde kalana kadar. İlk belirtisi, Shetland'den ayrıldıktan kısa bir süre sonra, dümendeki adam-

ların, geminin dümen suyundan gelen dertli çığlıklar ve feryatlar duyduklarından yakınmasıydı; sanki bir şey takip ediyormuş da yakalayamıyormuş gibiymiş. Bu hikâye tüm sefer boyunca sürdü. Fok avının başlarında, karanlık gecelerdeki vardiyalarına güçbela ikna oldular. İşittikleri şey muhakkak ya dümen zincirinin gıcırtısı ya da geçmekte olan bir deniz kuşunun çığlığıydı. Dinlemek için yatağımdan defalarca kaldırıldım ancak tuhaf bir şey fark ettiğimi söyleyemeyeceğim.

Gelgelelim adamlar meselede mânâsız bir biçimde o kadar ısrarcılar ki onlarla tartışmak yararsız. Bir defasında konudan Kaptan'a bahsettim; fakat beni şaşırtarak konuya ciddiyetle yaklaştı, anlattıklarımdan da epey bir tedirgin olmuşa benziyordu. Hiç olmazsa o kaba hezeyanlarına kapılmadı diye düşündüm.

Batıl inançlarla alakalı tüm bu söylev, ikinci güverte zabitimiz Manson Beyefendi'nin geçen gece bir hayalet görmüş olmasını aklıma getirdi – ya da, en azından, o gördüğünü söylüyor ki aynı kapıya çıkıyor bu da. Aylardır tek muhabbetimiz olan ayı ve balinadan sonra yeni bir sohbet konumuzun olması epey canlandırıcı. Manson gemisinin lanetlendiğine ve gidecek başka bir yeri olsa orada bir gün bile kalmayacağına yeminler ediyor. Doğrusu, adam sahiden de korkmuş. Yatıştırması için biraz kloral ve potasyum bromür vermek durumunda kaldım bu sabah. Bir önceki gece fazladan bir bardak içtiğini anımsattığımda içerler gibi oldu. Ben de hikâyesini anlattığı sırada ağırbaşlı bir ifade takınarak gönlünü almak zorunda kaldım. Hikâyesini lafı dolandırmadan soğukkanlı bir şekilde anlattı.

"Kaptan köşkündeydim," dedi, "saat dört civarlarıydı, gecenin zifirî karanlığında gece nöbetindeydim. Ay çok az görünüyordu fakat bulutlar öyle bir sürükleniyordu ki gemiden ötesini göremezdiniz. Zıpkıncı John McLeod üst ön güverteden geldi ve sancak baş omuzluk yönünden tuhaf bir ses geldiğini bildirdi.

"İleriye gittim. İkimiz de işittik; kâh ağlayan bir çocuk sesi gibi kâh acı içinde bir kız sesi gibi geliyordu. On yedi yıldır bu ülkedeyim; yavru, büyük hiçbir fokun böyle bir ses çıkardığını işitmedim. Ön güvertede dururken ayın bir bulutun ardından görünmesiyle,

çığlıkları duyduğumuz yöndeki buz sahasının üzerinde beyazımsı bir siluetin hareket etmekte olduğunu fark ettik. Geminin kıç tarafındaki tüfekler için bir adam yolladıktan sonra ayı olabileceğini düşünerek McLeod'la birlikte kütlenin üzerine indik. Buza çıktığımızda McLeod'u gözden yitirdim fakat yine de çığlıkları işittiğim yöne doğru ilerledim. Aşağı yukarı bir buçuk kilometre gittikten sonra bir tümseği dolandım ve durmuş, görünüşe göre beni bekleyen şeyle burun burna geldim. Ne olduğunu bilmiyorum ancak ayı değildi. Uzun, beyaz ve dimdikti. Şayet kadın yahut erkek değilse kalıbımı basarım ki çok daha kötü bir şeydi. Gemiye doğru var gücümle koşturdum; varabildiğim için çok mutluyum. Sözleşmeyi gemideki vazifelerim için imzaladım ve gemide de kalacağım; ancak günbatımından sonra bir daha kimse buzun üzerinde göremez beni."

Hikâyesi bu, elimden geldiğince kendi sözcükleriyle aktardım. Gördüğü şeyin, itirazına karşın, arka ayakları üzerine kalkmış yavru bir ayı olduğunu düşünüyorum; korktuklarında öyle yaparlar. Loş ışıkta insan gibi görünebilir, hele hele sinirleri az çok yıpranmış bir adama. Ne olursa olsun hadise talihsiz zira mürettebatın üzerinde bir hayli kötü bir tesir bıraktı. İfadeleri evvelkinden daha somurtkan, hoşnutsuzlukları daha aşikâr. Hem ringa avından mahrum kalmanın hem de lanetli gemi dedikleri yerde hapsolmanın çifte derdi, düşünmeden hareket etmelerine yol açabilir. İçlerindeki en yaşlı ve metanetli kimseler olan zıpkıncılar bile bu yaygın galeyana kapılıyorlar.

Bu manasız batıl inanç salgını haricinde ortalık oldukça neşeli. Güneyimizdeki buz kütlesi kısmen temizlendi. Su o denli ılık ki Grönland ve Spitzbergen arasında akan o körfez akıntısının bir kolunda durduğumuza inandıracak beni. Geminin etrafında çok sayıda küçük deniz anası ve deniz limonuyla* bol miktarda karides var; her türden muhtemel "balık" görüş alanında sözün kısası. Hatta bir

* (İng.) Sea lemon. Doridae familyasına mensup, orta ile büyük ebatlardaki kabuksuz ve renkli deniz yumuşakçalarına verilen isimdir. Limona benzeyen dokusu, oval şekli ve parlak sarı ile turuncu renkleri yüzünden bu benzetme yapılmaktadır. *–yhn*

tanesi akşam yemeği vaktinde görüldü fakat öyle bir yerdeydi ki teknelerin takip etmesi mümkün değildi.

13 Eylül. – Kaptan köşkünde baş güverte zabiti Milne Beyefendi'yle ilginç bir sohbette bulunduk. Görünüşe göre Kaptanımız, benim için olduğu kadar bu denizci için hatta geminin sahipleri için de büyük bir esrarmış. Milne Bey, gemi bir sefer dönüşü satın alındığında Kaptan Craigie'nin ortadan yok olduğunu ve öbür mevsim yaklaşana kadar da görülmediğini anlattı. Dönünce sessizce şirket merkezine gidip hizmetine ihtiyaç olup olmadığını sormuş. Dundee'de hiç arkadaşı olmadığı gibi geçmişinden haberdar olduğunu iddia eden biri de yokmuş. Mevkii bütünüyle denizcilik kabiliyetine ve kendisine ayrı bir komuta yetkisi verilmeden önceki güverte zabiti sıfatıyla elde ettiği cesaret ile soğukkanlılığa dayanıyormuş. Hemfikir olunan görüşe göre İskoç değilmiş, ismi de takmaymış. Milne Bey, yalnızca seçebileceği en tehlikeli meşgale olduğu için ve mümkün olan her biçimde ölüme davetiye çıkarmak için balina avcılığına atıldığını düşünüyormuş. Bununla ilgili pek çok misal de verdi ki şayet doğruysa bir tanesi bir hayli merak uyandırıcı. Bir defasında merkeze uğramayı kesmiş ve yerine bir başkasını seçmek zorunda kalmışlar. Son Rus-Türk savaşı vakitlerine denk geliyormuş bu. Ertesi bahar döndüğünde boynunun yan tarafında, kravatıyla gizlemeye uğraştığı buruşuk bir yara varmış. Güverte zabitinin ima ettiği gibi savaşa katılıp katılmadığını bilemiyorum. Tesadüftür muhakkak.

Rüzgâr doğuya doğru dönüyor ancak halen çok hafif. Buz dünküne göre daha yakında gibi geliyor gözüme. Her tarafta göz alabildiğine geniş ve tertemiz bir beyazlık uzanıyor; yalnız rasgele bir yarık yahut bir tümseğin kara gölgesi bozuyor bunu. Güneyde tek kaçış yolumuz olan masmavi bir su şeridi var, her gün biraz daha yaklaşıyor. Kaptan çok ağır bir sorumluluk yüklendi. Patates deposunun boşaldığını duydum, peksimetler bile azalıyormuş. Buna karşın o her zamanki duygusuz ifadesini sürdürüyor ve günün büyük bir kısmını gözcü yerinde dürbünle ufku tarayarak geçiriyor. Hal ve

hareketleri epey değişken, yanımdan kaçıyor gibi bir hali var. Yine de geçen geceki kabalığının bir tekrarı olmadı.

Öğleden Sonra 7.30 – Bir deli tarafından idare edildiğimize eminim. Kaptan Craigie'nin eşi benzeri olmayan tuhaf davranışlarını başka hiçbir şey izah edemez. İyi ki seyrimizin bir kaydını tutuyorum. Onu herhangi bir kısıtlama altına almak zorunda kalırsak ki ancak son çare olarak başvuracağım bir adım bu, haklılığımızı ispat edecektir. Gariptir ki idaresinin sırrının salt tuhaflıktan ziyade delilik olduğunu bizzat kendisi söyledi. Bir saat evvel, ben kıç güvertede volta atarken o da kaptan köşkünde dikilmiş her zamanki gibi dürbünüyle bakıyordu. Adamların çoğu aşağıda çay içmekteydi; zira nöbetler son günlerde düzenli değil. Yürümekten yorulunca küpeşteye yaslanıp etrafımızı kuşatan buz sahaları üzerinde batmakta olan güneşin tatlı parıltısını hayran hayran seyretmeye koyuldum. Düştüğüm dalgınlıktan yanı başımdan gelen boğuk bir sesle birdenbire sıyrıldım. Sağa sola bakınırken Kaptan'ın inmiş, yanımda dikilmekte olduğunu fark ettim. Yüzünde, üste çıkabilmek için mücadele eden korku, hayret ve sevinç benzeri bir şeyle buzlara doğru bakıyordu. Soğuğa karşın alnından şapır şapır ter boşanıyordu, besbelli korkuya kapılmıştı.

Uzuvları, sara nöbeti geçirmek üzere olan bir adam misali seğiriyordu. Ağzının kenarlarındaki kırışıklıklar derinleşmiş, kaskatı kesilmişti.

"Bak!" dedi nefesi daralarak. Bileğimi yakalamış, yine de gözlerini uzaklardaki buzdan ayırmadan manzara boyunca hareket etmekte olan bir cismi takip eder gibi kafasını sağa sola usul usul hareket ettiriyordu. "Bak! Orada be adam, orada! Tümseklerin arasında! Şimdi uzakta olanın arkasından çıkıyor! Gördün mü kadını – GÖRMELİSİN! Hâlâ orada! Kaçıyor benden, Tanrım, kaçıyor benden – gitti işte!"

Kuvvetli bir ıstırapla, hatıramdan hiç silinmeyecek son iki sözcük fısıldadı. İskalaryaya tutuna tutuna, uzaklaşan cismi son bir kez görebilmeyi umut eder gibi küpeştenin tepesine tırmandı. Ne

ki gücü kalkıştığı şeye yetmedi ve yalpalayarak tükenmiş bir halde salonun pencerelerine soluk soluğa yaslandı. Yüzü öyle mosmor kesilmişti ki bilincini kaybedecek sandım; onu vakit kaybetmeden güverte merdiveninden indirerek kamaradaki kanepelerden birine yatırdım. Ardından biraz konyak katıp dudaklarına tuttum. Harikulade tesir ederek kireç kesilmiş yüzüne kan getirdi ve titreyen zavallı uzuvlarını yatıştırdı. Dirseği üzerine doğrulup yalnız olup olmadığımızı görmek için etrafına bakındıktan sonra eliyle yanına gelip oturmamı işaret etti.

"Onu gördün, değil mi?" diye sordu, yine insan tabiatına yabancı olan o bastırılmış hayranlık tonuyla.

"Hayır, hiçbir şey görmedim."

Kafası yeniden yastıkların üzerine düştü. "Hayır, dürbünsüz göremezdi zaten," dedi mırıldanarak. "Göremezdi. Onu bana gösteren dürbündü. Ve aşkın gözleri – aşkın gözleri.

"Doktor, sakın kamarotu içeri almayın! Delirdiğimi sanır. Kapıyı sürgüleyin, derhal!"

Kalktım ve buyurduğu şeyi yaptım.

Bir süreliğine sessizce uzandı; düşüncelere dalmıştı belli ki. Sonra yeniden dirseği üzerinde doğrularak biraz daha konyak istedi.

"Öyle olduğumu düşünmüyorsunuz, değil mi Doktor?" diye sordu, şişeyi dolaba geri koyduğum sırada. "Erkek erkeğeyken söyleyin şimdi, delirdiğimi düşünüyor musunuz?"

"Kafanıza takılan bir şey olduğunu düşünüyorum," diye yanıtladım, "Bu sizi heyecanlandırıyor ve size bir hayli zarar veriyor."

"Tam üstüne bastın, delikanlı!" diye bağırdı, gözleri konyağın tesiriyle ışıl ışıldı. "Kafamda çok şey var – çok! Yine de enlemleri, boylamları hesaplayabilir, sekstantımı alıp logaritmalarımı halledebilirim. Mahkeme huzurunda deli olduğumu kanıtlayamazsınız artık, değil mi?" Sırtüstü uzanmış kendi akıl sağlığı hakkında soğukkanlılıkla konuşmasını dinlemek tuhaftı.

"Belki kanıtlayamam," dedim; "ancak yine de eve olabildiğince çabuk dönüp bir müddet sakin bir hayat geçirmeniz akıllıca olur."

"Eve dönmek, ha?" diye mırıldandı, dudaklarını bükerek. "Bana

diyeceğine kendine bak, delikanlı. Flora'yla bir yuva kur – küçük, tatlı Flora'yla. Kâbuslar delilik belirtisi midir?"

"Bazen," diye yanıtladım.

"Başka? İlk belirtiler neler?"

"Baş ağrıları, kulak çınlamaları, göz kamaşmaları, sanrılar–"

"Aha! Onlar nasıl oluyor?" diye araya girdi. "Neye sanrı denir?"

"Olmayan bir şeyi görmek sanrıdır."

"Ama ORADAYDI!" diye inledi kendi kendine. "ORADAYDI!" Ayağa kalktı, kapının sürgüsünü açtı ve yarın sabaha dek orada kalacağından kuşku duymadığım kamarasına doğru kararsız adımlarla usul usul yürüdü. Bünyesi korkunç bir şoka maruz kalmış gibi görünüyor; artık her ne ise, onu gördüğünü sanıyordu. Bu adam gün geçtikçe daha da esrarengiz oluyor, bizzat kendisinin yaptığı tespitin doğru olduğundan ve aklını kaçırdığından korkuyorum. Subaylar arasında yaygın bir görüş bu, sanıyorum ki mürettebat arasında da öyle. Fakat bunu destekleyecek hiçbir şeyim yok. Suçlu gibi bir hali yok; daha ziyade kaderin eline düşmüş bir oyuncak gibi. Bir suçludan çok bir kurban gözüyle bakılmalı ona.

Rüzgâr bu gece güneye dönüyor. Emniyete giden tek yolumuz olan o dar geçidi kapayacak olursa Tanrı yardımcımız olsun! Ana Kuzey Kutbu buzulunun, ya da balina avcılarının dediği gibi "bariyer"inin, kenarında bulunduğumuz için kuzeyden esecek herhangi bir rüzgâr etrafımızdaki buzu parçalayıp kurtulmamıza imkân sağlarken güneyden esecek rüzgâr arkamızda kalan buz parçalarını sürükleyerek bizi iki buzul arasına kıstıracaktır. Diyorum ya, Tanrı yardımcımız olsun!

14 Eylül. – Pazar, dinlenme günü. Korktuğum oldu, güneydeki dar deniz şeridi gözden kayboldu. Etrafımızda tuhaf tümsekleri ve harikulade tepecikleriyle engin ve kıpırtısız buzullardan başka hiçbir şey yok. Üzerlerinde dehşet veren, ölümcül bir sessizlik var. Ne dalga sesi ne martıların çığlıkları ne de yelkenlerin sesi var artık; ahengini, denizcilerin mırıltıları ile beyaz, parlak güvertede gıcırdayan kulak tırmalayıcı botların bozduğu derin ve uçsuz bucaksız

bir sükûnet var yalnızca. Yegane ziyaretçimiz bir Kuzey Kutbu tilkisiydi; buzulların üzerinde ender görülse de karada yaygındı. Gemiye yaklaşmadı fakat uzaktan bizi gözlemledikten sonra süratle buzun öte tarafına kaçtı. Garip bir davranıştı bu. Zira çoğunlukla insanları tanımadıklarından ve meraklı bir tabiatları olduğundan, yaklaşırlar ve kolaylıkla yakalanırlar. Bu küçük hadisenin bile mürettebat üzerinde kötü bir tesir bırakması akıl almaz bir şey. "Yon puir beastie kens mair, ay, an' sees mair nor you nor me!" "Şu zavallı hayvan seni beni bilem görmedi başka bi' şey gördü!" dedi önde gelen zıpkıncılardan biri, öbürleri de onaylayarak başlarını salladı. Böyle çocukça bir batıl inanca karşı çıkmaya kalkışmak yararsız. Geminin lanetlendiğini akıllarına koymuşlar bir kere, hiçbir şey onları aksine ikna edemez.

Kaptan, öğleden sonra aşağı yukarı bir buçuk saatliğine kıç güverteye çıkması haricinde bütün gün inzivada kaldı. Gözlerini dünkü görüntünün belirdiği noktaya diktiğini gözlemledim. Bir başka feverana kapıldı kapılacaktı fakat olmadı. Yanı başında olmama karşın beni görmüyor gibiydi. Çarkçıbaşı her zamanki gibi dua okuyordu. Balina avlama gemilerinde İngiltere Kilisesi'nin dua kitabının bulunması acayip, ne mürettebatta ne de subaylar arasında Kilise'ye bağlı kimse yok. Adamlarımızın hepsi ya Katolik Kilisesi'ne ya da Presbiteryen Kilisesi'ne bağlı ki ilki baskın. İkisiyle de alakası olmayan bir ayin düzenlendiği için iki taraf da geri planda kalmaktan yakınamıyor; tüm dikkatlerini vererek teslimiyetle dinliyorlar ki verdiği öğütlerden faydalanabilsinler.

Engin buzulları kan gölüne çeviren muhteşem bir günbatımı. Daha evvel hem bu kadar güzel hem de bu kadar tuhaf hisler uyandıran bir şey görmemiştim. Rüzgâr yön değiştiriyor. Yirmi dört saat boyunca kuzeyden eserse her şey yoluna girecek.

15 Eylül. – Bugün Flora'nın doğum günü. Canım sevgilim! Deli bir kaptan ve birkaç haftalık erzakla buzulların arasına hapsolmuş delikanlısını (bana böyle der) göremeyecek, evet. Shetland'den bize dair bir haber var mı diye her sabah Scotsman'daki sefer listesine

bakıyordur eminim. Adamlara örnek olup neşeli ve kaygısız görünmeliyim; fakat Tanrı biliyor ya, ara sıra yüreğim buruluyor.

Termometre bugün eksi yedi dereceyi gösteriyor. Hafif bir esintiden başka bir şey yok, o da elverişsiz bir yönden geliyor. Kaptan'ın keyfi bir hayli yerinde. Zannediyorum ki bir başka işaret yahut görüntü gördüğünü sanıyor. Zavallı adam, gece boyunca (sabah erkenden odama gelmesinden biliyorum) yatağıma eğilerek "Sanrı değildi, Doktor; her şey yolunda!" diye fısıldadı. Kahvaltıdan sonra ne kadar yiyecek kaldığını öğrenmemi istedi, ikinci güverte zabitiyle öğrenmeye gittik. Beklediğimizden de azdı. Yarısına kadar peksimetle dolu bir depo, üç fıçı tuzlanmış et ve çok az kahve ile şeker var. Ambarda ve dolaplarda konserve somon, çorbalar, etli fasulye gibi epey lüks şey bulunuyor; fakat bunlar elli kişilik bir mürettebatı çok kısa bir süre götürür. Kilerde iki fıçı un ve bir hayli tütün var. Toplamda, yarımşar pay verildiği takdirde adamlara on sekiz ilâ yirmi gün yetecek kadar yiyecek var – kesinlikle daha fazla değil. Kaptan, biz durumu bildirdikten sonra herkesi toplayıp kıç güverteden seslendi. Onu daha evvel hiç bu kadar azametli görmemiştim. Uzun, boylu boslu yapısı ve esmer yüzüyle emirler vermek için doğmuş bir adam gibiydi. Vaziyeti, bir yandan tehlikeden zevk alıp bir yandan da en ufak bir kurtulma fırsatını kolladığını belli eden soğukkanlı bir denizci edasıyla değerlendirdi.

"Dostlarım," dedi, "hiç kuşkum yok ki sizi bir çıkmaza getirdiğimi düşünüyorsunuz, bu bir çıkmaz ise tabii; belki bazılarınız bundan ötürü bana kızgındır. Fakat unutmayın ki yıllar yılı ülkemize gelen hiçbir gemi ihtiyar Kutup Yıldızı kadar yağ parası getirmedi; hepiniz payınıza düşeni aldınız. Öbür zavallı adamlar döndüklerinde kadınlarını yoksulluk yardımıyla geçinir bulurken, sizler karılarınızı gönül rahatlığıyla ardınızda bırakabiliyorsunuz. Bunun için bana minnettarsanız öteki için de olun, ödeşmiş olalım. Bundan önce de gözü pek bir serüvene atıldık ve alnımızın akıyla çıktık. Bu sefer denedik ve olmadı diye sızlanmanın lüzumu yok. En kötü ihtimalle buza çıkar, önümüzdeki bahara dek hayatta kalmamızı sağlayacak kadar fok depolarız. Gerçi işler o raddeye varmayacak çünkü üç haf-

taya kalmadan İskoç kıyılarını yeniden göreceksiniz. Bundan böyle herkes yarımşar pay alacak, kardeş payı ve kimse kayırılmayacak. Yüreğinizi ferah tutun, daha evvel atlattığınız pek çokları gibi bu tehlikeyi de atlatacaksınız." Bu birkaç basit sözcüğün mürettebatın üzerinde harikulade bir tesiri oldu ve Kaptan'ın önceki itibarsızlığı unutuldu. Daha evvel batıl inancından bahsettiğim zıpkıncı tüm ellerin seve seve eşlik ettiği bir alkış başlattı.

16 Eylül. – Rüzgâr gece kuzeye döndü, buz da açılıyor gibi görünüyor. Paylarının kısılmasına karşın adamların keyfi yerinde. Ola da kurtulma fırsatı ele geçerse gecikme olmasın diye makine dairesinde buhar canlı tutuluyor. Kaptan, yüzünde her vakit söylediğim o "kaçık" ifade olsa da neşe ve hayat dolu. Bu neşe patlaması önceki kasvetli halinden daha çok karıştırıyor kafamı. Anlayamıyorum. Bu defterin önceki sayfalarında tuhaflıklarından birinin, kamarasına kimsenin girmesine müsaade etmemesi olduğundan bahsetmiştim sanıyorum; şimdi de olduğu gibi yatağını kendi kendine toplamakta ısrar eder, kendi işini kendi görür. Bugün beni hayretlere düşürerek anahtarı bana verdi, oraya inip kendisi öğle vakti güneşin yüksekliğini ölçerken benim de kronometresiyle dakika tutmamı rica etti. Lavabo ile birkaç kitap bulunan küçük ve yalın bir odaydı, duvardaki birkaç resim haricinde lüks namına bir şey yoktu. Bu resimlerin çoğu ufak ve ucuz yağlı boya çizimlerdi. Fakat genç bir hanımefendi çizimi vardı ki derhal dikkatimi çekmişti. Bir portre olduğu açıktı, ancak denizcilerin bilhassa hoşlandığı, kadın güzelliğine dair o süslü olanlardan değildi. Hiçbir ressam zihninde böylesi bir mizaç ve acziyet karışımını tasavvur etmiş olamazdı. Aşağı eğilmiş kirpikleriyle baygın ve hülyalı gözler, bir düşünce yahut dikkatle kırışmış geniş ve alçak alın; düzgün, çıkık çene ve kararlılıkla yumulmuş alt dudak ile büyük bir tezat oluşturuyordu. Altında, köşelerden birinde "M. B. 19 yaşında," yazılıydı. On dokuz yıldır var olan birinin onun yüzündeki kadar kuvvetli bir iradeye sahip olabilmesi bana o an neredeyse inanılmaz gelmişti. Sıradışı bir kadın olmalıydı. Çehresi beni öylesine büyülemişti ki şöyle bir bakmış olmama karşın ressam

olsam bu defter sayfasına aynısını çizgi çizgi çizebilirdim. Kaptanımızın hayatında nasıl bir yeri olduğunu merak ediyorum. Sürekli gözünün önünde olsun diye resmini ranzasının ucuna asmış. Bu kadar içine kapanık olmasa meseleyle ilgili bir yorumda bulunabilirdim. Kamarasındaki öbür şeylerden bahsetmeye değer pek bir şey yoktu –tek tip ceketler, bir tane kamp iskemlesi, küçük bir ayna, tütün tablası ve aralarında doğuya özgü bir nargilenin de bulunduğu pek çok pipo– ki aklıma gelmişken, Milne Bey'in Kaptan'ın savaşa katılmış olmasıyla alakalı hikâyesine de anlam katıyor bu. Yine de uzak bir bağlantı gibi duruyor.

Öğleden Sonra 11.20 – Kaptan havadan sudan meselelerle alakalı uzun ve ilginç bir sohbetin ardından az önce yatmaya gitti. Hatırı sayılır derecede bilgili ve görüşlerini dogmatik görünmeden etkili bir biçimde ifade etme kabiliyetine sahip olduğu için istediğinde kendine hayran bırakan bir arkadaş olabiliyor. Entelektüel damarıma basılmasından nefret ediyorum. Ruhun doğası hakkında konuşup Aristo'nun ve Platon'un konu hakkındaki görüşlerinden ustalıklı bir biçimde kısaca bahsetti. Ruhgöçü ve Pisagor'un öğretileri hakkında bir hayli bilgi sahibi gibi görünüyor. Bunları tartışırken modern ispritizmaya da değindik. Slade'in düzenbazlıklarına şakayla karışık gönderme yaptım. Beni hayrete düşürerek masum olanla suçlu olanı karıştırmamam konusunda çarpıcı bir ikazda bulundu. Hıristiyanlığı da bir hata olarak görmenin makul olacağını zira o dini öğreten Yehuda'nın bir hain olduğunu ileri sürdü. Hemen ardından iyi geceler dileyerek odasına çekildi.

Rüzgâr canlanıyor ve istikrarlı bir şekilde kuzeyden esiyor. Geceler İngiltere'de olduğu kadar karanlık artık. Yarın, bizi bu buzdan prangalarımızdan azat eder diye umuyorum.

17 Eylül. – Yine o gulyabani. Tanrıya şükür ki sağlam sinirlerim var! Bu zavallı adamların batıl inancı ile son derece ciddi ve kendilerinden emin bir biçimde anlatıp durdukları tesadüfi hikâyeler, onlara alışık olmayanları korkutur gerçekten. Hadisenin pek çok

yorumu var. Ancak tekmili birden şöyle: Geceleri tekinsiz bir şey geminin etrafında dolaşıyormuş, Peterhead'li Sandie McDonald ve Shetland'li "izbandut" Peter Williamson onu görmüş, ayrıca Milne Bey de kaptan köşkünden görmüş – yani, üç tane şahit olduğu için onlarınki ikinci güverte zabitininkinden daha iyi bir vakaymış. Kahvaltıdan sonra Milne Bey ile konuştum; böyle safsatalara pabuç bırakmamasını, bir subay olarak adamlara iyi bir örnek teşkil etmesi gerektiğini söyledim. Kırış kırış kafasını kaygı verici bir biçimde sallayarak kendine özgü bir ihtiyatla yanıt verdi, "Belkim öyle, belkim değil, Doktor," dedi; "Ben hayalet bilem demedim. Deniz ciniymiş bilmem neymiş bunlara inanıp da övünmüyom ben; ha, gördüm de dövüştüm bile diyeni var mı var. Kolay korkmam da belkim sen soğukkanlısındır azcık. Gündüzün gelip soracağına yanıma geleydin o bi acayip şeyi görürdün. Beyaz beyaz, gorkunç, garanlıkta bi orda bi burda anasını gaybetmiş guzu gibi bağrınıp duruyodu. Hemen de kocakarı söylentisi deyiverirdin zaar." Onu ikna etmenin ümitsiz olduğunu anlayınca bana şahsi bir iyilik yapması, hayaleti bir kez daha görürse beni çağırması için yalvarmakla yetindim – böyle bir şeyin hiç gerçekleşmemesini umut ettiğini belli eden feryatlarla bu isteğime razı oldu.

Ümit ettiğim gibi ardımızdaki bembeyaz sahra, her koldan gelen su damarlarıyla yol yol dağılmış. Bugünkü enlemimiz 80 derece 52′ K., buzulun güneye doğru süratle sürüklendiğine işaret ediyor. Rüzgâr elverişli esmeyi sürdürürse bir araya getirdiği hızla dağıtır da. Şu an tütün içip en iyisini ümit ederek beklemekten başka yapacak bir şey yok. Gitgide kaderci olmaya başladım. Rüzgâr ve buz gibi değişken unsurlarla işi olan insan da başka türlü olamaz. Muhammed'in ilk müritlerini kaderlerine razı eden şey de Arap çöllerinin rüzgârı ve kumuydu belki de.

Bu hortlak telaşı Kaptan'a kötü geliyor. Hassas zihnini heyecanlandıracağından korkup şu abes hikâyeyi ondan gizlemiştim; fakat maalesef, adamlardan birinin anıştırdığını duymuş ve öğreneceğim diye tutturmuş. Tahmin ettiğim gibi hikâye gizli deliliğini çokça depreştirdi. Geçen akşam son derece eleştirel bir zekâ ve abartısız

görüşlerle felsefe konuşan o adamın aynı kişi olduğuna inanamıyorum. Kafesteki bir kaplan gibi volta atıyor kıç güvertede, durup durup ellerini hasretle savuruyor ve sabırsızlıkla buzulu izliyor. Kendi kendine durmadan mırıldanıyor. Bir ara bağırdı: "Az kaldı, aşkım – az kaldı!" Talihsiz adam; yiğit bir denizcinin ve hünerli bir beyefendinin böyle bir vaziyete düştüğünü görmek, hayal gücü ile sanrının, zihni, yaşamın tuzu biberi olan korkulara mecbur ettiğini görmek üzücü. Benim gibi, çıldırmış bir kaptan ile hayalet gören bir güverte zabiti arasında kalan bir adam olmuş mudur hiç? Ara sıra bu gemide aklı başında olan tek kişinin kendim olduğunu düşünüyorum – belki ikinci makinist hariç; dalgın bir adam, ilişmedikleri ve alet edevatını karıştırmadıkları sürece Kızıldeniz'deki ifritlere bile aldırış etmez.

Buz süratle açılıyor hâlâ. Yarın sabah yola koyulma ihtimalimiz var. Evdekilere başıma gelen tuhaf şeyleri anlattığımda uydurduğumu düşünecekler.

Öğleden Sonra 12 – Bir hayli sarsılmama karşın bir bardak sert konyak sayesinde şimdi daha sakinim. Ne var ki el yazımdan da anlaşılacağı gibi, henüz kendimde değilim. Mesele şu ki başımdan çok tuhaf bir hadise geçti. Gemideki herkesi, bana makul gelmeyen şeyler gördüklerini iddia ettikleri için deli diye damgalamakta haklı olduğumdan kuşkulanmaya başlıyorum. Hah! Böyle tırıvırı bir şeyin sinirlerimi bozmasına müsaade etmekle budalalık ettim. Fakat yine de, tüm bu paniğin ardından fazladan bir önem taşıyor; zira evvelce dudak büktüğüm şeyleri tecrübe ettiğimden ne Manson Bey'in ne de güverte zabitinin hikâyesinden kuşku duyabilirim artık.

Neticede öyle korkutucu bir şey değildi – yalnızca bir sesti, hepsi bu. Bunu okuyanların, okuyacak biri olursa tabii, hislerimi anlamasını yahut bunun o an üzerimde bıraktığı tesiri kavramasını bekleyemem. Akşam yemeği bitmiş, ben de yatmadan evvel sakince pipo içeyim diye güverteye çıkmıştım. Gece zifirî karanlıktı – öyle karanlıktı ki kıçtaki filikaların altından kaptan köşkündeki subayı seçemiyordum. Bu donmuş denizlerde hüküm süren fevkalade

sükûnetten bahsetmiştim sanıyorum. Dünyanın öbür taraflarında, çorak olmalarına karşın, havada birtakım hafif titreşimler vardır – uzaklarda avlanan adamlar olsun, ağaç yaprakları olsun, kuşların kanatları yahut yeri kaplayan belirsiz çimlerin hışırtısı olsun; belli belirsiz birtakım uğultular. İnsan, sesi bilfiil algılayamayabiliyor, yine de kesilse fark edilir. Katışıksız, akıl almaz sessizlik, yalnızca bu Kuzey Kutbu denizlerinde tüm dehşet verici gerçekliğiyle dayatabilir kendisini. İnsan, kulak zarının ufacık bir mırıltı işitebilmek için gerildiğini ve gemideki tesadüfi her sese hevesle kulak kabarttığını fark ediyor. Bu vaziyet içinde, küpeşteye yaslanmaktaydım. Neredeyse tam aşağımdaki buzdan gecenin sessiz göğüne doğru keskin ve tiz bir feryat yükseldi. Öyle bir notadan başlamıştı ki bana kalırsa primadonnalar bile erişememiştir buna. Yükseldikçe yükseldi, ta ki sanki kayıp bir ruhun son feryadıymış gibi uzun ve ıstırap dolu bir iniltiye varana dek. Tüyler ürperten çığlık halen kulaklarımda çınlıyor. Keder, kelimelerle ifade edilemeyecek bir keder vardı sanki içinde ve büyük bir hasret; buna karşın tek tük şiddetli sevinç notaları da geliyordu içinden. Yanı başımda feryat etmişti etmesine ancak karanlığa baktığımda hiçbir şey seçemedim. Biraz bekledim fakat sesi bir daha işitemeden, hayatımda daha evvel hiç sarsılmadığım kadar sarsılarak aşağı indim. Güverte merdivenin-den indiğim sırada nöbeti devralmaya gelen Milne Bey'le karşılaştım. "Vay, Doktor," dedi, "gocagarı hikâyesi di mi? Baardığını duymadın mı? Batıl inanç di mi? Şindi ne dicen bağalım?" Bu dürüst adamdan özür dilemek ve tıpkı onun gibi afalladığımı kabullenmek mecburiyetinde kaldım. Belki yarın farklı olur, şu an kafamdakileri zar zor yazıyorum. İlerleyen günlerde tesirini başımdan savıp yeniden okursam bu denli zayıf olduğum için kendimden nefret ederim herhalde.

18 Eylül. – Uykusuz ve huzursuz bir gece geçirdim; o tuhaf ses aklımdan çıkmıyor. Kaptan da dinlenmiş gibi görünmüyor zira yüzü bitkinlikten çökmüş ve gözleri kan çanağına dönmüş. Geçen geceki serüvenimi anlatmadım ona, anlatmayacağım da. Zaten huzursuz

ve heyecanlı, bir ayağa kalkıyor bir oturuyor, belli ki kıpırdamadan duramıyor.

Ümit ettiğim gibi bu sabah buzların arasında dar bir yol göründü ve demir alıp buhar gücüyle güneybatı yönünde on dokuz kilometre yol aldık. Ardımızda bıraktıklarımız kadar büyük buz kütleleri yüzünden durduk. İlerlememize bütünüyle engel oluyorlar; bu sebeple yeniden demirleyip dağılana kadar beklemekten başka bir şey gelmiyor elimizden; ki bu da muhtemelen, şayet rüzgâr devam ederse, yirmi dört saat içinde olacak. Denizde birkaç balon burunlu fokun yüzdüğü görülüyordu; bir tanesi alacalıydı, üç metreden uzun devasa bir yaratık. Vahşi ve kavgacılar, denklerinin ayılardan bile öte olduğu söyleniyor. Neyse ki ağır ve hantal hareket ediyorlar, buzda onlara saldırmak pek tehlikeli olmaz.

Kaptan belayı def ettiğimizi düşünmüyor besbelli ki. Gerçi vaziyete niçin karamsar baktığını da anlayabilmiş değilim; zira gemideki diğer herkes mucizevi bir şekilde kurtulduğumuzu düşünüyor ve açık denize erişeceğimizden emin.

"Her şeyin yolunda olduğunu düşünüyorsunuzdur artık, Doktor?" dedi, akşam yemeğinin ardından oturmuşken.

"Öyle ümit ediyorum," diye yanıtladım.

"O kadar emin olmamalıyız – yine de, haklı olduğunuza kuşku yok. Çok geçmeden gerçek aşklarımızın kollarında olacağız, değil mi delikanlı? Ancak o kadar emin olmamalıyız – o kadar emin olmamalıyız."

Düşünceler içinde bacağını bir ileri bir geri sallayarak bir müddet sessizce oturdu. "Yahu," diye devam etti; "en iyi haliyle bile tehlikeli bir yer burası – güvenilmez, tehlikeli bir yer. Bunun gibi adalarda birdenbire ortadan kaybolan adamlar biliyorum. Kimi zaman bir ayak kaymasına bakıyor – bir kayıverdin mi bir yarıktan düşüveriyorsun, yalnızca yemyeşil suyun üzerindeki bir kabarcık belli ediyor nereye gittiğini. Acayip bir şey," gergin bir kahkahayla devam etti, "fakat bu diyarlarda geçirdiğim onca yıl boyunca bir kere bile vasiyet yazmayı düşünmedim – hususi olarak bırakacağım bir şey olduğundan değil ama yine de bir insan tehlikeyle bu-

run burna geliyorsa her şeyini yola koyup hazır etmeli – sizce de öyle değil mi?"

"Muhakkak," diye yanıtladım, nereye varmaya çalıştığını merak ederek.

"Her şeyi yoluna koyduğunu bilmek insanın içini rahatlatır," diye devam etti. "Başıma bir şey gelecek olursa umarım eşyalara benim yerime göz kulak olursunuz. Kamarada çok az şey var. Fakat satılmasını ve parasının mürettebat arasında yağ parasına eş oranda paylaştırılmasını istediğim bir şey bulunuyor. Kronometreyi seferimizin bir hatırası olarak kendinize almanızı istiyorum. Elbette bunlar yalnızca tedbir; ancak fırsatını bulmuşken söyleyeyim dedim. Gerektiği takdirde size güvenebileceğimi sanıyorum?"

"İçiniz rahat olsun," diye yanıtladım; "hazır konusunu açmışken, belki ben de–"

"Sen! Sen!" diye lafımı böldü. "SENİN rahatın yerinde. SENİN ne derdin var ki be? Haydi, sinirlenmek istemiyorum fakat hayata yeni başlamış genç bir adamın ölüm hakkında atıp tutmasını da dinlemek istemiyorum. Abuk subuk konuşacağına güverteye çık da ciğerlerine taze hava dolsun, yoksa ben çıkacağım."

Sohbetimizi düşündükçe daha bir nahoş geliyor. Bir adam işlerini niçin tam tehlikeden kurtulmuşken yola koysun ki? Deliliğinin bir usulü var herhalde. İntihar etmeye niyetlenmiş olabilir mi? Bir defasında kendi kendine zarar vermenin iğrençliği hakkında pek hürmetkâr bir tavırla konuştuğunu anımsıyorum. Yine de gözümü üzerinden ayırmayacağım. Kamarasına zorla giremesem de, hiç değilse uyanık olduğu sürece güvertede olmaya özen göstereceğim.

Milne Bey endişelerime burun kıvırıp bunun "reis"lerin huyu olduğunu söylüyor. Vaziyeti pek bir güllük gülistanlık görüyor. Ona göre yarından sonraya kalmaz kadar buzu aşarmışız da ondan sonraki iki günde Jan Meyen'ı geçip bir haftadan fazla sürede Shetland'i görürmüşüz. Umarım gereğinden fazla iyimser değildir. Tahmini, Kaptan'ın karamsar tedbirlerini makul bir biçimde dengeleyebilir; ne de olsa görmüş geçirmiş, ihtiyar bir denizci ve ölçüp tartmadan bir laf etmiyor.

... ...

Uzun süredir yaklaşan felaket gerçekleşti nihayet. Ne yazacağımı bilemiyorum. Kaptan gitti. Sağ bir şekilde dönebilir; fakat maalesef – Maalesef. Şu an 19 Eylül, saat sabahın yedisi. Tüm geceyi, bir grup adamla, izine rastlama ümidiyle önümüzdeki büyük buz parçalarını dolaşarak geçirdim; ancak nafile. Ortadan kaybolmasına sebep olan durumu izah etmeye çalışayım. Yazdıklarımı okuma fırsatını ele geçiren olursa bilsinler ki yazdıklarım ne varsayımdır ne de kulaktan dolma şeyler. Aklı başında ve eğitimli bir adam olan bendeniz, gözlerimin önünde ne cereyan ettiyse olduğu gibi tarif ediyorum. Çıkarımlar bana aittir fakat gerçeklerin sorumluluğunu üzerime alıyorum.

Kaptan'ın keyfi, kaydettiğim sohbetten sonra müthişti. Gergin ve sabırsız görünüyor; fakat duruşunu durmadan değiştiriyor ve uzuvları, ara sıra olduğu gibi, amaçsızca ve istemsiz kasılıyordu. On beş dakika içinde yedi defa güverteye çıkmış, telaşlı birkaç adımdan sonra da inmişti. Her seferinde peşinden gitmiştim; çünkü yüzünde, onu gözümün önünde tutma niyetimi haklı çıkaran bir şeyler vardı. Hareketlerinin bıraktığı tesirin farkında görünüyordu zira abartılı bir neşe takınmaya uğraş gösteriyor, kaygılarımı dindirmek için en küçük şakalara bile yüksek sesle kahkahalar atıyordu.

Akşam yemeğinden sonra pupaya bir kez daha gitti, ben de ardından. Gece karanlıktı ve serenlerin arasından esen hüzünlü rüzgâr haricinde durgundu. Kuzeybatıdan sisli bir bulut geliyor, ilerisine savurduğu dağınık dokunaçları ayın önünde süzülüyordu; ay, yosunların arasından ara ara parlıyordu artık. Kaptan hızlı hızlı volta atıyordu. Halen kuyruğunda dolaştığımı fark edince yanıma gelip üstü kapalı bir şekilde aşağıda olmamın iyi olacağını söyledi – ki bunun, güvertede kalma niyetimi pekiştirdiğini söylememe gerek yok.

Bundan sonra sanıyorum ki varlığım aklından çıktı. Çünkü kıç küpeştesinden eğilerek, bir kısmı karanlıktayken bir kısmı ay ışığında buğulu buğulu ışıldayan engin kar sahrasını sessizce seyretti durdu. Birkaç kez, hareketlerinden, izlediği şeye hitap ettiğini anla-

dım. Bir ara, içinden yalnızca "hazır" sözcüğünü seçebildiğim kısa bir cümle mırıldandı. Karanlığın içinde belli belirsiz görünen uzun siluetini seyrettikçe, birisiyle gizli saklı buluşacak bir adam gibi davrandığını fark ettikçe tüyler ürperten bir hisle sarmalandığımı itiraf ediyorum. Kiminle bir randevu? Parçaları birleştirince aklıma birtakım muğlak fikirler gelmeye başlamıştı; fakat az sonra olacaklar karşısında tamamıyla hazırlıksızdım.

Hali tavrı aniden yoğunlaşınca bir şey gördüğünü sezinledim. Arkasına sokuldum. Gemiyle aynı hizada süzülen, sis halkasına benzer bir şeye sabırsızca sorgular bir şekilde bakıyordu. Biçimi olmayan, soluk ve bulanık bir şeydi; aydınlık vurdukça bir görünüyor, bir kayboluyordu. Kalın bir bulutla gizlenen ay, onun parlaklığı karşısında, üzeri örtülmüş bir deniz şakayığı misali gölgede kalıyordu.

"Geliyorum, sevgilim, geliyorum," diye haykırdı reis, akla hayale sığmayan bir şefkat ve sevecenlikle. Geri çevrilemeyecek denli cana yakın bir lütufla, sanki uzun süre hasretle beklenen bir iyilik ile sevgiliyi teskin etmeye uğraşan biri gibiydi.

Sonra bir anda olan oldu. Müdahale edemedim.

Bir sıçrayışta küpeştenin üzerine atlayıverdi. Bir daha sıçrayarak buzun üzerine, neredeyse soluk müphem cismin ayakları dibine atladı. Ellerini yakalamak ister gibi savurarak ileriye uzanmış kollar ve aşk dolu sözlerle karanlığa doğru koştu. Sesi uzaklarda yitene değin gözlerimi uzaklaşan siluetini seçmeye zorlayarak kaskatı ve kıpırtısız durdum kaldım. Onu bir daha göreceğimi sanmıyordum; fakat tam o esnada, ay, bulutlu göğün arasındaki bir açıklıktan şavkıyarak engin buz sahasını aydınlattı. O an, çoktan uzaklaşmış olan karanlık suretini fark ettim; donmuş düzlükte şaşılacak bir süratle koşuşturuyordu. Onunla alakalı yakaladığımız son görüntüydü bu – belki de görüp göreceğimiz son görüntü. Peşinden gitmek üzere bir ekip toplandı, ben de katıldım onlara fakat adamların umudu yoktu ve hiçbir şey bulunamadı. Birkaç saat içinde bir tane daha toplanacak. Bunları yazdıkça düş görmediğime yahut korkunç bir kâbustan mustarip olmadığıma gücü gücüne inanıyorum.

Öğleden Sonra 7.30 – Kaptan için yapılan ikinci başarısız aramadan, ölü gibi ve bitip tükenmiş bir halde döndüm az evvel. Buzul uçsuz bucaksız olmasına karşın yüzeyinin en aşağı otuz iki kilometre kadarını boydan boya dolaştık. Sonu gelecek gibi değil. Son günlerde don o denli şiddetlendi ki üstteki kar taş gibi sertleşti, öbür türlü olsa ayak izlerimizi rehber alabilirdik. Mürettebat endişeli; buz gece boyunca açılmış ve deniz ufukta görünmüş olduğundan demir alıp buhar gücüyle güneye doğru yola koyulmamız gerektiğini düşünüyorlar. Kaptan Craigie'nin mutlaka öldüğünü, kaçma fırsatımız varken burada kalarak yaşamlarımızı boşu boşuna tehlikeye attığımızı ileri sürüyorlar. Milne Bey ve ben, yarın geceye dek beklemeye zar zor ikna ettik onları. Yola koyulmayı, ne olursa olsun bundan daha fazla ertelemeyeceğimize dair de söz vermek mecburiyetinde kaldık. Bu sebeple, birkaç saat uyuyup ardından sonra son bir arama yapmayı teklif ettik.

20 Eylül, akşam. – Milne Bey kuzeye giderken ben de buzulun güney tarafını keşfe çıkan bir grup adamla buzun öbür tarafına geçtim bu sabah. Kafamızın bir hayli üzerinde uçan ve uçuşundan kartal olduğunu tahmin ettiğim tek bir kuş haricinde hiçbir canlı izine rastlamadan on altı ila on dokuz kilometre boyunca ilerledik. Buzulun güney hududu, sivrilerek denize doğru çıkıntı oluşturan uzun ve ince bir kıyı oku oluşturuyor. Bu çıkıntının dibine geldiğimizde adamlar durakladı; fakat sonuna kadar devam edersek hiçbir ihtimali göz ardı etmemenin bilinciyle içimiz rahat eder diye yalvardım.

Olsa olsa doksan bir metre gitmiştik ki Peterhead'li McDonald önümüzde bir şey gördüğünü haykırarak koşmaya başladı. Biz de fark edip koştuk. İlkin bembeyaz buza karşı belli belirsiz bir karaltıydı yalnızca; ancak hep beraber koştukça bir adam biçimini ala ala nihayet aramakta olduğumuz adama döndü. Donmuş bir tümsek üzerinde yüzükoyun yatıyordu. Yattığı sıra, buz kristalleri ile kar taneleri üzerine yığılmış ve siyah denizci ceketini parıl parıl etmişti. Biz yaklaştıkça, öylesine bir rüzgâr esintisi bu minik karları burgaca aldı. Havada fırıl fırıl dönüp bölük pörçük yere indikten sonra kar-

lar yeniden burgaca kapılarak denize doğru süratle uzaklaştılar. Kar sürülmesiden başka bir şey değil gibi gelmişti bana; fakat arkadaşlarımın çoğu bunun, bir kadın suretinde gelip cesedin üzerine eğilerek onu öptükten sonra buzula doğru aceleyle uzaklaştığını iddia ettiler. Hiçbir insanın görüşüyle ne denli gülünç olursa olsun alay etmemeyi öğrenmiştim. Kuşkusuz ki Kaptan Craigie'nin ölümü eziyetli olmamıştı; zira mosmor kesilmiş yüzünde mutlu bir tebessüm vardı ve elleri, onu ölümün ötesindeki karanlık dünyaya çağıran bu tuhaf ziyaretçiyi tutmaya çalışır gibi gergindi hâlâ.

O öğleden sonra, geminin sancağına sarıp ayaklarının dibinde on dört kiloluk bir top mermisiyle defnettik onu. Cenaze duasını okurken külhanbeyi denizciler çocuklar gibi ağladı; pek çoğu onun iyi yüreğine minnettardı ve şimdi de, ömrü boyunca kendisinin tuhaf huylarının geri çevirdiği sevgilerini gösteriyorlardı ona. Izgaradan can sıkıcı ve kasvetli bir şapırtıyla geçip gitti. Yeşil suya bakarak ebedi karanlıkta süzülen parlak, beyaz bir beneğe dönene değin aşağı, aşağı, aşağılara inmesini izledim. Ardından o da gözden yitti, gitmişti. Sırrı, kederi ve esrarı bağrında gömülü bir halde orada yatacak; ta ki denizin ölülerini teslim edeceği o büyük güne dek; ve Nicholas Craigie, yüzünde tebessümü ve selamlamak için uzanan kaskatı kollarıyla buzların arasından çıkacak. Dilerim, öbür yaşamında buradakinden daha mutlu bir talihi olur.

Seyir defterime devam etmeyeceğim. Eve giden yolumuz, önümüzde apaçık ve berrak bir biçimde uzanıyor; engin buz sahası yalnızca geçmişin bir hatırası olacak yakında. Son zamanlardaki hadiselerden ileri gelen şoku atlatmam biraz vakit alacak. Seferimizin kaydını tutmaya başladığımda nasıl bitirmek mecburiyetinde kalacağımı çok düşünmemiştim. Bu son sözleri, ıssız kamarada, hâlâ ara ara ürküp tepemdeki güvertede ölüp gitmiş adamın hızlı ve gergin adımlarını işitir gibi ola ola yazıyorum. Resmi seyir defterine girilsin diye eşyalarının bir listesini hazırlamak için, vazifem üzere, kamarasına girdim bu akşam. Her şey bir önceki ziyaretimdeki gibiydi; yalnız, yatağının ucunda asılı olduğunu söylediğim resim, sanki bir bıçakla, çerçevesinden çıkarılmış ve yok olmuştu. Tuhaf

delil zincirindeki bu son halkayla *Kutup Yıldızı* seferi seyir defterimi sonlandırıyorum.

[Baba Dr. John McAlister Ray'in Notu. – *Kutup Yıldızı* Kaptanı'nın ölümüyle bağlantılı tuhaf hadiseleri, oğlumun seyir defterinde anlatıldığı şekliyle okudum. Her şeyin, harfi harfine anlattığı biçimde gerçekleştiğine dair güvenim tam ve doğrusu, bundan son derece eminim. Zira hakikate sıkı sıkıya bağlı, sağlam sinirli ve hayalperest olmayan bir adam olduğunu biliyorum. Yine de, hikâye görünüşte öyle muğlak ve ihtimal dışı ki yayımlanmasına uzun süre karşı çıktım. Gelgelelim, geçtiğimiz birkaç gün içinde, meseleyle alakalı, ona ışık tutacak münferit bir delil edindim. İngiliz Tıp Cemiyeti'nin bir toplantısına katılmak üzere Edinburgh'a gittiğim sırada, şimdilerde Devonshire, Saltash'ta görev yapan eski ahbabım ve iş arkadaşım Dr. P– – ile karşılaştım. Oğlumun başından geçenleri kendisine anlatmam üzerine, bana adamı tanıdığını söyledi ve beni biraz şaşırtarak, onu tarif etti. Onu daha genç tarif etmesi haricinde defterde yazılanlara büyük ölçüde uyuyordu. Anlattıklarına bakılırsa, adam Cornish kıyısında yaşayan eşsiz güzellikte genç bir hanımla nişanlıymış. Nişanlısı, denize gittiği bir vakit yokluğunda tuhaf bir dehşet yüzünden vefat etmiş.]

Nasıl Oldu

Kadın yazarak geleceği gören bir medyumdu. İşte yazısı:

O akşama dair birtakım şeyleri hayal meyal anımsıyorum; kalanıysa müphem ve bölük pörçük bir düş gibi. Bütünlüklü bir hikâye anlatmayı bu denli güçleştiren şey bu. Beni Londra'ya götüren ve bu kadar geç döndüren şey neydi, hiçbir fikrim yok şimdi. Öbür Londra seyahatlerimle karışıp duruyor. Fakat küçük şehir istasyonuna vardıktan sonrası son derece berrak. Yeniden yaşayabilirim – her bir ânını.

Perondan indiğimi ve sondaki, saatin on bir buçuk olduğunu gösteren ışıklı saate baktığımı çok iyi anımsıyorum. Aynı zamanda gece yarısından evvel eve dönüp dönemeyeceğimi merak ettiğimi de anımsıyorum. Sonra, göz kamaştırıcı farları ve cilalı pirincin ışıltısıyla dışarıda beni bekleyen büyük arabayı anımsıyorum. Otuz beygir gücündeki yeni Robur'ımdı, daha o gün teslim edilmişti. Bir de, şoförüm Perkins'e nasıl gittiğini sorduğumu ve onun da mükemmel dediğini anımsıyorum.

"Kendim deneyeceğim," dedim ve sürücü koltuğuna geçtim.

"Vites aynı değil," dedi. "Belki ben sürsem daha iyi olur, efendim."

"Hayır; ben denemek istiyorum," dedim.

Böylece eve doğru sekiz kilometrelik sürüşe başladık.

Eski arabamın vitesi her zamanki çentikli viteslerdendi. Bu arabada, vitesi yükseltmek için vites kolunu bir aralığın içinde hareket ettiriyordunuz. Öğrenilmeyecek kadar zor değildi ve çok geçmeden kavradığımı düşündüm. Yeni bir sistemi karanlıkta öğrenmeye

başlamak budalacaydı kuşkusuz; fakat sık sık budalaca şeyler yapan insan, bedelini her zaman ödemek zorunda kalmıyor. Claystall Tepesi'ne varana dek pek iyi gidiyordum. Üç adet oldukça keskin dönemeciyle iki kilometre uzunluğunda, İngiltere'deki en berbat altı tepeden birisidir. Bahçe kapım Ana Londra Caddesi üzerindeki eteklerinde bulunur.

Sorun baş gösterdiğinde bu tepenin en sarp yamacının tam üzerindeydik. Azami süratte gidiyor, vitesi boşa almak istiyordum; ne var ki vites sıkışmıştı ve yükseltmek zorundaydım. O âna değin büyük bir süratle gitmişti, bu yüzden iki frene de asıldım; peşi sıra kırıldılar. Ayak freni kopsa o kadar aldırmazdım; ancak, tüm ağırlığımı yan taraftaki frene verince ve kol mandala takılmadan azami sınıra dayanınca soğuk soğuk terlemeye başladım. O sıra, yamaçtan aşağı fırlamış gidiyorduk. Işıklar harikuladeydi ve arabayı ilk dönemeçten sağ salim döndürdüm. Kıl payı da olsa ikincisini de döndük. Dümdüz bir buçuk kilometre, sonra aşağısında üçüncü dönemeç, ardında da bahçe kapısı vardı. Oraya varabilirsem her şey yoluna girecekti zira eve giden yamaç arabayı duraklatırdı.

Perkins muhteşem idare etti. Bunun bilinmesini isterim. Son derece soğukkanlı ve dikkatliydi. Tam tümsekten geçmeyi düşünüyordum ki aklımı okudu.

"Ben olsam yapmazdım, efendim," dedi. "Bu süratle gitmeli ve tümseği yukarımızda tutmalıyız."

Elbette haklıydı. Elektrik düğmesine uzandı ve kapattı. Boşa almıştık; fakat halen korkutucu bir süratteydik. Ellerini direksiyona koydu.

"Atlamak isterseniz," dedi, "ben tutarım. O dönemeci geçemeyiz. Atlarsanız iyi olur, efendim."

"Hayır," dedim; "Duracağım. İstiyorsan sen atlayabilirsin."

"Ben de sizinle duracağım, efendim." dedi.

Eski arabam olsaydı vites kolunu geriye alır olacağına bakardım. Ya vites dişleri koptu ya da bir şekilde parçalandı diye tahmin ediyorum fakat bir şansı olabilirdi yine de. Görüldüğü gibi çaresizdim. Perkins öbür tarafa geçmeye uğraşıyordu ancak o süratte bunu

yapamazdınız. Tekerler şiddetli bir fırtına gibi vınlıyor, kocaman gövde gerilimle gıcırdayıp çatırdıyordu. Fakat ışıklar harikuladeydi; insan gözlerini alamıyordu. Bize denk gelenlere ne kadar korkunç; yine de, ne kadar muhteşem görünüyor olduğumuzu düşündüğümü anımsıyorum. Yolumuza çıkan herkes için kocaman, gürleyen altın sarısı bir ölümdük.

Dönemeci tek teker üzerinde, tümsekten neredeyse bir metre kadar havada aldık. İşimiz kesin bitti diye düşünürken araba bir anlık sarsıntıdan sonra doğrularak ileri fırlayıverdi. Bu üçüncü ve son dönemeçti. Artık yalnızca bahçe kapısı kalmıştı. Karşımızdaydı fakat şansımıza tam karşımızda değildi. Gitmekte olduğumuz ana caddenin on sekiz metre kadar solundaydı. Belki başarabilirdim ancak sanıyorum ki tümsekten geçerken direksiyon dişlisi zarar görmüştü. Direksiyon rahat dönmedi. Yoldan fırladık. Soldaki açık kapıyı gördüm. Bileklerimin var gücüyle direksiyonu kırdım. Perkins'le vücutlarımızı ön tarafa savurduk; ve hemen sonra, saatte seksen kilometre giderken sağ ön tekerim kendi kapımın sağındaki sütuna çarptı. Çarpma sesini duydum. Havada uçtuğumun farkındaydım ve ardından – ve ardından–!

Yeniden kendime geldiğimde araba yolunun kulübe tarafında, meşe ağaçlarının altındaki fundalıkların arasındaydım. Yanımda bir adam dikiliyordu. İlk başta Perkins sanmıştım; fakat yeniden bakınca birkaç yıl evvel üniversitede tanıştığım ve içtenlikle sevdiğim Stanley olduğunu fark ettim. Stanley'nin kişiliğinde, bana tuhaf bir biçimde her daim cana yakın gelen bir şeyler olmuştu; benim de onun üzerinde buna benzer bir tesirim olduğunu düşündüm iftiharla. O an, onu gördüğüme şaşırmıştım; fakat sersemlemiş, sarsılmış ve gördüklerimi sorgulamadan etmeden kabullenmeye hazır, rüya gören bir adam gibiydim.

"Ne kazaydı öyle!" dedim. "Aman Tanrım, nasıl korkunç bir kazaydı!"

Kafasını salladı; o karanlıkta bile onunla bağdaştırdığım o mülayim, hüzünlü tebessümle gülümsediğini seçebiliyordum.

Kılımı kıpırdatamıyordum. Daha doğrusu, hareket etmek için herhangi bir istek duymuyordum. Ancak duyularım yerli yerindeydi. Kıpırdayan fenerlerin ışığıyla aydınlanan araba enkazını görebiliyordum. Küçük insan kalabalığını seçiyor ve dingin sesler işitiyordum. Ötede kapıcı ile karısı ve birkaç kişi daha vardı. Beni fark etmiyorlardı, arabanın başına toplanmışlardı. Sonra aniden acı dolu bir feryat işittim.

"Ağırlık üzerinde. Biraz kaldırın," diye bağırdı bir ses.

"Yalnızca bacağım!" dedi Perkins'inki olduğunu anladığım bir başka ses. "Efendim nerede?" diye bağırdı.

"Buradayım," diye yanıtladım; ancak beni duymuyor gibilerdi. Hepsi arabanın önünde yatan bir şeyin üzerine eğilmişti.

Stanley elini omzuma koydu, dokunuşu tarifsiz ölçüde teskin ediciydi. Her şeye karşın hafiflemiş ve mutlu hissetmiştim.

"Acı yok ya?" dedi.

"Hiç yok," dedim.

"Hiç olmadı ki," dedi.

Birden bir şaşkınlık dalgası geçti üzerimden. Stanley! Stanley! Ah, Stanley Boer Savaşı sırasında Bloemfontein'da tifodan ölmüştü!

"Stanley!" diye feryat ettim. Sözcükler boğazımı sıkıyor gibiydi – "Stanley, sen ölüsün."

Her zamanki mülayim, hüzünlü tebessümüyle yüzüme baktı ve yanıtladı:

"Sen de öyle."

Ateşle Oynamak

Evvelki Nisan'ın 14'ünde, Badderly Gardens, Numara 17'de cereyan edenleri anlatacağımı iddia edemem. Yazarsam tahminlerim ciddiye alınmayacak denli ilkel ve gülünç görünebilir. Fakat yine de, meydana gelen ve ömrümüzün sonuna dek her birimizde yer edecek mahiyette olan şey, hemfikir beş görgü tanığıyla desteklenecek kadar kesin. Herhangi bir tartışmaya yahut spekülasyona girişmeyeceğim. John Moir, Harvey Deacon ile Delamere Hanım'a sunulacak ve her bir ayrıntıyı kanıtlarla desteklemedikleri takdirde yayımlanmaktan alıkonulacak yalın bir izahatta bulunacağım yalnızca. Görünüşe göre ülkeyi terk ettiği için Paul Le Duc'un teyidini alamıyorum.

Başlangıçta ilgimizi okült nesnelere yönelten John Moir idi (Moir, Moir ve Sanderson'ın tanınmış kıdemli ortağıydı). Çetin ve becerikli pek çok iş adamınınki gibi onun tabiatının da esrarengiz bir tarafı vardı; ispiritizma adı altında budalaca olsun, düzmece olsun anlaşılması zor fenomenleri sorgulamaya ve nihayetinde kabul etmeye itiyordu onu. Açık görüşlülükle başlayan araştırmaları ne yazık ki dogmayla sonlanıyor, herhangi bir bağnaz kadar dik kafalı ve yobaz olup çıkıyordu. Küçük grubumuzda, bu tuhaf fenomenleri yeni bir din haline getiren insan yığınının temsilcisiydi.

Medyumumuz Delamere Hanım, parlayan heykeltıraş Delamere'in karısı, onun kız kardeşiydi. Tecrübemiz göstermişti ki böyle meselelerde medyum olmadan çalışmak, bir astronomun teleskop olmadan gözlem yapması kadar yararsızdı. Öte yandan, bir medyuma para ödemek hepimizde nefret uyandırıyordu. Para aldığı

için bir neticeyle gelmek mecburiyetinde hissettiği, dolandırıcılığın cazibesinin ağır bastığı aşikâr değil miydi? Yirmi bir şilin ödenmiş bir fenomenin bir saat içinde gerçekleşmesi beklenemezdi. Ancak, neyse ki Moir kız kardeşinin medyumistik olduğunu fark etmişti; başka bir deyişle, maddi dünyamızın yanı sıra ruhsal düzlemde de etkinecek kadar zor olan enerji türünün, canlı manyetizması kuvvetinin bir piliydi o. Elbette bunu söylerken doğru olduğunu farz etmiyorum; yalnızca gördüğümüz şeyleri, ama doğru ama yanlış, izah etmeye yönelik teorilerimizi belirtiyorum. Hanımefendi kocasının tam müsaadesiyle gelmiyordu; her ne kadar öyle büyük bir psişik güç belirtisi göstermese de, o hem saçma hem esrarengiz olan alışılagelmiş yazı çevirme fenomenine kavuşabilmiştik hiç olmazsa. Her pazar akşamı, Harvey Deacon'ın Badderly Gardens'taki atölyesinde toplanmaya başladık; Merton Park Yolu'ndaki dönemecin bitişiğindeki evdi.

Harvey Deacon'ın yaratıcı sanat eserleri, onun *garip* ve şaşkınlık yaratıcı her şeyin hayranı olduğunu gözler önüne seriyordu. Ta başında buna cezbolmasını sağlayan şey okült çalışmalarındaki kaçınılmaz etkileyicilikti. Fakat ilgisi, bahsettiğim o birtakım fenomenlere çabucak kaymıştı. Bizlerin zevkli bir serüven ve akşam yemeği sonrası eğlencesi olarak gördüğü şeyin, o, gerçekte, bir hayli tüyler ürperten bir hakikat olduğu kanaatine varmıştı. Olağanüstü berrak ve mantıklı bir beyne sahip bir adamdı (meşhur İskoç profesör dedesinin torunuydu hakikaten) ve ufak topluluğumuzda mühim bir unsuru temsil ediyordu: Önyargıları olmayan, hakikatin peşinden görebildiğince giden ve bilgiye ulaşmadan teori oluşturmayı reddeden bir adamdı. Moir'ın kuvvetli inancı Deacon'ı nasıl eğlendiriyorsa, Deacon'ın ihtiyatı da Moir'ı o kadar rahatsız ediyordu. Fakat her ikisi de, kendilerince, meseleye eşit oranda düşkündü.

Ya ben? Kendimin bir şeyi temsil ettiğimi söylemek bana mı düşer? Fanatik değildim. Bilimsel eleştirmen değildim. Kendimle alakalı söyleyebileceğim en iyi şey hevesli, eğlence peşinde koşan, her yeni furyaya kendini kaptırmaktan endişe duyan, beni kendimden geçiren ve yeni varoluş imkânları sunan her yeni heyecana minnet-

tar bir adam olduğumdur belki. Coşkulu bir hayran değilim fakat öyle olanlarla birlikte olmayı seviyorum. Moir'ın, sanki bizi ölümün kapısından geçiren özel bir anahtara sahipmişiz gibi hissettiren konuşmaları beni anlaşılması güç bir gönül ferahlığıyla dolduruyordu. Loş ışıklı seansların rahatlatıcı atmosferinden zevk duyuyordum. Sözün özü, hoşuma gidiyordu, o yüzden katılıyordum.

Söylediğim gibi, kayda geçeceğim tuhaf hadise cereyan ettiğinde bir önceki Nisan'ın 14'üydü. Erkeklerden atölyeye ilk varan bendim; Delamere Hanım hanidir oradaydı, Harvey Deacon Hanım'la ikindi çaylarını içmişlerdi. İki hanımefendi ve Deacon, sehpanın üzerinde duran, kendisine ait, bitmemiş bir resmin önünde dikiliyorlardı. Ne sanat ehliyim ne de Harvey Deacon'ın resimleriyle ifade etmek istediklerini anladığımı iddia ettim hiç; fakat bu, perilerle, hayvanlarla ve her türden alegorik figürlerle tamamıyla zekice ve yaratıcıydı. Hanımlar yüksek sözle övgüler diziyordu, doğrusu renklerin tesiri de takdire şayandı.

"Ne düşünüyorsun, Markham?" diye sordu.

"Şey, bu beni aşıyor," dedim. "Şu yaratıklar – onlar nedir?"

"Mitolojik canavarlar, hayalî yaratıklar, hanedan armaları – hepsinin bir nevi garip, acayip bir cümbüşü."

"En önde beyaz bir at ile!"

"At değil o," dedi, epey ters bir şekilde – çoğunlukla güler yüzlü ve alaycı bir adam olduğundan, şaşırtıcıydı bu.

"Ne, o halde?"

"Tepesindeki boynuzu görmüyor musun? Bu tek boynuzlu bir at. Hanedan hayvanı olduklarını söylemiştim sana. Anlayamadın mı?"

"Kusura bakma, Deacon," dedim zira sahiden de sinirlenmiş gibi bir hali vardı.

Sinirlenmesine güldü.

"Özür dilerim, Markham!" dedi; "İşin doğrusu hayvan beni çok uğraştırdı. Tüm gün bir çizip bir silerek gerçek, şaha kalkmış tek boynuzlu bir atın nasıl görüneceğini düşünmeye uğraştım durdum. Nihayet istediğim gibi yaptım; şimdi sen de çıkaramayınca damarıma basıldı."

"Ah, elbette tek boynuzlu at," dedim, budalalığım karşısında keyfi kaçmıştı besbelli. "Boynuzu açık seçik görebiliyorum fakat Kraliyet Arması haricinde tek boynuzlu bir at hiç görmemiştim, bu yüzden aklıma o yaratık gelmedi. Öbürleri de kartal başlı bir aslan, horoz başlı bir ejderha ile başka başka ejderhalar değil mi?"

"Evet, onlarda hiç sıkıntı yaşamadım. Zahmet veren yalnızca tek boynuzlu attı. Fakat yarın bitecek." Sehpanın üzerindeki resmi çevirdi ve hepimiz başka konular hakkında sohbete daldık.

Moir o akşam gecikmişti. Vardığında yanında, bizi bir hayli şaşırtarak, Mösyö Paul Le Duc diye tanıştırdığı tıknaz bir Fransız getirmişti. Bizi şaşırtarak dedim çünkü ispritizma ortamımıza girecek herhangi bir davetsiz misafirin kuralları ihlal edeceği ve güvensizlik yaratacağı görüşündeydik. Bizler birbirimize güvenebileceğimizi biliyorduk; ne var ki tüm kurallarımız bir yabancının varlığıyla delinmişti. Fakat Moir çok geçmeden bu değişikliğe razı etti bizi. Mösyö Paul Le Duc, meşhur bir okültizm araştırmacısı, falcı, medyum ve mistikmiş. Yanında, Parisli Gül Haçlılar Kardeşliği'nin başkanından Moir'a bir tavsiye mektubuyla İngiltere'ye gelmiş. Onu ufak seansımıza getirmesinden, bizim de onun varlığından şeref duymamızdan daha tabii bir şey olabilir miymiş?

Söylediğim gibi tıknaz bir adamdı; geniş, düzgün ve tıraşlanmış yüzüyle sıradan görünümlü biriydi. Yalnızca, dalgın dalgın bakan büyük, canlı kahverengi gözleriyle dikkat çekiyordu. Beyefendi hali ve tavırlarıyla iyi giyimliydi; konuşurken ara ara İngilizceye dönmesi hanımları gülümsetiyordu. Deacon Hanım çalışmalarımıza karşı önyargılıydı, ışıkları azaltıp, âdetimiz olduğu üzere, sandalyelerimizi atölyenin ortasında duran maun, kare masaya çekmemizle odayı terk etti. Işık loştu fakat birbirimizi açık seçik görmemize izin verecek kadar yeterliydi. Fransız'ın masanın üzerine yerleştirdiği o meraklı, küçük, tıkız ve küt ellerini incelediğimi bile hatırlıyorum.

"Ne keyifli!" dedi. "Bu şekilde oturmayalı yıllar oluyor, hâlâ eğlenceli. Madam medyummuş. Madam transa geçerler mi?"

"Şey, nadiren," dedi Delamere Hanım. "Ancak her seferinde epey uykum geliyor."

"Bu ilk safha. Ardından gayret edersiniz ve transa geçersiniz. Transa geçince minik ruhunuz hop, dışarı atlayıverir ve hop, başka bir ruh içeri giriverir; böylece doğrudan konuşur veya yazarsınız. Arabanızı bir başkası binsin diye bırakırsınız yani. *Hı?* Tek boynuzlu atların ne alakası var yahu?"

Harvey Deacon sandalyesinde irkildi. Fransız kafasını yavaş yavaş döndürüyor ve duvarlara vuran gölgelere bakıyordu.

"Ne komik!" dedi. "Hep tek boynuzlu atlar. Böyle tuhaf bir konuya bu kadar kafa yoran kim ki?"

"Harikulade!" diye bağırdı Deacon. "Tüm gün boyunca bi' tane çizmeye uğraşmıştım. İyi de nasıl bildiniz?"

"Bu odada onları düşünüp durmuşsunuz."

"Kesinlikle."

"Düşünceler şeylerdir, dostum. Bir şey hayal edersin, bir şey yaparsın. Bilmiyordun, *hı*? Tek boynuzlu atlarınızı görebiliyorum çünkü yalnızca gözlerimle görmüyorum."

"Sadece düşünerek hiç var olmayan bir şey yarattığımı mı söylemeye çalışıyorsunuz?"

"Kesinlikle. Tüm gerçeklerin altında yatan gerçek budur. Salt kötü düşüncenin tehlikeli olmasının sebebi de budur."

"Astral düzlemden bahsediyorsunuz sanıyorum?" dedi Moir.

"Ah, pekâlâ, bunlar yalnızca sözcükler, dostlarım. Oradalar – bir yerdeler – her yerdeler – ben de bilmiyorum. Görüyorum, onlara dokunabiliyorum."

"*Bizim* de görmemizi sağlayamaz mısınız?"

"Bu onları maddeleştirmek olur. Bekleyin! Bu bir deney. Fakat güç, istemekte. Nasıl bir güç varmış görelim de ne yapabileceğimize öyle bakalım. Sizleri istediğim gibi yerleştirebilir miyim?"

"Onun hakkında bizden daha çok daha fazla şey bildiğiniz bariz," dedi Harvey Deacon; "Tüm idareyi üstlenmenizi isterim."

"Koşullar iyi olmayabilir. Yine de, elimizden geleni yapmaya çalışacağız. Madam olduğu yerde otursun, ben hemen yanında, beyefendi de benim yanımda. Moir Bey, Madam'ın öbür yanında otura-

cak zira esmerlerin ve sarışınların yan yana olması iyidir. İşte! Şimdi müsaadenizle tüm ışıkları söndüreceğim."

"Karanlığın faydası nedir?" diye sordum.

"Çünkü muhatap olduğumuz güç eterin bir titreşimi ve aynı zamanda ışık. Kabloları bir tek kendimize bağladık artık – *hı*? Karanlıkta korkmazsınız, değil mi Madam? Böyle seanslar çok eğlencelidir!"

İlkin zifirî bir karanlık oldu; fakat birkaç dakika içinde gözlerimiz o denli alışmıştı ki birbirimizin varlığını seçer olduk – kesinlikle belli belirsiz ve hayal meyaldi. Odada başka hiçbir şey göremiyordum – yalnızca hareketsiz cisimlerin simsiyah karaltısı vardı. Hepimiz daha evvel hiç olmadığı kadar çok ciddiye alıyorduk meseleyi.

"Ellerinizi öne koyun. Bu kadar büyük bir masanın etrafında bu kadar az olduğumuz için hepimizin dokunması mümkün değil. Rahatlayın, madam, uykunuz gelecek olursa karşı koymayın. Şimdi sessizce oturacak ve bekleyeceğiz – *hı*?"

Böylece sessiz sessiz oturup önümüzdeki karaltıya gözlerimizi dikerek bekledik. Koridordaki bir saat tik tak ediyor, uzaklarda bir köpek kesik kesik havlıyordu. Bir iki defa caddeden bir araba tıkırdaya tıkırdaya geçmiş; farlarının, perdelerin arasından sızan ışığı o kasvetli gece nöbetinde mutluluk verici bir fasıla olmuştu. Önceki seanslardan aşina olduğum belirtileri duyumsadım – ayakların üşümesi, ellerin karıncalanması, avuçların yanması, sırtta hissedilen soğuk rüzgâr. Ön kollarımda hafif ve tuhaf bir zonklama vardı; bilhassa, konuğumuza en yakın olan sol kolumda gibi geliyordu bana – damar sistemi rahatsızlığıydı muhakkak, yine de kayda değerdi. Bununla birlikte, beklemenin gergin hissini de duyumsuyordum, neredeyse acı vericiydi. Dostlarımın değişmez, katî sükûnetinden onların sinirlerinin de benimkiler kadar gerildiğini anlıyordum.

Sonra birdenbire karanlıktan bir ses geldi – alçak, ıslıklı bir sesti, hızlı ve zayıf bir kadın soluğu. Kenetlenmiş dişlerin arasından geliyormuş gibi daha da hızlanıp zayıfladı; belli belirsiz bir kumaş hışırtısı ve yüksek sesli bir soluk kesilmesiyle sona erdi.

"Bu da ne? Her şey yolunda mı?" diye sordu karanlıktan bir ses.

"Evet, her şey yolunda," dedi Fransız. "Madam bu. Transa geçti. Şimdi, beyler, sessizce beklerseniz, öyle sanıyorum ki ilginizi epey çekecek bir şey göreceksiniz."

Koridordan tik tak sesleri geliyordu hâlâ; medyum daha derin ve tok soluyordu artık. Gelip geçen faytonların hiç olmadığı kadar hoş ışıkları ara ara parıldıyordu yine. Nasıl bir uçurum oluşturuyorduk böyle; bir yanda ebediyetin yarılanmış perdesi, öte yanda Londra'nın faytonları. Masa muazzam bir darbeyle zangır zangır titredi. Parmaklarımızın altında ahenkli bir biçimde, rahatlıkla bir aşağı bir yukarı, boyuna süzülüyordu. Küçük, sert takırtılar ve çıtırtılar geliyordu içinden; sıra ateşi, yaylım ateşi, buz gibi bir gecede hararetle yanan çıranın sesleri...

"Çok enerji var," dedi Fransız. "Masaya bakın!"

Hayal görüyorum sanmıştım ancak artık herkes görebiliyordu. Masanın yüzeyinde, yeşile çalan sarı, fosforlu bir ışık vardı – ışıktan ziyade parıltılar saçan bir duman demeliyim ya da. Işıklar saçarak kıvrıla kıvrıla bir salınıp bir yükseliyor; dalgalanıyor, duman bulutları gibi döne döne girdap gibi fırıl fırıl oluyordu. O meşum aydınlığıyla Fransız medyumun beyaz ve küt ellerini görebiliyordum.

"Ne keyifli!" diye haykırdı. "Muhteşem!"

"Harflere geçelim mi?" diye sordu Moir.

"Hayır – çok daha iyisini yapabiliriz," dedi konuğumuz. "Alfabedeki her bir harf için masayı kıpırdatmak pek kullanışlı değil; böyle bir medyum ve madamla bundan çok daha iyisini yaparız."

"Evet, daha iyisini yaparsınız," dedi bir ses.

"O da kimdi öyle? Kim konuştu? Sen miydin, Markham?"

"Hayır, ben konuşmadım."

"Konuşan madamdı."

"Ama onun sesi değildi ki."

"Siz misiniz, Delamere Hanım?"

"Medyum değil, medyumun uzuvlarını kullanan bir güç," dedi tuhaf ve boğuk ses.

"Delamere Hanım nerede? Onu incitmez umarım."

"Medyum başka bir varlık düzleminde mutlu. Ben onun yerini aldığım gibi, o da benim yerimi aldı."

"Sen kimsin?"

"Kim olduğumun sizin için bir önemi yok. Sizlerin yaşıyor olduğu gibi yaşamış ve sizlerin öleceği gibi ölmüş biriyim ben."

Bitişikteki kapının önünde duran bir faytonun gıcırtısını işittik. Ücret konusunda tartışılıyordu, sonra faytoncu kısık sesle homurdana homurdana caddeden aşağı gitti. Yeşil-sarı bulut hâlâ masanın üzerinde bir belli bir belirsiz ancak medyumdan tarafa loş bir aydınlık saçarak dönüp duruyordu. Önünde kümeleniyormuş gibi bir hali vardı. Korkudan yüreğime inecekti. Umursamaz ve arsız bir biçimde ayinlerin en gerçeği ve görkemlisine doğru yaklaşmaktaymışız gibi geliyordu; kilise pederlerinin bahsettiği o ölülerle iletişime geçme ayini.

"Sizce de fazla ileri gitmedik mi? Bu seansı bitiremez miyiz?" diye feryat ettim.

Ancak ötekiler sonuna kadar gitmeye hevesliydiler. Çekinceme güldüler.

"Bütün güçler kullanılmaları için vardır," dedi Harvey Deacon. "Eğer ki bunu *yapabiliyorsak yapmalıyız*. Yeni bir bilgiden feragat etmek daha baştan yasadışıdır. Ölümün doğasını araştırmak doğru ve kurallara uygundur."

"Doğru ve kurallara uygundur," dedi ses.

"Hadi, başka ne sorabilirsiniz?" diye haykırdı bir hayli heyecanlanmış olan Moir. "Hadi, bir deney yapalım. Bize gerçekten orada olduğunuzu ispatlayabilir misiniz?"

"Nasıl bir ispat istiyorsunuz?"

"Pekâlâ, şu anda cebimde bir miktar bozuk para var. Kaç tane olduklarını söyler misiniz?"

"Buraya öğretmek ve geliştirmek umuduyla geliyoruz, çocuk bilmecelerini tahmin etmeye değil."

"Ha, ha, Moir Bey, azarı yediniz," diye bağırdı Fransız. "Fakat Güç'ün söyledikleri mantıklı kuşkusuz."

"Bir tören bu, oyun değil," dedi soğuk ve sert ses.

"Kesinlikle – çok iyi anladım," diye feryat etti Moir. "Budalaca bir soru sorduysam çok özür dilerim. Kim olduğunuzu söylemeyecek misiniz?"

"Ne önemi var?"

"Uzun süredir mi ruhsunuz?"

"Evet."

"Ne kadardır?"

"Zamanı sizin algıladığınız gibi algılayamıyoruz. Bizim durumumuz farklı."

"Mutlu musunuz?"

"Evet."

"Hayata dönmek istemez miydiniz?"

"Hayır – kesinlikle istemem."

"Bir işiniz var mı?"

"İşimiz olmasa mutlu olamazdık."

"Ne iş yapıyorsunuz?"

"Durumlarımızın tamamen farklı olduğunu söyledim."

"İşiniz hakkında bir fikir veremez misiniz?"

"Kendi ilerlememiz ve başkalarının gelişmesi için çalışırız."

"Bu akşam buraya gelmekten memnun musunuz?"

"Gelmemin bir yararı dokunduysa memnunum."

"O halde amacınız iyilik yapmak mı?"

"Tüm gezegenlerdeki her yaşamın amacı budur."

"Bakın, Markham, bu, çekincelerinizi giderir."

Gidermişti. Kuşkularım gitmiş, geriye yalnızca merak kalmıştı.

"Hiç acı çektiniz mi?" diye sordum.

"Hayır; acı bedensel bir şeydir."

"Ruhsal bir ıstırabınız var mı?"

"Evet; ya daima üzgün ya da daima huzursuz oluruz."

"Dünyada tanıdığınız dostlarınızla iletişime geçtiniz mi?"

"Bazılarıyla."

"Niçin yalnız bazıları?"

"Cana yakın olanlarla."

"Kocalar karılarıyla iletişime geçer mi?"

"Gerçekten âşık olanlar."

"Ya öbürleri?"

"Onlar birbirlerinin hiçbir şeyi değildir."

"Ruhsal bir bağlantı olmalı ama?"

"Elbette."

"Yaptığımız doğru mu?"

"Ancak iyi niyetle yapılıyorsa."

"Kötü niyet nedir?"

"Merak ve laubalilik."

"Bundan bir zarar gelir mi?"

"Bir hayli ciddi zarar."

"Nasıl bir zarar?"

"İdare edemeyeceğiniz güçleri çağırabilirsiniz."

"Habis güçleri mi?"

"Gelişmemiş güçler."

"Tehlikeli olduklarını söylüyorsunuz. Bedene mi akla mı tehlikeliler?"

"Kimi zamanlar ikisine de."

Bir duraklama oldu; sarı-yeşil sis masanın üzerinde fırıl fırıl dönüp süzülürken karanlık daha da koyulur gibi oldu.

"Sormak istediğiniz bir soru var mı, Moir?" dedi Harvey Deacon.

"Sadece şu – dünyanızda ibadet eder misiniz?"

"İnsan her dünyada ibadet etmelidir."

"Niçin?"

"Çünkü bu kendimiz dışındaki güçlerin kabulüdür."

"Orada hangi dine sahipsiniz?"

"Tıpkı sizler gibi değişiklik gösteriyoruz."

"Kesin olarak bilmiyor musunuz?"

"Yalnızca inanıyoruz."

"Bu din soruları," dedi Fransız, "siz ağırbaşlı İngilizlerin ilgisini çekiyor olabilir; fakat pek de eğlenceli değiller. Bana kalırsa, buradaki güçle büyük bir tecrübe edinebiliriz – *hı*? Üzerine konuşabileceğimiz bir şey."

"Ancak bundan daha ilginç bir şey olamaz ki," dedi Moir.

"Pekâlâ, öyle düşünüyorsanız tamam," diye yanıtladı Fransız huysuzlanarak. "Kendi adıma, bunların hepsini daha evvel dinlediğim için bu akşam bize verilen bu güçle bir deney yapmak istiyorum. Fakat başka sorunuz varsa sorun, bitirdiğinizde daha başka şeyler deneyelim."

Ne var ki düzen bozulmuştu. Sorduk da sorduk ancak medyum sandalyesinde sessiz sessiz oturdu. Yalnız derin ve düzenli soluk alış verişleri belli ediyordu orada olduğunu. Sis halen masanın üzerinde dönüyordu.

"Ahengi bozdunuz. Cevap vermez."

"İyi de, söyleyebileceği her şeyi zaten öğrendik – *hı*? Kendi adıma, daha evvel hiç görmediğim bir şeyi görmek istiyorum."

"Nedir o?"

"Denememe müsaade edecek misiniz?"

"Ne yapacaksınız ki?"

"Düşüncelerin şeyler olduğunu söylemiştim. Şimdiyse sizlere bunu *ispatlamak*, salt düşünceyi sizlere göstermek istiyorum. Evet, evet, bunu yapabilirim, siz de göreceksiniz. Şimdi, yalnızca, kıpırdamadan oturup ses çıkarmamanızı ve ellerinizi sessizce masanın üzerine koymanızı istiyorum sizden."

Oda öncekinden daha karanlık ve daha sessizdi. Seansın başında üzerime çöken kaygının aynısı girivermişti kalbime yine. Tüylerim ürperiyordu.

"Oluyor! Oluyor!" diye haykırdı Fransız. Konuşurken çatlayan sesi, onun sinirlerinin de yay gibi gerildiğini belli ediyordu.

Işık saçan sis, masadan usul usul uzaklaştı; titreye titreşe odanın öbür ucuna gitti. En uzak ve en kuytu köşede parıl parıl bir öz haline katılaşarak toplanıp kızıllaştı – tuhaf ve güvenilmezdi; ışık doluydu fakat aydınlık saçan bir ışık parçası değil kendi içinde parlaktı, karanlığa huzmeler saçmıyordu. Yeşilimsi-sarıdan, kasvetli ve koyu bir kırmızıya dönmüştü. Sonra bu merkezin etrafına siyah, dumanımsı bir madde sarmalandı, kalınlaşıp sertleşerek daha yoğun ve daha siyah bir hale geldi. Ardından ışık, etrafında oluşan şeyin içinde boğularak söndü.

"Gitti."

"Susun – odada bir şey var."

Işığın olduğu yerde derin derin soluyan ve karanlıkta kıpırdanan bir şeyin sesini işittik.

"Bu da ne? Le Duc, ne yaptınız?"

"Bir şey yok. Zarar gelmeyecek." Fransız'ın sesi gerginlikten tizleşmişti.

"Aman Tanrım, Moir, odada büyük bir hayvan var. İşte, sandalyemin yanı başında! Çekil! Çekil!

Harvey Deacon'ın sesiydi bu. Hemen ardından sert bir cisme vurma sesi geldi. Ve sonra... Ve sonra... sonra ne olduğunu nasıl anlatabilirim ki?

Karanlıkta devasa bir şey üzerimize atıldı; şaha kalkıyor, tepiniyor, kırıp döküyor, atlıyor ve burnundan soluyordu. Masa paramparça olmuştu. Her birimiz etrafa saçılmıştık. Aramızda yeri takırdatıyor ve tırmalıyor; odanın bir köşesinden öbürüne korkunç bir kuvvetle koşuşturuyordu. Hepimiz korkuyla çığlık atıyor, başımızdan savabilmek için ellerimizin ve dizlerimizin üzerine kapanıyorduk. Bir şey sol elime bastı ve ağırlığıyla kemiklerin kırıldığını hissettim.

"Işık! Işık!" diye feryat etti biri.

"Moir, sende kibrit vardı, kibritler!"

"Hayır, hiç yok. Deacon, kibritler nerede? Tanrı aşkına, kibritler!"

"Bulamıyorum. Hadi, sen, Fransız, durdur şunu!"

"Elimde değil. Ah, Tanrım, durduramıyorum. Kapı! Kapı nerede?"

Elim karanlıkta el yordamıyla aranırken, şans eseri, kapı koluna denk geldi. Burnundan kesik kesik soluyan ve atılan yaratık beni fırlatıp atarak meşe bölmeye dehşet verici bir gürültüyle tosladı. Çekildiği an kolu çevirdim, bir anda hepimiz dışarıdaydık ve kapı ardımızdan kapanmıştı. Korkunç çarpma, parçalama ve tepinme sesleri geliyordu içeriden.

"Bu da ne? Tanrı aşkına, bu ne böyle?"

"Bir at. Kapı açıldığında gördüm onu. Fakat Delamere Hanım–?

"Onu dışarı çıkarmalıyız. Hadi, Markham; biraz daha beklersek vazgeçeriz."

Kapıyı açmasıyla içeri hücum ettik. Yerde, sandalyesinin parçaları arasındaydı. Tutup süratle dışarı çıkardık; kapıya eriştiğimizde omuzlarımın üzerinden karanlığa doğru baktım. Bize doğru parıldayan iki tuhaf göz ve toynak takırtıları vardı. Tam kapıyı çekip kapatmıştım ki onu boydan boya ikiye bölen bir gürültü koptu.

"Çıkıyor! Geliyor!"

"Kaçın, canını seven kaçsın!" diye haykırdı Fransız.

Bir gürültü daha ve bir şey yarık kapıdan ok gibi fırladı. Lamba ışığının altında parıldayan uzun beyaz bir boynuzdu bu. Gözümüzün önünde bir anlığına ışıldamasının ardından pat diye yok oluverdi.

"Çabuk! Çabuk! Buradan!" diye bağırdı Harvey Deacon. "İçeri taşıyın onu! Buraya! Çabuk!"

Yemek odasına sığınıp ağır meşe kapıyı kapattık. Şuursuz kadını kanepenin üzerine yatırıyorduk ki çetin iş adamı Moir eli ayağı boşalarak şömine halısının üzerine bayıldı kaldı. Harvey Deacon da kireç kesilmiş, saralı gibi sarsılıp seğiriyordu. Atölye kapısının gürültüyle paramparça olduğunu işittik; burundan solumalar ve tepinmeler koridordaydı artık, bir aşağı bir yukarı gidiyor, hiddetiyle evi zangır zangır titretiyordu. Fransız yüzünü elleri arasına gömmüş, korkmuş bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

"Ne yapacağız?" Omuzlarından tutup sertçe sarstım onu. "Kullanılabilecek herhangi bir silah var mı?"

"Hayır, hayır. Güç gidecek. Ancak öyle sona erer."

"Şeytani deneylerinle hepimizi öldürüyordun, aptal seni."

"Bilmiyordum. Korkacağını nereden bilebilirdim? Korkudan çıldırdı. O adamın suçu. O vurdu."

Harvey Deacon yerinden sıçradı. "Aman Tanrım!" diye feryat eti.

Dehşet verici bir çığlık tüm ev boyunca yankılandı.

"Karım bu! Bu kadar, ben gidiyorum. İblisin ta kendisi o, gidiyorum ben!"

Kapıyı açıp koridora fırladı. Koridorun sonunda, merdivenlerin

dibinde, Deacon Hanım gördüğü şeyle yığılıp kalmış şuursuz bir vaziyette yatmaktaydı. Başka hiçbir şey yoktu.

Korkulu gözlerle etrafımıza bakındık; fakat her şey tamamen sessiz ve sakindi. Her ağır adımda, menfur bir cisim içerden atlayıverecek diye düşünerek atölye kapısının karanlık ağzına yaklaştım. Ancak hiçbir şey gelmedi, odanın içinde her şey sessizdi. Yüreklerimiz ağızlarımızda bakınıp durarak eşiğe vardık ve karanlığa doğru baktık. Halen ses seda yoktu; fakat odanın bir köşesi de artık karanlık değildi. Kalbi akkor, aydınlık ve parıldayan bir bulut odanın köşesinde, havada durmaktaydı. Usul usul söndü, incele incele solarak dağıldı gitti; ta ki daha önceki o yoğun ve canlı karaltı odayı doldurana dek. Şeytani parlaklığın son titrek ışıklarıyla Fransız, bir sevinç nidası kopardı.

"Ne kadar eğlenceliydi!" diye haykırdı. "Kimse yaralanmadı; yalnızca kapı kırıldı ve de hanımlar korktu. Fakat dostlarım, daha evvel hiç yapılmamış bir şey yaptık."

"Ve bir daha yapılmaması için de elimden geleni yapacağım." dedi Harvey Deacon.

İşte geçen Nisan'ın 14'ünde, Badderly Gardens, Numara 17'de cereyan eden şey buydu. Şunu söyleyerek başlamak istiyorum ki gerçekte meydana gelen şeyin ne olduğu, kesin bir dille anlatılamayacak denli tuhaf; fakat kendi izlenimlerimi, *bizlerin* izlenimlerini (zira Harvey Deacon ile John Moir tarafından desteklendiler) ne pahasına olursa olsun aktardım. Sizi memnun edecekse, teferruatlı ve eşi görülmemiş bir oyunun kurbanları olduğumuzu farz edebilir; ya da, bizler gibi, son derece gerçek ve son derece korkunç bir şey yaşadığımızı düşünebilirsiniz. Belki de, böyle okült meseleler hakkında bizden daha fazla şey biliyorsunuzdur ve bizi benzer hadiselerden haberdar etmek istersiniz. Böyle bir durumda, William Markham, 146M, Albany'ye göndereceğiniz bir mektup, bizler için karanlık olan bu konuyu aydınlığa kavuşturmaya yardımcı olacaktır.

Meşin Huni

Dostum Lionel Dacre, Paris'teki Wagram Bulvarı'nda yaşıyordu. Evi, önünde demir parmaklıkları ve çimenliği olan küçük evlerdendi; sol yanından yürüyünce Zafer Takı çıkıyordu. Sanıyorum ki burası, bulvar inşa edilmeden çok önceleri de oradaydı; çünkü gri tuğlaları yer yer yosunlarla kaplanmış, duvarları zamanla küflenmiş ve rengi atmıştı. Sokaktan, önünde (yanlış hatırlamıyorsam) beş penceresi olan küçük bir ev gibi görünüyordu; fakat arka tarafta büyük, tek bir oda uzanıyordu. İşte Dacre'ın, kendisi için şahsi bir merak, dostları içinse bir eğlence olan, eşsiz okült külliyatı ve olağanüstü harikalar kütüphanesi buradaydı. İnce ve alışılmamış zevkleri olan, varlıklı bir adam olduğu için ömrünün ve servetinin çoğunu Talmudik, kabalistik ve efsunlu eserlerin emsalsiz bir şahsi koleksiyonu olduğu söylenen şeyleri toplamaya harcamıştı; ki pek çoğu bir hayli ender ve kıymetliydi. Zevkleri harikulade, dehşet verici şeylerden yanaydı; bilinmeyene yönelik tecrübelerinin uygarlığı ve adabı aştığını işitmişliğim vardır. İngiliz dostlarına bu meselelerden hiç bahsetmeyip araştırmacı ve becerikli bir kimseymiş gibi davransa da; benzer zevklere sahip bir Fransız, şeytana tapınma ayinlerinin en aşırılarının, kitap raflarıyla ve müzesinin mahfazalarıyla çevrili bu büyük ve azametli odada işlendiğine ikna etti beni.

Dacre'ın görünümü, bu psişik meselelere olan derin alakasının ruhani bir ilgiden çok entelektüel bir ilgi olduğunu açık etmeye yetiyordu. Sert yüzünde sofuluktan eser yoktu; ancak seyrek lülelerinin arasından, köknardan kâküllerinin üzerinde karlı bir tepe misali kıvrılan büyük, kubbemsi kafasında büyük bir zihinsel kuvvet vardı.

Bilgisi tecrübesinden çok daha fazlaydı, kuvveti de kişiliğinden bir hayli üstündü. Ufak, parlak gözleri tombul yüzünün derinlerine gömülmüş, zeka ve dinmek bilmeyen bir yaşam merakıyla ışıldıyordu; ne var ki bir duyumcu ve bencilin gözleriydiler. Adamdan bu kadar bahsetmek kâfi; ne de olsa zavallı iblis artık ölü, tam da yaşam iksirini buldum derken öldü. Ele alacağım şey çapraşık kişiliğinden ziyade, '82 senesinin bahar başlarında ona yaptığım ziyarette baş gösteren epey tuhaf ve esrarengiz hadisedir.

Dacre'la İngiltere'de tanışmıştım; zira Britanya Müzesi'nin Asur Odası'ndaki araştırmalarım, onun, Babil tabletlerindeki mistik ve ezoterik manayı saptamaya uğraştığı dönemlerde yürütülmekteydi ve bu müşterek uğraş bizi bir araya getirmişti. Öylesine edilen bir iki kelam her gün edilen sohbetlere ve arkadaşlığa doğru giden bir şeye yol açmıştı. Paris'e bir dahaki gelişimde onu ziyaret edeceğime söz vermiştim. Sözümü yerine getirebildiğim zamanlarda Fontainebleau'daki bir kır evinde yaşıyordum, uygun bir akşam treni olmadığı için geceyi evinde geçirmemi rica etti.

"Fazladan yalnızca şu kanepem var," dedi, büyük misafir odasındaki geniş bir divanı işaret ederek; "Umarım orada rahat edebilirsiniz."

Yüksek duvarlar boyunca uzanan kahverengi kitaplarıyla tuhaf bir yatak odasıydı; ancak benim gibi bir kitap kurdu için daha münasip bir döşeme, burnum için, eski bir kitaptan gelen belli belirsiz ve ince bir rayihadan daha hoş bir koku olamazdı. Daha güzel bir oda ve hoş bir döşeme istemediğime ikna ettim onu.

"Eşyalar rahat yahut münasip değilseler bile kıymetliler," dedi raflara göz gezdirerek. "Etrafınızdaki bu eşyalara nereden baksanız çeyrek milyon harcamışımdır. Kitaplar, silahlar, değerli taşlar, oyma eserler, duvar kilimleri, resimler – burada tarihî olmayan neredeyse hiçbir şey yok ve bir tanesi var ki bahsedilmeyi hak ediyor."

Konuşurken açık şöminenin bir yanına oturdu, ben de öbür yanına oturdum. Okuma masası sağındaydı ve tepesindeki ağır lamba etrafını göz alıcı altın sarısı bir ışıkla çevreliyordu. Ortada, yarıya kadar sarılmış bir parşömen, etrafındaysa pek çok tuhaf süs eşyası

vardı. Bunlardan biri, şarap fıçılarını doldurmakta kullanılan türden büyük bir huniydi. Kara ahşaptan yapılmış, ağzı da boyası çıkmış pirinçle geçilmiş gibi duruyordu.

"Şu tuhaf bir şeymiş," dedim. "Bunun öyküsü nedir?"

"Ah!" dedi, "tam da kendime sorup durduğum soru bu. Öğrenmek için neler vermezdim. Elinize alın ve inceleyin."

İncelerken ahşap sandığım şeyin, zamanla kaskatı kesilmesine karşın gerçekte meşin olduğunu fark ettim. Büyük bir huniydi ve doldurulduğu takdirde bir litre alırdı. Pirinç işleme, geniş olan ağzı çevreliyordu fakat dar olanı da metalle kaplanmıştı.

"Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu Dacre.

"Ortaçağ'dan bir şarap tüccarı yahut maltçıya ait olduğunu tahmin ediyorum." dedim. "İngiltere'de, on yedinci yüzyıla ait deriden yapılma içki sürahileri görmüştüm, –'kalaz' deniyordu– bu huniyle aynı sertlikte ve renkteydiler."

"Tarihi o civarlarda, zannediyorum," dedi Dacre, "ve kuşkusuz, bir kaba sıvı doldurmakta kullanılıyormuş. Ne var ki şayet şüphelerim doğruysa, bunu kullanan şarap tüccarı bir acayip, doldurduğu fıçı da bir hayli tuhafmış. Huninin ucunda garip bir şey fark etmediniz mi?"

Işığa tuttuğumda, pirinç ucun aşağı yukarı on iki santim kadar üzerinde bir yerde, meşin huninin dar boğazının, sanki birisi kör bıçakla kertiklemiş gibi pürtük pürtük olduğunu gördüm. Kara yüzün yalnızca orasında pürüz vardı.

"Biri boğazını kesmeye çalışmış."

"Kesmek mi diyorsunuz?"

"Kopmuş ve yırtılmış. Alet ne olursa olsun, böyle sert bir malzemede bu izleri bırakmak için bir hayli kuvvet gerekmiş olmalı. Ne düşünüyorsunuz? Anlattıklarınızdan fazlasını bildiğinizden eminim."

Dacre gülümsedi ve ufak gözleri bilgiyle ışıldadı.

"Çalışmalarınız arasında rüyaların psikolojisi var mıydı?" diye sordu.

"Böyle bir psikoloji olduğunu bile bilmiyordum."

"Sevgili beyefendiciğim, kıymetli taş mahfazasının üzerindeki raf, Albertus Magnus'tan itibaren, sırf bu meseleyi ele alan ciltlerle dolu. Başlı başına bir bilim dalıdır bu."

"Şarlatanların bilimi!"

"Şarlatanlar her daim öncü olmuşlardır. Astrologlardan astronomlar, simyacılardan kimyacılar, hipnotizmacılardan deneysel psikologlar gelmiştir. Dünün kaltabanları yarının profesörleridir. Rüyalar gibi incelikli ve tanımlanması güç şeyler bile gün gelecek düzenli ve sistemli bir hale gelecek. İşte o gün, şu raftaki dostlarımızın çalışmaları mistiklerin eğlencesi olmaktan çıkıp bir bilimin temelleri olacak."

"Öyle olduğunu farz edelim, rüya biliminin büyük, siyah ve pirinç işlemeli bir huniyle ne ilgisi var ki?"

"Anlatacağım. Koleksiyonum için daima ender şeyleri ve harikaları arayan bir vekilim olduğunu biliyorsunuz. Birkaç gün evvel, rıhtımlardan birinde, Latin Mahallesi'nde bulunan Mathurin Caddesi'nin arkalarındaki eski bir evin dolabında birkaç eski öteberi bulan bir tüccar çalınmış kulağına. Bu eski evin yemek odası, üzerine, armalar, şeritler ve çubuklar çizilmiş bir tablayla döşenmiş; sorgu sualden sonra bunun, Kral 14. Louis'nin üst düzey memuru Reynie'li Nicholas'ın kalkanı olduğu ortaya çıkmış. Dolaptaki öbür eşyaların da bu kralın ilk zamanlarına dayandığına kuşku yok. Yani, netice itibariyle, hepsi (anladığım kadarıyla) dönemin gaddar kanunlarının yerine getirilmesi ve muhafazasıyla ilgilenen bir beyefendi olan Reynie'li Nicholas'ın mülküymüş."

"Yani?"

"Şimdi sizden huniyi bir kez daha elinize alıp üstteki pirinç kenarı incelemenizi istiyorum. Üzerinde herhangi bir yazı fark ettiniz mi?"

Üzerinde kesinlikle birtakım çizikler vardı, zamanla silinip yok olmuştu neredeyse. Ana hatlarıyla, sonuncusu B'yi andıran birkaç harf vardı.

"B'yi fark ettiniz mi?"

"Evet, ettim."

"Ben de öyle. Hatta onun B olduğundan kuşkum yok."

"Ancak bahsettiğiniz asilzadenin ilk harfi R'ymiş."

"Kesinlikle! Güzelliği de burada ya. Bu tuhaf nesneye sahipti fakat üzerine bir başkasının baş harfini yazdırdı. Niçin yapmış olsun ki bunu?"

"Tahmin edemiyorum; ya siz?"

"Pekâlâ, belki fikir yürütebilirim. Ağzın ilerisine çizilmiş bir şey gördünüz mü?"

"Bir taç herhalde."

"Hiç kuşkusuz bir taç; fakat daha iyi bir ışıkta incelerseniz alelade bir taç olmadığını göreceksiniz. Bir hanedan tacı bu – bir rütbe işareti, dört inci ve peşi sıra çilek yaprakları içeriyor, bir marki için uygun bir işaret. Bu sebepten, ilk harfi B olan kişilerin bu tacı takma hakkı olduğu sonucunu çıkarabiliriz."

"O halde bu sıradan meşin huni bir markiye ait?"

Dacre tuhaf bir biçimde gülümsedi.

"Ya da markinin bir aile üyesine," dedi. "Bu işlemeli ağızdan açık seçik bu kadarını anlıyoruz."

"Fakat tüm bunların rüyalarla ne ilgisi var?" Dacre'ın yüzündeki ifadeden mi yoksa tavırlarındaki bir imadan mı bilmem, bu eski, eğri büğrü meşin topağına bakarken bir tiksinti, mantık dışı bir korku hücum etti üzerime.

"Pek çok kereler, rüyalarımdan mühim bilgiler edinmişimdir," dedi dostum takınmayı çok sevdiği ders verici bir tavırla. "Herhangi bir nesneyle ilgili bir kuşkum olduğunda, söz konusu nesneyi uyurken yanı başıma koymayı ve bilgilenmeyi beklemeyi prensip edindim artık. Geleneksel bilimin onayını almasa da bu usul bana o kadar da anlaşılmaz gelmiyor. Teorime göre, herhangi bir duygu feveranıyla yakından ilintili her nesne, ister sevinç olsun ister acı, hassas bir zihinle temasa geçme kabiliyetine sahip belli bir ortam yahut bir bağlantı muhafaza eder. Hassas bir zihin diyerek anormal olanları değil, seninki yahut benimki gibi yetişmiş ve eğitilmiş olanları kastediyorum."

"Söz gelimi, duvardaki eski bir kılıcın yanında uyuduğum takdir-

de, o kılıcın içinde bulunduğu kanlı bir hadisenin rüyasını göreceğimi mi söylemek istiyorsunuz?"

"Mükemmel bir örnek çünkü doğrusunu istersen, kılıcı aynı amaçla kullandım ve rüyamda sahibinin ölümünü gördüm. Hangisi olduğunu bilemeyeceğim ancak Frondist savaşlarının olduğu sıralardaki canlı bir çarpışma esnasında ruhunu teslim etti. Düşünecek olursan, atalarımızca gerçek olarak kabul edilen yaygın geleneklerimizden bazılarını bizler, sahip olduğumuz bilgiyle, batıl inanç saymaktayız."

"Mesela?"

"Pekâlâ, gelin pastasının, uyuyan kişi güzel rüyalar görsün diye yastığın altına yerleştirilmesi. Konu üzerine bizzat üzerine yazdığım küçük bir kitapçıkta izah edildiğini görebileceğiniz birkaç misalden biri bu. Fakat meseleye dönecek olursak, bir gece yanımda bu huniyle uyudum ve kökeni ile kullanımını tuhaf bir biçimde açıklığa kavuşturan bir rüya gördüm."

"Ne gördünüz?"

"Rüyamda–" Durakladı ve hevesli bir merak ifadesi geçti kocaman yüzünden. "Vay canına, çok iyi bir fikir," dedi. "Sahiden de fazlasıyla ilginç bir deney olacak bu. Siz, bizzat bir psişik deneksiniz – herhangi bir etkiye derhal tepki veren sinirleriniz var."

"Kendimi hiç o yönde test etmemiştim."

"O halde sizi bu akşam test edelim. Sizden, bu gece o kanepeye yattığınızda bu eski huniyi yastığınızın yanına yerleştirip uyumanızı rica edebilir miyim?"

Rica gülünç gibi gelmişti; fakat ben de, kendi karmaşık tabiatımda, tuhaf ve olağanüstü şeylere susamış biriydim. Ne Dacre'ın teorisine zerre kadar inanıyor ne de böyle bir deneyden bir başarı umuyordum; yine de deneyin yapılacak olması beni keyiflendiriyordu. Dacre, büyük bir ağırbaşlılıkla, kanepemin baş tarafına küçük bir sehpa çekip huniyi üzerine koydu. Daha sonra kısa bir sohbetin ardından iyi geceler dileyerek beni yalnız bıraktı.

İçin için yanan ateşin yanında puro içerek kısa bir müddet daha oturdum ve zihnimde, meydana gelen tuhaf hadise ile beni bekle-

yen tuhaf tecrübeyi düşünüp durdum. Her ne kadar kuşkucu olsam da, Dacre'ın ikna etmeye çabalarkenki tavırlarında etkileyici bir şey vardı. Etrafımdaki olağandışı şeyler, orada burada duran acayip ve meşum nesnelerle dolu kocaman oda, ruhumu ciddiyetle dolup taşırıyordu. Nihayet soyundum, lambayı söndürüp uzandım. Uzun süre bir o yana bir bu yana döndükten sonra uykuya daldım. Rüyamda gördüğüm manzarayı elimden geldiğince doğru bir şekilde anlatmaya çabalayayım. Uyanık gözlerimle gördüğüm her şeyden çok daha canlı bir şekilde duruyor hatıramda. Mahzene benzeyen bir oda vardı. Köşelerdeki dört kemer de yükselerek fincan biçimindeki sivri çatıyı oluşturuyordu. İnşaat henüz kaba olsa da dayanıklıydı. Görünüşe göre büyük bir yapının bir parçasıydı.

Garip, siyah kadifeden silindir şapkalı ve kara giyimli üç adam, kırmızı halıyla kaplanmış bir kürsüde dizilmiş oturuyorlardı. Yüzleri ciddi ve üzgündü. Sol tarafta, ellerinde, evrakla dolu gibi görünen dosyalar tutan uzun cübbeli iki adam dikiliyordu. Sağ tarafta ise, bana doğru bakan, sarı saçlı ve tuhaf, bir çocuğunki gibi açık mavi gözleri olan ufak tefek bir kadın vardı. İlk gençlik yıllarını geçmişti; fakat orta yaşlı da sayılmazdı. Görünümü cesur, duruşuysa mağrur ve kendinden emindi. Yüzü solgun olsa da dingindi. Dümdüz, güçlü ve ufacık bir ağız ile dolgun çenedeki üstü kapalı gaddarlıkla tuhaf bir yüzdü bu; alımlı ancak kurnazdı. Bol ve beyaz bir tür cübbeye sarınmıştı. Yanı başında, kulağına fısıldayıp, durmadan önünde haç çıkaran çelimsiz ve hevesli bir rahip duruyordu. Kadın kafasını çevirip haçı geçerek, yargıçları olduğunu tahmin ettiğim karalar içindeki üç adama dikti gözlerini.

Durmuş izlerken adamların üçü birden ayağa kalkıp bir şeyler söyledi; sözleri seçemememe karşın konuşanın ortadaki olduğunu anlamıştım. Sonra, peşlerinde evrak taşıyan o iki adamla odadan hızlıca çıktılar. Tam o sırada, kalın yelekler giymiş sert görünümlü birkaç adam alelacele odaya dalarak önce kırmızı halıyı kaldırıp ardından da kürsüyü oluşturan tahtaları sökerek odayı tamamen boşalttı. Örtü kaldırılınca arkasında duran tuhaf eşyaları fark ettim. Bir tanesi yatağa benziyordu; her bir köşesinde ahşap silindirler ve

uzunluğunu ayarlamak için bir vinç kolu vardı. Bir diğeri tahtadan bir attı. Başka tuhaf eşyalar ve makaralara asılı birtakım sallanan teller de vardı. Modern spor tesislerini aratmıyordu.

Oda boşaldıktan sonra manzaraya yeni biri katıldı. Haşin ve bir deri bir kemik kalmış yüzüyle karalara bürünmüş, cılız ve uzun boylu bir kimseydi. Adamın görünümü tüylerimi ürpertmişti. Kıyafetleri yağdan benek benek olmuş, parıldıyordu. Sanki girer girmez tüm idareyi eline almış gibi ağırkanlı ve etkileyici bir ciddiyet takınmıştı. Sert görünümü ve kirli kıyafetine karşın artık onun işi, onun odasıydı ve o idare edecekti. Sol kolunun ön kısmında bir tomar halat taşıyordu. Kadın keskin bakışlarla onu süzse de ifadesi hiç değişmiyordu; kendinden emin, hatta meydan okuyucuydu. Fakat rahibinki öyle değildi. Yüzü kireç kesmişti, yüksek ve çıkıntılı alnının terle dolup parıldadığını görebiliyordum. Ellerini açıp kadının kulağına durmadan eğilerek çılgınca sözler mırıldanmaya başladı.

Kara giyimli adam yaklaştı, sol kolundaki urganlardan birini alarak kadının ellerini birleştirip bağladı. O sırada kadın da ellerini gıkını çıkarmadan uzatıyordu. Daha sonra, kadının kolunu sertçe tutup bel hizasından biraz daha yüksek olan tahta ata doğru götürdü. Rahip korkudan zangır zangır titreyerek odadan fırlayıp çıktığı sırada, kadın da atın üzerine yerleştirilip sırtüstü yatırılmıştı. Dudakları hızlı hızlı kıpırdıyordu, işitemesem dahi dua ettiğini biliyordum. Ayakları atın iki yanından sarkarken görevli bulunan kaba saba adamların urganları bileklerine bağlayıp öbür uçlarını da taş zemindeki demir halkalara geçirmiş olduklarını fark ettim.

Bu uğursuz hazırlığı izledikçe yüreğim eziliyor; yine de korkunun cazibesine kapılarak gözlerimi bu görülmemiş merasimden alamıyordum. Bir adam, her iki elinde de bir kova suyla odaya girdi. Bir başkası da üçüncü kovayla peşinden geldi ve tahta atın yanına bıraktılar. İkinci adamın öbür elinde tahta bir maşrapa (düz bir tutamacı olan bir tas) vardı; karalar içindeki adama uzattı onu. Tam o esnada, adamlardan biri, elinde, beni rüyamda bile hayal meyal bir aşinalık hissiyle dolduran, siyah bir nesneyle yanına geldi. Meşin bir huniydi bu. Dehşet verici bir kuvvetle batırdı – fakat daha

fazlasına tahammül edemiyordum. Tüylerim korkudan diken diken olmuştu. Kıvrana debelene uykunun bağlarından kurtuldum. Kendimi, pencereden sızan ve karşı duvara tuhaf gümüşi, kara desenler çizen ay ışığıyla koskoca kütüphanede korkudan titrer bulunca bir çığlık kopardım. Ah, o ortaçağ mahzeninden, insan evladının bağrında insan yüreği taşıdığı on dokuzuncu asra dönmek ne kadar ferahlatıcıydı. Her bir uzvum tir tir titreyerek, zihnim minnettarlık ve dehşet arasında gidip gelerek kanepeme oturdum. Böyle şeylerin yapılmış olduğunu düşünmek – yapılmış olduğu halde Tanrı'nın bu canilerin canlarını almadığını düşünmek... Hepsi bir hayal miydi yoksa dünya tarihinin karanlık, zalim zamanlarında sahiden de bir karşılığı var mıydı bunların? Zonklayan kafamı titreyen ellerimin arasına gömdüm. Sonra, birden, kalbim durur gibi oldu, korkum o denli büyüktü ki çığlık bile atamıyordum. Odanın karanlığı arasından bir şey, bana doğru yaklaşıyordu.

İnsanın cesaretini kıran şey peş peşe gelen korkulardır. Akıl yürütemiyor, dua edemiyordum; yalnızca heykel misali oturup kalmış, oturma odasından gelen silueti izliyordum. Siluet çok geçmeden ay ışığının beyaz şeridine vardı da bir kez daha derin bir nefes aldım. Dacre'dı ve yüzü, benim kadar korkmuş olduğunu ele veriyordu.

"Siz miydiniz? Tanrı aşkına, ne oluyor?" diye sordu boğuk bir sesle.

"Ah, Dacre, sizi gördüğüme sevindim! Cehennemin dibindeydim. Dehşet vericiydi."

"O halde çığlık atan sizdiniz?"

"Sanırım bendim."

"Tüm ev yankılandı. Hizmetçilerin ödü koptu." Kibrit çakıp lambayı yaktı. "Galiba ateşi yeniden yakabiliriz," diye devam etti korlara birkaç kütük atarak. "Aman Tanrım, sevgili dostum, bembeyaz olmuşsunuz! Hayalet görmüşe dönmüşsünüz."

"Evet, gördüm gördüm – hem de pek çok hayalet."

"Meşin huni işe yaradı, o halde?"

"Üzerine kaç para verirseniz verin bir daha o şeytani şeyin yanında uyumam."

Dacre kıkırdadı.

"Sayesinde hareketli bir gece geçirirsiniz diye umuyordum," dedi. "Fakat karşılığında benimkini aldınız; zira çığlığınız sabahın ikisi için pek de hoş bir ses değildi. Söylediklerinizden tüyler ürpertici hadiseyi tamamen görmüş olduğunuzu anlıyorum."

"Ne tüyler ürpertici hadisesi?"

"Su işkencesi – 'Güneş Kral'ın mutlu mesut devrindeki adıyla 'Özel Sorgu.' Sonuna kadar dayandınız mı?"

"Hayır, Tanrı'ya şükür, tamamen başlamadan uyandım."

"Ah! Sizin için iyi olmuş. Ben de üçüncü kovaya kadar dayanmıştım. Pekâlâ, bu eski bir hikâyedir, hepsi ama öyle ama böyle artık mezarda, nasıl girdikleri fark eder mi ki? Gördükleriniz hakkında hiçbir fikriniz yok sanıyorum?"

"Bir suçlunun işkencesi. Şayet cezası suçlarına denkse korkunç bir caniymiş."

"Pekâlâ, kendimizi böyle avutabiliriz," dedi Dacre, sabahlığını sarınıp şöminenin yanına büzülerek. "Suçları cezasıyla denkti. Yani şayet kadının kimliğinde haklıysam."

"Kimliğini nasıl bilebiliyorsunuz ki?"

Yanıt için raftan parşömen kapaklı eski bir kitap indirdi.

"Bunu bir dinleyin," dedi; "on yedinci asır Fransızcasıyla yazılmış ancak okurken kabaca çevireceğim. Bilmeceyi çözüp çözmediğime kendiniz karar verirsiniz."

"'Babası, Dreux d'Aubray'in ve biri sivil teğmen, öbürüyse meclis danışmanı olan iki kardeşi MM. d'Aubray'lerin cinayetleriyle suçlanan tutsak, davası görülmek üzere Yüce Divan'ın ve Tournelles Meclisi'nin huzuruna çıkarıldı. Şahsen bu kadar aşağılık suçları işlemiş olduğuna inanasım gelmiyor; zira yumuşak başlı görünen, ufak tefek, açık tenli ve mavi gözlü bir kadın. Fakat Mahkeme yine de onu suçlu bularak suç ortaklarını itiraf etmesi amacıyla hem sıradan hem de özel sorguya mahkûm etti. Ardından, at arabasıyla Greve Meydanı'na götürülerek kafası kesildi ve geriye kalan bedeni yakılıp külleri rüzgâra savruldu.'

"Bu yazının tarihi 16 Temmuz 1676'dır."

"İlginç," dedim, "fakat ikna edici değil. Aynı kadın olduğunu nasıl ispat edeceksin?"

"Oraya geliyorum. Anlatıcı kadının sorgulandığı sıradaki davranışlarından bahsederek devam ediyor. 'Kadın, infaz memuru kendisine yaklaştığında elinde tuttuğu urganlardan onu tanıdı ve baştan aşağı süzüp tek kelime etmeden ellerini ona bizzat uzattı.' Buna ne diyorsun?"

"Evet, öyleydi."

"'Pek çok uzvu burkmuş ve ıstırap dolu pek çok feryada sebep olmuş tahta ata ve halkalara korkmadan baktı. Gözleri, hepsi kendisi için hazırlanmış su kovalarına ilişince tebessüm ederek, 'Tüm bu su beni boğmak için buraya getirilmiş olmalı, Mösyö. Eminim ki benim gibi ufak tefek bir insanın hepsini yutmasını nasıl sağlayacağınız hakkında en ufak bir fikriniz yoktur.' İşkencenin ayrıntılarını okuyayım mı?"

"Hayır, Tanrı aşkına, sakın."

"İşte, burada yazanın, tam da bu gece seyrettiğiniz manzaranın bir kaydı olduğunu kuşkuya yer bırakmadan ispat eden bir cümle: 'İyi yürekli Abbé Pirot, tövbekârının çektiği ıstıraplara dayanamayarak odayı hızla terk etti.' Bu sizi ikna etti mi?"

"Tamamen etti. Sahiden de aynı hadise olduğu su götürmez. Fakat görünümü bu denli hoş, sonuysa bu denli korkunç olan bu kadın kim o halde?"

Dacre yanıtlamak için karşıma geçti ve lambayı yatağımın yanı başında duran masaya koydu. Meşum huniyi kaldırarak ışık düşsün diye pirinç ağzı çevirdi. Bu açıdan bakıldığında işleme bir önceki geceden daha açık görülüyordu.

"Bu armanın bir markiye ya da markize ait olduğu hususunda zaten anlaşmıştık," dedi. "Aynı zamanda harfin B olduğunda da karar kılmıştık."

"Kesinlikle öyle."

"Şimdi size, öbür harflerin soldan sağa M, M, küçük d, A, küçük d ve son olarak B olduğunu iddia ediyorum."

"Evet, haklı olduğunuza eminim. İki küçük d'yi de apaçık seçebiliyorum."

"Size bu gece okuduklarım," dedi Dacre, "tüm zamanların en meşhur zehirleyicisi ve katili Brinvilliers Markizi Marie Madeleine d'Aubray'in duruşmasına ait resmi kayıttır."

Hadisenin sıradışılığı ve Dacre'ın ortaya çıkardığı delillerin eksiksiz oluşuyla şaşkına dönmüş bir halde çıt çıkarmadan oturdum kaldım. Kadının uğraşı hakkında birkaç detayla, ölçüsüz ahlaksızlığını, hasta babasına uzun süre boyunca yaptığı soğukkanlı işkenceyi ve aşağılık bir çıkar uğruna iki kardeşini de öldürmüş olduğunu hayal meyal anımsıyordum. Aynı zamanda, ihtişamlı ölümünün, dehşetli yaşamının diyetini ödediğini, tüm Paris'in kendisiyle son anlarında aynı duyguları paylaştığını ve katil diye lanet okumalarının üzerinden çok geçmeden kendisine şehit diye hayır duası ettiklerini de anımsıyordum. Yalnızca tek bir itiraz gelmişti aklıma.

"Nasıl olmuş da baş harfleri ve arması huninin üzerine yazılmış? Ortaçağda, saygınlığı, işkence aletlerini isimleriyle süsleyecek kadar soylu bir raddeye taşımamışlardır herhalde?"

"Benim de kafam aynı noktada karışıyordu," dedi Dacre, "fakat basit bir açıklaması var. Vaka, zamanında büyük yankı uyandırmış. Polis müdürü La Reynie'nin de bunu tatsız bir hatıra olarak saklamasından daha doğal bir şey olamazdı. Bir marki karısının özel sorguya çarptırılması sık sık gerçekleşen bir şey değildi. Başkalarının da bilmesi için üzerine baş harflerini yazdırması onun için epey sıradan bir şey olmuştur muhakkak."

"Peki ya bu?" diye sordum meşin boyundaki izleri göstererek.

"Yaman kaplanmış," dedi Dacre ve arkasını döndü. "Dişlerinin, öbür kaplanlarınki gibi kuvvetli ve keskin olmasından belli."

249 Numaralı Parça

Bu, Edward Bellingham ile William Monkhouse Lee arasındaki münasebetle ve Abercrombie Smith dehşetinin sebebiyle ilgili olarak yapılacak ne kesin ne de son yorum olacaktır. Elimizde, bizzat Smith'e ait eksiksiz ve açık bir ifade ile uşak Thomas Styles'dan, Eski Fakülte üyesi Plumptree Peterson'dan ve bu tuhaf hadiseler zincirine geçerken şahit olmuş kimselerden de ifadeler olduğu doğrudur. Fakat yine de hikâye, ekseriyetle, salt Smith'inki üzerine kurulacaktır. Ancak çoğu insan diyecektir ki tek bir zihin, dışarıdan ne denli aklı başında görünse de, derinlerinde, hemen göze çarpmayan birtakım çarpıklıklara, işleyişinde tuhaf birtakım kusurlara sahip olabilir. Bu ihtimal de, Tabiat yolundan, Oxford Üniversitesi gibi meşhur bir öğrenme ve aydınlanma meskeninde sapılması ihtimalinden daha yüksektir. Yine de, bu Tabiat yolunun ne denli dar ve dolambaçlı, bilimin sunduğu fenerlere karşın ne denli belli belirsiz olduğunu ve önünde, etrafını kuşatan karanlık yüzünden ne denli uzun ve korkunç ihtimallerin uzandığını göz önüne alırsak; ancak gözü pek ve kendinden emin bir adam, insan ruhunun sapabileceği yan yollara ket vuracaktır.

Oxford'ın Eski Fakülte diye adlandırdığımız kanadında epey eskiden kalma bir kule bulunur. Açık kapının üzerinden geçen kalın kemer, yılların verdiği ağırlıkla orta yerinden aşağı bükülmüştür. Yosunlu, gri taşlar sanki ihtiyar bir ana, rüzgârdan ve fırtınadan korunsunlar diye işe koyulmuş gibi birbirlerine sazlar ve sarmaşıklarla örülüp bağlanmıştır. Kapıdan yukarıya doğru kıvrılan, ikisini geçtikten sonra üçüncü sahanlıkta sona eren taştan bir merdiven bulu-

nur; basamakları biçimsizdir ve bilginin peşinden koşan nesillerin adımlarıyla aşınmıştır. Hayat, bu sarmal merdivenden aşağı bir su misali akmış, su misali ardında muntazam oluklar açmıştır. Plantagenet zamanının uzun cübbeli, titiz âlimlerinden, ileriki zamanların taze dimağlarına değin ne dolu dolu, ne kuvvetli çağlamıştı genç İngiliz nesli... Tüm o umutlardan, o arayışlardan, o hararetli kuvvetten geriye, yıllanmış kilise bahçesinin birinde bulunan tek tük taşlar üzerindeki birkaç çizikten ve çürümüş bir tabutun içindeki, bir ihtimal, bir avuç tozdan başka ne kalmıştı şimdi? Yine de, bu dilsiz merdiven ve yüzeyinde halen görülebilen eğimi, çapraz haçı ve başka hanedan işaretleriyle eski gri duvarlar, aradan geçen günlerin garip gölgelerini savurur gibi duruyorlardı işte.

1884 yılının Mayıs ayında, üç genç adam, eski merdivenin müstakil sahanlıklara açılan katlarına yerleşmişti. Her bir kat yalnızca bir oturma odası ile bir yatak odasından oluşuyor, zemin kattaki karşılıklı iki odadan biri kömürlük olarak kullanılırken öbürü ise vazifesi yukarısındaki üç adama göz kulak olmak olan uşak yahut düzenbaz, Thomas Styles'ın oturma odası olarak kullanılıyordu. Sağda ve solda, eski kule sakinleri kapanabilsinler diye okuma odaları ve atölyeler vardı ki bu da odaların çalışkan öğrenciler arasında rağbet görmesini sağlıyordu. Abercrombie Smith üste, Edward Bellingham onun altına ve William Monkhouse Lee ise en alt kata yerleşmişti.

Aydınlık bir bahar akşamı, saat ondu ve Abercrombie Smith, ayakları şöminenin parmaklığında, ağzında piposuyla koltuğunda oturuyordu. Şöminenin öbür tarafındaysa eski okul arkadaşı Jephro Hastie, benzer bir koltukta, aynı rahatlıkla yayılıyordu. İki adam da fanilalarıyla duruyordu; akşamüstünü nehirde geçirmişlerdi fakat hiç kimse –kılıkları dışında– uyanık ve dikkatli yüzlerine bakarken akılları ve zevkleri erkeklere has, kaba olan her şeye kolaylıkla kayıveren, havaî kişiler olduklarını düşünmeden edememişti. Fakülte kayığının küreklerini Hastie çekmiş olsa da Smith kürekte daha iyiydi; ne var ki yaklaşan imtihan onu şimdiden güçten düşürmüş, sıhhati elverdiği müddetçe haftada birkaç saat dışında onu çalışmaya itmişti. Masada duran bir yığın tıbbi kitap, dağınık kemikler,

maketler ve anatomik çizimler çalışmalarının mahiyetini olduğu kadar kapsamını da gösteriyor; şömine rafında duran birkaç eskrim değneğiyle bir takım boks eldiveniyse Hastie'nin yardımıyla nasıl egzersiz yaptığını kısa ve öz bir biçimde belli ediyordu. Birbirlerini çok iyi tanıyorlardı – o denli iyi tanıyorlardı ki huzur veren bir sükûnetle oturmaktaydılar ki bu da dostluğun en ileri haliydi.

"Biraz viski iç," dedi Abercrombie Smith, nihayet piposunun dumanları arasından. "Sürahide İskoç, şişede de İrlanda viskisi var."

"Hayır, sağ ol. Kürek yarışına gireceğim. Talim zamanları içki içmem. Sen iç?"

"Ben de kitap okuyacağım. Boş verelim en iyisi."

Hastie kafasını salladı ve ikisi de huzurlu bir sessizliğe gömüldüler.

"Aklıma gelmişken, Smith," dedi Hastie az sonra, "öbür katlardaki adamlardan herhangi biriyle tanıştın mı?"

"Karşılaştıkça selamlaşıyoruz, o kadar."

"Hım! O kadarına müsaade edebilirim. İkisi hakkında da bir şeyler biliyorum. Çok değil fakat istediğim kadar. Senin yerinde olsam onları öyle hemen bağrıma basmam. Gerçi Monkhouse Lee o kadar da fena değil."

"Zayıf olanı mı diyorsun?"

"Aynen öyle. Efendice bir adam. İçinde herhangi bir kötülük olduğunu sanmıyorum. Ancak Bellingham'ı tanımadan tanıyamazsın onu da."

"Şişman olanı mı diyorsun?"

"Evet, şişman olan. Tanımış olmayı bilhassa istemediğim bir adam.

Abercrombie Smith kaşlarını kaldırarak dostundan yana baktı.

"Nesi var ki?" diye sordu. "İçki mi? Kumar mı? Terbiyesizlik mi? Eskiden bu kadar kusur bulan biri değildin."

"Ah! Adamı tanımıyorsun besbelli, bilsen sormazdın. Onda melun bir şeyler var – sürüngenlere has bir şeyler. Onu gördükçe midem kalkıyor. Gizli kusurları olduğunu, uğursuz bir yaşam sürdüğünü düşünüyorum. Budala değil yine de. Kendi alanında,

üniversitenin sahip olduğu en iyi adamlardan biri olduğunu söylüyorlar."

"Tıpta mı, klasikte mi?"

"Doğu dillerinde. Zehir gibiymiş. Chillingworth onunla öbür çağlayanın yukarısında bir yerde tanışmış. Araplarla sanki orada doğup büyümüş gibi çene çaldığını söyledi bana. Kıptilerle Kıptice, Yahudilerle İbranice, Bedevilerle Arapça konuşuyormuş ve hepsi eteğine yapıştı yapışacakmış neredeyse. Oranın yüksek yerlerinde, kayalara oturup gelene geçene somurtup tüküren birtakım münzevi ihtiyarlar bulunurmuş. Arkadaşları Bellingham'ı gördükleri vakit o daha ağzını açmadan yüzükoyun yatıp kımıl kımıl ederlermiş. Chillingworth daha önce hiç böyle bir şey görmediğini söyledi. Bellingham da bunu hakkı bilip aralarından çalımlı çalımlı yürür ve onları babalarıymış gibi azarlarmış. Bir Eski Fakülte öğrencisi için epey iyi bir şey değil miymiş bu?"

"Niçin Lee'yi, Bellingham'ı tanımadan tanıyamazsın dedin?"

"Çünkü Bellingham onun kız kardeşi Eveline'le nişanlı. Öyle muhteşem bir kız ki Smith! Tüm aileyi yakından tanıyorum. O vahşiyi onunla görmek mide bulandırıcı. Bir kurbağa ile bir güvercini hatırlatıyorlar bana daima."

Abercrombie Smith sırıtarak külünü ızgaradan tarafa silkti.

"Eteğindeki tüm taşları döktün, dostum," dedi. "Ne ön yargılı, ne haset, ne aklı fikri kötülükte bir adamsın yahu! Adamla bundan başka bir alıp veremediğin yok."

"Pekâlâ, kızı boyu şu kiraz fidanı kadarkenden beri tanıyorum ve kendini tehlikeye atmasına dayanamıyorum. Ve bu da bir tehlike. Adam canavar gibi, huyları da öyle, zehir saçıyor. Long Norton'la olan kavgasını hatırlıyor musun?"

"Hayır; birinci sınıf olduğumu hep unutuyorsun."

"Tabii ya, geçen kıştı, elbette. Pekâlâ, nehrin yanındaki yedekçi yolunu biliyorsundur. Kıyısında birkaç adam yürüyordu, Bellingham öndeydi. Onlar ilerledikçe karşıdan da ihtiyar bir satıcı kadın geliyordu. Yağmur yağıyordu –yağmur yağdığında oralar nasıl olur biliyorsundur– ve nehirle, neredeyse bir o kadar geniş gölet ara-

sındaki yol balçık balçık oldu. Yolda yürümek varken o domuz ne mi yaptı dersin, ihtiyar kadını çamura itti; sattığı şeylerle üstü başı mahvolmuştu. Adamın yaptığı şey alçakçaydı; elini taşın altına koyacak kadar soylu olan Long Norton ona ağzına geleni söyledi. Laf lafı açtı darken Norton bastonunu adamın omuzlarına indiriverdi ve kıyamet koptu. Şimdi karşılaştıklarında Bellingham'ın Norton'a nasıl baktığını görmek büyük zevk. Aman, Smith, saat neredeyse on bir olmuş!"

"Acele etme. Piponu bir daha yak."

"Yakamam. Talimde olmam gerekiyor. Uslu uslu kıvrılıp yatacağıma burada oturmuş dedikodu yapıyorum. Müsaade edersen kafatasını ödünç alıyorum. Benimkini bir aylığına Williams aldı. İhtiyacın olmayacaksa küçük kulak kemiklerini de alıyorum. Çok teşekkürler. Çantaya gerek yok, kolumun altında taşırım. İyi geceler, evlat, komşularınla ilgili söylediklerim aklında olsun."

Hastie anatomik ganimetleriyle sarmal merdivenden aşağı takır tukur indikten sonra Abercrombie Smith piposunu çöp sepetine fırlatıp sandalyesini lambaya doğru yanaştırarak talihsiz ve çaresiz hükümdarları olduğumuz yerli krallıkların büyük ve renkli haritalarıyla bezenmiş, yeşil kapaklı kocaman bir cilde gömüldü. Oxford'da birinci sınıf öğrencisi olsa da, tıpla o kadar ilgili değildi. Zira Glasgow ve Berlin'de dört yıl çalışmıştı ve bu yaklaşan imtihan nihayet kendisini mesleğinin bir üyesi yapacaktı. Yumulu ağzı, geniş alnı ile keskin hatlı ve hafif gaddar görünen yüzüyle o kadar dik kafalı, o kadar azimli ve o kadar kuvvetli görünüyordu ki o muhteşem kabiliyeti olmasa eninde sonunda afili bir dahi olur çıkardı. İskoçlar ve Kuzey Almanlar arasında yerini korumayı başarabilen bir adam öyle kolay kolay mağlup edilemez. Smith, Glasgow ve Berlin'de isim yapmıştı ve şimdi de, olur da çok çalışmak ve fedakârlık işe yararsa, bir o kadarını daha Oxford'da yapmak üzere kolları sıvadı.

Bir saattir kitap okuyordu. Sehpadaki rahatsız edici saatin ibreleri hızla on ikiye yaklaşmaktaydı ki öğrencinin kulağına, kuvvetli bir duygunun tesiri altında güçlükle soluyan bir adamın tıslamasını andıran keskin ve oldukça tiz bir ses çalındı aniden. Kitabını

kapatarak dinlemek üzere kulağını yana eğdi. Ne iki yanında ne de yukarısında herhangi biri vardı, demek ki ses aşağıdan gelmişti, Hastie'nin hakkında tatsız şeyler söylediği komşusunun ta kendisinden. Smith, onu yalnızca zayıf karakterli, soluk yüzlü, sessiz sakin ve çalışmayı seven biri olarak biliyordu; kendi lambasını söndürdükten sonra bile, onun lambası eski kuleden dışarı sarı sarı ışık huzmeleri yayardı. Bu müşterek geçe kalmaları, aralarında gizli bir bağ oluşturmuştu. Vakit şafağa yaklaşırken, yakınında, uyumaya onun kadar az kıymet veren biri daha olduğunu bilmek Smith'i rahatlatıyordu. Şimdi bile, düşünceleri ona yöneldikçe Smith'in içi yumuşuyordu. Hastie iyi yürekli bir adamdı; fakat hayal gücünden yahut anlayıştan yoksun, kaba ve asabiydi. Erkekliğin gereği olarak gördüğü şeylerden feragat edilmesine tahammül edemezdi. Bir adam, devlet okulu değerlerine göre ölçülüp biçilemiyorsa o adam Hastie için kabul edilemezdi. Güçlü kuvvetli pek çokları gibi, o da görünüm ve karakteri birbirine karıştırma, devridaim ihtiyacını disiplin ihtiyacına yorma eğilimindeydi. Daha kuvvetli bir zihne sahip olan Smith, dostunun bu huyunu biliyor ve düşünceleri aşağısındaki adama yoğunlaştığı için şimdilik buna anlayış gösteriyordu.

Smith, ses bir daha gelmediğinden çalışmasına yeniden dönmüştü ki gecenin sessizliğinde boğuk bir feryat, besbelli bir çığlık kopuverdi – acı içinde ve kendini kaybederek sarsılmış bir adamın imdadıydı bu. Smith kitabını düşürerek sandalyesinden sıçradı. Sinirleri sağlam bir adamdı olmasına fakat kanını buz gibi donduran bu ani ve zapt edilemeyen korku dolu feryatta bir şeyler vardı. Böylesi bir yerde ve saatte gelmesi zihnine binbir akıl almaz ihtimali üşüştürmüştü. Bir hışım aşağı gitse miydi yoksa beklese daha mı iyi olurdu? Milletine has o taşkınlık yaratma hıncına sahipti de, komşusunu o denli az tanıyordu ki özel hayatına burnunu öylece sokamazdı. Bir anlığına tereddüt içinde durdu kaldı; tam meseleyi kafasında tartarken merdivenlerden telaşlı ayak tıkırtıları geldi. Genç Monkhouse Lee, yarı giyinik ve kireç gibi olmuş bir halde odasına dalıverdi.

"Aşağı gelin!" dedi nefes nefese. "Bellingham hasta."

Abercrombie Smith hemen peşinden inerek Bellingham'ın oturma odasına girdi; kendisininkinin altında kalıyordu. Mevcut meseleye o kadar meraklıydı ki eşiği geçerken etrafına hayretle bakıp duruyordu. Öyle bir odaydı ki bu, daha evvel hiç böylesini görmemişti – çalışma odasından çok müzeydi sanki. Duvarlar ve tavan, Mısır'dan ve Doğu'dan gelme binbir tuhaf kalıntıyla bezenmişti. Odanın dört bir yanında, sırtlarında yük taşıyan uzun, ince figürler yahut kaba çuhalara sarınmış silahlar bulunuyordu. Tepede boğa başlı, leylek başlı, kedi başlı, baykuş başlı heykeller ile engerek taçlı, badem gözlü firavunlar ve Mısır'ın, lacivert taşından yapılma tuhaf, böceğe benzeyen tanrıları vardı. Horus, İsis ve Osiris her bir raftan ve oyuktan başlarını uzatırken, Kadim Nil'in gerçek evladı, büyük bir timsah açık ağzıyla iki ilmekle bağlandığı tavandan aşağı sallanıyordu.

Bu tuhaf odanın orta yerinde kâğıtlarla, şişelerle ve hoş, palmiye benzeri bir bitkinin kurumuş yapraklarıyla kaplı büyük ve kare biçiminde bir masa vardı. Bu türlü türlü eşyaların hepsi birden, oradaki boşluktan da belli olduğu üzere, duvardan çıkan ve masanın üzerine yerleştirilen bir mumya mahfazasına yer açmak amacıyla istiflenmişti. Korkunç, kapkara ve budaklı bir çalının yakılmış tepesi gibi buruş buruş olmuş mumyanın yarısı mahfazanın dışına çıkarılmıştı; pençe gibi elleri ve kemikleri çıkmış ön kolu masanın üzerindeydi. Sandukaya eski püskü, sarı bir papirüs rulosu yaslanmıştı. Önünde ise odanın sahibi, ahşaptan bir koltuğa oturmuş, kafasını geriye atarak ardına dek açılmış gözlerini dehşete kapılmış bir biçimde tepesindeki timsaha dikmişti. Mosmor, kalın dudakları her soluk verişinde yüksek sesle pufluyordu.

"Aman Tanrım! Ölüyor!" diye haykırdı Monkhouse Lee telaşla.

Yanık teni ve kara gözleriyle zayıf ve yakışıklı bir delikanlıydı; İngiliz'den ziyade İspanyollara benziyor, hal ve hareketlerindeki Keltlere has keskinlik, Abercrombie'nin Saksonlara özgü ağırkanlılığıyla bir tezat oluşturuyordu.

"Sadece bayılmış galiba," dedi tıp öğrencisi. "Yardım edin bir. Siz ayaklarını tutun. Şimdi kanepeye. Şu küçük ahşap ıvır zıvırları çeker

misiniz? Yayıntıya bak yahu! Yakasını açıp biraz su verirsek kendine gelecektir. Neler çeviriyormuş ki böyle?"

"Bilmiyorum. Haykırdığını işittim. Yukarı koştum. Ben kendisini iyi tanıyorum da, siz de gelmekle nezaket gösterdiniz."

"Kalbi kastanyet gibi çarpıyor," dedi Smith, elini şuursuz adamın göğsüne koyarak. "Korkudan aklı çıkmış sanki. Üzerine su dökün! Yüzünün haline bakın!"

Sahiden de tuhaf ve bir hayli ürkütücü bir yüzdü; hem rengi hem de hatları bir garipti. Bembeyazdı; fakat korkudan kaynaklanan bir solukluk değil de, dil balıklarının karnı gibi tümüyle kansızlıktan kaynaklanan bir beyazlıktı bu. Epey şişmandı ancak bir vakitler daha da şişman olduğu izlenimi veriyordu çünkü derisi buruş buruş, kıvrım kıvrım sarkmış ve kırışıklıklarla kaplanmıştı. Kısa, kahverengi ve fırça gibi saçları diken diken olmuştu ve pörsümüş kulakları iki yandan çıkıntı yapıyordu. Açık gri gözleri halen açıktı; göz bebekleri büyümüş, göz yuvarlakları sabit ve korkunç bir bakışla dışarı uğramıştı. Eğilmiş bakarken Smith'e öyle geldi ki tabiatın tehlike işaretleri, bir adamın çehresinde daha evvel hiç bu kadar açık gezinmemiştir. Ardından aklı, Hastie'nin bir saat önce kendisine yaptığı ikaza kaydı daha bir ciddiyetle.

"Nasıl bir şey onu bu denli dehşete düşürmüş olabilir?" diye sordu.

"Mumya."

"Mumya mı? Nasıl ki?"

"Bilmiyorum. Berbat ve ürkütücü. Keşke vazgeçseydi bundan. Bu beni ikinci korkutuşu. Geçen kış da böyle olmuştu. Önünde o korkunç şeyle aynen bu şekilde bulmuştum onu."

"Mumyadan ne istiyordu ki?"

"Ah, kaçık işte. Bu onun şahsi merakıdır. Bu şeyler hakkında İngiltere'deki herkesten daha fazla şey biliyor. Fakat keşke bilmiyor olsaydı! Ah, kendine gelmeye başlıyor."

Bellingham'ın ölü gibi solgun yanaklarına belli belirsiz renk gelmeye başlamıştı, gözkapakları sessizlik sonrası bir gemi gibi tir tir titriyordu. Ellerini sıkıp bıraktıktan sonra dişleri arasından uzun

uzun, ince ince nefes aldı ve birdenbire kafasını yukarı kaldırarak etrafına tanımaya uğraşırcasına bakındı. Gözleri mumyaya ilişince kanepeden sıçrayarak papirüs rulosunu kapıp çekmeceye tıkıştırdı, anahtarı çevirdi ve tökezleye tökezleye kanepeye döndü.

"Ne oldu?" diye sordu. "Ne istiyorsunuz, arkadaşlar?"

"Çığlıklar atıp durarak kıyameti kopardın," dedi Monkhouse Lee. "Üstteki komşumuz gelmeseydi seninle ne yapardım bilmem."

"Ah, Abercrombie Smith bu," dedi Bellingham, ona bakarak. "Gelmeniz ne büyük kibarlık! Ne ahmağım! Ah, Tanrım, ne ahmağım!"

Kafasını elleri arasına gömerek ardı ardına gelen isterik kahkahalara boğuldu.

"Kesin şunu yahu!" diye bağırdı Smith, onu omuzlarından sertçe sarsarak.

"Sinirleriniz altüst olmuş. Gece yarısı mumyalarla oynadığınız şu küçük oyunları bırakmalısınız yoksa kafayı yiyeceksiniz. Şu an tüm sinirleriniz ayakta."

"Acaba," dedi Bellingham, "benim gördüğümü siz de görmüş olsaydınız benim kadar soğukkanlı olabilir miydiniz?"

"Ne?"

"Ah, bir şey yok. Geceleri bir mumyayla sinirleriniz bozulmadan oturabilir miydiniz diye merak ediyorum demiştim de. Son derece haklı olduğunuza hiç kuşkum yok. Zannedersem son zamanlarda güçten bir hayli düştüm. Fakat şimdi iyiyim. Yine de gitmeyin lütfen. Tamamen kendime gelene dek birkaç dakika bekleyin."

"Oda çok havasız," dedi Lee, pencereyi açıp serin akşam havasının içeri girmesini sağlayarak.

"Kokulu reçineden," dedi Bellingham. Masadaki kurumuş palmiye yaprağı biçimindeki yapraklardan birini alarak lamba şişesinin üzerinde kızarttı. Buram buram duman halkları yayılarak odayı keskin ve yakıcı bir koku doldurdu. "Bu, kutsal bir bitkidir – rahiplerin bitkisi," dedi. "Herhangi bir Doğu dili biliyor musunuz, Smith?"

"Hiç bilmiyorum. Tek bir kelime bile."

Yanıt, Mısır bilimcisini üzerinden bir yük kaldırmış gibiydi.

"Bu arada," diye devam etti, "aşağı inmenizin üzerinden ben kendime gelene kadar ne kadar süre geçti?"

"Çok değil. Dört yahut beş dakika oldu."

"Ben de çok uzun değildir diye düşünmüştüm," dedi, uzunca bir nefes alarak. "Fakat şu bilinçsizlik ne tuhaf şey! Ölçüsü izanı yok. Kendi algıma göre saniyeler mi yoksa haftalar mı oldu bilemiyorum. Fakat masada duran şu beyefendi on birinci hanedanlık zamanında mumyalanmış (kırk asır kadar önce), dili olsa bizlere zamanın göz açıp kapamaktan ibaret olduğunu söylerdi. Garip bir biçimde hoş bir mumya bu, Smith."

Smith masaya doğru giderek önündeki kara ve eğri büğrü şekle uzman bir gözle baktı. Yüz, rengi ürkütücü bir biçimde bozulmuş olsa da kusursuzdu; fındığa benzeyen iki küçük göz, o karanlık çukurların derinlerinde gizleniyordu hâlâ. Benek benek lekelenmiş deri, kemiklerin üzerinde çekilmiş, karman çorman olmuş simsiyah bir saç öbeği kulakların üzerine düşmüştü. Sıçanlarınki gibi sivri iki diş, pörsümüş alt dudağın üzerine çıkmıştı. Bükülmüş eklemleri ve dimdik başıyla, bu korkunç şeyin kıvrılmış duruşunda Smith'in midesini kaldıran bir hayat emaresi vardı. Üzerlerini örten parşömen benzeri kabukla, cılız kaburgalar ve mumyacının işareti olan uzun kesikle içe göçmüş, kurşuni karın açıktaydı. Ancak, alt organlar sarı, kalın sargılarla sarılıydı. Bedenin üzerine ve mahfazanın içine, karanfili andıran sarı sakız ve sinameki parçaları serpilmişti.

"Adını bilmiyorum," dedi Bellingham, elini buruş buruş olmuş başın üzerinden geçirirken. "Dış sanduka ile yazıların olmadığını görmüşsünüzdür. Şu anki adı Parça 249. Mahfazanın üzerinde yazıyor. Satın aldığım müzayededeki numarası buydu."

"Kendi zamanında bir hayli hoş bir adammış," dedi Abercrombie Smith.

"Dev gibiymiş. Mumyası iki metre boyunda, bu da oralarda dev olduğu anlamına geliyor zira hiçbir vakit öyle gürbüz bir ırk olmadılar. Şu kocaman boğumlu kemiklere de dokunun bir. Baş etmesi zahmetli bir adammış herhalde."

"Belki de piramitlere taş taşıyan ellerin ta kendisidir bu eller,"

diye öne sürdü Monkhouse Lee, çarpık çurpuk, pis pençelere tiksintiyle bakarak.

"Kesinlikle hayır. Bu adam natronla mumyalanmış ve kendisiyle en makbul şekilde ilgilenilmiş. İşçilere bu şekilde muamele etmezlerdi, tuz yahut zift yetiyordu onlara. Böyle bir şeyin bizim paramızla yedi yüz otuz pound ettiği hesaplandı. Dostumuz, en aşağı ihtimalle bir soyluymuş. Ayağının yanındaki küçük yazıdan ne anlıyorsunuz, Smith?"

"Söyledim ya, Doğu dillerini bilmiyorum."

"Ah, tabii ya. Anladığım kadarıyla bu, mumyacının adı. Pek özenli bir işçiymiş herhalde. Kaç tane modern eser dört yüz yıl dayanır merak ediyorum doğrusu."

Hızlı hızlı ve neşeyle konuşmaya devam ediyordu; ancak Abercrombie Smith'in kalbinin korkudan küt küt attığı belli oluyordu. Elleri titriyor, alt dudağı seğiriyor ve nereye bakarsa baksın, tüyler ürperten arkadaşını daima atlatıyordu gözü. Ne var ki tüm korkusuna karşın sesinde ve tavırlarında bir övünç emaresi vardı. Gözleri parıldıyor, ayak sesleri (çünkü odada volta atıyordu) hareketli ve neşeli geliyordu. İzlerini halen taşıdığı çetin bir sorgudan geçmiş de kurtulmuş bir adam intibaı uyandırıyordu.

"Daha gitmiyorsunuz ya?" diye bağırdı, Smith kanepeden kalktığı sırada.

Yalnız kalacağı düşüncesiyle korkuya kapılmış, alıkoymak için elini uzatıvermişti.

"Evet, gitmeliyim. Yapacak işlerim var. Artık iyisiniz. Bana kalırsa sinir sisteminizi düşünerek çok korkutucu olmayan işlerle meşgul olmalısınız artık."

"Ah, genelde gergin değilimdir; daha evvel de mumya çözmüştüm."

"Geçen sefer bayılmıştın ama," diye hatırlattı Monkhouse Lee.

"Ah, evet öyle. Pekâlâ, sinir ilacı yahut şok tedavisi almalıyım. Sen gitmiyorsun, değil mi Lee?"

"Ne istersen onu yapacağım, Ned."

"O halde seninle birlikte aşağı gelip kanepene yerleşeceğim. İyi

geceler, Smith. Sizi budalalıklarımla rahatsız ettiğim için çok üzgünüm."

El sıkıştılar, tıp öğrencisi sendeleye sendeleye sarmal merdivenden çıkarken anahtarın kapıda çevrildiğini ve yeni tanıştığı iki arkadaşının aşağı kata indiğini işitti.

İşte Edward Bellingham ve Abercrombie Smith arasındaki tanışıklık böyle tuhaf bir biçimde başladı; ki Abercrombie Smith (hiç olmazsa) bunu daha ileriye taşımaya hiç de istekli değildi. Gelgelelim, Bellingham'ın kanı, lafını esirgemeyen komşusuna ısınıvermiş gibi görünüyordu; ona öyle bir yakınlaşmıştı ki katî bir gaddarlık olmadan geri çevrilmesi pek mümkün değildi. Smith'e, yardım ettiği için tam iki defa seslenerek teşekkür etmiş; ondan sonra da, elinde kitaplar, kâğıtlar ve başka başka inceliklerle iki bekâr komşunun birbirine yaptığı türden kısa ziyaretlerde bulunmuştu pek çok kereler. Smith'in çok geçmeden öğrendiği üzere, kendisi geniş kapsamlı zevklere ve eşi benzeri olmayan bir hafızaya sahip, okuma yelpazesi geniş bir adamdı. Tavırları da o kadar hoş ve tatlıydı ki insan bir süre sonra itici görünümünü görmezden geliyordu. Her daim yorgun ve bitkin bir adam olduğundan can sıkıcı bir arkadaş olmuyordu. Smith de, bir vakit sonra, kendisini, onun ziyaretlerini dört gözle bekler, hatta ona iadeiziyaret yaparken buluvermişti.

Zekiydi kuşkusuz, ne var ki tıp öğrencisi, bu adamda çılgınlığın izlerini sezer gibiydi. Kimi vakitler, sade yaşamıyla tezat oluşturan tepeden ve kibirli konuşmalara dalar giderdi.

"İnsanın iyi ve kötü güçlere – koruyup kollayan bir meleğe yahut bir intikam iblisine hükmedebilmesi muhteşem bir şey!" diye haykırır, ardından Monkhouse Lee için şöyle derdi – "Lee iyi kalpli, içten bir adam fakat dayanıklı ve hırslı değil. Müthiş bir cesarete sahip bir adama uygun bir arkadaş olamaz, benim için uygun bir arkadaş olamaz."

Smith, böyle ipucu ve imalar karşısında, piposunu ağırbaşlılıkla içine çekiyor, kaşlarını hayretle kaldırıp kafasını sallıyor ve laf arasında erken saatlere ve taze havalara ilişkin tıbbi bilgiler veriyordu.

Bellingham son günlerde, Smith'in, zayıflayan zihinlerin haber-

cisi olduğunu bildiği bir âdet edinmişti. Durmadan kendi kendine konuşuyordu. Smith aşağıdan gelen, neredeyse fısıltı halindeki alçak, boğuk ancak sessizlikte duyulan monoloğu gece, artık misafirinin kalmadığı geç saatlerde bile işitiyordu. Bellingham'ın kendi kendine yaptığı bu gevezelik, öğrencinin canını sıkıp dikkatini dağıtıyordu; bu yüzden, komşusuyla bu konu hakkında birçok defa konuşmuştu. Fakat şikâyet üzerine Bellingham'ın yüzü kızarmış ve terslenerek çıt bile çıkarmadığını söylemişti. Doğrusu, mesele onu gereğinden fazla kızdırmıştı.

Abercrombie Smith kendi kulaklarından kuşku duymasa da, destek bulmak için o kadar uzağa gitmesine gerek kalmamıştı. Kimsenin hatırlayamadığı kadar uzun zamandır kulede kalanların ihtiyacını gören ufak tefek ve kırış kırış uşak Tom Styles da tam da aynı meseleye parmak basmıştı.

"Kusura bakmazsanız, efendim, Bellingham Bey iyi mi acaba?" dedi bir sabah, üstteki odayı derleyip toplarken.

"Nasıl yani iyi mi, Styles?"

"Yani, aklı başında mı, efendim?"

"Niçin olmasın ki?"

"Şey, bilemiyorum, efendim. Son günlerde huyları değişti. Artık eskisi gibi değil. Gerçi hiçbir zaman Hastie Bey ya da sizin gibi bir beyefendi olmadığını söyleyebilirim, efendim. Kendi kendine korkunç şeyler hakkında konuşuyor. Sizi de rahatsız edip etmediğini merak etmiştim. Kendisine anlam veremiyorum, efendim."

"Bu seni niçin ilgilendiriyor anlamıyorum, Styles."

"Şey, merak ediyorum, Smith Bey. Küstahlık olabilir fakat kendimi alıkoyamıyorum. Bazen kendimi genç beyefendilerimin ana babalarıymışım gibi hissediyorum. İşler aksi gittiği veya bir münasebet başladığı vakitler böyle oluyor. Fakat Bellingham Bey, efendim... Dışarıda olduğu ve kapısının da dışarıdan kilitli olduğu kimi zamanlar odasında neyin yürüyüp durduğunu öğrenmek için can atıyorum."

"Eeh! Abuk subuk konuşuyorsun, Styles."

"Olabilir, efendim; fakat pek çok kere kendi kulaklarımla duydum."

"Zırvalık, Styles."

"Peki, efendim. Çağıracak olursanız zili çalınız."

Abercrombie Smith ihtiyar uşağın lakırdısına pek kulak asmasa da birkaç gün sonra vuku bulan ve zihninde nahoş bir etki bırakan küçük bir hadise, Styles'ın sözlerini ister istemez hatırına getirdi.

Bellingham bir gece geç saatte kendisini görmeye gelmişti. Ona, Yukarı Mısır'daki Beni Hasan'ın kaya mezarlarıyla alakalı ilginç hikâyeler anlatıyordu ki bir hayli keskin kulakları olan Smith, aşağı kattaki bir kapının açıldığını bariz bir şekilde işitti.

"Biri ya odana girdi ya da odandan çıktı," dedi.

Bellingham ayağı fırlayarak, bir anlığına yarı kuşkulu yarı korkmuş bir ifadeyle çaresizce dikildi kaldı.

"Kilitlediğime eminim. Kilitlediğime neredeyse hiç kuşkum yok," diye kekeledi. "Kimse açamaz."

"Hayda, birinin merdivenleri çıktığını duyuyorum şimdi de," dedi Smith.

Bellingham dışarı fırlayıp kapıyı arkasından gürültüyle çarparak telaşla merdivenlerden aşağı indi. Smith, yarı yolda durduğunu duydu, fısıltılı sesler çalınır gibi oldu kulağına. Çok geçmeden aşağıdaki kapı kapandı, bir anahtar kilitte gıcırdayarak döndü ve Bellingham, beti benzi atmış yüzünde boncuk boncuk terler ile merdivenleri bir kez daha çıkıp odaya yeniden girdi.

"Her şey yolunda," dedi kendini sandalyeye bırakarak. "Şu aptal köpekmiş. Kapıyı zorlayıp açmış. Kilitlemeyi nasıl unutmuşum aklım almıyor."

"Köpeğin olduğunu bilmiyordum," dedi Smith, arkadaşının huzursuz olmuş yüzüne düşünceli düşünceli bakarak.

"Evet, kısa bir süredir var. Ondan kurtulmam gerek. Başıma dert oldu."

"Kapalı tutmakta bu kadar zorlanıyorsun madem, kurtulman gerek sahiden. Kapıyı kilitlemeden kapatmak yeter sanıyordum."

"İhtiyar Styles'ın onu dışarı salmasını önlemek için. Kıymetli bir köpek işte, kaybetmek kötü olur."

"Köpeklere meraklıyımdır," dedi Smith, hâlâ arkadaşına göz ucuyla soğuk soğuk bakarak. "Belki bakmama müsaade edersin."

"Elbette. Fakat korkarım ki bu akşam olmaz; bir randevum var. Şu saat doğru mu? Öyleyse on beş dakika geç kalmışım bile. Beni mazur görürsün artık."

Şapkasını aldığı gibi odadan fırladı. Smith onun, randevusu olduğu halde odasına tekrar girdiğini ve kapıyı da içeriden kilitlediğini işitti.

Bu görüşme tıp öğrencisinin zihninde rahatsız edici bir izlenim bırakmıştı. Bellingham ona yalan söylemişti ve öyle beceriksiz bir yalan söylemişti ki sanki gerçeği gizlemek için her şeyi göze alabilirdi. Smith komşusunun köpeği olmadığını, üstelik merdivenlerden gelen ayak seslerinin de bir hayvana ait olmadığını biliyordu. Madem öyle değildi, neydi o halde? İhtiyar Styles, sahibi olmadığı vakitler odada bir şeyin bir aşağı bir yukarı yürüyüp durduğunu söylemişti. Bir kadın olabilir miydi bu? Smith böyle bir hisse kapılmıştı. Şayet öyleyse, durum yetkililer tarafından öğrenildiği vakit Bellingham rezil olur ve uzaklaştırılırdı ki bu da endişesinin ve yalanlarının sebebini açıklıyordu. Fakat yine de, bir öğrencinin daha o an yakalanmadan odasında bir kadın tutabilmesi akla hayale sığmıyordu. Öyle bile olsa bu uygunsuz bir şeydi ve Smith, tatlı dilli, çirkin komşusundan gelecek tüm samimiyet kurma çabalarını geri çevirmeyi kafasına koyarak kitaplarına döndü.

Ne var ki çalışmasının gece yarısı bölüneceği varmış. Tam kafasını toplamıştı ki aşağıdan üç kuvvetli adım sesi geldi ve spor ceketi ile fanilası içinde Hastie odaya dalıverdi.

"Hâlâ mı yahu!" dedi, her zamanki koltuğuna yığılırken. "Ne inek adamsın! Oxford depremle yerle bir olsa bile kitaplarınla öyle kaygısız otursun sen. Neyse, çok kafa şişirmeyeceğim. Üç fırt tütün çekip giderim."

"Ne var ne yok?" diye sordu Smith, piposunun ağzına, işaretparmağıyla bir çiğnem süpürge otu tıkıştırırken.

"Pek bir şey yok. Birinci sınıfların on bir sayısına karşılık Wilson yetmiş yaptı. Buddicomb keyifsiz olduğu için yerine onu oynatacak-

larını söylüyorlar. İyi top atamıyor ama artık yarım volede ve uzun sıçramada bitiyor iş."

"Öyle," dedi Smith, atletizm hakkında konuşan okul takımı oyuncularının ağırbaşlılığıyla.

"Bacakları çalıştırıp hızlı olmaya bir de kolunu yedi santim kadar uzatmasına bakıyor. Eskiden su kriketinde berbattı. Ah, aklıma gelmişken, Long Norton'ı duydun mu?"

"Ne olmuş?"

"Saldırıya uğramış."

"Saldırıya mı uğramış?"

"Evet, tam ana caddeden döndüğü sırada, Eski Fakülte kapısının doksan metre kadar içinde."

"Fakat kim–"

"Ah, sorun da bu ya! 'Ne,' demiş olsaydın dil bilgisi açısından daha uygun olacaktı. Norton, saldıranın insan olmadığına yeminler ediyor, doğrusu, boğazındaki çiziklerden ötürü ben de ona katılıyorum."

"Neymiş, o halde? Hayaletlerle mi karşı karşıyaymışız yani?"

Abercrombie Smith'in, Hastie'nin bilime yaptığı saygısızlık karşısında nefesi kesilmişti.

"Pekâlâ, hayır; tahminlerin de o yönde olduğunu sanmıyorum. Bana kalırsa bir gösterici yakın zamanda büyük bir maymun kaybettiyse, jüri heyeti buralarda böyle bir hayvan için mahkemenin gerektirdiğini yapacaktır. Norton o yoldan her gece aynı saatte geçiyor, biliyorsun. Yolun üzerinde alçak bir ağaç uzanıyor – Rainy'nin bahçesindeki büyük karaağaç. Norton o şeyin tepesine ağaçtan düştüğünü düşünüyor. Her neyse, az kalsın iki kol tarafından boğuluyormuş, dediğine göre de çelik kuşaklar gibi kuvvetli ve inceymiş bu kollar. Hiçbir şey görememiş; yalnızca kendisini sıkıp boğan o hayvani kollar varmış. Neredeyse kafam kopacak diye çığlık atmasıyla iki tane adam koşup gelmiş ve o şey de kedi gibi duvara fırlayıp gitmiş. Bunca vakittir de onu bir daha görmemiş. Bu durum Norton'ı epey bir sarsmış diyebilirim. Deniz kıyısına gitmesinin iyi bir değişiklik olacağını söyledim."

"Şu boğup kaçan hırsızlardan biridir büyük olasılıkla," dedi Smith.

"Büyük bir ihtimalle. Norton olmadığını söylüyor fakat onun dediklerine bel bağlayamayız. Boğucuların uzun tırnakları vardır ve duvardan duvara sallanmakta çok iyilerdir. Bu arada, yakışıklı komşun bunu duysa pek memnun olurdu. Norton'a kin besliyor ve bildiğim kadarıyla hesabını unutacak adam da değil. Hey, dostum, kafanda neler dönüyor?"

"Hiç," diye kestirip attı Smith.

Sandalyesinde kıpırdanıp duruyor, yüzüne, zihninde nahoş şeyler dönen bir adamın ifadesi gelip gidiyordu.

"Sanki söylediğim bir şey seni can evinden vurmuş gibi görünüyorsun. Lafı gelmişken, son ziyaretimden sonra B. Efendi'yle tanışmışsın bakıyorum, değil mi? Genç Monkhouse Lee bu mealde bir şeyler söyledi."

"Evet; onu biraz tanıyorum. Bir iki kez buraya geldi."

"Pekâlâ, kendi başının çaresine bakacak kadar büyük ve huysuzsun. Aklı başında bir tip değilse de bir hayli zeki kuşkusuz. Fakat çok geçmeden kendin göreceksin. Lee iyi; düzgün bir adam. Neyse, elveda dostum! Çarşamba günü Rektör yardımcısının koca göbeği için Mullins ile kürek çekeceğim, seni önceden göremem belki diye aşağı gelirsin herhalde."

Hissiz Smith piposunu bırakıp bir kez daha duygusuzca kitaplarına döndü. Fakat tüm isteğine karşın dikkatini çalışmasına veremiyordu. Düşünceleri aşağıdaki adama ve odasında dönen küçük gizeme kayıp takılıyor; ardından Hastie'nin bahsettiği tuhaf saldırıya ve Bellingham'ın, muhatabına beslediği kine dönüyordu. İki düşünce de, zihninde, sanki aralarında yakın bir bağ varmış gibi birlikte yeşermekte ayak diriyordu. Yine de, ipuçları o kadar belirsiz ve muğlaktı ki dile getirilemezdi.

"Kahrolası adam!" diye bağırdı Smith, patoloji kitabını odanın bir köşesine fırlatarak. "Gece okumamı mahvetti, bu da ileride ondan uzak durmam için yeterli bir sebep, bir başka sebep daha yoksa tabii."

Tıp öğrencisi, on gün boyunca kendisini çalışmalarına o denli kaptırmıştı ki aşağıdaki adamlarla ilgili ne bir şey görmüş ne de duymuştu. Rahatsız edilmemek için Bellingham'ın onu ziyaret ettiği saatlerde odasının kapasını kapatıyordu. Dış kapının çalındığını birçok defa işitmesine karşın açmamakta azimle diretiyordu. Ne var ki bir öğleden sonra, merdivenlerden inerken, Bellingham'ın oradan geçtiği sırada, kapısı açıldı ve genç Monkhouse Lee gözleri kıvılcımlar saçarak esmer yanakları öfkeden al al, dışarı çıktı. Hemen ardından Bellingham geldi, tombul, hastalıklı yüzü habis bir ihtirasla seğiriyordu.

"Budala seni!" diye tısladı. "Pişman olacaksın."

"Büyük ihtimalle," diye haykırdı öbürü. "Söylediğimi iyi belle. Olmaz! Kabul etmem!"

"Ama söz vermiştin."

"Ah, sözümü tutacağım. Konuşmayacağım. Küçük Eva keşke mezara girseydi. Kesin olarak söylüyorum, olmaz. Ben ne dersem yapacaktır. Seni bir daha görmek istemiyoruz."

Smith bu kadarına kulak misafiri olmuş fakat tartışmalarına karışmamak için elini çabuk tutmuştu. Aralarında ciddi bir fikir ayrılığı olduğu yeterince açıktı ve Lee, kız kardeşiyle olan nişanının bozulmasına neden olacaktı. Smith'in aklına, Hastie'nin kurbağa ve güvercin benzetmesi geldi, ilişkinin sona erecek olduğunu düşünmek memnun ediciydi. Bellingham'ın yüzü ihtirasa kapıldığında pek de iç açıcı olmuyordu. Masum bir kızın yaşamı boyunca güvenebileceği bir adam değildi. Smith, yürürken, tartışmaya neyin sebep olabileceğini ve Bellingham'ın, Monkhouse Lee'nin tutacağından bu kadar endişelendiği söz ne olabilir diye düşündü dalgın dalgın.

Hastie ve Mullins'in kürek çekme yarışının olduğu gündü, insanlar akın akın Isis kıyılarının yolunu tutmuştu. Mayıs güneşi ışıl ışıl parıldıyor, uzun karaağaçların gölgeleri sapsarı yolu çizgi çizgi yapıyordu. Kurşuni fakülteler, yolun iki yanında dizilmişti; ak saçlı anaların başları yüksek, bölümlü pencerelerinden dışarı neşeyle akıp giden gençliğe bakıyordu. Kara giyimli öğretmenler, aşırı ciddi

memurlar, solgun öğrenciler, esmer yüzlü, hasır şapkalı, kâh beyaz süveter giymiş, kâh rengârenk ceketler giymiş genç atletler, hepsi birden Oxford çayırlarında kıvrıla kıvrıla giden masmavi, yılankavi nehre doğru hızla yol alıyordu.

Abercrombie Smith, yaşlı bir kürekçi sezgisiyle mücadele sarf edileceğini düşündüğü (eğer bir mücadele olursa tabii) kısımda yerini almıştı. Uzaklardan, yarışın başladığına delalet eden uğultuyu, yaklaşan gürültüyü, koşan ayakların gümbürtüsünü ve aşağıda teknelerde duran adamların bağırtılarını işitti. Yarı giyinik, soluk soluğa koşan bir insan seli yıldırım gibi gelip geçti; başını üzerlerinden uzattığında rakibi sarsıntılı bir şekilde kırk çekerken istikrarlı bir şekilde otuz altı çeken Hastie'nin ardından nereden bakılsa bir tekne boyu fark olduğunu gördü. Smith dostuna tezahürat yaptıktan sonra saatine bakarak yeniden odasına doğru yola koyulmuştu ki birinin omuzuna dokunduğunu hissetti ve genç Monkhouse Lee'yi yanı başında buldu.

"Sizi orada gördüm," dedi çekingen ve küçük düşürücü bir biçimde. "Bir saat ayırabilirseniz sizinle konuşmak isterim. Bu kır evi bana ait. King's Koleji'nden Harrington'la paylaşıyorum. Gelin, çay içelim."

"Hemen dönmeliyim," dedi Smith, "şu aralar işim başımdan aşkın. Fakat birkaç dakikalığına memnuniyetle gelirim. Hastie arkadaşım olmasa dışarı bile çıkmazdım."

"Hastie benim de arkadaşım. Güzel bir stili yok mu? Mullins yarışın içinde değildi. Neyse, eve girin. Mağara gibi bir yer ancak yaz aylarında burada çalışmak çok keyifli oluyor."

Kare biçiminde, küçük ve beyaz bir yapıydı. Yeşil kapı ve panjurları, köylere has çit örgülü bir sundurması vardı ve nehir kıyısının kırk beş metre kadar gerisindeydi. İçerideyse, salon, çalışma odası olarak gelişigüzel düzenlenmişti – çam kerestesinden masa, kitaplarla dolu boyasız raflar, duvarda ise birkaç ucuz yapılı boya resim vardı. Bir ibrik ispirto ocağının üzerinde fokurduyor, masanın üzerindeki tepside de çay öteberileri duruyordu.

"Şu sandalyeye oturun ve bir sigara alın," dedi Lee. "Bir bardak

çay katayım size. Vaktiniz bu kadar kısıtlıyken gelmeniz çok büyük bir incelik. Size söylemek isteğim şey şu ki sizin yerinizde olsam bir an evvel odamı değiştirirdim."

"Efendim?"

Smith bir elinde yanan kibrit, öbüründe yakılmamış sigarasıyla bakakaldı.

"Evet; garip görünüyor olmalı. Daha kötüsü de şu ki gerekçemi söyleyemem; zira mühim bir söz verdim – hem de çok mühim bir söz. Ancak Bellingham'ın, yakınlarında yaşanılacak kadar güvenilir bir adam olmadığını söyleyebilirim. Bir müddet boyunca, elimden geldiği kadar burada yaşamak niyetindeyim."

"Güvenilir değil mi! Ne demek istiyorsunuz?"

"Ah, söylememem gereken şey de bu işte. Fakat tavsiyemi kulağınıza küpe edip odanızı değiştirin. Bugün büyük bir kavga ettik. Merdivenlerden iniyordunuz, bizi duydunuz herhalde."

"Aranızın açıldığını gördüm."

"O dehşet verici bir adam, Smith. Onun hakkında yalnızca bunu söyleyebilirim. Bayıldığı geceden beridir onunla ilgili kuşkularım var – hatırlıyorsunuzdur, aşağı gelmiştiniz. Bugün sabrını bir hayli zorladım, o da bana tüylerimi diken diken eden şeyler anlatıp ona katılmamı istedi. Bağnaz değilim fakat bir rahip çocuğuyum sonuçta ve bazı şeylerin sınırların ötesinde olduğunu düşünüyorum. Ne menem olduğunu çok geçmeden öğrendiğim için Tanrı'ya şükrediyorum, ne de olsa aileme katılmak üzereydi."

"İyi ama, Lee, ya çok şey söylüyorsunuz ya çok az," dedi Abercrombie Smith ters bir şekilde.

"Sizi ikaz ediyorum."

"Ortada gerçekten ikaz edilecek bir gerekçe varsa hiçbir söz insanı engellemez. Bir serserinin dinamitle bir yeri havaya uçurmak üzere olduğunu görsem hiçbir yemin onu engellemekten beni alıkoyamaz."

"Ah, fakat onu engelleyemem ki; sizi ikaz etmekten başka bir şey gelmiyor elimden."

"Neye karşı ikaz ettiğinizi söylemeden bir de."

"Bellingham'a karşı."

"İyi de bu çocukça. Ondan yahut herhangi bir adamdan niçin korkayım ki?"

"Söyleyemem. Yalnızca odanızı değiştirmeniz için yalvarabilirim size. Bulunduğunuz yerde tehlikedesiniz. Bellingham'ın sizi incitmek niyetinde olduğunu söylemiyorum; ancak artık tehlikeli bir komşu olduğuna göre, o da olabilir."

"Sandığınızdan fazlasını biliyorumdur belki," dedi Smith, genç adamın çocuksu, ağırbaşlı yüzüne sert sert bakarak. "Farz edelim ki Bellingham'ın odasını bir başkasıyla paylaştığını söyledim size."

Monkhouse Lee dizginleyemediği bir heyecanla sandalyesinden fırladı.

"Biliyorsunuz o halde?" dedi nefes nefese.

"Bir kadınla."

Lee figan ederek yeniden yığıldı.

"Kimseye söyleyemem," dedi. "Konuşmamalıyım."

"Pekâlâ, her ne ise," dedi Smith ayağa kalkarak, "hoşuma giden bir odayı, korkudan terk etmem mümkün değil. Sırf, Bellingham'ın, açıklayamayacağınız bir sebepten dolayı bana zarar verebileceğini söylediniz diye tüm eşyalarımı ve öteberimi alıp taşınmam korkaklık olur. Şansımı deneyip olduğum yerde kalmayı düşünüyorum. Saat neredeyse beş olmuş, izninizle."

Genç öğrenciye kısa sözlerle veda etti. Tatlı bahar akşamında, müphem ve şüpheli bir tehlikeyle tehdit edilmiş her kuvvetli ve hayal gücü kıt adam gibi yarı rahatsız, yarı neşeli bir şekilde eve doğru yola koyuldu.

Abercrombie Smith'in, çalışmaları kendisini ne kadar sıkıştırırsa sıkıştırsın kendisine daima yapma izni tanıdığı bir düşkünlüğü vardı. Haftada iki defa, salı ve cuma günleri, Oxford'ın bir buçuk kilometre kadar dışında bulunan Dr. Plumptree Peterson'ın Farlingford konağına yürümek değişmez bir âdetiydi. Peterson, Smith'in ağabeyi Francis'in yakın bir arkadaşıydı. Bekâr ve bir hayli varlıklı olduğu için, güzel şarap mahzeni ve iyi kütüphanesiyle evi, canlandırıcı bir yürüyüşe ihtiyacı olan bir adam için hoş bir duraktı. Tıp öğrencisi, o vakit-

ler haftada iki kez, karanlık taşra yolları boyunca salına salına yürür ve Peterson'ın rahat çalışma odasında, bir bardak yıllanmış porto şarabı eşliğinde üniversiteyle yahut tıp veya cerrahlık hakkındaki son gelişmelerle ilgili dedikodu yaparak keyifli bir saat geçirirdi.

Monkhouse Lee ile olan görüşmesinin ertesi günü, Smith, saat sekizi çeyrek geçe kitaplarının kapağını kapattı. Çoğunlukla bu saatlerde arkadaşının evine doğru yola koyulurdu. Ne var ki odasından çıktığı sıra, gözleri Bellingham'ın kendisine verdiği kitaplardan birine ilişti; geri vermediği için rahatsız olmuştu. Ne denli tiksindirici bir adam olursa olsun saygısızlık görmeyi hak etmiyordu. Kitabı alarak merdivenlerden inip komşusunun kapısını çaldı. Açan yoktu, kolu çevirdi ve kilitlenmemiş olduğunu fark etti. Karşılaşmayacaklarına sevinerek içeri girip kitabı kartla birlikte masaya koydu.

Lambanın ışığı yarısına kadar kısılmıştı fakat Smith odanın ayrıntılarını yeterince açık görebiliyordu. Her şey daha evvel gördüğü gibiydi – duvar süsü, hayvan başlı tanrılar, sallanan timsah ve üzerine kâğıtlar ve kuru yapraklar saçılmış olan masa. Mumya mahfazası diklemesine duvara yaslanmıştı ancak mumyanın kendisi yoktu. Odada ikinci bir kişinin bulunduğuna dair bir iz de bulunmuyordu. Çıkarken Bellingham'a büyük bir ihtimalle haksızlık yaptığını düşündü. Gizleyecek bir kabahati olsa önüne gelen girebilsin diye kapıyı açık bırakmazdı.

Sarmal merdiven zift kadar karanlıktı; Smith bozuk basamaklardan usul usul iniyordu ki karanlıkta yanından bir şeyin geçtiğini fark etti birdenbire. Belli belirsiz bir ses, hafif bir esinti vardı; bir şey dirseğine hafifçe dokunmuştu ancak o kadar hafifti ki Smith emin olamıyordu. Durup kulak verdi; fakat dışarıda, rüzgâr sarmaşıkların arasında hışırdıyordu ve Smith bundan başka hiçbir şey işitemedi.

"Sen misin, Styles?" diye bağırdı.

Yanıt yoktu ve o şey hâlâ ardındaydı. Ani bir rüzgârdı herhalde zira köhne kulede çatlaklar ve yarıklar vardı. Fakat yine de, yanı başında bir ayak sesi duyduğuna yemin edebilirdi. Meseleyi kafasında evirip çevirerek avluya varmıştı ki dümdüz kırpılmış çimenlikten koşa koşa bir adam çıkageldi.

"Sen misin, Smith?"

"Merhaba, Hastie!"

"Tanrı aşkına çabuk gel! Genç Lee boğulmuş! Haberler King Koleji'nden Harrington'da. Doktor dışarıda. Sen halledersin, hadi çabuk gel. Hâlâ yaşıyor olabilir."

"Yanında konyak var mı?"

"Hayır."

"Ben biraz getireyim. Masamın üzerinde bir şişe var."

Smith merdivenleri üçer beşer çıkarak şişeyi kaptığı gibi aşağı indi. Bellingham'ın odasının önünden geçerken gözü, onu soluk soluğa ve hareketsiz bırakan bir şeye ilişti.

Ardından kapattığı kapı açıktı ve tam karşısında üzerine lamba ışığı vuran mumya mahfazası duruyordu. Daha üç dakika önce bomboş olduğuna yemin edebilirdi. Şimdiyse içinde, o tüyler ürperten sıska beden, kapkara olmuş buruş buruş yüzü kapıya dönük, gaddarlık ve katılıkla dikiliyordu. Beden cansız ve hareketsiz olsa da, Smith baktıkça, içi boş çukurların derinlerinde gizlenen ufak gözlerde belli belirsiz bir hayat kıvılcımı, cılız bir bilinçlilik emaresi görür gibi oluyordu. Öylesine hayrete düşmüş ve sarsılmıştı ki yapacağı işi unutmuş, zayıf ve çökmüş bedene bakakalmıştı; derken aşağıdan seslenen arkadaşının sesi onu kendine getirdi.

"Hadi, Smith!" diye bağırdı. "Hayat memat meselesi bu. Çabuk ol! Hah, şimdi," diye devam etti tıp öğrencisi gelince, "son sürat koşalım. Bir buçuk kilometreden bir hayli az, beş dakikada varmalıyız. İnsan hayatı için koşmak koca göbeklerimiz için koşmaktan daha kıymetli."

Karanlıkta kafa kafaya yıldırım gibi koştular ve nehrin yanındaki küçük kır evine soluk soluğa ve yorgun argın varana kadar da durmadılar. Genç Lee, solmuş bir su bitkisi misali pörsümüş ve sırılsıklam bir halde kanepeye yatırılmıştı; siyah saçlarında nehrin yeşil kiri, kurşuni dudaklarındaysa beyaz köpük bulaşığı vardı. Okul arkadaşı Harrington yanı başına çökmüş kaskatı uzuvlarını ısıtmak için ovalamaya uğraşıyordu.

"Sanırım hâlâ yaşıyor," dedi Smith, elini delikanlının böğrüne

koyarak. "Saat camınızı dudaklarına tutun. Evet, buğulandı. Kolunun birini sen tut, Hastie. Şimdi benim gibi yap da hemen çevirelim."

On dakika boyunca çıt çıkarmadan bilinçsiz adamın göğsünü şişirip indirmekle uğraştılar. Sonunda tüm bedeni titreyip dudakları seğirdi ve gözlerini açtı. Üç öğrenci de bastıramadıkları bir neşeye kapıldı.

"Uyan, dostum. Bizi epey korkuttun."

"Biraz konyak iç. Şişeden bir yudum al."

"İyi şimdi," dedi arkadaşı Harrington. "Tanrım, nasıl korktum! Burada kitap okuyordum, o da nehrin orada yürüyüş yapmaya gitmişti, sonra bir feryat ve su sesi işittim. Dışarı fırladım, onu bulup da çıkardığımda ölmüş gibiydi. Simpson ayağı sakat olduğu için doktor bulamadı, benim koşuşturmam gerekti. Sizler olmasaydınız ne yapardım bilmiyorum. Aynen böyle, dostum. Doğrul hadi."

Monkhouse Lee elleri üzerinde doğrularak etrafına çılgın gibi bakındı.

"Ne oldu?" diye sordu. "Sudaydım. Ah, evet; anımsıyorum."

Gözleri korkulu bir ifadeyle doldu ve yüzünü avuçlarına gömdü.

"Nasıl düştün?"

"Düşmedim."

"Nasıl oldu o halde?"

"Atıldım. Kıyıda duruyordum, bir şey arkamdan beni bir tüy gibi tutup savurdu. Ne bir şey gördüm ne de duydum. Fakat buna karşın ne olduğunu biliyorum."

"Ben de," diye fısıldadı Smith.

Lee ani bir hayretle kafasını kaldırdı. "Öğrenmişsiniz o zaman!" dedi. "Size verdiğim nasihati anımsıyor musunuz?"

"Evet ve yerine getirmeyi düşünmeye başladım."

"Ne hakkında konuşuyorsunuz anlamıyorum," dedi Hastie, "ancak senin yerinde olsam, Harrington, Lee'yi bir an önce yatağa götürürdüm. Gücünü topladıktan sonra nedenini niçinini tartışacak yeterli vakit olacak. Biz de onu şimdi yalnız bırakalım, Smith. Fakülteye yürüyeceğim, oradan gideceksen sohbet edebiliriz."

Fakat ev yolunda yaptıkları sohbet kısacık oldu. Smith'in zihni akşam yaşanan hadiselerle, komşusunun odasındaki mumyanın yokluğuyla, merdivende yanından geçen ayak sesiyle, o dehşet verici şeyin sıradışı ve esrarengiz dönüşüyle ve ardından Lee'nin uğradığı, Bellingham'ın kin beslediği adamın başına gelen saldırıya benzeyen, saldırıyla doluydu. Kafasında bunlarla birlikte kendisini komşusuna düşman eden pek çok küçük hadiseyle en başta kendisini ona çeken tuhaf olaylar mesken tutuyordu. Önceleri müphem bir kuşku, belli belirsiz ve akıl almaz bir varsayım olan şey birdenbire şekil almış ve zihninde acı bir gerçek, yadsınacak bir şey olarak kendini gösteriyordu. Ne ürkütücü bir şeydi! Nasıl bilememişti! Nasıl da insan tecrübesinin ötesinde bir şeydi. Tarafsız bir hâkim, yahut yanında yürüyen arkadaşı bile gözlerinin onu yanılttığını, mumyanın hep orada durduğunu, genç Lee'nin nehre, herhangi biri gibi yuvarlandığını ve rahatsız bir karaciğer için en iyi şeyin mavi hap olduğunu söyleyiverirdi. Vaziyet tam tersi olsaydı o da aynısını söylerdi diye düşündü. Yine de, Bellingham'ın özünde bir katil olduğuna ve dehşet verici cinayet tarihi boyunca hiç kimsenin kullanmadığı türden bir silah kullandığına yemin edebilirdi.

Hastie arkadaşının asosyalliği üzerine birkaç kendinden emin ve tumturaklı yorumda bulunduktan sonra odasına gitmek üzere ayrıldı. Abercrombie Smith ise odasına ve ilişkilerine tiksinti duyarak avluyu geçip köşedeki kulesine gitti. Lee'nin nasihatini dinleyecek ve yerini bir an evvel değiştirecekti. Ne de olsa, kulağı aşağıdaki odadan gelecek en ufak bir mırıltıda veya ayak sesinde olan bir adam nasıl çalışabilirdi ki? Çimenliği geçerken Bellingham'ın penceresinden halen ışık gelmekte olduğunu fark etti, merdivenlere giderken kapı açıldı ve Bellingham kendisine baktı. Tombul, habis yüzüyle, zehirli ağını az evvel örmüş bir örümcek gibiydi.

"İyi akşamlar," dedi. "İçeri gelmez misin?"

"Hayır," diye bağırdı Smith öfkeyle.

"Hayır mı? Her zamanki gibi meşgulsün herhalde? Lee'yi soracaktım sana. Kötü bir şey olduğuyla ilgili söylentiler işittim ve üzüldüm."

Çehresi kasvetliydi ancak konuşurken gözlerinde gizli bir kahkahanın parıltısı vardı. Smith bunu fark etmişti; bu yüzden, bir yumrukla devirebilirdi onu.

"Monkhouse Lee'nin iyi olduğunu ve tehlikeyi atlattığını işittiğine daha çok üzülürsün," diye yanıtladı. "Şeytani numaraların bu defa sökmedi. Ah, geçiştirmene gerek bile yok. Her şeyi biliyorum."

Bellingham öfkeli öğrenciden bir adım gerileyerek kendisini korumak ister gibi kapıyı yarısına kadar kapattı.

"Sen çıldırmışsın," dedi. "Ne demek istiyorsun? Lee'nin başına gelen kazayla bir ilgim olduğunu mu iddia ediyorsun?"

"Evet," diye gürledi Smith. "Sen ve arkandaki kemik torbası; ikiniz bir olup yaptınız. Sana şu kadarını söyleyeyim, B. Efendi, senin gibileri yakmayı bıraktılar ama adam asıyoruz hâlâ. Ve yemin ederim ki sen buradayken bu fakültede biri ölürse seni mahkemeye veririm. Seni bunun için sallandırmazlarsa kabahat benim değil. Mısırlı iğrenç numaraların İngiltere'de sökmez."

"Gözü dönmüş bir delisin sen," dedi Bellingham.

"Neyse. Söylediklerimi unutma zira söylediklerimden fazlasını yapacağımı göreceksin."

Kapı çarptı, Smith burnundan soluyarak odasına giderek kapısını içeriden kilitledi ve gecenin yarısını piposunu tüttürüp akşamki tuhaf hadiselere kafa yorarak geçirdi.

Ertesi sabah, Abercrombie Smith komşusunun sesini soluğunu duymadı. Harrington öğleden sonra Lee'nin hemen hemen kendine geldiğini söylemek üzere kendisini ziyarete geldi. Smith tüm gün boyunca çalıştı; fakat geçen gece Dr. Peterson'a yeltendiği ziyareti o akşam gerçekleştirmeye niyetlendi. İyi bir yürüyüş ve dostane bir sohbet gerilmiş sinirlerine iyi gelirdi.

Geçtiği sırada Bellingham'ın kapısı kapalıydı ancak kuleden biraz uzaktayken geriye dönüp baktığında komşusunun başının, lamba ışığıyla pencereye vuran gölgesini gördü, karanlığa bakarken yüzünü cama bastırmıştı anlaşılan. Birkaç saatliğine de olsa ondan tamamen uzakta olmak bir lütuftu; Smith çabuk çabuk yürüyerek tatlı bahar havasını ciğerlerine doldurdu. Yarım ay, batıda, iki Gotik

kulenin arasında duruyor; gümüş renkli yola tepedeki taş yapının kapkara gölgesini düşürüyordu. Canlandırıcı bir meltem esiyor, hafif ve yumuşacık bulutlar gökyüzünde doludizgin süzülüyordu. Eski fakülte tam şehir sınırındaydı ve Smith beş dakika içinde kendini evlerin ötesinde, alıç kokulu Oxfordshire yolunun çitleri arasında buluverdi.

Arkadaşının evine giden yol ıssız ve çok ayakaltı olmayan bir yoldu. Neredeyse erken bir saatti ve Smith yolda tek bir insanla bile karşılaşmamıştı. Farlingford'a giden uzun çakıllı yola açılan sokak kapısına dek hızlı hızlı yürüdü. İleride, pencerelerin, yeşilliklerin arasından parıldayan sıcacık kırmızı ışığını görebiliyordu. Eli döner kapının demir mandalında durdu ve geldiği yola dönüp bir baktı. Bir şey aşağı doğru süratle hareket ediyordu.

Çitin gölgesi içinde, siyah zeminde hayal meyal görünen kara, çömelmiş vaziyetteki bir cisim çıt çıkarmadan, sinsice hareket ediyordu. Yeniden dönüp baktığında mesafeyi yirmi adım kadar kısaltmıştı ve süratle yaklaşmaya da devam ediyordu. Karanlığın içinde cılız bir boyun ve kendisine kâbuslarında durmadan musallat olacak iki tane göz görür gibi oldu. Arkasını dönüp korkudan çığlıklar atarak can havliyle sokağa doğru koştu. Hemen hemen bir taş atımı uzağında emniyet alameti kırmızı ışıklar vardı. Koşuculuğuyla meşhurdu; fakat daha evvel hiç, o akşam koştuğu kadar koşmamıştı.

Hantal kapı ardındaki yere açılmıştı açılmasına ancak peşinden gelenin önünde yeniden savrulduğunu işitti. Karanlıkta çılgın gibi koşarken ardından gelen süratli ve sert takırtıları duyuyor; dönüp baktıkça bu korkutucu şeyin, hemen arkasında, alev alev gözlerle ve ileri savrulmuş iplik iplik koluyla kaplan gibi sıçradığını görüyordu. Şükürler olsun ki kapı aralıktı. Girişten gelen ince ışık huzmesini görebiliyordu. Hoş, yaklaştıkça peşindeki takırtı da artıyordu. Tam omzunda boğuk bir hırıltı işitti. Feryat figan, kendisini içeri savurduktan sonra kapıyı kapatarak sürgüledi ve girişteki sandalyeye yarı baygın bir halde yığılıverdi.

"Aman Tanrım, Smith, ne oldu?" diye sordu Peterson çalışma odasının kapısında belirerek.

"Bana biraz konyak ver!"

Peterson kaybolup bir bardak ve sürahiyle telaş içinde yeniden göründü.

"Gerçekten de ihtiyacın varmış," dedi misafiri doldurduğunu kafasına dikerken. "Aman, dostum, kireç gibi olmuşsun."

Smith bardağı bırakarak ayağa kalktı ve derin bir soluk aldı.

"Cesaretimi yeniden topladım," dedi. "Daha evvel hiç bu kadar kırılmamıştı. Müsaadenle, bu akşam burada uyuyacağım, Peterson. Zira o yolla gün ışığı olmadan başa çıkabileceğimi sanmıyorum. Zayıflık, farkındayım fakat elimde değil."

Peterson misafirine sorgular gözlerle baktı.

"Elbette istersen burada uyuyabilirsin. Burney Hanım'a boş yatağı hazırlamasını söyleyeyim. Şimdi nereye gidiyorsun?"

"Kapıyı gören pencereye gel benimle. Gördüğüm şeyi senin de görmeni istiyorum."

Üst kattaki, eve gelen yola bakabilecekleri salona çıktılar. İki taraftaki cadde de çayır da sessiz sedasızdı ve dingin ay ışığına bulanmıştı.

"Pekâlâ, Smith, yeme içme konusunda aşırıya kaçmayan bir adam olduğunu çok iyi biliyorum. Seni ne korkutmuş olabilir ki böyle?" dedi Peterson.

"Birazdan anlatacağım. Nereye gitmiş olabilir ki? Ah, bak, bak! Kapının hemen ötesindeki yol kıvrımına bak."

"Evet, görüyorum; kolumu çimdiklemene gerek yok. Birinin geçtiğini gördüm. Bir erkek olduğunu söyleyebilirim; görünüşe göre bir hayli zayıf ve bayağı uzun. İyi de kim bu? Seninle ne ilgisi var? Yaprak gibi titriyorsun hâlâ."

"O şeytan yakalayacaktı beni, hepsi bu. Neyse, çalışma odana inelim de olan biten her şeyi anlatayım sana."

Anlattı. Keyif veren lamba ışığının altında, yanındaki masada duran bir kadeh şarap ile arkadaşının iyi yarı cüssesi ve kırmızı yüzü karşısında, Bellingham'ı mumya mahfazasının önünde baygın bulduğu akşamdan, bir saat evvelki korkunç hadiseye değin tuhaf bir zincir oluşturan büyüklü küçüklü her şeyi sırasıyla anlattı.

"İşte," dedi sözlerini bitirirken, "uğursuz mesele bu. Tüyler ürpertici ve akıl almaz fakat doğru."

Dr. Plumptree Peterson yüzünde ne yapacağını bilemez bir ifadeyle bir süre sessizlik içinde oturdu kaldı.

"Hayatımda hiç böyle bir şey duymamıştım daha evvel, hem de hiç!" dedi sonunda. "Bana hadiseyi anlattın, şimdi de çıkarımlarını söyle bakalım."

"Sen kendin bir çıkarım yapabilirsin."

"Ama seninkileri dinlemek istiyorum. Sen meseleyi enine boyuna düşündün, ben düşünmedim."

"Pekâlâ, ayrıntılar biraz muğlak olabilir ancak esas noktalar yeterince açık gibi geliyor bana. Bu Bellingham denen adam, Doğu çalışmaları sırasında, bir mumyanın (yahut yalnızca bu mumyanın) geçici olarak diriltilebileceğiyle alakalı iğrenç bir sır ele geçirmiş. Bayıldığı gece de bu mide bulandırıcı şeyi deniyordu. Beklediği bir şey olsa da mumyanın hareket etmesi sinirlerini altüst etti muhakkak. Hatırla, ilk sarf ettiği cümle kendi kendine budala diye bağırmaktı. Sonra, gittikçe hissizleşti ve bu işi bayılmadan yürütmeye başladı. Verdiği hayat besbelli ki geçiciydi; zira mumyayı mütemadiyen mahfazasında, bu masa kadar ölü görüyordum. Gerçekleştirme şekline bakarsak teferruatlı bir yöntemi var sanıyorum. Başardıktan sonra, kuşkusuz ki yaratığı bir araç olarak kullanabileceğini düşündü. Yaratık zekâya ve kuvvete sahipti. Bir amaç uğruna Lee'yi sırdaşı yaptı; fakat dürüst bir Hıristiyan olan Lee'nin böyle bir şeyle herhangi bir ilgisi olamazdı. Tartıştılar; Lee de, kız kardeşine Bellingham'ın gerçek kişiliğini söyleyeceğine yemin etti. Bellingham'ın niyeti onu alıkoymaktı ve yaratığı ona saldırtarak az kalsın başarıyordu da. Yaratığın gücünü, kin beslediği başka biri (Norton) üzerinde de denemişti zaten. Şans eseri iki cinayeti de işleyemedi. Ardından, meseleyle alakalı ona yüklenmemle, bildiklerimi başkasına anlatmadan evvel benden kurtulması için en kuvvetli sebebi elde etti. Ben dışarı çıkınca fırsatı değerlendirdi; çünkü alışkanlıklarımı ve nereye gittiğimi biliyordu. Kıl payı kurtuldum, Peterson. Beni sabah kapının eşiğinde bulmaman tamamen şans. Genelde gergin bir adam de-

ğilimdir; ölüm korkusunu bu akşamki kadar hissedeceğimi de hiç düşünmezdim."

"Canım, meseleyi fazla ciddiye alıyorsun," dedi arkadaşı. "Çalışmaktan sinirlerin harap olmuş, gözünde çok büyütüyorsun. Böyle bir şey, gece bile olsa, Oxford sokaklarında fark edilmeden nasıl dolanabilir ki?"

"Fark edildi işte. Firar etmiş bir maymunla ilgili büyük bir panik var şehirde; yaratığın o olabileceğini tahmin ediyorlar. Herkesin dilinde."

"Pekâlâ, şaşırtıcı bir olay zinciri. Yine de, sevgili dostum, her hadisenin kendi içinde bir izahı olduğunu hesaba katmalısın."

"Ne! Bu akşamki serüvenimin bile mi?"

"Kesinlikle. Sinirlerin yay gibi gerilmiş bir vaziyette konuşuyorsun ve kafanda bu teorinden başka bir şey yok. Sıska, bir deri bir kemik sokak serserisinin teki sinsice peşinden gelmiş, seni kaçar görünce kovalamaya cesaret bulmuş. Geri kalanını da korkuların ve hayal gücün uydurmuş."

"Uydurmadı, Peterson, uydurmadı."

"Mumya mahfazasını önce boş sonra çok geçmeden dolu görmene gelince de, lamba ışığını, lambanın yarısına kadar kısık olduğunu ve mahfazaya adamakıllı bakmak için özel bir sebebin olmadığını sen de biliyorsun. İlk anda yaratığı gözden kaçırmış olman kuvvetle muhtemel."

"Hayır, hayır; imkânsız."

"Ve Lee nehre düşmüş, Norton da saldırıya uğramış olabilir. Bellingham'a karşı korkunç bir ithamda bulunduğun muhakkak; polise bildirecek olsan yüzüne gülüp geçer."

"Biliyorum. Bu yüzden de meseleyi kendim halletmek niyetindeyim."

"Efendim?"

"Evet; üzerime umumi bir vazife düşüyormuş gibi hissediyorum. Üstelik okulun dışında bu canavar tarafından avlanmak istemiyorsam ki aksi korkaklık olurdu, bunu kendi emniyetim için yapmalı-

yım. Ne yapacağıma büyük ölçüde karar verdim. Öncelikle, kalem ve kâğıdını bir saatliğine kullanabilir miyim?"

"Tabii ki. Sehpanın üzerinde ne istiyorsan var."

Abercrombie Smith büyük bir kâğıdın önüne oturdu ve tam iki saat boyunca kalemini üzerinde süratle gezdirdi. Arkadaşı koltuğuna yaslanmış, sabırlı bir merakla kendisini izlerken sayfalar bitip bir kenara fırlatıldı. Smith nihayet memnuniyet dolu bir bağırışla ayağa fırlayarak sayfaları bir düzene sokup sonuncusunu da Peterson'ın masasına koydu.

"Bunu bir şahit olarak imzala lütfen," dedi.

"Şahit mi? Neyin şahidi?"

"Benim imzamın ve tarihin. En mühimi tarih. Hadi, Peterson, hayatım buna bağlı."

"Sevgili Smith, çılgın gibi konuşuyorsun. Rica ederim git yat."

"Aksine, hayatımda hiç bu denli aklı başımda konuşmamıştım. Söz veriyorum imzalar imzalamaz yatmaya gideceğim."

"İyi de bu ne?"

"Bu akşam sana anlattıklarımın bir beyanı. Şahitlik etmeni istiyorum."

"Elbette," dedi Peterson, arkadaşınınkinin altına imzasını atarak. "İşte! Fakat amacın ne?"

"Bunu sakla ve tutuklandığım takdirde göster lütfen."

"Tutuklanmak mı? Neyden?"

"Cinayetten. Muhtemel görünüyor. Her ihtimale karşı hazırlıklı olmak istiyorum. Önümde yalnızca tek bir yol var ve oradan gitmeye kararlıyım."

"Tanrı aşkına, aceleyle bir şey yapma!"

"Bana inan, başka bir yolu denemek çok daha aceleci olur. Umarım seni rahatsız etmemize gerek kalmaz; ancak, gerekçelerimin bir beyanının sende olduğunu bilmek içimi rahatlatacak. Şimdi, tavsiyene uyup yatmaya gitmeye hazırım, sabah zinde olmak istiyorum."

Abercrombie Smith düşman edilecek bir adam değildi. Ağırkanlıydı, çabucak sinirleniyor, harekete geçmeye zorlandığında dehşet

verici oluyordu. Hayattaki her amacını, kendisini bir bilim araştırmacısı olarak öne çıkaran azmin ta kendisiyle gerçekleştirmişti. Çalışmalarını bir günlüğüne bir kenara bırakmıştı bırakmasına fakat günün boşa harcanmamasına kararlıydı. Ev sahibine planlarına ilişkin tek bir kelime etmedi, saat dokuzda Oxford'a doğru çoktan yola çıkmıştı bile.

Ana Cadde'de, tüfekçi Clifford'ın dükkânında durarak sağlam bir altıpatlar ile bir kutu mermi satın aldı. Altı tanesini yuvalarına yerleştirip tabancayı yarım kurarak paltosunun cebine soktu ve ardından Hastie'nin odasının yolunu tuttu. İri yarı kürekçi, cezveye dayadığı *Sporting Times* gazetesiyle yayılmış kahvaltısını yapıyordu.

"Merhaba! Ne haber?" diye sordu. "Biraz kahve alır mısın?"

"Hayır, teşekkür ederim. Hastie, benimle gelmeni ve ne dersem yapmanı istiyorum."

"Tabii, dostum."

"Yanına da sağlam bir sopa al."

"Vay!" Hastie bakakalmıştı. "İşte, bir binici kamçısı, öküzü bile devirir."

"Bir şey daha. Bir kutu ampütasyon bıçağın vardı. En uzununu ver."

"Al. Savaşa gidiyor gibi bir halin var. Başka bir şey var mı?"

"Hayır; bu yeter." Smith bıçağı paltosunun içine soktu ve avluya doğru öne düştü. "İkimiz de ödlek değiliz, Hastie," dedi. "Bu işi yalnız da yapabilirim fakat seni tedbir olsun diye alıyorum. Bellingham'la konuşacağım. Muhatabım yalnız o olsa elbette sana ihtiyacım olmazdı. Sana seslenirsem gel ve kamçıyla vurabildiğin kadar vur. Anladın mı?"

"Peki. Aşağıdan sesini işitirsem gelirim."

"O zaman burada kal. Biraz vakit alabilir ancak ben aşağı gelmeden bir yere kıpırdama."

"Put gibi duracağım."

Smith merdivenlerden çıktı, Bellingham'ın kapısını açarak içeri girdi. Bellingham masasının arkasında oturuyor, yazı yazıyordu. Yanında, tuhaf eşya yayıntısının arasında, önüne yapıştırılmış 249

satış numarası ve içindeki kaskatı, iğrenç sakiniyle mumya mahfazası dikiliyordu. Smith etrafına epey dikkatlice baktıktan sonra kapıyı kapatıp kilitledi, anahtarı alarak şömineye doğru ilerledi ve bir kibrit çakıp ateşi tutuşturdu. Bellingham oturmuş, şişkin yüzü hayret ve öfke içinde izliyordu.

"Pekâlâ, şimdi tam evinde gibi oldun," dedi zorlukla konuşarak.

Smith mahsus oturdu; saatini masaya koyduktan sonra tabancasını çıkarıp kurarak kucağına bıraktı. Ardından, koynundan uzun ampütasyon bıçağını çıkardı ve Bellingham'ın önüne fırlattı.

"Şimdi," dedi, "işe koyul ve mumyayı kes."

"Ah, öyle mi?" dedi Bellingham dudağını bükerek.

"Evet, öyle. Kanunun sana işlemeyeceğini söylediler bana. Ama benim meseleyi halledecek bir kanunum var. Beş dakika içinde işe koyulmazsan beni yaratan Tanrı'ya yemin ederim ki kafana sıkarım!"

"Beni öldürecek misin?"

Bellingham hafifçe doğrulmuştu, yüzü macun rengindeydi.

"Evet."

"Ya ne için?"

"Şeytanlıklarına son vermek için. Bir dakika oldu bile."

"İyi ama ne yaptım ki?"

"Biliyorum, sen de biliyorsun."

"Bu zorbalıktan başka bir şey değil."

"İki dakika oldu."

"İyi de sebep sunmalısın. Sen delisin – tehlikeli bir delisin. Neden kendi malıma zarar vereyim? Kıymetli bir mumya o."

"Onu kesip yakacaksın."

"Öyle bir şey yapmayacağım."

"Dört dakika oldu."

Smith silahı alıp Bellingham'a acımasız bir ifadeyle baktı. Saniye ibresi usul usul ilerlerken elini kaldırdı ve parmağı birdenbire tetiği çekti.

"Tamam! Tamam! Yapacağım!" diye bağırdı Bellingham.

Çılgınca bir telaşla bıçağı kapıp durup durup korkunç misafi-

rinin gözlerine ve üzerine doğrulttuğu silaha bakarak mumyayı doğramaya başladı. Yaratık, keskin bıçağın her darbesiyle çatır çutur ediyordu. Üzerinden kalın ve sarı bir toz kütlesi kalktı; zemine baharatlar, kurutulmuş ıtırlar saçıldı. Omurgası birdenbire çıtırtıyla kırılarak paramparça oldu ve yere kara bir uzuv yığını dağıldı.

"Ateşe at şimdi!" dedi Smith.

Kurumuş, kavımsı döküntüler atıldıkça alevler sıçrıyor ve harlanıyordu. Küçük oda buharlı bir vapurun cehennemliğine dönmüştü. İki adamın da yüzlerinden terler süzülüyor; ancak biri kararlı bir ifadeyle seyrederken öbürü eğile kalka çalışıyordu. Ateşten yoğun, yağlı bir duman tütüyor, havayı yanmış reçinenin ve tutuşmuş saçların ağır kokusu dolduruyordu. On beş dakika içinde, 249 Numaralı Parça'dan geriye, birkaç kömürleşmiş ve gevrek çıra kalmıştı yalnızca.

"Memnun olmuşsundur herhalde," diye hırıldadı Bellingham, nefret ve korku dolu gri gözleriyle işkencecisine bakarak.

"Hayır; tüm eşyalarını silip süpürmeliyim. Bundan böyle şeytani hilelerle muhatap olmayacağız. Şu yaprakları da at! Onların da bir alakası vardır belki."

"Ya şimdi?" diye sordu Bellingham yapraklar da ateşe atıldıktan sonra.

"Şimdi de o gece masanın üzerinde duran papirüs rulosu. Şu çekmecede galiba."

"Hayır, hayır," diye bağırdı Bellingham. "Onu yakma! Ah, dostum, ne yaptığının farkında değilsin. Onun eşi benzeri yok, başka hiçbir yerde bulanamayacak ilimler var içinde."

"Kes sesini!"

"Bak, Smith, bunu isteyemezsin. Bilgiyi seninle paylaşırım. İçindeki her şeyi sana da öğretirim. Ya da dur, yakmadan evvel kopyasını çıkarmama müsaade et!"

Smith ilerleyerek çekmecedeki anahtarı çevirdi. Sarılmış sarı kâğıt rulosunu alıp ateşe fırlattı ve topuğuyla üzerini çiğnedi. Bellingham feryat ederek tutmaya çabaladı fakat Smith onu geri iterek rulo biçimsiz, kurşuni bir küle dönene değin başında dikildi.

"Şimdi kolunu kanadını kırdım, B. Efendi. Eski numaralarına dönecek olursan beni yeniden karşında bulursun. İyi sabahlar artık, çalışmalarıma dönmeliyim."

İşte, Abercrombie Smith'in, '84 yılı baharında, Oxford'ın Eski Fakültesi'nde vuku bulan tuhaf hadiselere ilişkin yazısı böyle. Devamında, Bellingham, okulu apar topar terk ettiğinden ve kendisinin en son Sudan'da olduğu duyulduğundan bu beyanı inkâr edecek kimse bulunmuyor. Fakat insan evladının bilgisi az, tabiatın işleyişiyse tuhaftır. Peşinde koşanların bulacağı karanlık şeylere kim ket vurabilir ki?

Los Amigos Fiyaskos

Los Amigos'un önde gelen doktorlarından biriydim. Oradaki elektrik üreten çarktan herkesin haberi vardır herhalde. Alabildiğine geniş bir şehirdir burası, dört bir yanında küçük kasabalar ve köyler vardır. Hepsi de gereksinimlerini aynı santralden karşılar, bu yüzden burada fabrikalar çoktur. Los Amigos halkı dünyadaki en büyük halk olduklarını söyler; fakat bu fikre, Los Amigos'taki, pek bir küçük olduğu söylenen hapishaneler ve ölüm oranları haricinde kalan her şey için katılıyoruz.

Bu kadar iyi bir elektrik kaynağı varken Los Amigos suçlularının modası geçmiş usullerle ortadan kaldırılması fena bir israftı. Çok geçmeden Doğu'dan elektrikli sandalye idamları ile bunun umulduğu kadar hızlı sonuç vermediği havadisleri gelmeye başladı. Batılı mühendisler bu adamların ne kadar zayıf şoklarla öldüklerini okudukça hayretlere düşüyor, Los Amigos'ta karşılarına ıslah olmazın biri çıktığı takdirde kendisine cömertçe muamele edileceğine ve büyük dinamoları gönül rahatlığıyla kullanacaklarına yeminler ediyorlardı. Mühendislerin dediğine göre, dinamolardan bir tanesi bile ayrılmayacakmış, ellerinde ne varsa hepsini tadacakmış. Bunun neticesi ne olur kimse akıl erdiremiyordu, yalnız, kavurucu ve ölümcül olacağı kesindi. Daha evvel hiçbir adam, mühendislerin onu maruz bırakacağı kadar elektriğe maruz bırakılmamıştı. Tam on yıldırım gücünde elektriğe maruz kalacaktı. Kimileri yanacağını, kimileriyse parçalanarak yok olacağını öngörüyordu. Mevzuyu, fiilî bir ispatla açıklığa kavuşturmak üzere hevesle bekliyorlardı ki Duncan Warner göründü.

Warner, yıllardır kanunen aranıyordu; başka kimsenin de aradığı yoktu. Haydut, katil, tren soyguncusu ve eşkıyaydı, merhamet nedir bilmezdi. Ölmeyi pek çok kereler hak etmişti ve Los Amigos halkı da ona böyle şatafatlı bir tanesini reva görmüştü. Duncan Warner'sa buna layık olmadığını düşünmüş olacaktı ki çılgına dönerek iki defa kaçmaya yeltenmişti. Aslan gibi başı, karman çorman siyah bukleleri ve geniş göğsünü örten gür sakallarıyla kuvvetli ve adaleli bir adamdı. Mahkemeye çıktığında o kalabalık salonda onunkinden daha güzel bir baş daha yoktu. Sanık yerinden bakan o hoş yüzü fark etmek pek güç değildi. Ne var ki yakışıklı boyu bosu yaptığı kötü şeyleri telafi etmiyordu. Avukatı elinden geleni yaptıysa da durum aleyhineydi ve Duncan Warner, Los Amigos dinamolarının merhametine teslim edildi.

Mesele tartışıldığı vakit ben de heyet toplantısında bulunuyordum. Kasaba meclisi hazırlıkları üstlenmesi için dört uzman seçmişti. Aralarından üçü hayranlık uyandırıyordu. Dinamoları tasarlayan Joseph M'Conner ve Los Amigos Elektrik Kaynağı Şirketi başkanı Joshua Westmacott; sonra, baş sıhhiye çalışanı olarak ben ve Peter Stulpnagel adında ihtiyar bir Alman vardı. Los Amigos'ta çok sayıda Alman bulunuyordu ve hepsi de kendi adamlarına oy veriyordu. Onun heyete katılması da böyle olmuştu. Memleketinde harikulade bir elektrikçi olduğu söyleniyordu. Dur durak bilmeden kablolarla, yalıtkanlarla, Leyden kavanozlarıyla çalışmış; ancak herhangi bir ilerleme kaydedemeyip yayımlamaya değecek bir sonuç alamaması sebebiyle, kendisine en sonunda, hobi olarak bilimle uğraşan zararsız bir kaçık gözüyle bakılmaya başlanmış. Çalışma arkadaşımız olarak seçildiğini işittiğimizde biz, üç tecrübeli adam, tebessüm etmiş; ve toplantıya, arka sıralarda defterlerine bir şeyler karalayan basın mensupları kadar bile iştirak etmeden oturan bu eli kulağının ardındaki (zira duymakta güçlük çekiyordu) ihtiyar adamı kafaya çok takmadan, her şeyi kendi aramızda tertip etmiştik.

Uzlaşmaya varmamız çok sürmedi. New York'ta iki bin volt kullanılıyor fakat ölüm hemen gerçekleşmiyordu. Şok zayıf kalıyordu belli ki. Los Amigos bu hataya düşmemeliydi. Doz altı misli artırıla-

cak ve böylelikle, kuşkusuz, altı misli daha tesirli olacaktı. Bundan daha mantıklı bir fikir olamazdı. Büyük dinamoların tüm derişik kuvveti Duncan Warner'ın üzerine uygulanacaktı.

Üçümüz böylece anlaşmış ve toplantıyı bitirmek üzere ayaklanmıştık ki sessiz arkadaşımız ilk kez konuştu.

"Beyler," dedi, "elektrik konusunda görülmemiş bir cehalet sergilediniz gibi geldi bana. İnsan üzerine uygulanmasıyla alakalı temel ilkeleri iyice öğrenmemişsiniz."

Heyet, onun bu nezaketsiz yorumunu öfkeli bir yanıtla bölmek üzereydi ki Elektrik Şirketi'nin başkanı alnına hafifçe vurarak konuşmacının huysuzluğuna göz yumduğunu belli etti.

"Rica ederim anlatın, efendim," dedi, ironik bir gülümsemeyle, "Fikirlerimizin neresini hatalı buldunuz acaba?"

"Sizin varsayımlarınıza göre, yüksek doz elektrik yalnızca küçük dozun tesirini artıracaktır. Tamamen farklı bir sonuç doğurabileceği ihtimali aklınıza gelmiyor mu hiç? Böylesi kuvvetli şokların tesiri hakkında gerçek bir deneye dayanan herhangi bir fikriniz var mı?"

"Mukayese ederek bilebiliyoruz," dedi başkan, övünerek. "Tüm ilaçların dozları artırıldığında tesirleri de artar; mesela... mesela–"

"Viski," dedi Joseph M'Connor.

"Kesinlikle. Viski. Viskide görebilirsiniz bunu."

Peter Stulpnagel gülümsedi ve kafasını salladı.

"Savınız çok da iyi değil," dedi. "Viski içtiğim vakitler bir bardak beni uyarırken altı bardak uykumu getirir, ki bu da tam tersi oluyor. O halde, elektriğin de tam tersi şekilde etki edeceğini varsayın. O zaman ne olur?"

Üç tecrübeli adam olarak kahkahalara boğulduk. Çalışma arkadaşımızın tuhaf olduğunu biliyorduk fakat bu kadar olacağını hiç düşünmemiştik.

"O zaman ne olur?" diye tekrarladı Philip Stulpnagel.

"Şansımızı deneriz," dedi başkan.

"Lütfen," dedi Peter, "kablolara dokunarak ve yalnızca birkaç yüz volt şoka maruz kalarak aniden ölen işçileri bir düşünün. Gerçek ortada. Hatta, New York'ta çok daha yüksek bir doz verilen bir suçlu

bir müddet can çekişmişti. Düşük dozların daha öldürücü olduğunu açık açık göremiyor musunuz?"

"Bana kalırsa, beyler, bu tartışma yeterince sürdü," dedi başkan yeniden ayaklanarak. "Sanıyorum, mesele heyetin çoğunluğu tarafından karara bağlandı. Duncan Warner salı günü Los Amigos dinamolarının tamamıyla elektrikli sandalyede idam edilecek. Öyle değil mi?"

"Katılıyorum," dedi Joseph M'Connor.

"Katılıyorum," dedim.

"Ben de itiraz ediyorum," dedi Peter Stulpnagel.

"Bu durumda öneri kabul edildi, itirazınız birkaç dakika içinde usulünce kaydedilecektir," dedi başkan ve oturum sona erdi.

Elektrikli idama katılım azdı. Heyetin dört üyesi olarak bizler, elbette, emirlerimize göre hareket edecek infaz memuruyla birlikte hazır bulunuyorduk. Öbürleriyse Birleşik Devletler Mareşali, hapishane müdürü, rahip ve üç adet basın mensubuydu. Oda, Elektrik Santrali'nin müştemilatı olan, tuğlayla örülmüş küçük bir odaydı. Daha evvel çamaşırhane olarak kullanılmıştı. Bir köşede ocak ile çamaşır kazanı duruyordu, hükümlü adam için bulunan bir adet sandalye haricinde başka eşya yoktu. Önüne, ayakları için, kalın ve yalıtımlı bir kablo bağlanmış metal bir levha koyulmuştu. Yukarıda, tavandan başka bir kablo daha sarkıyordu; kafasına yerleştirilecek başlıktan dışarı uzanan kısa, metal bir çubuğa bağlanacaktı bu. Bağlantı sağlandığında Duncan Warner'ın vakti dolmuş olacaktı.

Mahkûmun gelmesini vakur bir sessizlikle bekliyorduk. Tecrübeli mühendisler biraz solgun görünüyor, durmadan kablolarla oynuyorlardı. Sert Mareşal bile huzursuzdu; yalnızca ipe çekme olsa neyseydi de derinin, kanın yanıp kavrulması başka bir şeydi. Basın mensuplarının yüzleriyse önlerindeki kâğıtlardan da beyaz kesmişti. Bu hazırlıklardan hiç etkilenmemişe benzeyen tek adam, dudaklarında tebessüm, gözlerinde haylazlıkla oradan oraya dolanıp duran Alman kaçıktı. Bir iki defa kahkahalara boğulacak gibi olduysa da rahip kendisini bu yersiz patavatsızlığı için azarladı.

"Kendinizi ölümün huzurunda şakalar yapacak denli nasıl kaybedebiliyorsunuz, Stulpnagel Bey?" dedi.

Fakat Alman bir hayli küstahtı.

"Ölümün huzurunda kendim olsam şaka yapmazdım," dedi, "fakat madem değilim, istediğimi yaparım."

Bu saygısız yanıt, rahibin onu daha sert bir biçimde paylamasına sebep olacaktı ki kapı açıldı ve önden, aralarında Duncan Warner'ın bulunduğu iki gardiyan içeri girdi. Duncan Warner sabit bir ifadeyle etrafına bakınıp tereddüt etmeden öne doğru adım attı ve sandalyeye oturdu.

"Çalıştırın şunu!" dedi.

Onu sürüncemede tutmak insanlık dışıydı. Rahip kulağına birkaç sözcük fısıldadı, memur başlığı kafasına yerleştirdi, sonra hepimiz soluklarımızı tuttuk ve kabloyla metal birbirine bağlandı.

"Aman Tanrım!" diye haykırdı Duncan Warner.

Sandalyesine bağlandıktan sonra bedeni korkunç şokla çarpıldı. Fakat ölmemişti. Aksine, gözleri daha evvel hiç olmadığı kadar parlak bir biçimde ışıldıyordu. Yalnızca tek bir değişim olmuştu ancak o da beklenmedik bir şey değildi. Saçlarının ve sakallarının siyahlığı, bir manzaradan çekilen gölge misali yok olmuştu. İkisi de kar gibi bembeyazdı artık. Başka bir bozulma emaresi yoktu. Cildi bir çocuğunki kadar pürüzsüz, tombul ve parlaktı.

Mareşal heyete sitemkâr gözlerle baktı.

"Bir terslik var gibi görünüyor, beyler," dedi.

Biz üç tecrübeli adam birbirimize baktık.

Peter Stulpnagel düşünceli düşünceli gülümsedi.

"Bir defa daha denersek olur, sanıyorum," dedim.

Bağlantı yeniden kuruldu ve Duncan yeniden sandalyesinde sıçrayıp haykırdı; ancak, doğrusunu söylemek gerekirse, hâlâ sandalyede duruyor olmasa hiçbirimiz onu tanıyamazdık. Saçları ve sakalları bir anda dökülmüş, oda, berber dükkânlarının cumartesi akşamları aldığı hale dönmüştü. İşte, oturuyordu, gözleri hâlâ parıldıyor ve cildi sağlıkla ışıldıyordu; fakat kafası kabak gibi kel, çenesi dımdızlaktı. İlkin tereddütle ve ağır ağır ancak devam et-

tikçe kendinden emin bir biçimde kollarından birini döndürmeye başladı.

"Şu eklem var ya," dedi, "Pasifik hattındaki doktorların yarısını hayrete düşürmüştür. Gıcır gıcır, ceviz dalı gibi de esnek."

"Kendinizi epey iyi hissediyorsunuz herhalde?" diye sordu ihtiyar Alman.

"Daha önce hiç bu kadar iyi hissetmemiştim," dedi Duncan Warner sevinçle.

Vaziyet can sıkıcıydı. Mareşal heyete ters ters bakıyor, Peter Stulpnagel sırıtarak ellerini ovuşturuyor, mühendisler kafalarını kaşıyorlardı. Kel mahkûmsa kolunu döndürüyor ve halinden memnun görünüyordu.

"Sanırım bir şok daha–" diye söze başladı başkan.

"Hayır, efendim," dedi Mareşal, "bu sabahlık bu maskara yeter. Burada bir idam için bulunuyoruz ve bu idamı da gerçekleştireceğiz."

"Öneriniz nedir?"

"Tavanda, kolay yerde bir kanca var. Bir halat getirin de meseleyi çok geçmeden halledelim."

Gardiyanların halat getirmek üzere gitmesiyle garip bekleşme daha yaşandı. Peter Stulpnagel, Duncan Warner'ın üzerine eğilerek kulağına bir şeyler fısıldadı ve haydut hayretle irkildi.

"Deme yahu?" diye sordu.

Alman başını salladı.

"Ne diyorsun! Hadi canım?"

Peter başını iki yana salladı ve ikisi birden sanki aralarında şakalaşmışlar gibi kahkahalarla gülmeye başladı.

Halat getirildi ve Mareşal ilmeği mahkûmun boynuna bizzat geçirdi. Ardından o, iki gardiyan ve yardımcı, kurbanlarını ipe çektiler. Bir buçuk saat kadar tavanda asılı kaldı; tüyler ürpertici bir manzaraydı. Sonra ciddi bir sessizlikle yere indirdiler ve gardiyanlardan biri tabut getirilmesini emretmek üzere dışarı çıktı. Fakat Duncan, ayağı yere değer değmez bizi hayrete düşürerek elini boynuna götürüp ilmeği gevşeterek uzun ve derin bir nefes aldı.

"Paul Jefferson'ın satışı iyi gidiyor, kalabalığı ta buradan görebildim," dedi başıyla tavandaki kancayı işaret ederek.

"Yeniden asın şunu!" diye haykırdı Mareşal, "canını bir şekilde alacağız."

Kurban göz açıp kapayıncaya kadar yeniden kancaya asılmıştı.

Bir saat orada beklettiler fakat indiğinde çenesi hâlâ durmamıştı.

"İhtiyar Plunket, Arcady Barı'na çok sık gidiyor yahu," dedi. "Bir saat içinde tam üç kez gitti, bir de ailesi olacak sözde. İhtiyar Plunket oradan elini eteğini çekse iyi olur."

Dehşet verici ve inanılmazdı fakat olmuştu işte. Bir türlü kurtulamıyorduk. Ölmüş olması gereken adam orada durmuş konuşup duruyordu. Hepimiz şaşkınlık içinde oturmuş kalmıştık ancak Birleşik Devletler Mareşali Carpenter öyle kolay kolay mağlup olacak bir adam değildi. Mahkûm tek kalsın diye öbürlerini bir yana topladı.

"Duncan Warner," dedi ağır ağır, "sen kendi rolünü oynamak için buradasın, ben de kendi rolümü. Senin oyunun becerebilirsen yaşamak, benimkiyse kanunun verdiği cezayı yerine getirmek. Elektrikte bizi yendin. Bir sıfır öndesin. Sağ kurtulmana bakılırsa ipte de bizi yendin. Fakat şimdi, benim seni yenme sıram. Zira vazifem yerine getirilmeli."

Konuşurken paltosundan bir altıpatlar çıkardı ve mahkûma doğru ateş etti. Oda o kadar çok dumanla dolmuştu ki hiçbir şey göremez olmuştuk. Duman dağıldığında mahkûm hâlâ orada dikiliyor, paltosunun ön yüzüne tiksintiyle bakıyordu.

"Geldiğin yerde paltolar ucuz galiba," dedi. "Bana tam otuz dolara patlamıştı, şunun haline bir bak şimdi. Ön taraftaki altı delik yeterince kötü değilmiş gibi, mermilerden dördü de delip geçti, tersini çevirmem gerekecek."

Mareşalin tabancası elinden düşmüştü, mağlup olmuş bir adam gibi kollarını iki yana bıraktı.

"Belki aranızda bunun ne anlama geldiğini bana açıklayacak bir beyefendi vardır," dedi, heyete çaresizlik içinde bakarak.

Peter Stulpnagel bir adım öne çıktı.

"Ben anlatırım," dedi.

"Bir şeyler biliyormuş gibi görünen tek insansınız."

"Her şeyi bilen tek insanım ben. Bu beyefendileri ikaz etmeliydim fakat beni dinlemeyecekleri için tecrübeyle öğrenmelerine müsaade ettim. Elektrikle, bu adamın yaşama kuvvetini artırdınız. Ölüme asırlar boyunca meydan okuyabilecek."

"Asırlar mı!"

"Evet, ona yüklediğiniz sinirsel gücü boşaltmak yüzlerce yıl alacaktır. Elektrik hayattır ve siz de ona, bunu azami ölçüde yüklediniz. Kendisini elli yıl içinde bir ihtimal infaz edebilirsiniz ancak o kadar umutlu değilim."

"Aman Tanrım! Ne yapacağım onunla?" diye haykırdı Mareşal üzüntüyle.

Peter Stulpnagel omuzlarını silkti.

"Bana kalırsa şu an önemli olan onunla ne yapacağınız değil," dedi.

"Belki elektriği boşaltabiliriz. Mesela baş aşağı assak?"

"Hayır, hayır, mümkün değil."

"Pekâlâ, pekâlâ, her neyse, Los Amigos'ta bir daha kötülük yapamayacak artık," dedi Mareşal kararlılıkla. "Yeni bir zindana gidecek. Hapishane onu yiyip bitirecektir."

"Aksine," dedi Peter Stulpnagel, "Onun hapishaneyi yiyip bitirmesi çok daha muhtemel."

Olan biten tam bir fiyaskoydu ve yıllar yılı elimizden geldiğince bu konu hakkında konuşmadık. Ancak bu artık bir sır değil ve ben de bunu emsal vakalar kitabınıza yazmak isteyebilirsiniz diye düşündüm.

Kâbus Odası

Mason'ların oturma odası tuhaf bir odaydı. Bir hayli lüks eşyayla köşe bucak döşenmişti. Geniş kanepeler, şatafatlı alçak koltuklar, lüks heykelcikler ve alçak, metal işi dekoratif paravanalardan sarkan pahalı perdeler, evin hanımı olan hoş kadına yaraşır bir yuva meydana getiriyordu. Genç fakat varlıklı iş adamı Mason, güzel karısının tüm heveslerini karşılamak için hiçbir zahmet ve masraftan kaçınmamıştı belli ki. Böyle yapması gayet tabiiydi zira kadın onun uğruna pek çok şeyi gözden çıkarmıştı. Fransa'nın en meşhur dansçısı ve bir düzine müstesna aşk serüveninin kahramanı olarak, kendisininkinden epey farklı, yalın bir hayatı olan genç Amerikalı'nın kaderini paylaşmak üzere ışıltılı ve sefa dolu yaşamından elini eteğini çekmişti. Adam tüm bu zenginlikle, kaybettiklerini telafi edecek şeyler alabilirdi ona. Bu gerçeği açık etmeseydi –hatta yayımlanmasına bile müsaade etmeseydi– insanlar meseleye daha iyi bir gözle bakabilirlerdi. Birtakım şahsi tuhaflıkları haricinde kocalığı, sevgili olmayı bir an olsun bırakmamış birisininki gibiydi. Seyircilerin varlığı bile kuvvetli tutkusunu sergilemesine mâni olamazdı.

Ancak oda tuhaftı. İlkin samimi gibi geliyor; ancak insan, alıştıkça o uğursuz tuhaflığını fark ediyordu. Sessizdi – hem de çok sessizdi. O pahalı halıların ve kalın kilimlerin üzerinde hiçbir ayak sesi işitilemezdi. Boğuşma, hatta bir bedenin düşmesi bile, ses çıkarmazdı. Garip bir biçimde, daima kısık tutulan bir ışığın altındaymış gibi renksizdi ve dengeli bir zevkle de döşenmemişti. İnsan, genç bankerin, bu özel odaya (kıymetli mücevherinin kutusuna) binler döktükten sonra hesabın ucunu kaçırdığını ve borçlarını ödeyeme-

me tehdidiyle karşı kaşıya kaldığını düşünürdü. Aşağıdaki işlek caddeye bakan kısım şaşaalı, öte taraf ise süssüz ve yalındı; sefasever bir kadınınkinden ziyade münzevi bir adamın zevkini yansıtıyordu. Belki de kadının gündüzleri buraya birkaç saatliğine (kâh iki kâh dört saatliğine) gelmesi de bundandı. Ne var ki geldi mi de dolu dolu yaşardı. Bu kâbus odasında, Lucille Mason, başka hiçbir yerde olmadığı kadar farklı ve tehlikeliydi.

Tehlikeli – anahtar kelime buydu. Kanepeyi kaplayan kocaman ayı postu üzerine uzanmış narin endamını görenlerden kimin aklına gelebilirdi ki bu? Sağ dirseği üzerine yaslanmış, narin ancak kararlı çenesini eline dayarken hoş, iri, baygın fakat merhametsiz gözleri içlerindeki belli belirsiz dehşetle karşısına dalıp gidiyordu. Bir çocuğun yüzü gibi güzel bir yüzdü bu; fakat yine de, Tabiat, içinde bir şeytanın gizlendiğine delalet eden ince bir işaret, tarif edilmesi güç bir ifade yerleştirmişti ona. Köpeklerin kendisinden uzaklaştığı, çocukların çığlık atarak kucaklayıp sevmesinden kaçındığı gözden kaçmıyordu. Mantıktan bile derin olan sezgiler vardır.

Tam da o öğle sonrasında, bir şey onu fazlasıyla kederlendirmişti. Elinde, o güzel ve ince kaşları çatılıp o nefis dudakları gaddar bir hale bürünerek okuyup okuyup durduğu bir mektup vardı. Birdenbire irkildi; bir korku gölgesi, çehresindeki kedilere has tehditkârlığı yumuşatmıştı. Kolu üzerinde doğrularak gözlerini hevesle kapıya dikti. Dikkatle dinliyordu – korkudan ödünün koptuğu şeye kulak vermişti. Bir anlığına bir rahatlama tebessümü geçti etkileyici yüzünden. Ardından dehşet dolu bir ifadeyle mektubu elbisesine tıkıştırmasıyla kapı açıldı ve genç adam çabucak odaya girdi. Âşık olduğu, uğruna Avrupa şöhretini gözden çıkardığı ancak artık, yeni ve harika bir tecrübe için bir engel olarak gördüğü kocası Archie Mason'dı gelen.

Amerikalı otuz yaşlarında, temiz tıraşlanmış, atletik bir adamdı. Mükemmel vücudunu açığa çıkaran dar takımının içinde kusursuzdu. Kollarını kavuşturmuş, parlak gözleri olmasa hoş, esmer bir maske sayılabilecek bir yüzle karısına dik dik bakarak kapıda duruyordu. Kadın hâlâ dirseğine yaslanıyordu fakat gözleri adamın

üzerine dikilmişti. Bu sessiz iletişimde ürküntü veren bir şey vardı. İkisi de bir diğerini sorguluyor, ikisi de sorularına verilecek yanıtın hayati bir önem taşıdığını belli ediyordu. Archie Mason, "Ne yaptın?" diye soruyor, Lucille Mason ise karşılığında, "Ne biliyorsun?" diyordu sanki. En sonunda Archie Mason ilerleyip kadının yanındaki ayı postuna oturdu ve kadının narin kulağını parmakları arasına alarak yüzünü kendisinden tarafa çevirdi.

"Lucille," dedi, "beni zehirliyor musun sen?"

Lucille, adam dokunur dokunmaz, yüzünde dehşet, dudaklarında itirazla geriye çekildi. Konuşamayacak denli üzülmüştü; şaşkınlığı ve öfkesi, daha çok, savrulan ellerinde ve sarsılmış çehresinde dışa vuruyordu kendisini. Doğrulmaya uğraşsa da Archie Mason bileğinden sıkı sıkı tutuyordu. Archie başka bir soru sordu fakat bu seferki ehemmiyeti artmıştı.

"Lucille, beni niçin zehirliyorsun?"

"Sen çıldırmışsın, Archie! Çıldırmışsın!" dedi Lucille, güçlükle soluyarak.

Archie Mason'ın yanıtı Lucille'in kanını dondurmuştu. Cebinden küçük bir şişe çıkarıp ona doğru tutarken Lucille de solgun, aralık dudakları ve bembeyaz yanaklarıyla Archie'ye çaresiz bir sessizlik içinde bakakalmıştı.

"Bu senin mücevher kutundan çıktı!" diye haykırdı.

Lucille iki defa konuşmaya çabaladıysa da beceremedi. Nihayet sözcükler bükük dudaklarından tane tane döküldü:

"En azından hiç kullanmadım."

Archie yeniden elleriyle cebini yokladı. Bir kâğıt çıkardı ve açarak Lucille'e gösterdi.

"Doktor Angus'ın sertifikası bu. Şişenin içinde on iki tane antimon tanesi olduğunu kanıtlıyor. Satışını yapan kimyacı Du Val'ın belgesi de var üstelik."

Lucille'in yüzü allak bullak olmuştu. Söyleyecek söz yoktu. Ölümcül bir tuzağa yakalanmış vahşi bir yaratık misali çaresiz bakışlarla uzanmaktan başka bir şey yapamıyordu.

"Evet?" diye sordu Archie.

Ümitsizlik içinde yalvarma çabaları dışında bir yanıt yoktu.

"Niçin?" diye sordu Archie. "Nedenini öğrenmek istiyorum." Konuşurken gözü kadının bağrına tıkıştırdığı mektubun ucuna ilişti. Bir çırpıda kapıverdi mektubu. Lucille, çaresizlik içinde çığlık atarak geri almaya çabaladıysa da Archie Mason kâğıdı incelerken bir eliyle de onu uzak tutuyordu.

"Campbell!" dedi nefesi daralarak. "Campbell'mış demek!"

Lucille cesaretini yeniden topladı. Artık saklayacak bir şey kalmamıştı. Çehresi sertleşerek katı bir hâl aldı. Gözleri bir hançer kadar ölümcüldü.

"Evet," dedi, "Campbell."

"Tanrım! O kadar adam içinden Campbell demek!"

Kalkıp odada süratle dolanmaya başladı. Tanıdığı en muhteşem adam olan, tüm ömrü özverinin, cesaretin, seçilmiş adamların sahip olduğu bütün niteliklerin uzunca bir kaydından ibaret olan Campbell... Ne ki o da bu büyüleyici kadının kurbanı olmuş ve öyle bir seviyeye sürüklenmişti ki fiilen olmasa dahi niyetle, elini dostlukla sıktığı adama ihanet etmişti. Akıl almaz bir şeydi bu; ancak karısına, kaderini gelip çulsuz bir adamla birleştirmesi için yakaran o tutkulu mektup elindeydi işte. Mektubun her bir kelimesi, Campbell'ın, Mason'ın, tüm güçlükleri ortadan kaldıracak ölümünü bir an olsun aklından geçirmediğini gösteriyordu. Böyle bir şeytani çözüm, böyle kusursuz bir ortamda yeşeren karmaşık ve habis zihnin bir eseri olurdu ancak.

Mason eşi benzeri olmayan bir adamdı; insanlara engin ve yumuşak bir şefkat besleyen bir filozof, bir düşünürdü. Bir an için ruhu öfkeyle dolup taştı. O an, hem karısını ve hem de Campbell'ı öldürüp zahmetsiz vazifesini yerine getiren adamlarınki gibi dingin bir zihinle ruhunu teslim edebilirdi. Fakat odada dolandığı sürede, zihninde daha merhametli düşünceler baskın gelmeye başlamıştı bile. Campbell'ı nasıl suçlayabilirdi ki? Kadının cazibesinin farkındaydı bir kere. Salt fiziksel güzelliği de değildi üstelik. Eşsiz bir kabiliyeti vardı; bir adama alaka gösterip şuurunun derinlerine iniyormuş da tabiatının, dünyadan gizlenen mukaddes kısımlarına nüfuz

ederek onu ihtirasa, hatta ve hatta erdeme teşvik ediyormuş gibi görünebiliyordu. Tam da o noktada ölümcül zekâsıyla ağını örmeye başlıyordu. Kendi durumunda nasıl olduğunu hatırına getirdi. Kadın o vakitler bekârdı –ya da kendisi öyle sanıyordu– ve onunla evlenebilmişti. Ancak farz edelim ki bekâr değil de evliydi ve Mason'ın ruhunu aynı şekilde ele geçirmişti. Mason kendini orada durdurur muydu? Karşılanmayan arzularından çekip kurtarabilir miydi kendisini? Olanca İngiliz kuvvetine karşın bunu yapamayacağını kabul etmek zorunda kaldı. O halde niçin aynı vaziyetteki talihsiz dostuna bu kadar öfkeleniyordu? Campbell'ı düşündükçe zihnine acıma ve şefkat yayıldı.

Lucille ise kanadı kırık zavallı bir kelebek gibi kanepenin üzerinde uzanıyordu; hayalleri yerle bir olmuş, entrikası açığa çıkmıştı, geleceği karanlık ve tehlikeliydi. Bir zehirleyici olan bu kadın için bile merhametle sızlıyordu Archie Mason'ın yüreği. Geçmişine dair bir şeyler biliyordu. Doğuştan şımarık, haşarı ve başıboş bir çocuk olduğundan, önüne çıkan her şeyi zekâsıyla, güzelliğiyle ve cazibesiyle ortadan kaldırdığından haberi vardı. Engel nedir hiç bilmemişti. Şimdiyse yoluna biri çıkmıştı ve o da çılgınca, şeytanca bu engeli yok etmeye uğraşıyordu. Fakat yok etmek istemesi, kendi içinde, onu kusurlu bulduğunun – yani Archie Mason'ın kendisine huzur ve ferahlık getirebilecek adam olmadığının bir işareti değil miydi? Archie Mason bu neşeli, havai mizaca göre fazla sert ve suskun bir kimseydi. O Kuzeyli, Lucille'se Güneyli'ydi; zıt kutuplar birbirini çeker misali bir müddet boyunca birbirlerine şiddetle çekilmişlerdi fakat daimi bir birlikteliğin imkânı yoktu. Archie Mason bunu fark etmeli, anlamalıydı. Vaziyetin sorumluluğu, üstün nitelikli beyniyle onun üzerine yüklenmişti. Yüreği, ona karşı, çaresiz durumdaki bir çocuğa olduğu gibi yumuşayıveriyordu. Sessizlik içinde, odada bir müddet daha volta attı; dudakları yumulu, elleri, tırnakları avucunu çizesiye sıkılıydı. Ani bir hareketle Lucille'in yanına oturarak onun soğuk ve hareketsiz elini ellerinin arasına alıverdi. Beyni tek bir düşünceyle zonkluyordu. "Bu bir mertlik mi yoksa zayıflık mı?" Soru kulaklarında yankılandı, gözleri önünde vücuda geldi; öyle ki nere-

deyse cisimleştiğini ve tüm dünyanın okuyabileceği şekilde harflere büründüğünü gördü sandı.

Çetin bir mücadele oldu fakat başardı.

"İkimizden birini seçmelisin, canım," dedi. "Şayet Campbell'ın seni mutlu edebileceğinden gerçekten eminsen –hani, eminsen işte– buna mâni olmayacağım."

"Boşanacaksın yani!" dedi Lucille nefesi kesilerek.

Archie Mason'ın eli zehir şişesini iyice kavradı. "Öyle de denebilir," dedi.

Archie Mason'a bakarken Lucille'in gözlerinde değişik, tuhaf bir ışık parıldamıştı. Bu adam ona yabancı geliyordu. O haşin, gerçekçi Amerikan ortadan yok olmuş; yerine bir an için bir kahraman, bir aziz, karşılıksız erdemin, insanüstü bir kademesine değin yükselmiş bir adam görür gibi olmuştu. İki eli de, ölümcül şişeyi tutan o eli sarmaladı.

"Archie," diye feryat etti, "bağışla beni!"

Archie Mason kadına gülümsedi. "Yaramaz bir ufaklıksın alt tarafı."

Lucille kollarını ona doğru uzatmıştı ki kapı çalındı ve hizmetçi kadın, kâbus odasındaki her şeyi harekete geçiren tuhaf bir sessizlikle içeri girdi. Tepsinin üzerinde bir kart vardı. Lucille göz ucuyla bir baktı.

"Yüzbaşı Campbell mı! Görüşmeyeceğim."

Mason ayağa fırladı.

"Bilakis, hoş gelmiş. Tam da şimdi utandır onu."

Birkaç dakika sonra uzun boylu, güneşten yanmış genç bir asker odadan içeri alındı. Hoş yüzünde bir tebessümle ilerliyordu; fakat kapının kapanması ve karşısındaki yüzlerin tabii ifadelerine yeniden bürünmesiyle kararsızca duraladı ve bir birine, bir öbürüne göz attı.

"Evet?" diye sordu.

Mason öne çıkıp elini omuzuna koydu.

"Hiçbir kin duymuyorum," dedi.

"Kin mi?"

"Evet, her şeyi biliyorum. Fakat ben olsam ben de aynısını yapardım." Campbell bir adım gerileyerek kadına soru soran bir ifadeyle baktı. Lucille kafasını sallayarak zarif omuzlarını silkti. Mason gülümsüyordu.

"Korkmana lüzum yok, bu itiraf etmen için bir tuzak değil. Meseleyi açıkça konuştuk. Bak, Jack, her zaman bir centilmen oldun. İşte bir şişe. Buraya nasıl geldiğini boş ver. İkimizden biri bunu içerse mesele hallolur." Hâli tavrı hiddetli, hatta neredeyse çılgıncaydı. "Lucille, hangisi olsun?"

Kâbus odasında garip bir güç hüküm sürmekteydi. Yaşam piyeslerinin dönüm noktasında dikilmekte olan bu üç kişi her ne kadar kendisini fark edecek vakti ve özeni bulamasa da, odada üçüncü bir adam daha bulunuyordu. Ne süredir oradaydı – olanların ne kadarını işitti muammaydı. Küçük grubun en uzağındaki köşede duvara yaslanıp çömelmişti. Yılan gibi tekinsiz bir görünümü vardı, ses çıkarmıyor, yumruk yaptığı sağ elinin gergin kıpırdanması sayılmazsa hemen hemen hiç hareket etmiyordu. Kare biçiminde bir çerçeve ve görünmesin diye üzerine kurnazlıkla atılmış siyah bir kumaşla sahneden gizleniyordu. Piyesin her bir safhasını dikkatle ve şevkle izliyordu, müdahale edeceği ânın eli kulağındaydı. Fakat öbür üçü bunu pek önemsemiyordu. Kendi rollerine o denli yoğunlaşmışlardı ki onlardan daha kuvvetli olan bir başka gücü – sahneye her an hâkim olabilecek bir gücü gözden kaçırmışlardı.

"Var mısın, Jack?" diye sordu Mason.

Asker kafasını evet anlamında salladı.

"Hayır! – Tanrı aşkına, hayır!" diye feryat etti kadın.

Mason şişenin tıpasını açtı ve sehpayı döndürerek bir deste kart çıkardı. Kartlar ve şişe yan yana duruyordu.

"Sorumluluğu Lucille'e yükleyemeyiz," dedi. "Gel, Jack, iki el alan kazanır."

Asker masaya yaklaşıp parmaklarıyla ölümcül kartlara dokundu. Avucuna dayanan kadın kafasını öne eğmiş, ağzı açık seyrediyordu.

Tam o esnada sürgü yere düştü.

Yabancı beti benzi atarak kasvetle ayağa kalktı.

Üçü de aniden yabancının varlığını fark etti. Gözlerinde sabırsız bir sorgulama ifadesiyle yüzüne baktılar. Yabancı, duruşunda patronlara has bir şeyle duygusuzca ve kederle bakıyordu onlara.

"Nasıl?" diye sordular hep birden.

"Berbat!" diye yanıtladı. "Berbat! Yarın tüm sahneyi baştan çekeceğiz."

